تاکە پەیجی سەرەکی ئێمە لە فەس بووک
بۆ نوێترین کتێب بە شێوازی PDF
لەم پەیجەوە داونلود بکەن

توانائەمین

سەرجەم چیرۆک و تێکستەکان

www.fb.com/PDFkurd

ژووئیا مەوەنا
دەستنووسەکانی

سەرجەم چیرۆك و تێکستەکان

بەرهەمی پەیجی کتێبی PDF

www.fb.com/PDFkurd

توانا ئەمین

لە بڵاوکراوەکانی ماڵی وەفایی

- ناوی کتێب: ژوولیا و دەستنووسەکەی مەولانا
- بابەت: چیرۆک
- نووسینی: توانا ئەمین
- تیراژ: (٢٠٠٠) دانە
- نرخ: (٨٠٠٠) دینار
- چاپ: (٢٠١٦)
- ڕێنووس و هەڵەچن: تاریق هێدی
- تابلۆی بەرگ: نیگاری هونەرمەندی تونسی (عەبدوڵا عەکار)

لەبەڕێوەبەرایەتی گشتی کتێبخانە گشتییەکان ژمارەی (٥٦٧)ی ساڵی ٢٠١٦ پێ دراوە.

ناونیشانی ماڵی وەفایی، هەولێر، فلکەی زراعە

https://www.facebook.com/mali.wafai

٠٧٥٠٤٨٢٦٦٤٧

www.fb.com/PDFkurd

دەستنووسەکەی ژوولیا و مەولانا

توانا ئەمین

بۆ هەرمێ...

ئەم کتێبە لەسەر پردێکی دارینەی کۆن

بۆ هەمیشە..

بۆ تـــــــۆی جێدێڵم...!

بێ ئۆقرەیی گێڕانەوە

شێرزاد حەسەن

هەمیشە بە تاسووقەوە چیرۆکەکانی (توانا) دەخوێنمەوە، نەک لەبەر ئەوەی خۆم چیرۆکان دەنووسم... نەخێر... ڕەنگە لەم چەند دێڕەدا پتر وەک خوێنەرێک کە بۆ هەمیشە شەیداییم بۆ ئەدەب لە هەقایەتی نەنکم و چیرۆکی چیرۆکنووسەکانی دونیاوە سەرچاوەی گرتبێت. ئەوەی بۆ من گرنگە، توانا لاسایی کەس ناکاتەوە. ئاراگۆنی شاعیر دەڵێت "هەمووومان لاساییکەرەوەین!" ئەوەیان لە هونەر و ئەدەبدا ڕەوایە، من لە ئەدەبی کوردیدا جاروبار لاساییکەرەوەم ناسیوەتەوە، جا لاسایی نووسەرانی بیانی بووبێت لە ڕۆژهەڵات یان نووسەرانی خۆمان، وەلێ توانا خاوەن پەنجەمۆری خۆیەتی، ئەو هەمیشە کەڵک لە ئەزموونە زۆر تایبەتییەکانی خۆی وەردەگرێت و دەقی ناوازەیان لێدەسازێنێت.

بەتـایبەتی ئەوەنـدەی هەسـتم پێکردبێـت، گەشـتەکانی ڕوەو ولاتـانی دیـکە، ڕۆحێکـی دیـکەی پێبەخشـیوە، کە کەم نووسەری کورد وا خێرا دەرەقەتی نووسینەوەی دێت.

گەر یەکێـک لە مەرجەکـانی ڕەسـەن بـوونی نووسـەر؛ دووبـارە نەکردنەوەی پـێش خـۆت بێـت لە فـۆرم و ناوەڕۆکدا کە هەمـوو ڕەگەزەکـانی ئەدەبـی داسـتانی دەگـرێتەوە، گەر هێنـانەدی زمـان و کـارەکتەر و تەواوی پـایە و ڕەگەزەکـانی دیـکەی چیرۆک بە مەرجـی تـازەگەری و لە کـۆن تێپەڕانـدن خەسـڵەتی سـەرەکی ئەو ڕەسـەنایەتییە بێـت؛ ئەوە توانـا بـۆ مـن لە نەوەی نوێـدا نووسـەرێکی تـازەگەرە. بە دونیـایەکم دەناسـێنێت کە مـن دەبیـنم و هەسـتی پـێ دەکەم، وەلـێ هەرگیـز بەر لەو چیرۆکـانە نەمتوانیـوە بەو شـێوەیە ببیـنم و وام لێ بکات لەسەریان بوەستم و ڕابمێنم.

چیرۆک و ڕۆمـان کە بەشـێکن لە ئەدەبی داسـتانی، بێ بـوونی دوو پـایە یـان ئەسـتووندەگ دەڕمێن: کە ئەوانـیش بـوون یـان پەخشـکردنی مەعـریفەتە بە مـرۆڤ و کێشـەکانی لەسـەر زەمـین، دووەمیـان چێـژە، چـونکە پێشکەشـکردنی هەر حەقـیقەت و مەعریفەتێـک بەبـێ چێـژ و سـتاتیکا ئەو کـارە لە خـانەی ئەدەب و هـونەر دەکـاتە دەرەوە. لەم دەقـانەدا و بگـرە لە زۆربەی دەقەکـانی دیـکەی توانـادا کە لەسـەر لاپەڕەی

هەفتەنـامە و گۆڤـارە ئەدەبییەکانـدا بینیـومە، هەم هەرێمێکـی تـازەی بـوونی خـۆی و کەسـانی دەوروبەری پـێ ناسـاندووم، هەم چێژی داومەتێ.

جارجـار گەمەکـانی زمـانیش وا دەبیـات، کە مـن ناچـارم دووبـارە و سـێ بـارە بیخـوێنمەوە تـا لە نهێنـی گەمەکـانی تێـبگەم. لە هەنـدێک لەو چیرۆکـانەدا بە تـایبەتی لە (ڕاپۆرتێـک لە کوشـتاندینا)دا زمـان بە حـوکمی پەرتبـوونی ئەو هەمـوو شـوێنانە لێـرەوە بـۆ ئەوێنـدەرێ بە تەواوی هەم وێڵم دەکەن و هەم ماندووم دەکەن.

بەگشـتـی، لە زۆربەی چیرۆکەکـانی توانـادا ڕۆحـی پەرشـوبڵاوی، خەسـڵەتی یەکەمـی هەمـوو چیرۆکەکـانە و کـار دەگـاتە ئەوەی کە گـرێچن و تـانوپۆی چنـراوی نـاو دەقەکـانیش لەگەڵ خۆیـدا پەرتـوبڵاو بکـاتەوە. ڕەنـگە بـۆ چیرۆکـی (ڕاپۆرتێـک لە کوشـتاندینا) ئەو فانتازیـایە تەواو پابەسـت بێـت بە پەرتبـوون و ونبـوونی مێـژوویەک، کە بە هەق مێـژووی ئـێمەیە، خـودی زەمەنـیش لە نـاو لاپەڕەکانـدا ونە، زەمەنێـک لە دەرەوە بـوونی نیـیە، ئەویـش پەیوەسـتە بە "مەنفی"بـوونی نـالی لە نـاو شـوێن و زەمانـدا، هەر بـۆیە ئـێمەش لە نێـو لاپەڕەکـان و مۆزەخانەکانـدا ون دەبـین، هەتـا خـودی هەقـایەتخوان وەک نـالی بـێ سەروسـەودا و گەڕیـدەیە.

ونبوونمـــان له نـــاو ڕێـــکەوت و ڕۆژ و ســـاڵەکاندا دەمانگەیەنێــت بە نـــامەی عەشـــق و ســـەرگەردانی و بگـــرە نـــامەی نەفرەتـــی، هەر هەموو ئەمانەش لەسەر ونبوونی نالی خۆی وەستاوە.

گەرچـــی مەراقمـــان وا گەورە دەکـــات کە بـــزانین چـــی دەقەومێـــت، بەڵام بـــۆ هەمیشـــە لە نێـــوان ئـــێمە و دەقەکانـــدا مەودایەک هەیە کە لە یەکـــدیمان دوور دەخـــاتەوە، لە هەمـــان کاتـــدا بـــۆ ئەو تـــاکە پەیـــامە دەگەڕێـــین کە نووســـەر تـــا کۆتـــایی لێمـــان دەشـــارێتەوە، بەڵام لە هەر هەموویانـــدا پەیـــامێکی تاقـــانە گەر بە مـــن بگـــات؛ مانـــدووبوون و وێڵبـــوونی نووســـەر و بگـــرە ژمـــارەیەکی زۆر و بـــێ شـــوماری گەنجـــانی نەوەکەی خـــۆیەتی. هەر بـــۆیە لای توانـــا؛ لە هەمـــوو چیرۆکەکانیـــدا ڕانـــاوی (مـــن) بەشـــی شـــێری هەیە کە دەگـــاتە ئاســـتی دانپێـــدانان کە پتـــر و پتـــر خـــۆ هەڵکـــۆڵینە تـــا گەیشـــتن بەو (غوربەت)ـــەی کە ڕیتمـــی ســـەرەکی چیرۆکەکـــان دەهاژوێـــت. خـــودی ئەو وێڵبـــوون و غـــوربەتە هەتـــا لە ناونیشـــانی زۆربەی چیرۆکەکانیشدا ڕەنگی داوەتەوە.

هـیچ گومـانی تێـدا نییە نووسـەر هەقـی خـۆیەتی کە کەڵـک لە ئەزمـــــوونی خـــــۆی وەربگرێـــــت، ڕوانینەکـــــانی لەتەک پاڵەوانەکانیـدا، گەر توانـا خـۆی بێـت یـا کەسـێکی دیـکە، یەکـــدی بگـــرنەوە؛ وەک تـــوخم، تەمەن، پەروەردە و ئاســـتی

www.fb.com/PDFkurd

ڕۆشنبیری، تا دەگات بە بیروباوەڕەکانی و خوێندنەوەکانی، هەڵبەت وەک نووسەرێک هەقی خۆیەتی لە قۆناغی ئەزموونگەرییدا بێت. هەر ئەوەش پتر ئازادی دەکات چ فۆرم و چ ناوەڕۆکێک هەڵبژێرێت. هەر بۆیە بە مانا تەقلیدییەکەی ڕێز لە سەرەتا و گرێچن و کۆتایی ناگرێت، هەتا بۆ بوونی ململانێ و ناکۆکی لە ناوئاخنی ڕۆحی پاڵەواندایە؛ نەک لە بەرانبەر سروشت یان مرۆڤەکانی دیکەدا، گەرچی ململانێکە هەر دەوروبەر و ژینگە و مرۆکانی دیکە بۆیان دروست کردووە.

دەکرێت توانا وەک چیرۆکنووسێکی ئەزموونکار تەماشا بکرێت، ئەوەش نەنگی نییە، چونکە جار هەیە بۆ نووسەرێک کە دەیەها ساڵ دەنووسێت، کەچی لەو دۆخی ئەزموونگەرییەدا گەمەکانی داهێنانی خۆی بەڕێوە دەبات. بۆ زۆربەی چیرۆکەکان ڕووداوێکی سێنترالْ بوونی نییە، کە خزمەت بە تانوپۆ و گرێچنی چیرۆکەکانی بکات، پتر ڕاوکردنی دۆخێکی ناجێگیر و مەراقی پاڵەوانەکانە، کە شتی زۆر سادە و ڕۆژانەی لێ ئاڵۆز دەبێت و بێ ئەوەی خولیای ئەوەی هەبێت لە ناو تەنگژە دەروونی و ئاڵۆزییەکانی پاڵەوانەکان بەدوای چارەسەردا بگەڕێت. چونکە نووسەر نەک وەک گەمەی کۆتایی کراوەی چیرۆکی نوێ ئەو کارە

دەکـات، بەڵکـو بـڕوای وایە کە شـتێک نییە نـاوی چارەسـەر و ڕزگـاربوونی پاڵەوانەکـان بێت بـۆ دەرچـوون لەو قەیـرانە ڕۆحییـانەی تێـی کەوتـوون. هەتـا گەورەتـرین تراژیـدیای براکـوژی لە چیرۆکـی (کـچەی زسـتان)دا لە وەهمـی حەزێکـی زۆر هەرزەکـارانەوە ڕوو دەدات، کە پتـر لە وەهـم و درۆ دەچێـت، هەر بـۆ خـۆی دەقەکە ڕەهەنـدێکی تراژیکۆمیـدیی وەرگرتـووە، بەڵام بە درێژایـی چیـرۆکەکە کە پـاڵەوان وا لەو دونیـا و دەگێـڕێتەوە، لە دانپێـدانانێکی هەرزەیەک زیـاتر نیـیە، کە بـۆ خـۆی گومـانێکە لە گەورەتـرین تراژیـدیای نـاو ژیـانی سیاسیی ئێمە.

لە ئێسـتادا کـورتە چیـرۆک یەک فـۆرمی نیـیە، دەکرێـت سـکێچێکی تـۆکمە و دامەزراو و فۆرمێـک بێـت. توانـا پتـر ڕووی لە سـکێچە کە پتـر لە ڕەشنووسـی یەکەمـی دەقەکە دەچێـت و کە ڕۆحێکـی کێوییـانە و بەلەسـە دەبەخشـێت. لە دووسـەد سـاڵی ڕابـوردوودا فـۆرمی چیـرۆک دەیەهـا ڕوخسـاری هەبـوە، بـۆ ئـێمەش لە نیـوەی سـەدەی ڕابـوردوودا هەمـان فـۆرم و نـاوەرۆک و زمـانی جیاوازمـان ئەزمـوون کـرد. توانـا و نەوەکەی بـۆ خۆیـان عەوداڵـی ئەو سەرکێشـی و گەمەیەن، بە ڕۆح و ڕیتمـی جیـاوازەوە. لە هەمـوو چیرۆکەکانیـدا تەواو دەسـت دەگـرێتەوە هەتـا بـۆ دامەزرانـدنی ئەو تـانوپۆ و

گـــرێچنەی کە هەڵیـــدەبژێرێت، کەمتـــرین خەســـارەت دەدات.
بەڵام چـــڕی و چوارچێـــوەی بەرتەســـکی چیرۆکەکـــان بـــوارێکی کەمتـــری داوە بە دینـــامیکی کـــارەکتەر و پاڵەوانەکـــان؛ بەوەی کە (فـــلات) بـــن نەک کـــارەکتەری بـــازنەیی، بە واتـــا تـــاک ڕەهەندیی بن.
ئەمەیـــش کەمتـــر بـــوار دەدات گـــۆڕانێکی گەورە لە کـــردار و ڕۆحـــی پاڵەوانەکـــانی بگۆڕێـــت، واتـــا لەوەدا جیـــاوازن کە بـــێ ئـــۆقرەن، تەنهـــا وێســـتاو و جێگیـــرن وەک بـــاری ڕۆحـــی و دەروونـــی، کە ئەوەش بـــۆ هەمیشـــە بـــۆ چیـــرۆک دەســـت نـــادات، ئەگەرچـــی پتـــر لە ڕۆمانـــدا چاوەڕێی گۆڕانکـــاری و دینـــامیکیەت دەسازێت.

زۆربەی پاڵەوانەکـــان دەجـــوڵێن، بەڵام کردارێـــک نییە بـــیکەن، گەر لە چیرۆکـــــدا هەر پاڵەوانێـــــک و کردارێـــــک بەیەکەوە بەســـتراون، قەیرانـــی ئەو پـــاڵەوانە بـــێ ئـــۆقرانە ئەوەیە کە لە دوای کـــردار و ڕووداوێـــکەوە هـــاتوون، یـــان بەر لە کـــردار و ڕووداوەکـــان هـــاتوون، واتـــا لە مۆڵەقـــدان. هەڵواســـراون، نـــاجێگیرن، نە کاتەکـــان و نە شـــوێنەکان بـــۆ ئەو کـــارەکتەرانە ئەوەنـــدە بەرجەســـتە نـــین تـــا تێیـــدا بســـرەون، توانـــا زۆریـــش هەوڵ نـــادات شـــتەکان و کەســـەکان و شـــوێنەکان ببینـــین، بەڵکو گەرەکیەتی هەستی پێبکەین.

توانا ئەمین.. لەپڕ بیری دەکەوێتەوە کە چیرۆکنووسە!

ئیسماعیل حەمەئەمین

ئەزموونی توانا ئەمین ئەزموونێکی تایبەتە، ئەزموونێکە دەبێت لەگەڵیدا بژیت. دەتوانم بڵێم شێوازی ژیانێکە و لە کلێشەی گێڕانەوەدا لە خۆی دەدوێت، ئەزموونێکە زۆر سوبێکتیڤانەیە، خودگەرایی و تاکڕەوە، ڕەشبینێکی هارە لە بەرامبەر جوانی و ناشرینییەکانی ئەم دونیایەدا. من خۆم کاتی خۆی تێکستەکانیم لە ڕێگەی ئینتەرنێتەوە خوێندەوە، بێ ئەوەی بیناسم، کە چیرۆکی (گوڵی مریەم)م خوێندەوە، هەر هەمان شەو بە یەک نەفەس تا بەرەبەیان لەسەر ئەو چیرۆکەم نووسی.

ئەوەی سەرنجی ڕاکێشام، ئەو ڕۆحی گێڕانەوە پڕ لە نیگەرانییەیە، کە سنووری گێڕانەوە دەبڕێت بۆ شتێکی دیکە، کە دەتوانم بڵێم: دوورییەکی چڕی نەبینراوی وەڕسییە لە جیهان، لە دونیای هەبوو..

بـێ ئەوەی خـۆی بناسـم، ڕەدووی چیرۆکەکـانی کەوتـووم، سەرنجڕاکێشـەر بـوون لای مـن... ئەوەی لە دونیـای توانـادا سەرنجڕاکێشـەرە، ئەو قوڵبـوونەوەیە لە نـاو نـاخی کـاراکتەردا، لە نـاو نـاخی پـاڵەوانی چیرۆکـدا، بە ناخـدا سـەفەر دەکـات. لێـرەدا (شـەپۆلی هـۆش)ی (جـێمس جـۆیس)م بیـر دێـتەوە، (بلـوم)ی پـاڵەوانی چیرۆکـی یۆلیسـیس، ئێرلەنـدییەکان و وێنەی هونەرمەند لە تافی لاویدا.

سـەیر لەوەدایە چیرۆکـی کەسـەکان لە لای توانـا لە چیرۆکـی جیهـان، لە چیرۆکـی دونیـای دەرەوە جـودا نـابێتەوە. دەرەوە و نـاوەوە بە شـێوەک لە نێـو یەکتـردا تـێکەڵ بـوون، کە زەمەنـی شـوێن و زەمەنـی خـود، سـنوورەکانی ئۆبێکـت و سـوبێکت تـێکەڵ بە یەکتـر دەبـن. لە چیرۆکـی (گـوڵی مـریەم)دا هەسـت بەو گەمەیە دەکەیـن لە نێـوان سـوبێکت و ئۆبیکتـدا، لە نێـوان خـود و شـوێندا، لە نێـوان شـوێن و ڕۆحـی پـاڵەوانەکەدا تـێکەڵ بەیەک دەبـن. ئەمە جـگە لەوەی ئەو تـوخم و ڕووداوانەی ئەو کاریـان لەسـەر دەکـات، چەنـدە لە دونیـای واقیعـدا بوونیـان هەیە، ئەوەنـدە واقیعێکـی سـایکۆلۆژین، ئەوەنـدە پابەنـدن بە ئـازاری کەسـەکانەوە، لە تێکسـتی (سـەگێک بێتـاقەتە.. زۆر)، تەنیـایی سـەگ و

خاوەنەکـــەی و پـــاڵەوانی چیـــرۆکەکە تێکەڵـــی یەک فەزای سێکسواڵیی نادیار دەبن.

لێـرەوە ســەگ لەم وڵاتە چەنــدە تەنهـایە، ئەوەنــدەش لە کـاتی پەڕینـدا جـووتە، دەنـا لەسـەر لێـواری ڕێگەکانـدا سـەگ دەبینـین وەک ئــاژەڵێکی هەمیشــە بەژێــر ئۆتــۆمبێلەوە بــوو، بەمەش ڕەمزیەتــی ســەگ لە سـۆفیا وەک لە چیرۆکەکەیـدا هـاتووە، بە پـێچەوانەی ئەو وێـنە تەنهـایە، کە لەسـەر لاڕێگەکـان بەژێـرەوە بـووە. لێـرەوە سـەگێکی تـر لە بەردەم پاڵەوانـدا خـۆی ئامـادە دەکـات، کـە لە بەردەم هەڕەشـەی مرۆڤـدا تەنهـا نییە، بەڵکـو، پاکوخـــاوێنە. لەم خـــاڵەوە لە نـــاخی پاڵەوانـــدا ئەو تـــاڵییە ســـەختە هەســـت پێـــدەکەین، ئەو وەســـتان و سەرســـامییە کـــوردییەی کاتێـــک لە ئـــاوێنەی دونیـــای دەرەوەی خۆمانـــدا، وێنە پڕ غوربەتی و کاراکتەرە شێواوەکانی خۆمان دەبینین.

لەم تێکســـتەدا، کـــاراکتەری ســـەگ و پـــاڵەوانی چیـــرۆکەکە تـــێکەڵ دەبـــن، مـــن وام هەســـت کـــرد کە پـــاڵەوانە کـــوردییەکە وەک ئەو ســـەگە کـــوردییە وەهـــایە و تراژیـــدیا و دڵڕەقـــی کـــۆمەڵگەی کـــوردی بیـــر دەکەوێـــتەوە، کاتێـــک بەرامـــبەر ســـەگێکی دیـــکە دەبێـــتەوە لە ســـۆفیا یـــان لە ئەڵمانیـــا. ئەم تەکنـیکە چەنــدە لە (شــەپۆلی هۆشــەوە) نــزیکە، ئەوەنــدەش ڕیـزپەڕی دەکـات بە تێکەڵکردنـی کـارەکتەر، بە گفتوگـۆی نێـو

ڕۆحـــی پاڵەوانەکـــان، جارجـــارەش توانـــا خـــۆی ناگرێـــت و لە سـەرێکی دیـکەی تێکسـتەوە چەنـد دێڕێـک دەڵێـت و دەبێـت هەمیشـــە وەک گێـــڕەوەیەک ڕســـتەیەک بڵێـــت، ڕســـتەیەک دەیەوێـت تەنهـا گوزارشـت بێـت لەسـوبێکتی خـۆی، خـۆی و کەسی تر نا.

جـوانترین خـاڵ لە چیرۆکـی توانـادا ئەوەیە؛ تەکنیکێکـی ڕوون و ئاشـکرایە کە ئەزمـوونی چیرۆکـی ئـێمە زۆر کەم ئەم جـۆرە تەکنـــیکە بە خـــۆیەوە دەبینێـــــت، چیـــرۆک هەیە کە دەیخـوێنمەوە، لە سـەرەتاوە تـا کۆتـایی پەخشـانە، ڕووداو تێـدا لاوازە و لەسـەر ئاسـتی نەبوونـدایە، خـوێنەر ناتوانێـت لەگەڵ ڕووداو و کەسـەکاندا گفتوگـۆی خـۆی هەبێـت. ئەم دیـاردەیە مـن بێـزار دەکـات. ئەم جـۆرە چیـرۆکە جۆرێـک لە تەمـومژی پێـوە دیـارە، بـۆ ئەوە نیـیە خـوێنەر لە پرۆسـەی خوێنـــدنەوەدا ڕەمـــزیەت و گرێکـــانی بـــدۆزێتەوە، دوای پێچـــاوپێچی ڕووداوەکـــان بکەوێـــت، نەخێـــر، بەڵکـــو لە لاوازیەوەیە لە دروســـتکردنی ڕووداو و کەس و شـــوێن و مەنەلۆژ.

بەڵام توانـا بە ئاڕاسـتەیەکی تـر کـار دەکـات، بە ئاڕاسـتەی ئەوەی چیرۆکەکـانی جۆرێـک لە ڕوونیـی زمانەوانییـان تێـدایە، بە مانـای وشـە ڕوونـن، دەربڕینەکـانی کـورت و چڕ و تیـژن.

هەمــوو ڕســتەیەک خــاوەنی بیرۆکەیەکــی تــایبەتە... دەتــوانین بڵــێین لە چیرۆکــی توانــادا زۆر جــار لە بڕگەیەکــدا پێــنج بیــــرۆکەت دەداتــــێ، کە ئەمەش یەکــــێکە لەو تەکنــــیکە سەرکەوتوانەی کە توانا توانیوێتی بەکاری بهێنێ.

لە چیرۆکیکیــدا کە مــن لە گۆڤــاری کۆنســێپتدا خوێنــدمەوە بە ناونیشــانی (مــن لە بلــووردا یــان نارەوەنێــک لەســەر ڕووی ئــاو)، خەمێکــی زۆر گەورەی ئونیڤێرســالّی هەیە، خەمێــک لەمەڕ هێرشــی تەکنیــک بــۆ ســەر پرســیاری (بــوون)، بەوەی هێلکەکانمــــان، ســــپێرمەکانمان بەرە کــــوێ دەڕۆن؟! ئەمە پرســـیارێکی وجودییـــانەیە، پرســـیارێکی مۆڕاڵییـــانەیە، تـــا ئێســـتا ئەم گفتوگــۆیە کــراوەیە بەوەی؛ دەبێــت چ مۆڕاڵێــک ڕێــگە بــدات دەســتکاریی جینــات و شــریتی ســیفاتی مــرۆڤ بکــات پــێش دروســتبوونی؟ ئیــدی هەڵبژاردنــی سروشــتی چ مانـــایەکی دەبێـــت؟ خەمێکـــی جـــوانە لەم چیـــرۆکەدا. پرســــیارێکی ئونیڤێرســــاڵییانەیە، بەوەی ئــێمە بەرەو کــوێ دەڕۆیـن، منالّەکـانی نـاو شووشـە چـۆن دروسـت دەبـن... منـاڵی نـاو شووشـە چیـیە؟ منـاڵی ڕاسـتەقینە چیـیە؟ گەورەبـوون لە کوێدایە، پیربوون لەکوێدایە و گەنجبوونەوە لە کوێدایە؟

گەر بگەڕێــمەوە ســەر خــود (ســوبێکت)، خــودی چیرۆکنــووس خــۆی، دەتــوانم بلــێم کە خــودێکی هەمیشــە پرســیارکارە لە

وجـود وەکـو هەمـوو چیرۆکنووسـێک، بەڵام لای توانـا حـوزنێکی قـووڵ هەیە، برینـدارییەکی قـووڵ هەیە، کە تـۆ لە هەمـوو چیرۆکەکانیـدا وەکـو دەنگێکـی تـایبەت، هاوتەریـب لەگەڵ گێڕانەوەکانیـدا هەسـتی پێـدەکەیت... ئەم غەمبـارییە، ئەم برینداریی بووە بە خودێکی گێڕەوەی زۆر جوان.

مـن هەمیشـە گوتـوومە کە توانـای (توانـا ئەمـین) لەوەدایە توانیـوێتی ئەو هەمـوو غـوربەتە، ئەو هەمـوو برینـداربوونەی نـاو دونیـا، ئەو هەمـوو ئـازارەی خـۆی بکـات بە گێـڕانەوە. بێگومـان ئەمەش جیـاوازیی چیرۆکنووسـە لە یەکێکـی دیـکە. خـۆ ئەگەر ئـازار نەکرێـت بە تێکسـت، ئەگەر نەکرێـت بە کـاری ئاوەهـا؛ لەو بـڕوایەدام جگە لە لاڵانەوە و پـاڕانەوەیەک، جگە لە گەڕان بەدوای بەسەرچوودا، نابێت بەهیچی تر.

توانـا یەکـێکە لەو نووسـەرانەی مـن دەڵـێم توانـایەکی سـەیری ڕۆماننووسـینی هەیە، بەڵام ڕەخـنەی مـن زۆر جـار لەو ئەوەیە، دوای شـیعرییەتی خـۆی دەکەوێـت، دوای شـیعرییەتی دونیـا دەکەوێـت. زۆرجـار لەسـەر فـاتورەی ڕووداو، سـوبێکتیڤیەتی، خـودگەرایەتی، وەهـای کـردووە، کە تەنهـا دوای دونیـای خـۆی بکەوێـت، بە جۆرێـک، لەپڕێکـدا ئەدەبـی بیر دەکەوێتەوە!

بەوەی، کە پێویستە هەموو ئەمانە بکەم بە ئەدەب و ئیتر چیرۆکێک دێتە دونیایەوە. بە مانایەکی تر لەپڕ بیری دەکەوێتەوە کە چیرۆکنووسە. لە چیرۆکی توانادا هەمیشە خاڵی وجودییانە، پرسیاری زۆر گەورەی ئینسانی خۆی تێدا حەشار داوە، هەر لەبەر ئەمەشە ژیانی تایبەتی خۆی و برینەکانی لەگەڵ تێکستەکانیدا ئاوێتەبوونێکی زۆر جوانی هارمۆنین. کە هەموو ئەمانە لە زمانێکی باڵای چیرۆکئامیزانە و گێڕانەوەئامێزانەدا خۆیان بەرجەستە کردوە، بەبێ ئەوەی خۆی لە درێژکردنەوەی ڕستەکاندا نوقم بکات... من لەو بڕوایەدام؛ خوێنەری توانا دەبێ خوێنەرێکی تایبەت بێت، ناتوانێت مێگەلی بێت و دوای ئەدەبێک بکەوێت کە هەموان بە دەستەجەمعی پێی سەرسامن. خوێنەری ئەم کورە؛ خوێنەرێکە دوای جەماوەر ناکەوێت، دوای چێژی گشتی ناکەوێت، بە مانایەکی تر خوێنەرێکە زۆر ئیندڤیدوال و تەنیا و خودی. خوێنەرێکە خودێکی ڕاماوە لە دونیا، سەرسامە بە دونیا، بە ئازارچەشتنی خۆی... توانا هەمیشە لە بیرکردنەوە ڕادەکات... هەمیشە بەرەو ئەوە دەمانبات، کە لە دونیا ڕابمێنین، لە ئازار تێ بگەین، بۆیە لەو ساتانەدا کە چیرۆکی ئەو دەخوێنینەوە، هەست دەکەین شتەکان لە شوێنی خۆیاندا نین.

توانا ئەمین..

نەوەی دووهەمی دوای ڕاپەڕین، شەڕێک لەگەڵ تارماییدا!

کاروان عومەر کاکەسوور

(هەر نووسەرێک *دونیای تایبەتیی خۆی هەیە*) کەم کەس هەیە بە شێوەیەک لە شێوەکان ئەمەی نەگوتبێت... بەڵام ئەو دونیایە لە کەیەکەوە دەستی پێکردوە و تاکەی درێژەی دەبێت؟ ئەمانە هەمان ئەو پرسیارانەن، کە هەمیشە لەبارەی دروستبوون و بەردەوامبوونی گەردوونەوە کراون و دەکرێن... بەڵام نووسین دروستکردنی دونیا نییە، بەڵکو هەوڵێکە بۆ تێکشکاندنی ئەم دونیایە. ئەمە باوەڕێکە پێم وایە لە ئەنجامی خوێندنەوەیەکی هەمەلایەنانەی ئەدەبی نووسەرانی نەوەی دووەمی دوای ڕاپەڕینەوە پێی دەگەین، کە (توانا ئەمین) یەکێکە لە دەنگە دیارەکانی.

ئـەم چیرۆکنووسـە ئەوەنـدەی مەبەسـتیەتی دونیـای خـۆی وێـران بکـات، ئەوەنـدە لـە هـەوڵی دروسـتکردنی دونیـادا نییـە. ئەمـەش پەیوەنـدی بـەو فاکتـە سۆسـیۆلۆژییەوە هەیـە، کـە ئـەم نەوەیـە ئەزموونـەکانی خـۆی لـە نـاودا دامەزرانـدووە. دەبێ هـەر لـە سەرەتایشـەوە بڵێـین مەبەسـتمان لـە (نـەوە)، کـۆی ئـەو ناوانـە نیـین، کـە لـە سـەردەمێکی دیـاریکراو و لـە نـاو رووبـەرێکی جـۆگرافیی دیـاریکراودا ئامـادەن، بـەڵکو ئـەو تێڕوانینە زیاتر چۆنایەتی دەگرێتەوە، نەوەک چەندایەتی.

لـە کۆنتێکسـتی پێوەنـدیی (مـن) بـە (ئـەوی دیکـە)ـەوە، دیـالۆگ ڕووی لـە ڕەگـەزێکی دیـارکراو و جۆگرافیایـەکی دەستنیشـانکراو نییـە، بـەڵکو ئاڕاسـتەیەکە بـەرەو ڕەگـەزی گریمـانی و جۆگرافیـای وەهمـی. ئەمـە بەگشـتی یەکێکـە لـە تایبەتمەندییـەکانی ئـەدەبی نـەوەی دووەمـی دوای ڕاپـەڕین، بۆیـە نـەوەکانی پێشـوو، بـە هـۆی نـەبوونی، یـان لاوازیـی ڕەخنـەوە، کـەمتر توانیویانـە لـە زمـانی ئـەم نەوەیـە تێبگـەن، بـەوەی ماتریـالی گێڕانـەوە پێکهاتەیـەکی جیـاوازی لەگـەڵ ماتریـالی گێڕانـەوەی نـەوەکانی پێشـوودا هەیـە. ئـەوە جیـاوازیی پرۆبلیمـاتیکی پێوەنـدیی نێـوان واقیـع و هۆشـە لەسـەر هـەردوو ئاستی هەستی و ئەقڵییەوە.

تێڕوانینی ئەم نەوەیە بۆ واقیع و وێنەکانی، تێڕوانینێکی جیاوازە و لە ئەنجامی ئەو گۆڕانکارییە سۆسیۆلۆژییانەوە بە دەست هاتوە، کە لە نیوەی دووەمی نەوەدەکانەوە، لەناکاو و خێرا لە کۆمەڵگەی ئێمەدا دەرکەوتن و درێژەیان هەیە. ناکرێت نەڵێین سەردەمی ئەم نەوەیە، سەردەمی کۆتایی خەونی ئایدیۆلۆژیایە لە ناو کولتووری ئێمەدا. ئەم نەوەیە لە ناو عەدەمێکدا پێگەیشتووە و بیری کردۆتەوە، بۆیە بە مانا ستانداردەکەی پێشوو نە پەیامی هەبووە و نە ویستوویەتی پەیام بە سەرچاوەیەکی دیاریکراوەوە بگەیەنێت، بەڵکو ئاڕاستەکانی گەیاندنیش لای ئەم نەوەیە بەرەو عەدەمە. ئەم نەوەیە نەک مەبەستی نییە نووسین بکاتە ئامرازێک بۆ گەیشتن بە بەهاکان، بەڵکو بە پێچەوانەوە، لە هەوڵی تێکشکاندنی هەموو ئەو بەهایانەدایە، یان بە مانا (ڤیبەر)ییەکەی خەمی گەورەی ئەم نەوەیە ڕزگاربوونە لە بەهاکان.

ئەم نەوەیە پێش ئەوەی لە ناو ئەو واقیعە نوێیەدا نیشتەجێ بێت و ئەزموونی بکات، لێی یاخی بووە. ئەگەر ئەم ئاڕاستەیە هەتا ئێستا بە ڕوونی دەرنەکەوتبێت، ئەوا پێشبینی ئەوە دەکەین لە ئاییندەدا چاکتر نیشانەکانی ببینین.

ئەگەر لە دیدی (ئیمیل دۆرکهایم)ـەوە بڕوانین، کە پێی وایە زۆریەی مەیل (Tendency) و بۆچوونەکانمان دروستکراوی خۆمان نین، بەڵکو لە دەرەوەی خۆمانەوە بۆمان دێن.

ئەوا دەبینین ئەو واقیعە نوێیە چ لەسەر ئاستی کات و چ لەسەر ئاستی شوێندا کۆمەڵێک مەیل و بۆچوونی نوێی بەسەر ئەم نەوەیەدا سەپاندووە. ئەو واقیعەی (توانا ئەمین)یش وەکو هەندێک لە نووسەرانی دیکەی نەوەکەی ڕووبەڕووی دەبێتەوە و لە ڕێگەی زمانەوە سیماکانی نیشان دەدات، واقیعێکی گریمانییە، بەڵام وێنە ئۆرگیناڵەکانی لە ناو ئەو واقیعە نوێیەدا هەن، کە وەکو زووتر گوتم بەهۆی نەبوونی، یان لاوازیی ڕەخنەوە، ئەو وێنانە تا ڕادەیەکی زۆر لای نەوەکانی پێشوو شاراوەن، یاخود تەمومژاویین، چونکە پرۆسێسی فانتازیا گومکردن و سڕینەوەی ئێجگارەکیی وێنەکانی واقیع نییە، بەڵکو گۆڕینیانە لە ڕووی قەبارە و شێوە و جۆردا.

تێگەیشتن لە زمان و وێنە بەرهەمهێنراوەکانی ئەم نەوەیە بەندە بە تێگەیشتن لە کۆنتێکستی ئەو زمان و وێنانە لەم هەلومەرجە مێژووییە و لە ناو ئەو ژینگە کۆمەڵایەتی و کولتوورییەدا، کە خاوەنی تایبەتمەندیی خۆیەتی، بەوەی کۆنتێکستی کولتوور کاریگەریی گەورەی لە پێکهێنانی

کۆدەکانـدا هەیـە و کردنـەوەی ئـەو کۆدانـەش دیسان بەنـدە بـە تێگەیشتن لەو کۆنتێکستە.

بـە مانایـەکی دیکـە، ئەگـەر تایبەتمەنـدیی نـەوەکانی پێشوو بـە حـوکمی لـەیـەکچوونی کۆنتێکسـتی مێژوویـی و جـوگرافی و سۆسـیۆلۆژیی نێوانیـان، کـەم و زۆر لـە یـەکتر دەچـوون، ئـەوا تایبەتمەنـدیی ئـەم نەوەیـە خـاوەنی جیاوازییـەکانی خۆیـەتی.

ئەگـەر نووسـین پرۆسێسـی نووسـینەوەی یـادەوەری بێـت بـەپێی یاسـاکانی نـاوەوەی خـود خـۆی، ئـەوا یـادەوەریی ئـەم نەوەیـە دەکەوێتـە دەرەوەی کـات و شـوێنەوە، بۆیـە داهێنـانی زمانێـک، کـە بتوانێـت گوزارشـت لـەم عەدەمـە بکـات، زەحمـەتترە لـە هـەموو ئـەو زمانانـەی پێشـوو، کـە کـەم و زۆر دەیـانتوانی بـە پاڵپشـتی ئایـدیۆلۆژیا گوازرشـت لـە واقیعـی خۆیان بکەن.

ڕواری (العفويـــة_Spontaneous)، وەکـــو شـــێوەیەک لـــە شـێوەکانی بەرەنگاربوونـەوەی دەسـەڵاتی کرۆنۆلۆژیـای مێـژوو، یەکێکـە لـە سـیفەتەکـانی بەرهـەمی ئـەم نەوەیـە بەگشـتی و لای (توانـــا ئـــەمین) بەتایبـــەتی، کە خـــۆی بـــە شـــێوازێکی دیـــاریکراوی دەربـــڕین و چەنـــد وێنەیـــەکی چەســـپاوەوە نابەستێتەوە.

ئەگەر هەتا ئێستا ئەم نەوەیە نەیتوانیبێت تێکستی گەورە بەرهەم بهێنێت، ئەوا هۆکارەکەی نەبوونی توانا نییە لای ئەم نەوەیە، بەڵکو ئەو واقیعە توانایەکی گەورەتری لە واقیعەکانی پێش خۆی پێویستە، بۆ گواستنەوەی سیماکانی لە ئاستی جێگیرییەوە بۆ ئاستی جوڵە.

بە مانایەکی دیکە، بۆ گواستنەوەی دەرکەوتەکانی لەسەر ئاستی کات و شوێنی فیزیکییەوە بۆ کات و شوێنی میتافیزیکی. دیارە هەموو هونەرێک بەرهەمی ئەزموونە پێرسۆناڵییەکانی نووسەرە لە ناو کات و شوێندا، کە تەوزیفکردنی ئەو ئەزموونە بەندە بە توانای خەیاڵ و دەسەڵاتی زمانەوە.

کێشەی گەورە لە ناو ئەم واقیعە نوێیەدا پێوەندیی نێوان بینین و وێنەیە. لە ناو هەموو واقیعەکانی پێشوودا وێنەکان کەم و زۆر جێگیر و بەشێک بوون لە مرۆڤ خۆی، بەڵام لەم سەردەمە ئێلیکترۆنیکەدا وێنەکان خێرا و بگۆڕن، بە تەواوی لە دەرەوەی مرۆڤدان. ڕووکەشن و دوورن لە قووڵی، چونکە پابەندی پرۆسێسی سوودن و کار لەسەر تەممەڵکردنی خەیاڵ و ئەقڵ دەکەن. پێشتر لە گفتوگۆیەکدا گوتوومە، کە لەم سەردەمە ئێلیکترۆنیکەدا وێنەکان ڕۆڵی دووفاقیانە دەبینن، لە لایەک کار لەسەر ڕوونکردنەوەی

واقیـع دەکـەن، بـەوەی زۆر بـە ئاسـانی و میکانیکییانـە ئـەو زۆنـە نەزانراوانـە چ لـە نـاو خـەیاڵ و چ لـە نـاو واقیعدا کەشف دەکـەن، کـە دەبوایـە نووسـەر لـە ڕێگـەی زمـان و خـەیاڵی خۆیـەوە پێیـان بگـات و لـە لایـەکی دیکـە نووسـەر دەخەنـە بەردەم پەلاو (تحدی_Challenge)ی گەورەترەوە.

بـەوەی دەبێـت تێکـڕای ئـەو وێنانـە تێپـەڕێنێت و وێنـەی گـەورەتر بەرهـەم بهێنێـت. هـەموو ئەمانـە کـار لەسـەر خێرایـی کـات دەکـەن، کـە مـن پێشـتریش گوتوومـە خێرایـی ئـەم سـەردەمە چەنـدین جـار لـە خێرایـی سـەردەمەکانی پێشـوو زیاترە.

دیـارە ئـەو خێراییـەش لـەژێر کاریگـەریی کۆنتێکسـتی کۆمەڵایەتیدایـە. وەکـو (نۆئـام چۆمسـکی) بـاوەڕی وایـە، (کـات)یش بەشـێکە لـەو واقیعـەی کـە زمـان دەیگوازێتـەوە. لێرەوەیە شەڕی ئەم نەوەیە، شەڕێکە لەگەڵ تارماییدا.

چیرۆکەکان

بەرهەمی پەیجی کتێبی PDF

www.fb.com/PDFkurd

ڕاپۆرتێک لە کوشتاندینا

لەو نـــامە ســـاختەیەدا کە ژیـــانی ڕاســـتەقینەی نـــالی دەگێـــڕێتەوە؛ بەو جـــۆرەی کە لە (ئیســـتانبوڵ) عاشـــقی کەنیـــزەیەک دەبـــێ کە عوســـمانییەکان لە شـــەڕی ڕۆمـــدا گرتوویـــانە و ئێســـتا وەک ئیشـــکەرێک لە قەڵای ســـێی چێشـــتلێنەران؛ تـــاقی حەوت، کـــار دەکـــات... لە هاموشـــۆی نێـــوان نـــالی و شـــاعیرانی فارســـدا بـــۆ دیـــوان، لە بەرەوژوورکەکەی (لالەلـــی) چاویـــان بەیەک دەکەوێـــت و نـــالی دڵنیـــا دەبێـــت کە ئەمە حەبیـــبەی ڕاســـتەقینەی خـــۆیەتی و بە خێـــراییش ئەوە بەســـەریا دێـــت؛ کە ئینســـان هەمیشـــە یەکەم و دووەمـــی شـــتەکانی لـــێ تێـــک دەچێـــت... لەو دەستنووســـە تـــورکییەدا کە بە خەتـــی شکســـتەی فارســـی نووســـراوە و ئێســـتا وا لە (مـــۆزەی ئەســـفەهان) و مـــن بەســـەریدا دانەویـــومەتەوە و لە هێڵـــی چەمـــاوە و کەوانەیـــی و لاریـــی نێـــوان پیـــتە کاڵەوەبوەکانیـــدا ڕامـــاوم و بە ئەســـتەم خەریکم شـــەرحەکەی لە حاشییەدا دەخوێنمەوە...

باس لەو عەشقە سەخت و توندەی نالی دەکات بۆ کەنیزەکە و هاتووە کە شەوێکی درەنگ نالی و کچەی ڕۆمی دەستی یەک دەگرن و بۆ هەتاهەتایە کۆشکی سوڵتان جێ دەهێڵن و لە دەریای (مەڕمەڕە)وە بۆ جێیەکی نادیار ون دەبن.

ئەگەر (قیرغیزییەکان) ئەمشەو لە مۆسکۆ ئەو چالاکییە تیرۆریستییەیاننەکردبایە، من جارێکی تر لەم سەردابە شێدار و ترسناکەدا دەرگای ئەم باوەڵەم نەدەکردەوە. من لە دڵەوە لەگەڵ خەڵکی ڕووسیا هاوغەمم. ئەوەی کە ڕووداوەکان دەتوانن ڕووداوی تر بەدوای خۆیاندا بێنن. بۆ من شتێکی نوێ نەبوو، بەڵام ئەوەی کە ڕووداوێک توانای ونکردنی ڕووداوێکی تری هەیە، ئەوە یەک لەو وانە نوێیانە بوو کە لە ئەنجامی تێڕامان لە کوشتن و وێرانکردنەوە پێی گەیشتم.

کابرایەکی قاجاری شاعیری دیوانی سوڵتان نووسیویە:
"ئەمێستا من لە کونجی حەپسخانەوە ئەم پەیغامە سەجل دەکەم و سبحەی سوبح لەگەڵ نوێژی فەجرا بە قەتلی من و دفنم لە جەزیرەی (ئۆسکەدار) لیل ئەبەد ئەم فەهێت و عەیبە میسلی لەکەیەک، لە خۆیان مەسح دەکەن و من لە نائیبی نالییەوە فەوت دەکەم".

هەرچـــی ســـەبارەت بە نـــالیی یەکەم و ڕاستەقینەشـــە، (خـــزڕڵڵای شـــوعاعی قاجـــاری) نووســـیویەتی "نـــالی لە هـیچ مەکـــانێ چـــاونەکراوە و تـــا یـــومی قیـــامە مەنفیـــیە دەســـت بە یەدی مەعشوقەیەوە".

لە مۆزەخـــانەی (ســـوور) لە (مۆســـکۆ) شـــەقامی (لێۆفســـکی) باڵەخـــانەی ٢١٦ نهـــۆمی ژێـــرزەمین، کچێکـــی کـــاڵ لەوانەی برژانـــگ و پێســـت و کەزێیـــان بە دەرەجەیەکە، دڵـــی بونیـــام سســـت دەکـــا، لە پشـــت مێزێکـــی ئاســـنینی کـــۆنەوە، بە زەردەخەنەی کارمەنـــدێکەوە کە پیشـــەییانە دەیەوێـــت دڵـــی میوانەکـــانی ڕابگرێـــت، پێشـــوازیی لێکـــردم. بە ڕووســـییەکی شـکاوی تـێکەڵ لە ئینگلیـزی، خـۆم ناسـاند و وتـم بەڵگەنـامە هەواڵگرییەکـــانی کۆتـــایی ســـەدەی نـــۆزدەم ســـەبارەت بە دەوڵەتـــی عوســـمانی لە ویلایەتـــی ئیســـتانبوڵ دەوێـــت، بـــۆ ساتێک بـرۆی هێنـایەیەک. دیـار بـوو عەیـامێکی درێـژ بـوو کەس لە بەشـێکی ئـاوا پرسـیاری نەکردبـوو، دوایـی وەک ئەوەی شـتێکی بیـر کەوتبێـتەوە، برۆکـانی هاویشـتە ئاسـمان و سەرێکی بادا و گوتی:

"چاکی ماڵکۆ (کەمێک بوەستە)".

"دا ئز چاکم (بەڵێ وەستاوم"".

ئەو لە نـاو ڕەفە دێـرین و درێژەکانـدا و مـن لە بیـری ئەم دەستنووسـەدا ون بـووم، کە ئێسـتا وا لە بـاخەڵی چەپمـدا و نەمـدەزانی تـا ئەمڕۆ، ئـاوا سیحریانە و مینـا سێبەرێک ژیانی من بەدوای خۆیدا کێش دەکات.

باشچاوشـێکی مەلـول و ژولیـدە لە حەپسـخانەی تـایبەتی سـوڵتانەوە کە دەکەوێتە پشـت یەکێـک لە ئەمبـارە گەورەکـانی گەنـمەوە لە خـوارووی (بـاغچەلی)یەوە کە ئەوسـا پێیـان دەگـوت (بیئۆغلـۆ)، سـەعات سێ و چـواردە دەقـیقە بە کـاتی عەرەبـی نـامەکە لە نـالی وەردەگرێـت و بـێ بەرامـبەر وەک هەر سەرکێشـییەک کە بەسـەر هەریەکەمانـدا دێـت و لەوە دەچـێ نرخەکەشـی بە ژیـانی خۆمـان تەواو ببـێ، نـامەکە دەگەیـەنێتە سـەر سنووری خـاکی عارەبـان. باشـچاوش بە دنیـابینیی خـۆی و لەپێنـاو گەیانـدنی نـامەکە بە جێـی مەبەسـت، ڕاسـتەوخۆ بـۆ ئێرانـــی نـانێرێ، بەڵکـــو بە تەکنیکێکـــی ســـەربازی کە ئەفســەرێکی ســاڵخوردە دایڕشــتبێ، بڕیـار دەدات ڕێگەیەکـی دوور و تـوولانی (بەڵام سـەلامەت)ی پـێ ببڕێـت... بەم جـۆرە لە دووی ڕەبیعـی یەکەمـی ١٢٩٣ی کۆچیـدا و پـاش سێ مانـگ و یـانزە ڕۆژ لە مرانـدنی نـالی دووهەم، بە ڕێگـەی (شـام)دا نامەکە دەگەیەنێتە سەرسنووری (میسر).

بەیـــازی زەردی کـــۆنە دەفـــتـەر لازم بە هەژدە شـــەوی تـــر ئینتیــزار دەکـــات تـــا دەگـــاتە دەســـت (پەرویـــزی ئەکـــبەری)، عالی جەنابی نوێنەرایەتیی شای قاجار لە میسر.

کە لیستی نـاوی بەڵگەنامەکـانی بـۆ هێنـام، بە هەردوو زمـانی ڕووســـی و ئینگلیـــزی لە خشـــتەیەکی سێســـتوونیدا نـــاوی ڕاپـــۆرت و ڕاپۆرتنووســـەکەی و مێـــژووی ناردنەکانیـــانی تێـــدا تۆمـــار کرابـــوو. بەوەدا مـــن نـــاوی ڕاپۆرتنووســـەکەم نەدەزانـــی و لەو مێژووەشـــدا کە بەرامـــبەرە بە ١٧٨٦ی زاینــــی، چـــوون ئیمپراتـــــۆریەتی عوســـــمانی وەک قەڵتاغێـــــک لەســـــەر تەختەڕەقێـــک گیـــانی دەدا، قەڵـــەمڕەوەکەی تـــژی ببـــوو لە جاســـوس و خەبەرلەر و ئەو بیانییـــانەی هەواڵگرییـــانە کاریـــان بـــۆ بەرژەوەنـــدیی وڵاتەکـــانی دراوســـێ دەکـــرد. ئەمە دیســـان دۆزیـــنەوەی نـــامەی مەبەســـتی لەو مێـــژووەدا بـــۆ مـــن دژوارتـــر دەکـــرد، ناچـــار بە نـــاوی ڕاپۆرتەکانـــدا ڕۆیشـــتم تـــا گەیشـــتمە ســـەر ئەم ناونیشـــانە: (ڕاپـــۆرت_دەقـــی نـــامەی نـــالی، شـــاعیری فـــارس. لە کوشـــتاندینا ٣_٤_١٧٨٦) زانـــیم ئەوە ئەو شـــتەیە کە مـــن بەدوایـــدا دەگەڕێـــم، وتـــم ئەم نـــامەیەم دەوێ... ئەو ســـەیری دەکـــردم و مـــن هێکڕاهێکـــڕا دەمگـــوت ئەم نـــامەیەم دەوێ... ئەم نامەیە...

ئاغـــای (ئەکـــبەری) شـــابەندەری ئێـــران، نـــامەکە وەک گەوهەرێـــک دەبینێـــت و مەراقـــی ئەوەی نە خـــۆی تـــورکی دەزانێـت و نە کەسـه نزیکەکانیشـی و لە ترسـی ئەوەی نەبـادا نهێنیـــیەکە درزە بکـــات و بگـــاتەوە بە تورکـــان، لە کەس ڕانابینێـت بـۆ وەرگێڕانـی نـامەکە بانگهێشـتی بکـات... هەر زوو بە قاسـیدێکدا ڕەوانەی شـای دەکـات لە (تەبرێـز). دوای سـێ شـەو لە دەرچـوونی نـامەکە لە میسـر، شـابەندەری ئێـران لەوپەڕی سـەلامەتیدا و لە کەیفوسـەفای سـەر (نیـل)دا بە دیـار ئەو خـانمە ئەسمەرانەی هـیچ شتێک لە دنیـا نـازانن جگە لە سـمتبادان و وا ئەو هـونەرە گەورەیەشـیان نیشـانی پەروێـز دەدەن، شەوێک دڵی بەهێزی دەوەستێت و دەمرێت.

ئەو ڕۆژانەی ئەمـــانە ڕوو دەدەن، تـــورکی باشـــچاوش لەو کـارەی زۆر پەشـیمان دەبێـت و هەسـتی خیـانەت لە دیـن و ئەرک و هاودینەکـانی ڕای دەکێشـێتە سـوچی گۆشـەگیری و جـگە لە گریـان و سـوجدەبردن، سـوکنایی بە هـیچ نـایەت... تـا سـەعات چـوار و سـی و یەک دەقـیقەی عەسـرێک لە مزگەوتـی (قەدی بایەزیـد) پیاوچـاکێکی ڕێبـوار پێشـنیازی بـۆ دەکات کە:

www.fb.com/PDFkurd

"بونیامی زەعیف بۆ تەسکینیی ڕۆحی عاسی، هیچ لەوە بۆی دەرمانتر نییە قسەی دڵی خۆی بکات و دان بە گوناهیدا بنێ".

پاش قەیرێ، بێسرەوتی ئێمە لەسەر دەستی ئەم خواناسە دان بە تاوانەکەیدا دەنێت و هەمان شەوی ئەو عەسرە ئەم چاوشە کەسیرەیە لە ڕووداوێکی تەمومژاویدا لە ماڵەکەی خۆیدا بە چەقۆ دەکوژرێت.

شەوهایەکی زۆر من شەرابم خواردەوە و لە پیتی پێچەوانە و سەرهەڵگەڕاوی ئەم نامەیە ڕامام... ڕۆژگارێکی درێژیش لە بەرامبەر فەرهەنگە قەبەکانی زمانی ڕووسیدا دانیشتم و هەوڵی وەرگێڕانی ئەم نامەیەم دا، کە دەتوانێت بەشێکی گەورەی نهێنیی هەڵهاتنەکانی (نالی)مان بۆ ئاشکرا بکات... ئەوەی لەو وەرگێڕانە حەرفییانەدا پێی گەیشتم، ئەنجامێکی دڵخۆشکەر نەبوو جگە لەوەی دواجار حاڵی بووم کە ئەم نامەیە لە نالییەوە بۆ ژنێک نووسراوە.

ئێستا کە دووسەد و سیوچوار ساڵ بەسەر ئەم ڕووداوانەدا تێدەپەڕێت و من لە نێوان ڕووس و ئێران و تورانا بەدوای بەشی جێماوی ئەم چیرۆکەدا دەگەڕێم، هیچ سەرەداوێکم لەسەر ناوی ئەو پیاوچاکە دەست ناکەوێت... ئەوەندەی

دەیزانم، بەپێی فەرمانێکی ڕەسمیی سوڵتان، دەفتەرداری دەروازەکانی (قوستەنتینە) و سەرجەمی تەکیە و خانەقاکانی، دەبێت ناوی هەموو میوانێکی بیانی لای خۆیان تۆمار بکەن، بەڵام ئەو ڕۆژانەی ئەم یەکتربینینەی باشچاوش و خواناسە نەناسراوەکەی تێدا ڕوو دەدات، سوڵتان لە حەج دەبێت و بەم جۆرەش هیچ میوانێکی تایبەت ڕوو لە دیوان ناکات... دوای سۆراغێکی زۆر لە دەفتەری هۆتێل (قاغێ) لە دامێنی (ئەیاسۆفیا)، بینیم لە تەنیشت ناوێکەوە کە کوژاوەتەوە و ناخوێنرێتەوە، بەبێ گرنگیپێدان و تەنها وەک تێبینییەک نووسراوە "ئەم ئەغیارە موساییە".

چەند ڕۆژێک دواتر سوڵتان ڕێوڕەسمی حەج لە نیگەرانییەکی زۆر و خێراییەکی چاوەڕواننەکراودا تەواو دەکات و دەگەڕێتەوە ئیستانبوڵ. لەو ماوەیەدا کوژرانی پاسەوانێکی حەپسخانە نهێنییەکانی سوڵتان، وا دەکات دەوڵەت بکەوێتە خۆی و لە هەموو سنووری قەڵەمڕەوی لەگەڵ خاکی فارس و ڕووس و ڕۆمدا بکات بە خەبەرلەر و سیخوڕ و چاو و گوێ..

(ناسرەدین سالاردەولە) لە کتێبە مێژووییەکەیدا؛ (هەڵهاتن لە گورگەزێ) بە درێژی وەسفی ئەو شەڕە خوێناوییە

دەکات، کە لە کوتایی سەفەرەکەیاندا، ئێوارەیەکی پایز لە نێوان پەیک و دەستەی پارێزگارییەکەی لەگەڵ چەند فەسیلێک لە چەکدارانی پیادەی عوسمانی لە بۆسەیەکدا لە خواروی (دیوانییە) ڕوو دەدات و تێیدا هەشتا کەس لە پیادەکانی عوسمان دەکوژرێن و چوار تفەنگبەدەستیش لە خێڵی قاسید "ڕۆحی بەرزیان بە ئێوە عەتا دەفەرموون".

وەک سالاردەولە لە وەسفە شیعرییەکەیدا نووسیویەتی: "ئەو غروبە هەوری چڵکنی پایز... نمنم لە جێی باران خوێن دەبارێنێت".

سەفەری دووری من و وێڵیم بە شارانەوە وای کرد بیرۆکەی گەڕانەوە و ساغکردنەوەی ئەم نامەیە بێنمەوە بۆ وڵات و ئەم گرێ قورسەی سەر دڵم لە لای جەنابی پرۆفیسۆر بکەمەوە. ئەو شەوەی بە تەلەفۆن قسەمان کرد و دوای خۆناساندنێکی کورتی من و ڕوونکردنەوەیەکی سەرپێیی مەبەستەکەم، لەودیو هێڵی تەلەفۆنەوە لە ناو غەڵبەغەڵبی میوانەکانیدا بە زارێکی شیرینەوە گوتی "سبەینێ لە هۆڵی کتێبخانەی زانکۆی سلێمانی یەک دەبینین و نامەکە وەردەگێڕین". سەعات هەشتی بەیانیی ڕۆژی دواتر تاقە ڕۆژنامەی ڕۆژانەی شار بە خەتێکی درشت ئەمەی لە مانشێتیدا نووسیبوو: "ئەمشەو لە کارەساتێکی ئۆتومبێلدا

پرۆفیسۆر (عەبدولڕەحمانی حاجی مارف) گیانی سپارد".

ئیتر من زانیم ئەم نامەیەی لای من، شتێک لە تەلیسم و شتێک لە نەفرەتی لە خۆیدا هەڵگرتوە... هەر ئەم ترسەش وای کرد سێ ساڵی تر نامەکە لە باوەڵێکی کۆندا بپارێزم و نەچمەوە سەری.

(میرزا جەلالی مەمالیک) میرزای (حیسامەدینلمولکی کوڕی فاتح عەلی شای قاجار) لە یاداشتەکانیدا دەڵێت عەسرێکی درەنگ پەیک گەیشتووەتە تەبریز و لە خانی بەردەم کۆشکدا و بەرلەوەی بە خزمەتی شا شەرەفیاب بگات، لە پەلەپەلێکدا لە ئەسپەکەی کەوتووەتە خوارەوە و بەرلەوەی فریای خەڵات و بەراتی شا بکەوێت، مردوە. میرزا مەمالیک نووسیویەتی "لە دیوان شا بە دەستی موبارەکی خۆی مۆری سەر زەرفەکەی شکاند و فەرمووی جەلال بخوێنە. پەیغامەکەم لە دەستی موبارەکی وەرگرت و ڕوانیم وەک پیرێکی ساڵخوردە نامەکە گیان دەدا، بەنی ئادەم وەهای ئیحساس دەکرد ئەگەر ئێستا فریای خۆندنەوەی نەکەوێ حیبری تاڵ و تاری چوون ڕۆحێکی پەژموردە، لە بەیازەکە هیجر دەکا و دەچێت بۆ ئاسمان".

میرزا جەلال دوای وەسفێکی زیادە و پێوەنراوی ساتی وەرگرتنی نامەکە کە هەژدە لاپەڕەی یاداشتەکانی پێ ڕەش

کردۆتەوە، دەڵێت ئەم بەیتە شیعرە سەردێڕی نامەکە بوە:
"نفس ساعت گیپی ایشرسە گر یاد ایلە تاعتدر؟ بر انک قورمەسی پیریولونە احیا ساعتدر". کە لە موزەکەراتی مەمالیکدا گەیشتمە ئێرە، ئێستێکم کرد و چوومەوە سەر دیوانی نالی چاپی ١٩٢٣ی (عەلی موقەبیل)، هەموو دیوانەکەم شەنوکەو کرد، ئەم بەیتەم تیا نەدی.
دواتر لە چاپی ١٩٧٩ی (مەلا عەبدولکەریمی مودەڕیس)دا دیتم خۆیەتی هەمان بەیتە و لە پەراوێزیدا ئاماژەی داوە کە لە نووسخەی دەستنووسی (حاجی ئەحمەدی توریەیی) ناوێکەوە وەری گرتوە... ئەو زەمانە (مەلا شکور)یان وەک تورکیزانێکی بلیمەت تەکلیف کردبوو بۆ لێکدانەوەی بەیتەکە، بەڵام بە داخەوە مەلا شکور بۆ ئەوە ناچێ کە ئەم بەیتە تاقانەیە هی نالی نییە و چوون لە زیندانیشەوە نووسراوە و لە ترسی بەردەستکەوتن و ئاشکرابوونی، نووسەرەکەی هێندە فامیدا بووە، کە بزانێت پیتەکانی بەیتەکە و تەواوی نامەکەش بە پێچەوانەوە و لە چەپەوە بۆ ڕاست بنووسێت و بەم جۆرەیش بۆ پەیپێبردن و تێگەیشتنی جگە لە خوێندنەوەی لە ئاوێنەدا، هەر هەوڵێکی تر بۆ سەرلێدەرکردنی سەرلێتێکچوونە.

هەر ئەم ڕۆژانە چـاوە کەمتینەکـانی عوسـمانی توانـای دیتـنەوەی ئەغیـارە جووەکەیـان دەبێـت و پـاش ئەشـکەنجەیەکی زۆری کە سـوکترینیان ئەوە دەبێـت بە خەنـجەر پـوزی قـاژ بـکەن و پـڕی بـکەن لە خـوێ و تونـد شـەکەتی دەن، سـەحەری ڕۆژی دووشـەممەی ٢ی٥ی١٧٨٦ دان دەنێـت بەوەی سـیخوڕی ڕووسـە و ئەوەش ئاشـکرا دەکـات کە دەقـی ئەسـڵیی نـامەکەی لە باشچاوشـێک وەرگرتـووە و وەری گێڕاوە و ناردوویەتی بۆ (پیترسپۆرگ)...

(مـن لێـرەدا ئەوەم بـۆ ڕوون بـوەوە کە ئەو نـامەیەی بـۆ ئێـران چـوە، جـگە لە نووسـخەیەکی لەبەر نووسـراوەی نـامە ڕاسـتەقینەکە بە دەسـتکارییەوە هیچـی تـر نەبـووە.) دوای ئەم دانپێـدانانە سـەعات دە و چلوسـێ دەقـیقەی بەیـانی بە کـاتی عەرەبـی لە مەیـدانی (تۆپخـانە) بە بەرچـاوی دانیشـتوانی ئیسـتانبوڵەوە سـیخوڕەکە بە شمشـێر دەکرێـت بە دوو لەتەوە.

ئەمشـەو کە لە هەواڵەکانـدا پەلامـارێکی تیرۆریسـتی کەمینە قیرغیزییەکـانم بـۆ سـەر مۆزەخـانەی سـوور لە مۆسـکۆ دی، تەنیـا مـن زانـیم ئـێمە کلیلێکمـان تێیـدا فەوتـا، کە دەتوانێت کـۆدی ونبـونی نـالی بکـاتەوە.... سـووتاندنی مۆزەخـانەکە وای کـرد جـارێکی تـر سـەری بـاوڵەکەم بـکەمەوە... بـۆ

تێگەیشـــتنیش لەو نهێنیـــیە گەورەیە جـــگە لە (مامۆســـتا خەزنەدار) کە لە شــــارێکی ١٥٠ کیلـــۆمەتری تەنیشـــت شارەکەی مـنەوە دەژی، کەسـی دیـکەم پـێ شـک نـایە. ئێسـتا کە مـن ئەو چیـرۆکە بـۆ ئێـوە دەنووسـمەوە، کـاغەزێکی زەرد وا لە بـاخەڵی چەپمـدا و بە ڕێگـەوەم بـۆ ئەو شـارە، ئومێـد دەکەم تـا مـن دەیگەمـێ مامۆسـتا سـەلامەت بـێ... کـێ دەزانێـت چیرۆکێکـی تـر لە نـاو نـامەکەدا چـاوەڕێی ئـێمە ناکات.!

٢٠١٠

کوشـتاندینا: نـاوی دووەمـی شـاری قوسـتەنتینە (ئیسـتانبوڵی ئێسـتایە) بە زمـانی عیبری.

www.fb.com/PDFkurd

کچی ناو تابلۆکه

که له بەیــانییەکی ســاردی نــاو چواردیــواردا جێــی هێشــتم، بێبــاک پێــی وتــم: "ئەوا مــن ڕۆیشــتم... تــۆش هەوڵ بــدە بەرگەی ئەم ئــازارە بگریــت." هیچــی تــری نەوت، ئەو قســەیەی تەواو له ئامۆژگــــاریی ئەو جەلادە دەچــــوو، دوای ئەوەی گــوللەیەکی نــاوەتە کەلــلەی قوربــانییەکەیەوە، دەســت بنێــتە ژێــر ســەری و بە ســۆزەوە پێــی بڵێــت: "هــاوڕێ، هەوڵ بــدە بەرگەی ئەم ئــازارە بگریــت." ڕۆیشــت... خــۆی و تیســکۆت و پرگال و ڕاستەکانی ئەو بەیانییە ڕۆیشتن و نەمبینینەوە.

مــن نــازانم ئەو ژنەم چــۆن ناســیوە؟ یــان بیــرم چــووەتەوە، یــان نامەوێــت وەڵامــی ئەم پرســیارە بــدەمەوە... نــازانم؟ وەلــێ دڵنیــام لەســەر داوای ئەو هەر له بەیانییەکــدا بــووینە ژن و مێــرد. ماڵەکەمــان تەنهــا یەک قــاتی شــێوە لاتەریــب بــوو، دەرگاکەمــان لەســەر ڕووی ســتوونی بە دوو بەش دەکــرایەوە، پێــنج ژوورمــان هەبــوو، پەنــجەرەی ژووری چێشــتخانە حەوت تەبەق بوو.

هەر جارێـک لە چـاوەڕوانیی پێگەیشـتنی خواردنێـک، یـان لە هێنـانی پەرداخێکـدا، یـان لە شـۆردنی چەقۆیەکـدا لەوێ بمـایەتەوە، خێـرا دەکەوتە دابەشـکردنی پەنـجەرەکە، جارێـک بەسـەر یەک و جارێـک بەسـەر سێ و جارێـک بەسـەر خۆیـدا...

ڕۆژێـک لە هێنـانی کەوچکێکـدا، چەنـد سـەعاتێکی پێچـوو. وەختێـک هـاتەوە، مـن دەمێـک بـوو خـواردنەکەم تەواو کردبـوو... هێنـدە پەسـت بـوو، کاکیلەکـانی دەرتۆقیبـوون، نـاوچەوانی گـرژو چاوەکـانی بچـووک ببـوونەوە، پێـی وتـم دەبێـت پەنـجەرەکە بگـۆڕم: "ژمـارە حەوت لە ژمارەناسـیدا، ژمـارەیەکی ڕۆمانسـییە... مـن نامەوێـت خەیـاڵ لەم مـاڵەدا هەبێت".

چەنـد جـارێکی زۆر کەم نەبێـت، مـن هێنـدە لەو تـابلۆیەم نەڕوانیبـوو، کە لە پشـت تەلەفزیـۆنەکەی ژووری میـوانەوە هەڵیواسـیبوو؛ پـۆرترێتی خەیـاڵیی کچێکـی سـپیکەلە، کە کەمێک چاوی ڕاستی لە چاوی چەپـی بچووکتر بوو، لـوتێکی قـنج و ڕێـک و لێـوێکی گۆشـتنی تەڕ بە چەنـاگەیەکی نەرمەوە، ئەویش بـۆ گەردنێکـی بەفـراوی شـۆڕ ببـوەوە، هەمـوو پـۆرترێتەکەش ڕژابـووە نـاو ئێـوارەی دەریـایەکەوە، کە لە تەنیشـتییەوە کـوڕ و کچێـک لە بەلەمێکـدا دانیشـتبوون و لەو وێنەیەیان دەڕوانی.

ئەو خۆشـــیی لەم جـۆرە تابلۆیـــانە نەدەهـــات. هـۆی هەڵواسینەکەشـی دەگەڕانـدەوە بـۆ ئەوەی کە دیـاریی کـوڕێکی هاوپۆلییەتی و پێکەوە بەشی ماتماتیکیان تەواو کردبوو.

مـن لەو ئەو مـاڵە ماتمـاتیکییەدا سـەرم گێـژی دەخـوارد، سـەرچەفی سـەر سیسـەمی نووسـتنەکەمان پـڕ بـوو لە سێگۆشـە، کە دەم دا بە خۆمـدا، یەک یەک گۆشـەکانیان هەڵـدەچەقینە گیـانم. کەم بەیـانی هەبـوو خـوێنی ئەو لـوتە گۆشـانە نەشـۆم، کە سێگۆشـەکانی شـەوێ کردبوویـانە گیـانمەوە. فەرشـێکی ئێرانـی لە هـۆڵەکەدا ڕاخرابـوو، وێـنەی هێڵێکـی ڕاسـتی تیـابوو، کە دەتـوت وەسـتایەکی قاجـاری بەدیلگیـراو، لە داخـدا ئەو هـێڵە بێئیشـەی وا ڕاسـت کێشـابوو. ئەو بەردەوام دەیـوت: "دەبێـت ئاگامـان لەو ڕاسـتەهێڵە بێـت، پێـی پیـا نەنێین، نەکـا خـوار ببێـت". منـیش قاقـا پێـدەکەنیم و دەمـوت: "مەترسـە... کـوا پێـی مـن ڕاسـتەهێڵی ئەم مـاڵەی بـۆ خـوار دەکرێت؟".

مـن ئێسـتاش قێـزم لە سـێکس دێـتەوە، شـەرم دەکەم کە دەڵـێم تەنـانەت جـووڵەی سێکسییشـمان بە ژمـارە و تەکنیکییشـمان بە هێمـا بـوو... لە گەرمەی سێکسـەکاندا پێـی دەوتـم: "ئەهـا ژمارەکـان چەنـد لێمـانەوە نـزیکن، بڕوانە ئێسـتا

مـــن و تـــۆ چەنـــد لە یەکگرتنـــی دوو ژمـــارەی نـــاو کـــۆمەڵەیەک دەچین".

ڕاســـــتییەکەی مـــــن و ئەو لەو حـــــاڵەدا، لە یەکتربڕینـــــی دوو ژمـــارەی ســـەر بە دوو کـــۆمەڵەی زۆر جیـــاواز دەچـــووین!

کاشـــییەکانی حەوشـــەکەمان، ڕێـــک بە وەرەقەی خەتبەیـــانی دەچـــوو. بەیانییەکیـــان مـــن لە ســـەربان بـــووم، ئەو لە خـــوارەوە ســـەرقاڵی شـــۆردنی حەوشـــەکە بـــوو. بینـــیم لەپـــڕ ماســـیحەکەی دەســـــتی فـــڕێ دا و ســـۆندەکەش بەســـــەریدا، ڕێـــــکەوت بە شێوەی (کـۆ) کەوتـنە ســـەر یەکتـــر، مـــن لە ســـەرەوە لەو وێـنە هـــیچەم دەڕوانـــی و ئەو لە خـــوارەوە شاگەشـکە ببـــوو، دەیـــوت: "هەمـــوو شـــتێک لەم مـــاڵەدا، بیرکـــارییە و تەنهـــا ڕژێمـــیش، ڕژێمی پۆتانە".

ئێســـتا هەســـت دەکەم وردەوردە خۆشەویســـتیم دەچێـــتە ســـەر تـــابلۆکە. ئەویـــش گومـــان لە هەمـــوو شـــتێک دەکـــات... کەمتـــر لە جـــاران ڕێـــگەم دەدات بچـــمە ژووری میـــوان... مـــن هێشـــتا ئەو پرســـیارەم لە خـــۆم نەکـــردوە: مـــن بـــۆ ئەوەنـــدە پیـــاوێکی بـــاغە بووم، کە ئەو بە ویستی خۆی دەیجووڵاندم؟ نازانم!

مـــاوەیەک کتێبـــی هـــاوڕێیەکیم لابـــوو، باســـی لە پەیوەنـــدیی نێـــوان بیرکـــاری و فەلســـەفە دەکـــرد، بەزەحـــمەت چەنـــد لاپەڕەیەکـــیم خوێنـــدەوە، ڕقـــم لەو کتێـــبەش بـــوو، دوایـــی

تێگەیشتم لەوانەیە بیرکردنەوە لە ژیانیش، وەکو بیرکردنەوە لەو ماتماتیکە هیچە وابێت، کە ژنەکەی من عاشقیەتی.

خودایە چ بوونەوەرێکی سەیر بوو ئەو ژنە! یەکبەیەک کاسێتی مۆسیقاکانی شۆپانی شکاندم، پێی وتم: "شەوانە بۆ ئەوەی بچیتە خەوێکی قووڵ و ئارامەوە، پێویستە هاوکێشەیەک شیکار بکەیت". ئەو خۆی هەموو شەوێک وای دەکرد.

من ڕۆژێک لە ڕۆژان نارەزاییم لەو حاڵە دەرنەبڕی، هەرگیز پێم نەوت ڕقم لە بیرکارییە. ئەگەر بە ئەمانەتەوە شتەکان بگێڕمەوە، دەبێت ئەوە بڵێم؛ بە هەموو ئەو سەرئێشانەشەوەکە بۆی دروست کردبووم، هێشتا من ژنەکەی خۆمم خۆش دەویست... لێ ئەو باوەڕی بە خۆشەویستی نەدەهێنا، هەر لە یەکەم ساتی یەکترناسینمانەوە پێی وتم: "ئێمە پێویستمان بە یەکتر هەیە". من لە نێوان عەشق و پێویستیدا پەرت و ون ببووم. دەیوت: "من دراوم و تۆ داواکراو... بۆ ئەوەی ئەم پرسیارە گەردوونییە تەواو بکەین، ئێمە زۆرمان پێویست بە یەکترە".

ژیانی ئەو جارێکی تر ڕۆژێکی ڕەشی وەک ئەو ڕۆژەی تێنایەتەوە، کە ژنومێردێکی هاوڕێم بۆ نانخواردن بانگهێشت کردبوو... وەختێک پیاوەکە چوە سەر دەستشۆرەکە و

لەبری ئاوێنە، بازنەیەکی خاڵیی بینی، هاواری کرد: "ئەرێ ئەمە ماڵی ئەنیشتاینە یان قوتابخانەکەی فیساگۆرس؟".

ژنەکەم خۆی خواردەوە، دەمزانی هەر کاتێکی تر بێت، ئەمە بە من دەڕێژێت، هیچی نەوت... ژنی هاوڕێکەم سکی پڕ بوو، داوایان لە ئێمە کرد ناوێک بۆ ئەو منداڵەیان پێشنیار بکەین، کە چاوەڕێ دەکەن لە سەرەتای ئەم پاییزەدا لەدایک ببێت... من وتم ناوی بنێن (ڕامان)، ڕووی دەمیان کردە ژنەکەم، ئەویش چاوی لەسەر خوێدانە لوولەییەکەی سەر سفرەکە قەتیس کرد و وتی "ئەگەر کچ بوو..." ئەو ڕۆژێک لە ڕۆژان مێینەیی خۆی لە بیر نەدەچووەوە، بۆیە ئەگەرێکیشی خستە ناو قسەکانی تا پێمان بڵێت جیاواز لەم ئەگەرە، ئەگەرێکی تر هەیە، کە ئەگەری کوڕ یان ئەگەری کۆمەڵەی فایە. من دەمزانی ئێستا ئەم ڕستانە بە ناو زەینیدا دێن و دەچن... سەری هەڵبڕی و وتی: "ئەگەر کچ بوو ناوی بنێن (ئێکس)...".

نەیانهێشت تەواوی بکات، کەوتنە پێکەنین، پیاوەکە بە لاقرتێیەکەوە وتی: "ئەگەر کوڕ بوو ناوی دەنێین (وای)".

ژنەکەم بەمە دەهری بوو، وەخت بوو هەردوو ڕەشێنەی چاوی لە کالانە بترازێت و بێنە دەرێ. زانیم تازە

هاوسەنگیی مێزەکە تێک چوو، ئەوەش من نیم ئەوەندە کارابم، بتوانم ئەو هاوسەنگییە بهێنمەوە.

ئەو هەستا و قیژاندی، مێز و کورسییەکان لەرینەوە، پەردەکانی گوێم تەقلی ئەو لەرینەوەیە ببوون، پێی وتن: "ئێوە بەم داواکراوە سەلمانتان کە بێئەدەبترین میوانن، خێرا لە ناو ئەم کەوانەیە بڕۆنە دەرەوە". ئەو وەختێک کە دوو وشەی کۆتایی دەوت، ئاماژەی بۆ دەرگای حەوشەکە دەکرد.

تابلۆکەم زۆر خۆش دەوێت... ئەویش ئەمەی باش دەزانی. خۆشەویستیم بۆ تابلۆکە وەک ئەو دەیوت: "لەوانەیە هاوسەنگییماڵەکە تێک بدات". ڕاستییەکەشی تێکی دا... شەوی ڕووداوەکە، ئەو زۆر ماندوو بوو، تەنانەت بیری چوو ماچی پێش نووستنیشم بکات، لە تەنیشتمەوە خەوی لێکەوت. بە تیلەی چاو سەیرم کرد، لەژێر ڕووناکیی کزی گڵۆپە سەوزەکەدا، بە ژمارە (یەک) دەچوو، درێژ بوو بێت... من خەوم لێنەدەکەوت، لەوانەیە عەشقی تابلۆکە نەیهێشتبێت چاوم بچێتە خەو. ئای کە بیرم لەو تابلۆیە دەکردەوە، گوێم لە هەنسکێک بوو کچێک بە عەزرەتەوە هەڵی دەدا. پەتی گرێخواردوی خەیاڵی پچڕاندم، دەنگەکە ڕاستەقینە بوو، لە ژووری میوانەوە دەچوە سەر هۆڵەکە و

له دەرگـــای ئەمـــدیویەوە بە دزیـــیەوە خـــۆی دەکـــرد بەژێـــر دەرگای ژوورەکەی ئێمەدا.

ورتەم لە خـۆم بـڕی، چـون مامزێـک کە چـاوی بە شـکارەکەی دەکەوێـــت و ســـرتە لە خـــۆی دەبڕێـــت، ئـــاوا بێـــدەنگ بە تاسـانێک تـێکەڵ بە حەپەسـان و حەجمیـنەوە خـۆم ڕاگـرت. دەنـگەکە زیـاتر و بەکـوڵتر بـوو، بـوو بە گریـان... ئەو ئاگـای لە هـیچ نەبـوو، گریـانەکە خـوڕتر بـوو، لە جـێگەکەم هـاتمە دەرەوە و بەدەم دەنگـــی گریـــانەکەوە ڕۆیشـــتم، خـــۆم لەو زەمهەریرەی ژووری میواندا بۆ نەدەبینرا.

لەو کـاتەوەی دەرگـای ژوورەکەم کردبـوەوە، گریـانەکە بێـدەنگ ببـــوو، وەک ئەوەی مەمکێکـــی پـــڕ لە شـــیرت نـــابێتە زاری ســاوایەک و ئەویــش بــۆ ســاتێک ژێــر بــووبێتەوە. گڵۆپەکـانم هەڵکـرد، چوارچێـوەی تـابلۆکە ئێجگـار تەڕ بـوو؛ دڵۆپدڵـۆپ فرمێسـک بە هێمنـی چوارچێوەکەیـان دەبـڕی و لە سـوچێکەوە دەکەوتـنە خـوارێ. دەنگی هەناسـەیەکی سارد ڕای چڵەکانـدم، ئـــاورم دایەوە، ئەو بـــوو. دەســـتێکی نـــابوە ســـەر کێلـــونی دەرگـــاکە و دەستێکیشـــی بە ســـەریەوە بـــوو، بەو جلـــی خەوانەوە، لە فریشـتەیەکی بێـزار دەچـوو، وتـی: "زۆر چـاکە، لە بەیـانییەوە یـان تـۆ یـان ئەم تـابلۆیە، یەکێکتـان لەم مـاڵەدا دەبن".

ئەو شـــەوە هیچمـــان نەخەوتـــین، مـــن دەگریـــام و ئەویـــش بێـــدەنگ. بەیـــانی زوو هەمـــوو شـــتەکانی نـــابووە ئەو جانتـــا لاکێشەییەی کە ڕۆژی جلهەڵگرتن بۆم کڕیبوو.

ڕاســـتە و سێگۆشـــە و گۆشـــەپێوەکەی گرتبـــوو بە دەســـتییەوە، ڕســـتە نەفـــرەتییەکەی خـــۆی گـــوت، ڕســـتەیەک کە ئەو بـــاش دەیزانـــی، کە بەو دوایەمـــین ڕســـتەیەی، شـــتێکی ئێجگـــار گەورە لای مـــن جـــێ دەهێڵێـــت... ئیـــدی لەگەڵ شـــتەکانیدا ڕۆیشـــت و نەمبینیـــیەوە. گێـــل بـــووم، شـــەوی دواتـــر بە تەنیـــا گـــوێم هەڵخســـتبوو بـــۆ گریـــانی تـــابلۆکە، چ بێـــدەنگییەک ئەو مـــاڵە (ماڵی ژمارەکان)ی خنکاند.

دەزانـــم تـــابلۆکە لە جـــاران غەمگینتـــرە... لە جـــاران زیـــاتر دەگـــری، بەڵام مـــن ئەو دەنـــگە نابیســـتم. تـــابلۆکە لە نـــاو جانتـــاکەی ئەودا، گریـــانی ناگـــاتە مـــن. مـــن لەو شـــەوەوە ژمارەکـــان دەمکـــوژن، نە کەســـێک هەیە کۆیـــان بکـــاتەوە و نە تابلۆیەکیش لەو ماڵەدا هەیە، تا بەسەر یەکتردا بگرین.

٢٠٠٣

www.fb.com/PDFkurd

خۆکوشتن لەسەر باڵی فلامینگۆ

گوێزانێـــک وا لە ســـەرمدا... هەر ڕاچڵەکـێم، شـــوێنێکی خـۆم بڕیـــوە... ئەم گـــوێزانە خـــۆم دروســـتم کـــردوە... شـــەوێک نەنووســتوویت و بەیـانی لە مێشـکتدا هەڵتۆقیبێـت... تـــا ٢٩ ســاڵی ڕەبەقە مـــن خەریکـــی دروســـتکردنی ئەم نەشـتەرەم... بیـرم کـردەوە؛ هەنـدێک تەلـی تێڕامـانی زیـادەڕەوم بپچـڕێنم، ئیدی ئەم گوێزانەم لە مێشکی خۆمدا دروست کرد.

کەســێک بە قادرمەکانـــدا سەنگینســـەنگین، تەپتەپ دێـــتە خـوارێ و مـــن هـــاوڕێتمی ئەو لە خـــوارەوە؛ هێواشهێـــواش بـــۆ ســـەرەوە دەفـــڕم. دەزانـــم دێـــن قفـڵەکەم دەکەنەوە، یـــان ڕاســـتتر قفـڵـم دەکەن، ئـــاخر مـــن تـــا ئێســـتا دەســـتوپێم نەبەســـترابووەوە، تەنیـــا قفـڵـــی ڕوو لە دیـــوار بـــووم. هەمیشـــە کە دێـــن، مـــن خـــۆم بە دۆزیـــــنەوەی مانـــــای ئەو میتـــــافۆرەوە دەخڵافێـــــنم، کە بەڕاست ئەوان لە هاتنیاندا دەمکەنەوە، یان قفڵم دەکەن؟

فەرمانـــت پێـــدەدەن ڕوویـــان تـــێ بکەیـــت، هەردوو دەســـتت پـــێکەوە جـــووت دەکەن و تاڵێـــک نـــایلۆنی ڕەشـــی گرنجگرنجـــی

تێهەڵدەکێشن و بە ڕاکێشانێک، دەستت قفڵ دەبێت. وەلێ خەیاڵت ئاسوودە بکە، خۆت کراویتەتەوە. ئەم کەلەپچە ئەمریکییانە، لە کەلەپچە ئاسنەکان سووکترن، بەڵام لەوانیش مەحکەم و پێوەندترن... هەر لەخۆوە بیرت دەکەوێتەوە مرۆڤ چەند لە ئامراز و هۆکاری دەستبەسەرداگرتندا کارامە و کەماڵە. لە ناخی دڵەوە قەشمەریم بە زانست دێت.

دەستم مرەکەباوی دەبێت و بیرم دەکەوێتەوە ئەم چیرۆکە هی نووسینەوە نییە، هەروەک چۆن بەیەک جار خوێندنەوە لێی تێناگەیت، بە دوو جاریش... کە لە سێ جار زیاتریش خوێندتەوە، ئیتر دەچیتە ناوی و ناتوانیت بێیتە دەرەوە. ڕەنگە لە ماڵوحاڵت بکات، سەرقاڵت بکات بە خۆیەوە، ئیشەکەت لە دەست دەربهێنێت، سەرت لێ بشێوێنێ و ژیانت تاڵ بکات. من پێشنیاز دەکەم ئەگەر تا ئێرە هاتوویت، بووەستە و مەیخوێنەرەوە.

ئەم چیرۆکە ژیانی تۆیە، ژیانی ڕاستەقینەی تۆ. ئەوانیش لەگەڵ نووسینەوەیدا نین، ئەوەتا پێت دەڵێن:

"سەرت بکەرەوە بە کۆشی دایکتدا و ئەو حیکایەتە تۆمار مەکە، چما لە ڕووت هەڵدێت ئەو خوێنە ڕژاوانە بنووسیتەوە؟".

من سەرم بە دارودیواردا دەدا... ئـا... دەزانیت چۆن هاتمە ئێرە؟ لەسەر سیلەی کۆڵانە تەسکەکەوە دەستم گرت بە دیوارە بەردینەکانەوە و خۆشخۆش هاتم بۆ ناو ئەم چیرۆکە هاتم، من پێشتر هەڵاتبووم... هێشتا لام ڕوون نییە چۆن ئەم ڕۆحە بەدەی ترم دۆزییەوە، نا... هەر گومانیشم هەیە بە ڕاستی دۆزیبێتمەوە. هەندێک کەس لە واقیعدا ون دەبن، دەبێت لە خەیاڵدا بۆیان بگەڕێیت، کەچی من لە خەیاڵدا ون بووم و وا لەسەر جادە سۆراغی خۆم دەکەم... بۆنی ڕازیانە لە خەیاڵم دێت، هەر وا خەریکم لاژەلاژ ڕێ دەکەم، قاچە درێژەکانم لەگەڵم نایەن، ئەوە خۆمم بەزۆر بە شوێن خۆمدا کێشیان دەکەم.

هەموو ڕووداوەکە لەوێوە دەستی پێکرد، کە تۆ وێنەیەکی فۆتۆگرافی ڕەشوسپی نیوپۆسکارتی ئەوت؛ لە کۆنترین مقەبای ماڵەکەدا دۆزییەوە، کە لەژێر شووشەی شکاو و تاڵی لەحیم و چەند گڵۆپێکی سووتاو و نینۆکەری کولدا تۆز لێنیشتوو لەو ناوەدا کەوتبوو. وێنەکە تۆزی ٢٩ساڵی لەسەر خۆی هەڵگرتبوو، کە ئاوا لێت دەڕوانی، دەتگوت لە ئەرشیفی کۆنەڕەسمچییەکی ئەم شارەوە دەرت هێناوە... ئەو چاوە زەق و لووتە درێژ و سمێڵە پڕەی، چەند لە

ئێستای من دەچێت. غەریب! وای خۆمی پێش ٢٩ ساڵ، چەند لە ئێستام دەچم!

لە ترافیکێکدا هەروا وڕوگێژ لە خۆمەوە وێستاوم؛ گڵۆپ قرمزییە و ترافیک شلۆغە، بۆ چرکەیەک لە جامی پڕ شەپۆلی ئەمبوڵانسێکدا خۆم دەبینم، ژاکاو و مەلول دەستم بۆ ڕادەوەشێنێت... فریا ناکەویت جوابی بدەیتەوە، گڵۆپ کەسک بووە... ڕادەکەیت... خاو دەبیتەوە... بە هەروەلە دەڕۆیت. لەسەر شۆستەیەک دانیشتووم و بیر دەکەمەوە، بەو چالاّییەی ڕۆحمدا بە میسلی پاژنەهەڵکێشێک و بە و خیسییەی زارم، لە سانتییەکی پیس دەچم... بەهای هیچم نییە، میزەڵانێکی بۆشم، نە لە زەوی و نە لە ئاسمان، من لە بۆشاییدا وەستاوم.

سەیرە! لە شارێکدا خۆکوشتن پێویستی بە پارە بێت! من سڵ لەخۆخنکاندن یان خۆهەڵواسین یان خۆکوشتن بە چەقۆ و ئاگر ناکەمەوە؛ هەر لەبەر ئەوە نا کە ترسنۆکم، یان ئەوانەم پێ دێرینەیە و وەک کاراکتەری چیرۆکێکی نوێ، حەز دەکەم بە ڕێگەیەکی تر خۆم لەناو ببەم... نا، بەڵکو حەز دەکەم ئەگەر ئەو ژیانەی دەمەوێت، ناتوانم هەڵیبژێرم، با لانیکەم وەک نووسەرەکەم، مەرگم بە دڵخوازی خۆم بێت.

مـــن حەزم لە خۆکوشـــتن بە دەمـــانچەیە، ئەهـــا یەک زرمە و تەواو! نیوەشـــەوێکی هـــاوین، نە خـــوڕەی چەم بێـــدەنگ بکەیـــت و نە ڕیتمی دونیا بشێوێنێت...

زرمەیەک تەنیـــا وەنەوزی چەنـــد مەلێکـــی لانەواز و پەڕاگەنـــدەی ســـەر درەختێکـــی کـــالیپتۆس بپچڕێنێـــت، کە خـــوداش نازانێـــت کـــێ ڕوانـــدوویەتی... ئەوەتـــا گـــوێم لە شەقەشـــەقی باڵیـــانە هەڵدەفڕن، ئەرێ تۆ گوێت لێیان نییە؟

سەیرە!

بـــۆ گەیشـــتن بەو خەونەم، نـــاتوانم دەمـــانچەیەک بکـــڕم، دەمـــانچەیەک کە لە لاجـــانگی ڕاســـتمەوە ســـەرم هەڵبگرێـــت و ٢٥ ســـانتیمەتر ئێســـقانی کەللەســـەرم هەڵبتەکێنێـــت... مـــن دەمـــرم، بەڵام دەزانـــم هـــیچ شـــتێک ناوەســـتێت؛ خـــۆم نەبـــم، کەواتە بـــوونی مـــن هـــیچ نەبـــووە، ئەمە داخـــم دەداتـــێ... هەنگاوەکـــــانم زۆر گەورەن، هێنـــــدە گەورە، خەریکـــــم هەڵدەتلیشـــــێم. دەبێـــــت پەلە نەکەم... ئەم قـــــاچە شلوشـــەوێرانەت دەرەقەت نـــایەن، ئەگینـــا لەوە زیـــاتر فڕێیـــان دەدەیـــت... بەڵام هێشـــتا ئەمە ئەو هەنگـــاوانە نـــین کە مـــن لە زەینمدا دەیانننێم!

نـــایەن... بەدوامـــدا نـــایەن... دەبێـــت تیماریـــان بـــکەم. ئەم برینـــانە لە نـــاوەوە خواردوویـــانم، پێویســـتیان بە ســـاڕێژە...

ئێستا نامەوێ بڕۆم... خۆم ناهێڵم بمرم؛ خۆ هیچم پێ نەکرێت، دەتوانم کەمێک چاودێریی خۆم بکەم... وەک ئەوەی لە ئاو نزیک نەبمەوە، ساڵێک لەبەر چرا دانیشم و فیوزێک چاک نەکەم، یا خۆم نەهاوێمە بەر ماشێنە شێتەکانی ئەم شارە... خۆ من، هەر سواری ماشێن نابم؛ پیادەگەڕێکم وێڵ، بەیانی تا ئێوارێ بەم جادانەوەم... نا مرۆڤ بەو شێوەیەش بێ دەسەڵات نییە؛ بونیام هیچی پێنەکرێت، دەتوانێت کەمێک مردنی خۆی ماتڵ بکات... تۆ دەبێت مۆڵەت لە مردن درێژ بکەیتەوە تا ئەم قاچانەت چاک دەبنەوە، هەرچییەکت کردووە، بگەرە دەرەوە... ئەم قاچانەی تۆ لە لای سستەری ڕووخۆش و دکتۆری بەویقار نەبێت، نوژداریی ناکرێت...

بۆ چاکبوونەوەیان من کاتێکم پێویستە؛ ئاخر لەم مەملەکەتەدا، قاچ لە هەموو شتێک پێویستترە. بۆ ڕۆیشتن نا، بۆ هەڵاتن لێی. کەچی من ئەو قاچانەم بۆ هەڵاتن ناوێت! نا... ڕێکوڕاست دەمەوێت بە خۆمەوە بن، بەم جەستە شێواو و کۆتەرە ئاسایەوەم... ئاه... ئەگەر بتزانیبا چەندم ئیش بەو قاچانەمە... ئاه!

ماوەیەکە ئەمبولانس زۆر دەبینم، جاران وا نەبوو، یان ئەوەیە من چاو لەسەر شت زۆر ورد دەکەمەوە، یان بە

جادەدا زۆر دەڕۆم، یان نا... هەر بەڕاست من لە شارێکدا دەژیم، ماشێنی تێدا نییە، ئەمبولانس نەبێت... دەڵێیت خەڵکی ئەم شارە یەکپارچە بیمارن... ئەمبولانسێک بە لاتدا فرتە دەکات، بڕوانە بزانە خودا ڕێگەی دانەناوە، بن دەستی من نەبێت.

باوەڕ ناکەیت کەس هێندەی تۆ ئەمبولانس بە لایدا تێپەڕیبێت... جارێکیان کەژاوەیەک ئەمبولانس لە بەردەمەوە ڕێیان بەستبوو، ئەوەی پێشەوەیان تەرمی گۆرانییەکی تاقانەی تیابوو، فیشەکێکیان نابوو بە سەریەوە، فەقیرە دایکی بۆی دەگریا، کارێکی بۆ دەکرد، هەر مەپرسە... ڕۆژێک دانەیەکی دی بە لامدا ڕۆیشت، ئاسکێکی کوژراوی تێدا بوو... شەبەقییەکیان ئەمبولانسێک بە لاتدا لوراندی، بزنەکێوییەکی تێدا بوو، پاوانە لە قاچیدا بوو! من ڕێکەوتی ئەو ئاژەڵە بیمارانە زۆر دەکەم؛ چۆلەکەیەکت لەسەر دەستەبەرەیەکی سپی بینی، سەریان پێچابوو، گوایە منداڵێکی چەتوون سەری شکاندوە... تەریق دەبوومەوە، ئەم شارە چەند حورمەتی باڵندە و ئاژەڵ دەگرێت.

بروسکەیەک لە پشتتەوە دێت، چاوت ڕێشکە و پێشکە دەکات، خەریکە هەناسەت بوەستێت و دڵت لەسەرخۆ

چـوه... هێورهێـور گوێـت لێـیه، دەڵێـی له زەمەنێكـی تـرەوه كەسـێك جـوێن بە تـۆ دەدا... هەر تـاوێكە و چـوویتەوە نـاو خـۆت... بیـر له شتی شێتانە دەكەیـتەوە؛ شـتی سـەیر سـەیر؛ بیـر دەكەیـتەوە ئیشـی مـرۆڤ ئەوە نیـیە دەسـتكاری شـتەكان نەكـات... نـا... ئەوە كـاری مردوەكـانە... مـرۆڤ دەبێـت دەسـت له هەمـوو شـتەكانەوە بـدات، شـوێنگۆڕكێیان پـێ بكات...

مـن ئێسـتا كە لەسـەر ئەم كۆمپیـوتەرە دانیشـتووم و ئەم چیـرۆكە دەنووسـم؛ دەڵێیت هێزێـك دەسـتم دەجووڵێنێـت. مـن ئەم پیتـانە نانووسـم، هەسـتێك لەسـەر كیبـۆردەكە پەنجەكـانم دەجووڵێنێــت، هەر لە خـــۆوە دەڵێیــت ئەم نووســینە لە ئەسـڵدا هەیە و مــن ئێســتا وا له نێــوان دوگمەكــانی ئەم كیبــۆردەدا وردەوردە دەیــدۆزمەوە... ئــاخر وەك یــارییەكی منـدالانە، كە ئێسـتا نـاوەكەیم بیـر چـووەتەوە، ئەم شـتانە لە شـوێنی خۆیانــدا نــین، دەبێــت دەســتكارییان بكەیــت... بیـانخەیتەوە شـوێنی خۆیـان... نـا... شـوێنیان بـۆ پەیـدا بكەیت.

مـن دەبێـت دەسـت لە هەمـوو شـتێك بـدەم... قورسـەكان بجـووڵێنە و بچووكەكـان بە شـەق فـڕێ بـدە، تـا لە

جێگەکەیانـدا ئەو کەنـزە شـاراوەیە بـدۆزیتەوە... ئەسـڵی یارییەکەش کەنزەکە نییە، جووڵاندنەکەیە، بیرت نەچێت.

مـن هەر وام بیـر دەکـردەوە، بـۆیە دەسـتم بـۆ کوشـتنیش بـرد... هەرچەنـد لە جـاران غەمگینتـری کـردووم، بەڵام لێـی پەشیمان نـیم... لـێم گەڕێـن دەسـت بـۆ هەمـوو شـتێک دەبەم؛ دەبێـت شـوێنی شـتەکان بـدۆزینەوە، ئەم ژیـانە لە یـاریی جوڵاندن و دۆزینەوە بەولاوە، شتێکی تر نییە.

پێویسـتم بە کەسـێکە تونـد ڕامتەکێنێـت و بمـداتەوە دەسـت خۆم، من لە خۆم ون بووم...

تـۆ کە شـتێکت لـێ ون دەبێـت، دوای قەیـرێ سـەراوبنکردن، لە شـوێنێک دەیبینیـیەوە... زۆر جـاران ئەو شـتانەی لێـت ون دەبـن، لەو شـوێنانەدان کە هەر عەقڵـت بۆیـان ناچێـت، دەڵێیـت پەیوەنـدییەکی نهێنـی لە نێـوان شـوێن و ونبوونـدا هەیە، کەچـی مـن ئێسـتا کە ونـم، زەبوزینـدووش خـۆم دەبینم، بەڵام بۆم نادۆزرێتەوە.

خەریکـی بە شـتی پڕوپـووچەوە خـۆت مـژۆڵ دەکەیـت؛ کەمکەم تێـدەگەم، مەرج نیـیە بینیـنەوە، دۆزیـنەوە بێـت، کەچـی ئەمە بـۆ مەسـەلەی کلـیلەکە وانەبـوو... ئـا... ڕاسـت دەکەیـت، ڕووخسـەت بـدە ئەوەیانـت بـۆ بگێـڕمەوە. مـن ژنـێکم هەیە نیـانتر لە سـێبەری شـۆڕەبیی سـەر حەوز، کەچـی لەگەڵ

کلیلدا ناتوانێت بەو شێوەیەی خۆی بێت کە هەیە... ئەویش وەک مێردەکەی، دەڵێی دوو کەسە لە ناو کەسێکدا، ڕەنگە سەبارەت بە کلیل، ئەو کەسەیان بێت کە کەمترین جار دەیبینم... ئەویش خۆی نمایش ناکات، تۆ لە داوەکانی خۆتدا چاوت پێی دەکەوێت.

ئەو ژنەی من لە دونیادا هیچی لێ ون نابێت؛ بیری ناچێت ساڵی (١٩٨٢) کرێچی کێ بووین... لە پۆلی سێی سەرەتاییدا، پێڵاوی ژمارە چەندی دەکردە پێی... ساڵی پار هۆدەی نووستنمان چەند تەبەق تەپەدۆر بووە...

وەستای بەلوعە چاککردنەکەی ساڵی دوای ڕاپەڕینەکە، سەعاتەکەی کۆیرتز بووە... هەموو ئەو وەرەقەی کارەباییانەی لە دوای هاتنمان بۆ شار، بۆمان هاتبووەوە و مانگی چەندمان بۆ هاتبوەوە، هەمووی لەبەر بوو... ڕۆژێک بۆ خۆشی پێت گوت:

"مانگی یانزەی ساڵی (١٩٩٢)، چەندمان بۆ هاتبوەوە؟"

ئەو وتی:

"مانگی یانزەی ساڵی (١٩٩٢) وەرەقەی کارەبامان بۆ نەهاتەوە، بەڵام مانگی یانزەی ساڵی (١٩٩٣) چوار دینار و مانگی یانزەی ساڵی (١٩٩٤) هەشت دینار و مانگی یانزەی ساڵی (١٩٩٥) هەژدە دینار و سەد و پەنجا فلس.!"

ئاوا بوو... نازانم بەو بیرتیژییەوە، چۆنچۆنی کلیلی ون دەکرد؟ وای لێهاتبوو تۆ بۆ دەرگاکانی ژووری میوان و نووستن و ناندێن، یەکی دەستەیەک کلیلت دروست کردبوو، دەستەیەک کە هەمیشە دواهەمین کلیلیان دەرگاکانی دەکردەوە. ئەوە هەورەبانەکە هیچ، لە سالی لافاوە زۆرەکەوە، کلیلەکەی ون بووە و نەمان کردۆتەوە... ئەو ژنەی تۆ لایەنی کەم؛ هەفتەی دوو کلیل ون دەکات... من بێ چەندوچوون بەشێکی مانگانەکەم لە دروستکردنەوەی کلیلدا خەرج دەبێت.

ئێستا ئیتر وەک ئاسنێکی بەر باران ژەنگ خواردوومی... بەوێنەی مەسینەیەکی کۆن، بەلغم کردووە... ئەوەندەم توێخ لێبۆتەوە، ها ئێستا ها تۆزێکی تر، ئەودیوم دەردەکەوێت... بە هەموو تەمەنت هێندەی ئەم سێ مانگەی دوایی، نەگۆڕاویت؛ گۆڕانێکی خێرا و ناسروشتی... خەریکە دەیکەیت بە خوو، لە کۆڕوکۆمەڵدا بە تەنیا و لەگەڵ خۆم؛ ڕیپۆقی چاوی خومار و چلمی ئەو کونەلوتە درێژانە و چڵکی گوێیە ڕەبەکانت دەخۆیت... چێژ لە تامی تاڵ و تفت و سوێریان دەبینم... بە پێچەوانەوە هێلنج دەدەیت لە بەرامبەر خەڵکی تردا؛ قەشمەریت بە جوانیی گوڵێک دێت... من جاران وا نەبووم، نازانم بۆ چاوم بە کەس

هەڵنـــایەت، بە منــداڵە ســـاواکانیش، ئەوانەی کە هەموویـــان جـوانن، ئـاخر مـرۆڤ لە سـاوایەتیدا نەبێـت، ئیتـر بە درێژایـی تەمەنی جوان نییە.

ئێمە منداڵمان دەبێت و مـن حەزم لێی نییە... دەزانـم تـۆ لە خـۆتەوە بیـر لە کوشـتن نـاکەیتەوە! مـن ئیتـر خەڵکـم خـۆش ناوێـت، تەنهـا وەک خـۆت لە بیـری ئەوەدایـت ئەم ژیـانە بـۆ مـــرۆڤ شـــایان نیـــیە... هەر لەبەر ئەوەیە ڕقـــم لە هەر لەدایکبـوونێکە... ئەمـرۆ پەسـتیت لەوەی کە خـۆت دەبینیـت خەریکیـت ئەم هـیچوپـووچێتییە درێـژ دەکەیـتەوە و منـداڵێک بۆ ئەم دونیا بێمانایە، زیاد دەکەیت...

نـــا... وا مەزانـن مـن ڕقـم لەخەڵـکە و لەخـۆڕا دەیـانکوژم! مـن پیـــاوکوژێکی دڵـــڕەق نـــیم... تـــۆ ئەگەر لەبەر خۆشەویســـتی نەبـــایە، منـــداڵەکەی خۆتـــت دەکوشـــت و کۆتاییـــت بەم مـــاجەرایە دەهێنـــا... تـــۆ ترســـنۆک نیـــت... بە حاکمەکەشـــم وا وت، بە دکتۆرەکانیش، وتم:

"مــن ئەگەر ترســنۆک بوومـــایە، هەمـــوو ئەوانەی ئێـــوە پێـــی دەڵێن تاوان، بە شەو دەمکردن"

تـــۆ هاوڕێکـــانی خـــۆت بە ڕۆژی ڕوونـــاک دەکوشـــت... لە کـــازیوەدا... لە چێشـــتەنگاودا... لە قرچەقرچـــی گەرمـــای بەر گـــەی کوکوختییەکـــانی هاوینـــدا... لە عەســـرە فێنکەکـــان و

ڕۆژانـی زەمهەریـر و شـەختەدا... لە بارانـدا... بەشـێکی نۆری کچەکـانم لە بارانـدا کوشـتوە... دەزانیـت لە بارانـدا، کوشـتن تامێکی تری هەیە؟!

تـۆ چوار سـاڵە هەمـوو شـەوێک لەسـەریەک خەون بە فـڕینەوە دەبینیت. سـەرەتا وەخـت بـوو شاگەشـکە ببم، خـۆمم دەبینـی لە لالەزارێکـی سـەوزدا، لە دامێنـی گردێکـدا؛ سـەر بەرەوخـوار نەرمەڕاکردنێـک ڕام دەکـرد، باڵەکـانم دەکـردەوە. دەمـدان بە یەکـدا... خێراخێـرا ڕامدەوەشـاندن... گوێـت لە شەقەشـەقیانە؟ ئەوەنـدەم دەزانـی لە عەرد بـڕاوم و لە ئاسمانم...

قەیرێـک دەڕۆیشـتیت و دواتـر بە پێچێکـی نیـوکەوانەیی، ئاڕاسـتەکەتت پـێچەوانە دەکـردەوە... ئێسـتا چـونکە سـەربەرەوژێر بـوو، باڵەکـانم بە کەمـاڵی ئـارەزوو دەکـردەوە و ڕەهاڕەهـا خـۆمم دەدایە دەسـت نەسـیمێکی فێنـک... بـا یـاری پێـدەکردم، بەرزی دەکـردمەوە... دای دەگـرتم... جارجـار بـۆ ئەوەی هاوسـەنگیت تێـک نەچێـت، شـەپۆلێکت دەخسـتە باڵەکـانتەوە... تـۆ مەسـتی هەوای خـۆت بوویـت، کە زرمەیەک گەرمـاییەکی خێـرای دەخسـتە ژێـر بـاڵم و چەنـد گەزێـک لە شـوێنی خـۆم بەرزی دەکـردمەوە، دواتـر خولخـول، وەک پەڕۆیەکـی تەڕ لە ئاسـمانەوە دەکەوتیـتە خـوارێ، بـۆچڕووکی

خـۆمم دەهـاتە لـوت... ئەوە دوا شـتە کە هەمـوو شـەوێک مـن لە خەوەکەمدا هەستی پێبکەم.

نازانیــت دوای ئەوە چــی ڕوو دەدات، بــێ ئەوەی خەوەکەت لــێ بتـارێ؛ وەک ئەوەی هــیچ نەبووبێــت، بەیـانی بەخەبەر دێـم... ئەم خەونە بـۆ شـەوێک خۆشـە، بەڵام وەختێـک تـۆ (١٤٦٣) شـەو لەسـەر یەک هەمـان خەون ببینیـت، ئیتـر ئەمە لە خەونەوە دەگۆڕێت بۆ مۆتەکە...

شـەوانی سـەرەتا بە لامەوە سـەیر بـوو؛ هەمـوو شـەوێک یەک خەون ببیـنم! لە سەرێکیشـەوە لە دڵەوە حەزم لێـی بـوو، خـۆ ئەگەر کۆتـاییەکەی لابەیــت، ئەو خەونە خەونێکــی نــاخۆش نییە.

دواتــر وردەوردە لەگەڵــی ڕاهـاتی، ئاسـایی دەهـاتە بەرچـاوت، هەمــان لالەزار، هەمــان بەرەوژوورەکە، هەمــان فــڕین، هەمـان سـەمای دەم بــا، هەمــان زرمەی نادیــار، هەمــان کەوتنەخـوارەوە بەسـەردا و دواجـاریش هەمـان بـۆچڕووک...

مــن ئەوەنــدە ئەم خەوەم دیبــوو، ئیتــر وەک ئەکــتەری شـانۆییەکی بێتـام، کە دەزانێـت دەبێـت لە کوێـدا دیـالۆگی خـۆی بڵێـت، دەمزانـی لە کوێـدا دەبێـت بـاڵ بـکەمەوە و لە کوێشدا بکەومە خوارێ.

تـۆ لە خەوەکەتـــدا دەتزانـــی وات لێـدێت، کەچـــی هێشـــتا دەستبەرداری ئەو فـرینە نەدەبوویــت... ئـا، نەمـدەکرد بچـم بە لایەکی دیـکەدا بفـڕم، یـان بفـڕم و خێـرا بنیشـێمەوە... یـان سـاتێک بەر لە تەقەکە، خـۆت بخەیـتە سـەر لا... یـان هەر نەفڕم... کەچی نازانم بۆ وام نەدەکرد!

ئێستا لە بەردەرگـایەکی ئاسـنی کەپـس ڕایـان گرتوویـت، دەنگێکـی بێـزار و قـرغن، کە دیـارە دوای شـەوخەوێکی پچڕپچـڕ و کابوسـاوی، لە خەویـان کـردووە و ئەمە یەکەم پەیڤی ئەم ڕۆژە نوێیەتی؛ دەڵێت:

"بیهێننە ژوورەوە"

گوێت لە جیـرەی وشـکی دەرگـاکەیە؟ چـاوت دادەخەیـت، ناتەوێت ئەودیو ئەو دەرگایە ببینیت...

شـتێک لە تـۆدا وەخـتە بـۆ ئاسـمان بفرێـت، سـەرت بـۆ سـاپیتەی ژوورەکە بەرز دەکەیـتەوە، هەر بە چـاوی نوقـاوەوە دەڵێی لەگەڵ خوداتە؛ بە سرتەیەک لەبەر خۆتەوە دەڵێیت:

"چەنـدت پـێ خۆشـە، ڕامکێشـە... ڕامکێشـە بـا بپـچڕێم... بە جەهەننەم!".

ئێسـتا لەم ژووری تیشـک و سـۆنارەدا، لەژێـر هەر تاڵێـک ڕووناکیی ئەم ئـامێرە کـۆنەی ئەم فەرمـانگە دێـرینەی چاکسـازیی دەروونیـدا؛ هەرچۆنێـک وێـنەی بگریـت، بە ڕوونـی

دەبینیـــت، گوێزانێـــک لەســـەر لا، ئەو هەمـــوو دەمـــارەی لەخۆیەوە ئاڵانـدوە... جارجـار هەسـت دەکەم سـەر دەکـات و گورزەیەکیـان لـێ دەبڕێـت... لە چەقـی کەللەمـدا لـێدەدەن، هەسـت بە ترپەیـان دەکەم... هێـواش هێـواش سست دەبـن... دەمـرن... ئەوەتـا شـلەیەکی سـووری تەڵـخ، تەڵخێکـی ڕەشباو دزەی کـردووەتە نـاو ئەو زرکە بۆشـەی سـەرت... گەرم و قەترەقەترە وا لە گوێمەوە خوێن دەدەڵێنێت.

٢٠٠٨

* فلامینگـۆ: ئەم وشـەیە نزیکییەکـی زۆری هەیە لەگەڵ وشـەی (فلامینکـۆ- Flamenco) کە هەردووکیـان بیـانین و لە بنەڕەتـدا یەکەمیـان ئینگلیـزی و دووەمیـان ئیسـپانییە. فلامینکۆ نـاوی جۆرێـک سـەما و ئـاوازی قەرەجـانەی ئیسـپانییە. بەڵام ئەم وشـەیەی ئـێمە بەکارمـان هێنـاوە (فلامینگـۆ- Flamingo) مەلێکـی سپی و پەمەیـی (قو)ئاسـایە لە خێزانـی قازوقوڵینـگ، ملێکـی درێـژی جـوان و دوو بـاڵی گەورەی هەیە، هەر گەورەیـی باڵەکـانیەتی کە فڕینـی لـێ زەحـمەت کردوە!

ڕۆکسالانا ئاناستاسیا لیسوفسکا

تەوراتی ئەولیا بە خەتی ڕەیحانی

سفری دروستبوون

ماوەیەک بوو بیرم لە دروستکردنی حیکایەتێک دەکردەوە، کە پاڵەوانەکەی بە دەست بێقەراریی ناو بێخەوییەکی کوشندەوە دەناڵێنێت. کاراکتەرەکەم هەرگیز دروست نەکرد، ئەو چانسەی بێتە ژیانێک لە دەرەوەی ویستی خۆی؛ نازانم بڵێم بە خۆشحاڵییەوە یان بە داخەوە؛ لێسەندەوە. ئایدیاکەم وەک بیرۆکەی دروستکردنی ئەو بوونەوەرە وابوو کە خودایەک، جارێک، تەنیا یەک جار بە زەینیدا دێت بیخولقێنێت و نایکات، ئاوا ڕاگوزەر و خێرا خەیاڵەکەم؛ کە شتێک بوو وەک تەمی ناسکی جێماوی حیکایەتێکی کۆن لە سەرمدا، هات و ڕۆیشت...

دەمویست تەدارەکی کارەکە وا ڕێک بخەم، کە خوێنەرەکەی ببێت بە بەشێک لە حیکایەتەکە، لە من و کەسێکی تر؛ هەر کەسێک کە ڕۆژێک لە ڕۆژان و بەڕێکەوت لە وڵاتێکی دوور و تەریک و لە کتێبخانەیەکی چەپەکدا ئەم چیرۆکە

بخـوێنێتەوە و خـۆی لـێ ببێـت بە وێـژەرەکەی، بە پاژێـک لەو دێـــڕە خواروخێچـــانەی لە بەردەســـتیدایە... چیرۆکـــی نـــاو خەیاڵـــدانی بێبـــاکی مـــن، تەنیـــا بە نووســـین بە پایـــان نەدەگەیشـــت و ئەوە تەنیـــا نووســـراوی دنیـــا بـــوو، کە ئاتـــاجی خوێندنەوەی بە کەس نەبوو.

مـن مژۆڵـی نـاو گیرۆدەیـی لۆچاولۆچی خـۆم بـووم و خەریـک بـــوو لە دەرگـــا داریـــنەی قاوەخـــانە چکـــۆلانەکەی شـــەقامی (ســـۆدێرباری) دەچـــوومە دەرەوە، کە کچێکـــی ئـــاڵی مـــوو کـــایی، بە دەنگێکـــی شـــەهوانی، کە وات دەزانـــی لە دڵێکـــی تەنـــــگەوە دێـــتە دەرێ، هـــاواری لێکـــردم: "Ursäkta! (بێـزەحمەت.!)" بروسـکەیەکی گەرم بە سـەرمدا هـات و سـارد ســـارد لە ســـەری پەنجەکـــانمەوە دەرچـــوو... کـــچەکە لە بەردەممـدایە، کتێبێکـی بەرگ چەرمینـی کـۆنی پێـیە و دەڵێـت کە لەسـەر مێـزەکەی مـن جێمـاوە! کتێـبەکە لەو پەڕاوە کۆنـانە بـوو، کە هێزێکـی موگناتیسـیی گەورەیـان هەیە و بە جـۆرێ سـەرنجی وڕ و تاسـاوی بونیـام ڕادەکێشـێت، کە نـاتوانی حاشـا لە خاوەنـــدارێتی بکەیـــت. مـــن پـــاش ئەو ڕووداوانە و دوای ساڵەهای سـاڵ لە دۆزیـنەوەی نهێنیـیەک، هێشـتا بـۆم ڕوون نیـــیە ئەو ئێـــوارەیە؛ _کە ئێســـتا نـــاوی دەنـــێم (ئێـــوارەی فریـو)_ کتێـبەکە خـۆی، یـان ئەوەی بە دەسـت کچێکـی کـاڵی

قەشــەنگەوە بــووە، تەلیســم و کەمەندکێشــی نــاو ئەم کــاغەزە زەردانەی کــردووم، کە هێشــتا دەرچــوون لێیــان وەک ئەمەلــی ئاوە لە سەرابستان.

یەکەم جــار کە شــەیتانم لەو کــافێیەدا لە (ســتۆکهۆڵم) بینــی؛ ئەو لە بەدلەیەکــی کــاڵی کــارکردن و مــن لە قەرقەشــەیەکی ڕۆحیــی گەورەدا بــووم. ئەو ڕۆژانە لەگەڵ ژنــی هاوڕێکەمــدا لە ئاریشــــەی لەبــــاربردنی ســــکەکەیدا تێــــدامابووین، کە وا بەو پــاییزە ســارده و وەک کــۆرپەیەکی جــێ بەخۆنەگرتــوو؛ هێکراهێکــــرا لەقەی لە ســــکی ڕووتــــی دایکــــی دەدا و بە ڕێکەوتێکی ناخۆش لە من پڕ ببوو!

ئاهـــ... ئـێمە ئەو ڕۆژانە خەراپ گیرمـــان خـــوارد بـــوو... شــەیتان لەو دیــدارە کتــوپڕ و بێــژوانەدا کــوڕێکی چاوبــادامی گەنــج بــوو، هەرچەنــد یــادەوەریی خــۆم دەگوشــی، بــێ ئەوەی بیناســمەوە، ســیمایم لەبەرچــاو غەریــب نەبــوو؛ شــێوەی لە ئەکتەرێکــی فرەنســی دەچــوو کە ئێســتا نــاوەکەیم بیــر چــۆتەوە... شــتێک لەودا هەبــوو کە هەر کەســێکمان بیــدیبا، هەســتمان دەکــرد پێشــتر لە کــات و جێگــەیەکی تــردا بە خزمەت ئەم دەموچاوە گەیشتووین.

داهێـزران و نیگەرانیـیەک لە چاویـدا بـوو، کە هـی زۆرنووسـتن بـوو، خـۆی وتـی: "مـن یەکەم جـار بە بـاری تەعـالام وت ئەم هەمـــوو نـــازە مەیە بە ئینســـان، ئەم مـــاخۆلانە بچـــووکە ناسـرەوێت، دەسـت بـۆ هەمـوو دونیـا دەبـات؛ ئەوانەی وا هـی خـۆین و ئەوانەی هـی ئێمەیشـن، شـتەکان وا تـێکەڵ دەکـات، مـن و ڕەبولعـالەمینیش سـەرمان لێـی دەرناچێـت". ئەوەی لە شـــەیتاندا دەیترســـاندم؛ ئەو قســـەکردنە جـــوانەی بـــوو بە کـوردیی زاراوەی سـۆرانی. مـن هەمیشـە لەو کەسـانە ترسـاوم، کە بە هەمـــوو زاراوەکـــانی زمانێـــک بە پێرفێکتـــی دەدوێـــن و ئەوەم وەک جۆرێـک لە حەربـایی سـەیر کـردووە. وەک ئەوەی زۆر لە خـــۆی بکـــات بە خـــاووخلیچکییەکەوە کە دەمـــی بـــۆ لەیەک هەڵنەدەپچـڕا، وتـــی: "هاوڕێکانـــت ڕۆژانە لە تخـــوبی منـدا ئیشـەکانی خۆیـان دەکەن... ڕۆژگـاری مـن تەواو بـووە، گوزەشـــتم، مامۆســـتا بەســـەرچووم... مـــن یەک ئیشـــم هەیە؛ ئیتـر دەبێ بنـووم!". ئەوەتـا مـن سـەرم لەم دیـالێکتە تـێکەڵەی سـووڕ مـاوە، بەڵام خـوێنەری خۆشەویسـت دەبێـت پێـت بڵـێم (نووســـتن) پڵـۆتی ئەم چیـرۆکە نییە و خەیاڵێشـت ئاسـوودە بێ، من و تۆ ئیتر تا کۆتایی شەیتان نابینینەوە.

سفری دەرچوون

((بەناوی خوای گەورە و مەزن

من کە بەندەیەکی بچووک و بێ نرخ ئەولیا ناوم و قەزدی سەفەر و گەڕانی دنیام هەیە، بەیارمەت خوا یەکەم ڕۆژی مانگی جیمادی یەکەمی سالّی ١٠٦٥ شاری ئۆسکۆدارم بەجێهێشت و بەدوای مەلیک احمەد پاشادا، ڕووم کردە ئەلایەتی وان. ئەمەش بەسەرهاتی ئەو گەشتەیە:))

٣٥٤ سالّ لەمەوبەر، ئەولیا چەلەبی لەم بەرگەی (سیاحەتنامە)کەیدا، کە ئێستا وا لە بەردەستاندا و وەک دیارییەک لە دوژمنی خوداوە گەیشتووەتە من، لە فەسلّی (اشباح في مرآة)دا باسی حەکیمێکی سەیر دەکات، کە شەوێکی سارد و تاریک لە ناوچەیەکی کوێستانی، لە دامێنی زنجیرە چیایەکی زنار و گردەلّە، لە باکوری خۆرئاوای (ورمێ)، لە ڕەشەبایەکدا چاوی پێی کەوتوە. حەکیمەکە لەگەلّ کاروانێکدا بووە، کە یاقووت و یەتیمی لاچینیان بە سەفەرێکی تولانی و تاقەتپڕوکێندا لە (سەرنەدیبە)وە بردووە بۆ (بولغارستان). ئەولیا لە وەسفی ئەو حەکیمە غەریبەدا دەلّێ: ((لەپێشچاوم هەم ئاشنا بوو، هەم ئەغیار، مووکالّێکی میانەسالّی نەحیف بوو، هەموو عەردی خوای تەقاوتەق دابوو.

بەحـــاڵێ دنیادیـــدە بـــوو؛ بونیـــام ســـەری دەهـــاتە خـــوروو))

ئەوانەی ئەم بەشـــەیان لە سیاحەتنامەســـیدا خوێنـــدووەتەوە و بە خـــزمەت چەلەبـــی خـــۆی گەیشـــتوون، دەڵـــێن؛ کتومـــت ئەوە وەسفی ئەولیایە بۆ خۆی!

ســـەفەرنامەکەی چەلەبـــی کە وا بە دەســـتی مـــنەوەیە و تـــۆیش دەیبینـــی، نـــومرەی قەبـــووڵی لە قەرائەتخـــانەی تۆپقـــاپی لە (ئیســـتانبوڵ) وەرگرتـــووە. بە خەتێکـــی بارێـــک، بەڵام درشـــت نووســـــراوە، مـــــن لە فەرهەنـــــگە گەورەکەی خەتـــــدا کە (شەمســـەدینی ســـامی) نووســـیویەتی، دیـــتم ئەمە خەتێکـــی فارســـی_عەرەبـــی قەدیـــمە و لەبەر ئەوەی ئەلیفەکـــانی درێـــژ و کۆتـــایی پیـــتە خوارەکـــانی تەنـــک و تیـــژە، بە نـــاوی ڕووەکێکـــی بۆنخۆشەوە ناو نراوە... لە حاشییەدا چەلەبی نووسیویەتی:

((وەلەو ئەســـراره لاکـــین نەکـــا لە یەومـــی پســـڵانا لەبەردەم خـــوای خـــۆم رووسیاهـ بـم بایـد حەقیقەتـی پشـتی ســەفەرەکەم کە تەعبیـرە لە کەشـفی ئەعشـابێکی شیفاهـ بـۆ لەبارخســتنی ســکی (خەدیـم)ی ژنە بچـووکی ســوڵتان (ســەلیم خـان) کە بە فیتـی شـەیتان لە (مەلیـک احـمەد پاشـا) پـر بـوە بـۆ پەیـدۆز و خۆنەوارانی دواڕۆژ سەجل بکەم)).

من دوای ماوەیەکی زۆر سۆراخ کردن، بە ڕێکەوت لە گەڕان بەدوای واژەکانی تری خیانەتدا؛ لە فەرهەنگی (بورهانی قاتیع)دا، ئەو سەرەداوەم کەوتە دەست؛ کە ئەم کتێبە بۆ بۆنی ڕەیحانەی لێدێت؟

سفری ئەولیا

لێرەدا و وەکو خۆی _تەنها ڕێنووسەکەی دەگۆڕم_ یەکێک لە گفتوگۆ قووڵەکانی ناو کتێبەکەی بەردەستم دەنووسمەوە، کە حەکیم و چەلەبی شەوێک لە بارەی ڕۆحەوە لە گوندی (گویزەل سو)ی نزیک ورمێ، لە سەرسنووری مەملەکەتی فارسدا کردوویانە و وا بزانم ئەولیا ویستویەتی لەسەر ئیزنی حەکیمە نەناسەکە، گیایەکی لەباربردن بۆ ژنی سوڵتان؛ کە بە خیانەتێکی قورس لە نزیکترین هاوڕێی خۆی پڕ بووە، دەست بخات:

((جەنابی حەکیم... کە پیاو نوتفەیەک دەخاتە لەشی ژنێکەوە وەکو ئەوە وایە تۆوێک بخاتە ناوعەردەوە و ڕۆژ بە ڕۆژ ئاوی بدات، تا ئەم تۆوە سەوز ئەبێت و پەل دەکوتێت و دێتە دەرەوە و ئەبێت بە درەخت، بەڵام هەروەک چۆن تۆوەکە درەخت نییە، ئاوهاش نوتفە ئینسان نییە))

((درەختەکە خۆی تۆوەکەیە بەڵام لە حاڵوبارێکی ترا، عەرزت بکەم لە هەوایەکی ترا، ئەوەی ئەسڵە تۆوەکەیە نەک دارەکە، نوتفەش هەم تۆو و هەم گەوهەری ئینسانە لە پاکترین و شیاوترین باردا))

((حەکیمی نەناسی بەختی من... مەسەلەکە بۆ منالی زۆڵ فەرقی هەیە، ئەمە بۆ سەرزەمین عبوری غەزەبە.

وا لەدایکبوو بە شەش پەلەوە، وا خوا ویستی ئەو دوو زیناکارە بە جەزای تولفێکی نوقسان بدات، شتێک بێتە دەرەوە وەکو عیبرەت. وا ئینسانێکی جیاوازمان لە ئینجازی ئەم خیانەتە بینی))

((ئەولیا... ئەرخەیانبە، تەبیعەت ئەوەنەی پێی کراوە لە غەدری بەشەردا درێغی نەکردووە، لە جنوبی شەرقیەوە تا شیمالی غەرب، بە فەرقێکی کەمی سوڕەت و کاوکاوێ قەوقیافەمان، هەموومان تەشابیهین... تۆ ئەفەرمووی ئینسانی جیاواز! ئینسانی جیاواز کوا؟ کەسێک لە قورتوبە و من لە خۆراسان و بەندەیەکی خوا لە چینوماچین وەکو یەک واین... هەرسێکمان دوو دەست و دوو قاچ و یەک سەرمان هەیە، هەندەسەی ئەعزای بەدەنمان کتومتە... کەی تەفاوتی مابەینی دوو بەشەر وەکو فەرقی نێوان خەرگوش و زەرافەیە؟

لە کـــاری ئیلاهـــی ســـەرم ئەســـوڕمێ، ســـەدەها چەشـنی پەڕەنـدەی هەڵداشـتۆتە ئەو عاسـمانە، کەچـی ئەم حەشـاماتە ئەحسـەن تەقـویمەی خـۆی کە ئیسـمی لێنـاوە بەشـەر، لەسـەر ئەم عەردە خــڕە، بەیەک نەوع خەلـــق کــردوە! لاکــین دەر مەوزوع نـــوتفە گەوهەرە، مەعـــدەنێکە کە ژەنگـــی ژیـــان نەیگرتـــووە، ئەینـا بـرای ئەلعـان و قیـامەتم، ئینسـانی جیـاواز کامەیە؟))

((جەنـــابی حەکـــیم... ئەگەر ئەو گەوهەرەی جەنابـــت دەفەرمـــووی، ڕۆژێـــک تەشـــریفی هێنـــایە ئەم دنیـــایەوە و سـەیرمان کـرد؛ زاڵـمە، بینیمـان خوێنخـۆرە، تماشـامان کـرد؛ گـورگێکە لە خۆیـدا و وەعشـییەکە بـۆ ئەو ئەهـلە، ئـێمە لەم سـەرەوە بـۆ ئەو دڕنـدەیەی موسـتەقبەل پەت نەکەیـن؟ بـۆ بییەڵـین بێـت؟ ئـاخر پیـاو بـڕی فـامی هەبـێ، ئەم ئـاگرە بـۆ لەماڵی خۆی بەردا؟))

((ئەولیـــا بەگ... ئەویـــان لە عیلمـــی بچـــووک و نـــاچیزی ئینسـانـدا نیـیە، پیـاوی ژیـر ئەگەر و مەگەر نـاهێنێتە جەڕ و بەحسێکەوە کە خۆی دەستی تیای نییە، لاکین...))

((حەکـیم ئاغـا... هەمـوو شـتێ بڵـێ و بەس مەفەرمـوو ئەمە لەدەسـت خودایـایە، ڕجـا ئەکەم ئینسـان لەم زووڵـمە کەبیـرەی کە هەروا خەریکە لە خۆی دەکات، بێ بەری مەکە!))

((ئەفەنـدی... ئەمە پێـی دەڵـێن ئیزهـاری نەزەر! ئەولیـا... تـۆ پیـاوی خـوای، نـامومکینە زاتـی ئیلاهـی لەم جەڕ و بەحسە بکەیـــنە دەرەوە، دروســـتە پێشـــتر قەرارەکە لە دەســت ئینسـاندایە، بەڵام کە ئـابی حەیـات کەفـتە ڕەحمـی مـادەرەوە، ئیشـەکە نقلّـی بەردەم تەعـالا ئەبـێ... خـوا خـۆی زاهیـر و بـاتینە، پێـی خـۆش نیـیە ئەم بەنـدە بچووکە دەسـتبخاتە ئیشـییەوە، وە ئەمـا بەعـد بـا منـاڵەکە تەشـریف بفەرمـوێ؛ چـوزانین نـابێ بە نـوور بـۆ ئەهـل، وا ناکـات بـڕێ ئـازاری بەنـی ئـادەم کەمتـر بـێ، نـابێ بە بەرەکەتـێ کە پێچێـک لەم حەیـاتە تونـدەی ئینسـان شـل بکـاتەوە... چـۆن تولفێـک دەکوژێـت کە عیلمـت لە حانیـا سفرە، ئەوە بەشـەرعی خـوا قەتڵـی نەفسـە و بەشەرعی خەڵکیش عەمدە))

((بـێ قەزابـی حەکـیم... ئەو تـۆپەڵە خـوێنەی نـاو سـکی لەیلەدۆنەیەکـی بەکەڵـی میسـلی خەدیم، ئینسـان نیـیە، عەقـڵ و شـعووری نیـیە، چـۆن فرێیـان و لەکۆڵخـۆکردنەوەی دەبێـتە قەتڵ؟))

((مـادام واتـان فەرمـوو، ئەبـێ ڕوخسـەت بفەرمـووی سوئالێک لە خزمەتانـدا عەرز بـکەم: کە ئایـا بەنـی ئـادەم، کەسێکە عەقـڵ و شـعوری هەبـێ؟ ئەی ئەوەی نەیبـوو، یـان ئـێمە وامـانزانی نیەتـی، یـان هێشـتا پێنەگەشـتبوو، لەدەرەوەی

جنسی بەشەرە؟ پیاوی خوا! کەرامەتی ئینسان ئەوکاتە دروست نابێ کە پەلەکانی دروست دەبن... من کە ئەم دەستکردە جوانەی خوا دەبینم چاوم پڕ دەبێ لە ئاو... من ئینسانم خۆشئەوێ و ئیمانم پێیەتی لە عانێکدا نەخەملیووە و لە زەمەنێکا گەشە دەکا و لە کاتێکا تەواو دەبێ)).

((جەنابی حەکیم... بە هەوای ئەم شاخە ساردەی هەردووکمان بە ڕێبواری ڕێمان تێکەوتووە، منیش ئینسانم خۆشئەوێ، هەربۆیە ئەم سەفەرە تووشەم بۆ خستۆتە بەر خۆم... بەڵام دنیاگەڕی گەورە، نوتفە لەم مەرحەلەیەدا ئینسان نییە))

((ئەولیا... وردە وردە بەرچاوم ڕوون دەبێتەوە کە هەرشتێ ئینسان نەبوو؛ تۆ قەتڵی بە موجاز دەزانی!))

((........، ....، ....
))

((.....................، ....؟))

((.............!))

سفری ڕەش

مـن کە ناچـار بـووم هەمـوو مێـژووی عوسـمانییەکان، لە بیـرۆکە سـەرەتاییەکەی خـواجە ئەحـمەدی یەسـەویەوە و بە عوسـمانی کـوڕی ئورتۆغڵـدا تـا عەبدولمەجیـدی دووەم بـۆ تێگەیشـتن و سـەرلێدەرکردنی ئەم نهێنییـیە چەنـدین جـار بخـوێنمەوە... هەمیشـە و لە چەنـد شـوێنی جیـاوازدا دەکەوتـم بەسـەر ئەو ڕووداوە نادیـــارەدا کە مێژوونووســـان ناویـــان نـــابوو: (گرێکوێرەی ئیمپراتۆر).

گـرێکە گوزارشـت بـوو؛ لە ڕقلێهەڵگرتنێکـی لەناکـاوی سـوڵتان سـەلیمخانی کـوڕی سـوڵتان سـولەیمانی قـانوونی، لە نزیکتـرین بـرادەری خـۆی بە نـاوی مەلیـک ئەحـمەد پاشـا، کە بە ڕێکەوتێکـــی بـــاوەڕنەکردە لە شمشـــێری ســـووری جەلادی دیـــوانی (هۆمـــایۆن) لە ئیســـتانبوڵ فریـــادی دەبێـــت و سـەڵتەنەت لە سـەدری ئەعزەمـی دەخـات و دووری دەخـاتەوە بۆ ویلایەتی (وان).

لە گەڕانمـدا لە ئەوروپـای ڕۆژهەڵات جارێـک وەک کـۆچبەرێکی تـاراو و جارێـک وەک چیرۆکنووسـێک، تـوانیم بـگەمە شوناسـی ڕاســتەقینەی خەدیمــی ســوڵتان؛ لە مــۆزەی مێژوویــی (ســۆفیا)دا و لە دۆکـومێنتێکی زەرد و پـواودا کە بـاڵوێزی ڕووس لە (کوشتاندینا)وە ناردوویەتی، نووسراوە؛

((خەدیـــم لە ڕاســـتیدا کیـــژی کەشیشـــێکی ئارتودۆکســـی ئـــۆکراینیە و نـــاوی ڕۆکســـالانا ئاناستاســـیا لیسوفســـکایە و لە شـــەڕی خاچپەرســـتەکاندا وەک غەنـــیمە لە گونـــدێکی بچـــووکی سەرســـــنووری مۆڵـــــداڤیا دەگیرێـــــت و لەبەر جـــوانی و چاوکەژاڵییەکەی هەر زوو دەگاتە حەرمسەرای سوڵتان)).

بەوەشـــــدا مـــــاهی دەوران؛ (گوڵبەهارخـــــان)ی ژنە گەورەی ســـوڵتان ئیرەیـــی پێـــدەبا و لە غەمـــی قورســـیی پـــایەکەی خـــۆی و مەترســـیی داگیرنەکردنـــی مێـــردەکەی، دەکەوێـــتە شـــەڕێکەوە لەگەڵیـــدا، کە بەســـەرکەوتنی کـــچە کریســـتیانەکە و شـــکانی خـــۆی و دوورخســـتنەوەی بـــۆ شـــاری (پورســـا) لەســـەر دەریـــای ڕەش، کۆتایی پێدێت.

سفری خیانەت

شـــەوێک لە گفتوگـــۆیەکی دوو قۆڵیـــدا لەگەڵ گەڕیـــدە و تـــاقە مێژوونووســـــی ئیمپراتـــۆر، لە باخەکـــانی میـــر عەبداڵخانـــدا لە بەدلـــیس، مەلیـــک دەفەرمووێـــت: ((خیـــانەت بـــۆنی هەیە و بـــۆنەکەی شـــتێکی فێـــنکە وەک بـــۆنی ڕەیحـــانە)). ئەولیـــا زۆری دەبـــا، تـــا شـــتێکی زیـــاتر لە نهێنییەکەی ئەو و ڕۆکســـالانا چنـــگ بخات...

ئەحمەد پاشا لەژێر کاریگەریی قورسی شەرابی شیری مایندا و لە وەڵامی پرسیارێکی نۆرزانانەی چەلەبیدا کە ئایا: ((خیانەت، بە خسوس بۆ عالی مەقامان شتێکی دروستە یان نا؟)) مەلیک هەناسەیەک هەڵدەکێشێت، کە ئاهی ڕۆژگارانی نووی لێ دێتە دەرێ و وا جواب دەداتەوە کە خیانەت: ((قەرارێکی ڕاستە، ئەمما لە وەقتێکی غەڵەتدا)).

سفری ڕۆح

ئەو کتێبەی شەیتان لەسەر مێزی کافێیەک لە شەقامی سۆدێرباری لە ستۆکهۆڵم بۆ منی جێ هێشتبوو، جۆرێکە لە جادوو، جادوویەکی ڕەش... هەموو جارێک لاپەڕەکانی دەگۆڕێن، بەوەدا ژمارەیان لەسەر نییە، دۆزینەوەی چیرۆکێک تێیدا زۆر دژوارە... چەلەبی لەم کتێبەی شەیتاندا سەعات و بەرواری ڕووداوەکانی بە شێوەیەکی تەمومژاوی و قژقژ نووسیوەتەوە، بە شێوەیەکی ئاڵۆز شەوڕۆژی دابەش کردوە بەسەر ۱۰۰ سەعاتدا و هەر سەعاتێکی بە ١٤ دەقیقە و نزیکەی ٤٠ چرکە مەزەندە کردوە. لەم کتێبەدا پاراگرافەکان جێگە دەگۆڕن و جاری وا هەیە لە ناوەڕاستی بەسەرهاتی گەشتێکدا دەوەستێ و بەدوایدا چەند لاپەڕەیەکی سپی دێت، وەک ئەوەی نووسەرەکەی بخوازێت

چیرۆکەکە بە کەسێکی تر تەواو بکات! نازانم بۆ پاش ئەو دیدارە کورت و لەپڕە؛ وا هەست دەکەم شەیتان بیەوێت بە ستراتیژی خۆیدا بچێتەوە و ئەم جارە وەک دوژمن نا، بەڕاستی وەکو دۆستێک هاوڕێیەتیی ئینسان بکات!

ئەولیا لە زاری شەیتانەوە نووسیویەتی: ((ئایا خالیق ڕێگە دەدات بەم کاریسەیە و لە زدی خۆی لوعبەکە نیهایەت بێ و ئیتر هەمووان تەجرەبەی نەوعێکی تر لە حەیات بکەن... حەیاتێکی موتەهەر کە نە ئەوی تێدابێت و نە من؟)).

تیۆری ژیانی خاوێن؛ ژیانێک بێ خودا و بێ شەیتان بەشێک بوو لەو کونپشکییەی من لە بیرۆکەی هەمیشەیی پشتی کتێبەکەدا هەنووکە دەیخوێنمەوە.

سفری خۆشاردنەوە

من ئێستا وا خەریکە ئەم لاپەڕە پەرش و پەڕاگەندانەی لە بەردەستمدان، بە وەستاییەکی چیرۆکنووسانەوە پێکەوە بنووسێنم و لە تەکنیکێکی کۆلاجیدا فیلێک لە ئێوە بکەم و بێ ئەوەی هەستی پێبکەن، خۆم و ژنی هاوڕێکەم؛ یانی تازە دۆستی من، بە سکێکی نۆمانگییەوە لەم دونیا ڕەقەی ڕیاڵەوە بۆ بەهەشتی کاغەز هەڵبێین، سەرزەمینێک کە چاوی کز و کەمتینی ئێوە ناتوانێ بمانبینێ.

بە ئەمانەتیشـــەوە دەبـــێ ئەوە بیڵـــێم کە ئەم دەستنووســـە مـــوڵکی مـــن و شـــەیتانە پـــێکەوە، ئەوا بە ئاگـــاداری خۆیـــان و لەســـەر ئیزنـــی ئێـــوە، مـــن جـــارێکی تـــر ئەم چیـــرۆکە دەنووســـمەوە و ڕەنـــگە نـــاوی بنـــێم؛ تەوراتـــی ئەولیـــا بە خەتـــی ڕەیحـــانی... کتێبێـــک؛ کە ئێـــوارەیەک بە ڕێـــکەوت لە کـــافێیەکی چکـــۆلانەی شـــەقامی ســـۆدێرباریدا لە ســـتۆکهۆڵم، نیشـــانی شـــەیتانی بـــدەمەوە، شـــەیتان؛ ئەو گەنـــجە چاوبـــادامییەی لە ئەکتەرێکی فرەنسی دەچێت و ئێستا ناوەکەیم بیرچۆتەوە.

٢٠١٢

هێڵی ئاسنی پۆڵاند

٢:١٢ AM

بەفر دەبارێ... بە قادرمەکانی گەیتی ژمارە سێدا سەردەکەوم و بیری تۆ دەکەم. کرێوە دەکات و هەموو شتێک سپی دەکاتەوە، سەرنجم لەسەر سکەی قاوەیی شەمەندەفەرەکە جێ دەمێنێت، کە وەک پەیژەیەکی ئاسنی ژەنگاوی لەژێر توێخێک سەهۆڵدا ڕاکشاوە و لێڵتر دەنوێنێت... ئەمشەو لە هەموو ئەو شەوانە ساردترە کە سەرما بێڕەحمانە تا ئێسقان بە تۆدا چۆتە خوارێ. خۆم بۆ کۆناکرێتەوە، وابزانم خەیاڵ لە سەرمدا دەیبەستێت... سەرخوشێک شتێکم پێدەڵێت، هیچ تێناگەم، خۆم وا نیشان دەدەم کە نامەوێت گوێم لێی بێت، درۆ دەکەم، لە زمانەکەی ناگەم... دێتەوە بەردەمم، چاوەکانی وەک بزمار دەچەقێنێتە ناو چاوانمەوە. نیگام لەسەر قەتیس دەکات، من زۆر لەوە دەترسم لە کاتی قسەکردندا بەرانبەرەکەم چاو ببڕێتە چاوم... ئەمە شتێکی جاڕزکەرە، وەک ئەوە وایە

کەسێک بە ڕووتی سەیرت بکات. ئەو شتەی؛ تۆ لە کەسی قبووڵ ناکەیت! ئاخر هەموومان حەرەمێکمان هەیە، مرۆڤ بە درێژایی مێژوو ویستویەتی و دەیەوێت ئەو حەرەمە بپارێزێت.

ئەمشەو لە سەرمای ئەم بەفرەدا تیاماوم؛ بەفرەکە قورسە، دەڵێی هەر بۆ من دەبارێت، ئاسۆیی و ستوونی لەم وێستگە ڕووتەڵەیەدا بە سەرمدا دێتە خوارێ... هەست دەکەم بەفر لە زەوییەکەشەوە هەڵدەستێ و هورووژم بۆ من دێنێ، ئەڵێی ڕێکەوتنێک لە نێوان ئەم کلووانەدا هەیە بۆ ئەوەی ئەمشەو من بکەن بە پارچەیەک بەفر... شێرەبەفرینەیەکی سپی... لە حەسرەتی ئەوەدام ئیتر ئەوەندە ڕووت نەبمەوە، ئەوەندە هەڵنەماڵرێم... ئەها چاوم پڕبووە لە ئاو!

وێستگەکە چۆڵە، ژنێکی میانەساڵ چەند مەترێک لەولای منەوە وەستاوە... سەرخۆشەکە دەوروخولی هەردووکمان دەدا، بە تیلەی چاو لێی دەڕوانم؛ ژنەکە وا لە سێرەمدا، سەرخۆشەکە لێی نزیک بووەتەوە، ئەو تەنها بە وشەیەکی کورت پەرتەوازەی دەکات... ئاهـ گەر بمزانیایە چی پێ وتووە؟! من تەنیا ئەو چەند پیتەم بەسە بۆ ئەوەی دونیا بوەستێنم و هەموو کەسێک لە ئاست خۆمدا، بخەمەوە شوێنی خۆی.

٢:٢٥

شـەمەندەفەر وەک مـارێکی سـڕ، لۆژەلـۆژ بەناڵەیـەک تـێکەڵ لە ئـێش و زیکـەی گوێکەڕکـەری ئیسـتۆپی پێچکـەی پـۆڵای سـەر ڕێـگـەی ئاسـن؛ شـەش مەتـر دوورتـر لە بەردەممـدا دەوەسـتێت. بەخێرایـی بۆیـاخی کاڵـەوبووی سـەر پلێتەکـە دەخوێمـەوە: (ژمـارە ٤٠٨ هێڵـی ئاسـنی نێودەوڵـەتیی پۆڵاند).

خانمەکـە لـە دەرگاکـەوە نزیکتـرە، ئـەوەتا پـێش مـن دەڕوات و سـەری مـن و پێچکـە بچووکـەکانی جانتاکـەی بەیەکـەوە دەخولێنـەوە؛ کـە بـە سێ پلـە لـە زەوییەکـەوە دەفڕێـت و لـە کۆنـەشـەمەندەفەردا بـزر دەبێـت. کە لەڕاڕەوە تەنگەکـەی نـاوەوەدا بە دوای کابینەکەمـدا دەگەڕێـم، ژمـارەی کوپـاکەمم بـۆ نـادۆزرێتەوە... ژمـارەیەکی ئاسـانە؛ ١٦، بەڵام هەمیشـە لەو جێگایـانەی بونیـام کـاری بە ژمـارەیەک دەبێـت، ئـەو خـۆی لێدەشـارێتەوە! مـن دەیـان جـار لەگەڵیانـدا توشـی ئەم یـارییە بێتامـە بـووم، وەک ئەوەی ژمارەکـان حەزیـان لە گەمە بێـت؛ ئەو شتەی کە مـن ئێسـتا لە توانامـدا نییـە، لـە ڕاسـتیدا هەر بیرم نایەت من کاتێکم بۆ یاری دانابێت!

ئەم کوڕە ڕۆژهەڵاتییە سەرڕەشەم خۆش دەوێت... حەز دەکەم من دەست پێ بکەم، نازانم لە کوێوە... بەخێرهاتنی دەکەم.

٢:٣٢ AM

کۆپاکەی خۆم دەبینمەوە... پێشتر دە جار بە بەردەمیدا تێپەڕیوم، من دەڵێم ژمارەکان فێڵ لە بونیام دەکەن! نازانم بۆ نەمبینی! خانمی هاوچاوەڕوانی وێستگەکە؛ لەوێ بارگەی خستووە، کە من دەرگا شووشەکەی کۆپاکە دەترازێنم، ئەو خۆی بە جێخەوەکەیەوە سەرقاڵ کردووە.

چەند خولەکێکە لە کۆپاکەدا گیرساومەتەوە دەمەوێت جێگە خەوەکەم خۆش بکەم، کاتێک سەرڕەشی وێستگەکە دەرگاکە دەترازێنێت و لە کۆپاکەی مندا وەک دیارییەکی خودایی سەوزدەبێ. کە قاچی مەحکەم و سەنگین دادەنێت، بە لاچاوێک سەیری دەکەم، زۆر نهێنیئامێز دیار نییە، بەڵام وەک ئەوەی بیەوێت شتێک بشارێتەوە، سەری زۆر دەجوڵێنێ، وابزانم جێ بە خۆی ناگرێ.

بێ گرنگیدان، وەک ئەوەی من پشیلەیەکی پیسی کۆڵان یان سەگێکی خوێڕی بم و بەهەڵە بووبێتمە مایەی هەراسانکردنی ئەم ئەشرافزادەیە، بە لاچاوێک نیگایەک

دەکات. لە نیگای دڕی ئەودا؛ من بووم بە شتێک، شتێک کە ناتوانم ئێستا بیگێڕمەوە، بەڵام دەزانم کە دەتوانم لە کاتێکی تردا بە درێژیی پێت بڵێم ئەو جۆرە لێ ڕوانینانە کوناودەرانە چین.

ئەو تەماشایانەی کە شتێک لە سۆز یان بەزەیی یان مەکریان تێدایە... لە بەرانبەریدا دادەنیشم و جانتاکەم دەخەمە کۆشم. شەمەندەفەر لە بەدبەختی من؛ درەنگتر لە کاتی خۆی؛ دەبزوێت. من ئەمە ناو دەنێم: (کاتی زیادە)، کاتێک کە تێیدا خودا یاری لەگەڵ بەندەکانیدا دەکات... شەرم دەکەم، لە خۆوە و لە دڵەوە دەبم بە قەترەیەک ئاو... خۆم وا نیشان دەدەم کە زۆر ئاساییم، بەر لە خۆم؛ هاوکوپاکەم دەزانێت کە درۆ دەکەم.

٢:٣٧

لەوە دەچێت ئەم کوڕە، ڕۆژهەڵاتییەکی قاچاخ بێت! ساتێک دواتر کارمەندێکی ڕووسی پیر جامخانەی کوپاکە دەترازێنێت، چێکی بلیت و پاسپۆرتەکان دەکات، کە بەڵگەنامەکانی ئەو دەخوێنێتەوە، لێی دەپرسێت:

"Ist das ihre erste Reise? (یەکەم جارتە سەفەر بکەیت؟)"

"Sprechen Sie Deutsch! (دەتوانی بە ئەڵمانی قسە بکەی؟)"

"Hvad med dansk sprog? (دانمارکیش نازانی؟)"

کــوڕەکە زۆر ڕۆحشــیرینە، بەڵام لەوە دەچێــت بترســێ، خـۆی بە پێڵاوەکــانییەوە خڵەفانــدووە، کارمەنــدەکە ســەیری مــن دەکــات و بــرۆی وەک دوو کەوانــەی نــاو قوبەیــەکی شــینی ئێرانــی بــە ئاســمانەوە هەڵدەواسـێت. ئەم کــوڕە ڕۆژهەڵاتییە سەرڕەشــەم وەک دیۆنیسوســێک دێتە بەرچــاو، هەســت دەکەم دەتوانێــت شــەوێکی گەرم، شــەوێکی دۆزەخــیم بــداتێ؛ ئەم ڕۆژهەڵاتییەی ئەوەتــا بەشــانی پتــەو و پــانی و بەبــاڵای بــەرز و ڕێــک و هــەنگاوی ســەنگینەوە هاتۆتــە کوپاکــەم. ئەمە پیــاوێکە دەتوانێــت تــا شــەرای مەرگ ژن ئاســوودە بکــات... هەســت دەکەم ئەگەر چاوەکــانم لێــک نــێم، وەک پڵنگێکــی بریـنـدار ئەم پیــاوە هــورووژم بێنێــت... جلەکــانم لەبەر دادڕێــت... پــارچە جلە تەنکەکانی ژێرەوەم دەبینم بەدەمیەوە توێ توێ دەبن.

بەڵگەنامەکانمــان لە لایەن ژنــە کارمەنــدێکی پیــری ڕووســیەوە پشــکنران، ســەیری بلیــتەکەی منــی کــرد و پرســیارێکی کــرد، کە مــن بەخۆخڵەفانــدن بە قەیتــانی پێڵاوەکــانمەوە وەڵامەکەیــم کوشــت. کارمەنــدەکە دوو ســێ قســەی تــریش دەکــات، نــازانم دەڵــێ چــی! حەزم دەکــرد بەردەوام پەرســڤی ئەو پرســیارانەی بە دڵم نین، ئاوها بە قەیتانی پێڵاوەکەمەوە.........

٢:٤٨ AM

هەموو شتێک باشە... ژنەی هاوکوپام شتێک دەڵێت، تۆنی دەنگی وەک ستەیمێنتی پرسیارێک دێتە گوێ:

"Willkomen (بەخێر بێیت)"

خۆم وا نیشان دەدەم؛ کە دارستانی ڕەشی دەرەوە خەیاڵی دوور بردووم و ئاگام لەوە نییە لە ناو ئەم کوپا دارینە بچووکەدا چی دەگوزەرێت. ئەو وەک شەڕانگێزێک جامی بەشی سەرەوەی کوپاکە دەترازێنێت، هەوای سارد بە هورووژم خۆی دەکات بە ژووردا... هێشتا پێم نەگەیشتوە کە ئێسقانەکانم دەزریکێنێن، لەپڕ دەکەومە گومانەوە لە جەستەم! ئاه لەوەی ٣٩ ساڵە درۆم لەگەڵدا دەکات... من خودی ئازار ناژیم، من تا هەنووکە ترسی ئازار ژیاوم!

موعتادەکە دەکشێتەوە، شەمەندەفەر ڕێک لە بەردەم مندا دەگیرسێتەوە... جانتاکەم ڕادەکێشم و بە سێ پلیکانە سەر دەکەوم.

ئەم ژنە بەبـــایە شـــتێکە لە تەڕپۆشـــەکان، لەو ژنـــانەی هەرچەنـــد دەکۆشـــن بیشـــارنەوە، کـــەچی هێڵـــی ڕەشـــی ژێرچاویان گورج تەمەنی زۆریان دەدرکێنێت.

تەڕابیەکـــی ســـەیر لـــەم ئافرەتانـــەدا هەیـــە. هەروەک چـۆن شـەنگی نیـیە، ئەمە جـوانییش نیـیە، نـا ئەمە مێینەیەتیـیە، شـلەیەکە کـە لـە دڵیانـدا خەسـت بووەتـەوە و لـەژێر مـەمکی چەپیانـدا وەسـتاوە، هەمـان ئەو بۆنـەی پیـاو دووردوور فریـو دەدات... ئەو بەبـــایە ئەمشـــەو شـــتێکم لە دەســـت دەقەومێنێت.

خـۆم وا نیشـان دەدەم نووسـتووم، جارجـار بە ئاسـتەم پێڵـوی چەپـم دەتـرازێنم، کابینەکـە تـار و ناڕوونـە؛ ئـەو کـوڕە لەژێـر گڵـۆپی کـزی کوپـاکەدا دەیبینـم؛ وەک پەیکەرێـک چـاوی بڕیـوەتە مـن. لە دڵەوە حەز دەکەم بـزانم ئەم سەرڕەشـــە خوێنشـیرینە بیـر لە چـی دەکـاتەوە؟! خـۆی لـێ کـردووم بە نووسـتوو، مەمـکە تورتـەکانی لە ملـوانی درێـژیەوە خەریکـن تەشـریف دێنـنە دەرێ. وەک ئـەوەی شـتێکی تیـا پەنهـان کـردبن؛ ڕانـە تورتەکـانی تونـد جـووت کـردووە. چـاوە بچووکـەکانی بـە عیشـووە لێـک نـاوە، سـەرنجمی لەسـەر کۆدەکەمەوە پێڵوی سەرەوەی دەتروکێت...

دەزانــم نەنووســـتووە، ئەم ژنە بــۆ وا دەكـــات؟ ئەگەر ئێســـتە لێی بنیشـێم... لەوانەیە بقیژێنێـت... لەوانەیە كارمەنـدە پیـرە ڕووســە بێـتەوە. لەوانەیــە میـوانە كۆنەكـانی شـەمەندەفەركە؛ ئەوانەی لە وارشــۆوە هــاتوون، بــڕژێن بەســـەرماندا... لەوانەیە وێسـتگەی دواتــر دامگــرن و بمـدەنە دەسـت پــۆلیس... ئەو كاتە........

موعتادێك داوای یەك ئیرۆ لە من دەكات:
"lass mich in Ruh!" (وازم لێبێنە!)

هەوا ســاردە، مــن هێكڕاهێكــڕا جــگەرە دەكێشــم، خەیــاڵم لە شــوێنێكی دیــكەیە... دووكەڵەكە بە ئاســمانەوە دەیبەســتێت. ئێـوارە ڕادیـۆ گوتبـووی ٢٥ سـاڵە (كـۆلن) هێنـدەی ئەمشــەو پــلەی گەرمـــای دانەبەزیــوە. ســـەرماكەی ســـاردترە لەوەی بنووسـرێتەوە، لــێ شـتێكی نـاخۆش نییە... هەسـتی پێـدەكەم لە ژێــر كــابۆ كــاڵەوبووەكەمەوە خــۆی دەكــات بە ژووردا و بە ئێســـقانمدا هەڵدەشــاخێ... وابــزانم كەس لێــرە نیــیە، یەك دەقـیقە بــا ســـەیرێك بــكەم... كــوڕێكی ســـەرڕەش... لەوە دەچێـت دوودڵ بێــت، خێراخێــرا ســــەر دەجوڵێنێـــت و ئــاوڕ دەداتەوە، جــێ بــە خــۆی نــاگرێ، لەوانــەیە پەناهەندەیــەكی نایاســایی بــێ، بــۆم گرنــگ نییە. مــن ســـەفەری هــامبۆرگ

دەکەم، سبەینێ لە بارەی نامەی دکتۆراکەمەوە گفتوگۆ لەگەڵ پرۆفیسۆرەکەم دەکەم کە دواجار دوای ئەو هەموو دوودڵییە، خۆم یەکلایی کردەوە و ناونیشانی: (Der Masochismus im Bezug auf die sexuelle Beziehung_مازۆخییەت لە پەیوەندییە زایەندییەکاندا)م بۆ نامەکەم هەڵبژارد.

لە وێستگە ساردەکەدا سەیری ئەو سکرینە دەکەم کە بە گڵۆپێکی نیۆنی سوور نووسیویەتی: ١٢ خولەکی تر شەمەندەفەرەکە دەگات. سەرخۆشەکە دەوروخولی کورە سەررەشەکەی داوە، من ئەوانم خۆشدەوێت، ئەلکهولییەکان نا، پەناهەندەکان... ناتوانم ناوێکی تریان لێبنێم، ئەگەرچی من ڕاسیست نیم، پێچەوانەی هەندێک لە ئەڵمانەکان؛ من سەررەشەکانم خۆش دەوێت، ڕۆژهەڵاتییەکان دەتوانن ئینسان ئاسوودە بکەن، بەتایبەت بۆ ژنێک کە تەمەنی لە چل هەڵکشابێت. موعتادەکە هەروا میوانەکەی جاڕز کردووە، لە دڵەوە بۆی دادەمێنم، من خەریکم بەم شتانەوە چاوەڕوانیی شەمەندەفەر دەکێشم و سیگارەکەم لەژێر پێمدا بە چزێکی کورت کە هەر نەگەیوەتە گوێم، لە ناو بەفرەکدا خامۆش کردووە.

٢:١٢ AM

کوڕێکی سەرڕەش لە شانمەوە دەڕوات، سەری داخستوە، لەوانەیە خەیاڵی ڕۆیشتبێت... لەوانەیە بیر لە کەسێکی نزیک بکاتەوە لە مەملەکەتێکی دوور.جگەرەیەک گڕ دەدەم و بە قادرمەکانی گەیتی سێدا سەر دەکەوم. تەماشا دەکەم؛ ئەوە بەفر دەبارێت.

٢٠١١

www.fb.com/PDFkurd

دڵم نایەت ئەگینا دەمردم

بەفـرەکە لەژێـر پێمـدا خـرمەی دێـت و مـن وڕ و هێـواش هەناسـەم توندە. دەرگـای ئـوتێلەکە دەدەمە بەر نـوکەپێ و کەس لـێم ناکـاتەوە! ئەم شـارە بـۆنی سـەگی تۆپیـوی لێـدێت... مـن وام، کە زۆر بێتـاقەت دەبـم، جـوێن بە شـار دەدەم. ئەو چاوەکـانی مانـدوون، دەسـتی درێژتـر دێـتە پێشـچاوم، سـەرێکی سیسـەمەکەی لەگەڵ هەڵگرتـووم و دەمانەوێـت بینووسـێنین بە دیـوارەکەوە، ئـاخر مـن لای دیـوارەوە نەبێـت خەوم لێناکەوێـت. خـۆم بە دیـوارە ساردەکەوە نووسـاندووە و هەسـت دەکەم دڵـم هێواشهێـواش سست دەبێـت. سـەگێک دەقروسکێنێت، مـن شـەق لە دەرگـاکە دەدەم و کەس نایکـاتەوە... نـازانم لە تەنیاییـدایە یـان لە سەرمادایە باوەشم کردووە بە خۆمدا.

هەمـوو ئەو شـتانەی بەسـەرمدا دێـن، بە لامەوە دووبـارەن، دەڵێیـت پێشـتر لە هەمـان جـێ، هەمـان شـتم بینیـوە.

مـــاوەیەکە وام لێهـــاتووە. دایکـــم چەنـــاگەی گـــرژ دەکـــات و دەڵێت: "واهیمەیە."

تـــۆ هێشـــتا بەلاتەوە زووە بـــۆ نووســـینەوەی ئەو ڕۆژگـــارانەی لە ئـــوتێلە فەقیرەکـــانی شـــاردا ڕۆژت دەکـــردەوە. ئەو ڕووی لەودیـــوە و لە تەنیشـــتمەوە ڕاکشـــاوە، هەناســـەیەکی درێـــژ و ســـارد هەڵـــدەمژێت و هێشـــتا نەیـــداوەتەوە، کە مـــن دەزانـــم هەمـــوو ئەوانەی خۆشـــمان دەوێـــن، ئەوانە نـــین کە لە تەنیشـــتمانەوە نووســـتوون. دایکـــم دەڵێـــت: "واهـــیمەیە کـــوڕە ئازیزەکەم، لە سەری خۆتی دەربکە".

بە جووتێـــک پـــێڵاوی خەنەیـــیەوە، تـــازە بەفـــری ســـەر شـــەقامە بـــاریکەکە قـــاژ دەکەم، کەس بەوێـــدا نـــاڕوات یـــان دەڕوات و مـــن کەس نـــابینم، کەس... ئەویـــش نـــابینم کەوا لەســـەر ســـەرچەفە گۆشـــتییەکەی ســـەر سیســـەمەکە، بەتەکـــمەوە ڕاکشـــاوە. تـــۆ ئەو دەبینیـــت. پێویســـت ناکـــات لە گێـــڕانەوەی چیرۆکێکـــی وادا، شـــتێک بڵێـــین کە لە ڕاســـتییەوە دوورە. مـــن حیکـــایەتخوانی ڕاســـتەقینەی ئەم چیـــرۆکە، دەزانـــم کە تـــۆ ئەو شـــەوە ژنەکەی خۆتـــت دەبینـــی، بەڵام هەســـتت پـــێ نەدەکـــرد، دەشـــزانم عەرشـــێکی پـــان و گەورە لە نێـــوان بینـــین و هەســـتپێکردندا هەیە.

تــۆ لەم شــەوە ســاردەدا، کەس نابینیــت، بەڵام هەســت بە عەشــاماتێکی گەورەی ئەو شــەقامە دەکەیــن کە وەخــتە ببیــن بەژێــر پێیــانەوە. مرۆڤەکــانی ئەوێ ســەیرن، بەتەمەنەکانیــان کورت و قەمبوور و منداڵەکانیان درێژ و لۆقنن.

چــاوت بچــووک دەکەیــتەوە و وردتــر دیقەتــی ئەو ســاوایە دەدەیــت، کە هەتــا نــاوکی بە باوەشــی دایکــی و نــاوک بەرەوخــوار و لــۆقە درێژەکــانی وا بە دەســتی بــاوکییەوە. دەســتبەجێ خەیاڵــت بــۆ ئەو تیــۆرە دەچێــت؛ کە دەڵێــت جەستە بەپێــی سروشتی ژیــان، گۆڕانکاریی بەسەردا دێت. تــۆ لات وایە ئەو قــاچە درێــژانەی مرۆڤــی ئاینــدە، هــی ڕاکــردنن، ڕاکــردن لەو دڕکەڕێــیەی ناویــان نــاوە ژیــان... هەتــا خێراتــر بڕۆیــت، زۆرتــر دەکەویــتە چەقــی ئــاپۆڕاکەوە، ســڵ لە خــۆت و لەو ژن و پیــاوانە دەکەیــتەوە کە لە پێشــتەوە کــۆڵە کــۆڵ ڕێ دەکەن. دەوەســتیت... مــات و سەرسام ماویت... نازانیــت بــۆ خەوت لێناکەوێت!

ئەو بە تەنیشــتتەوە درێــژ بــوە و گینگــڵ دەدات، پێڵوەکــانی بە داخــراویش دەتــروکێن. ڕەنــگە نەخەوتبێــت. تــۆ دەیبینیــت هەمــوو هەســتەکانی خــۆی لە چاوەکانیــدا کــۆکردۆتەوە، وەکــو ئەوەی بیەوێــت بە چــاو بژنەفێــت. هەمــوو شــت کشــوماتە...

ئەو دەنگەدەنگە چییە لە ناو منەوە دێت؟ کاس بووم...
هێواش!
وەکو هەموو ئەو ژنانەی دەیانناسم، ئەمیشم بۆ ڕامناکرێت، یان خۆم نەمویستووە ڕامی بکەم. من هەر کچێکم بوێت لەم دونیایەدا، بە نیگایەک، پێکەنینێک، پیاسەیەک، دۆندرمەخواردنێک، هەر زۆر سرک بێت، بە دانیشتێک ئەوەی بمەوێت، لێی دەکەم.
کەچی هەر لە سەرەتاوە ئەم هاوکێشەیەم لەگەڵ (ژن)دا بۆ پێچەوانە بوە، تەنیا بە چەند ساتێکی کەمی تەلەفۆنێک، هەرچییەکیان بوێت پێم دەکەن. لە دڵەوە ڕقم لە ژنە و لە دڵیشەوە خۆشم دەوێن.
درێژایی شەقامەکەت کەرتکردووە و وڕ و هێواش بە ملپێچێکی کاکاوییەوە هەڵدەکشێیت، کەس بە دەرەوە نییە سەگ نەبێت... چ بۆگەنێکی لێدێت ئەم شارە. من سەرم لە بۆنی ئەم ژنە ئاوساوە. قسەیەک دەکەم، ئەو پێکەنینێکی گێلانە پێدەکەنێت و دەڵێت: "ئەوە پلایمۆزی سێیە، بۆنێکی نەرم و ژنانەیە". من پێی دەڵێم شتێک لە ناو تۆدا، لە شوێنێکتدا تۆپیوە، بیدۆزەرەوە و فڕێی بدە.
سیسەمەکە جێ دەهێڵم، پەردەکە لادەدەم و لە پەنجەرەکەوە سەیری دەرەوە دەکەم، نازانم چی دەبینم،

وەلـێ دەزانـم بیـر لەوە دەکەمەوە، کە نەدەبـا ئەوەنـدە سـەر بـخەمە سـەر ئەم ژنە. مـن وام؛ چـاو لەسـەر شـت زۆر ورد دەکەمەوە. حەقـی خـۆمە، مـن بە بـۆنی نـاخۆش تێـک دەچـم. ئەو ڕۆژە لە پاسـێکدا بە ژنێکـی تەنیشـتمەوەم گـوت: "تکـایە خـانم... کە لە سـووری مانگانەدایـت، مەیە دەرەوە، مـن بەم بۆنە هار دەبم!".

ئەوەم گـوت و بەبـێ ئەوەی گەیشـتبێتمە شـوێنی خـۆم، لە شـەقامێک دابەزیـم. شـەقامەکەت تەواو کـردووە بە دەسـتەچەپدا، کەوانـی دەسـوڕێیتەوە بـۆ لای بـازاڕی ستیانفرۆشەکان.

بـا یـاری بە پەردە گۆشـتییەکەی ژوورەکە دەکـات، وەک ئەوەی بیەوێـت کەشـێکی ترسـناک دروسـت بکـات. سـاتێک وێـنەی پیـاوێکی لەسـەر دەردەکەوێـت، کە سـەری خـۆی گرتـووە بەبندەسـتیەوە و دەیەوێـت بـڕوات، وەلـێ نە پانتـایی پەردەکە ڕێـی دەکـات و نە هەنگاوەکـانی خۆیشـی زاتـی جووڵانیـان هەیە. پەردەکە دەمێکـیش لە کەوالیسـی شـانۆییەکی کلاسـیکیی دەچێـت، کە بە ویسـتی دەرهێـنەر بە ئاسـۆیی لەمسـەر بۆ ئەوسـەر سـەما دەکـات... ڕقـم لە پەردەی ژوورەکەیە، بە ژنەکەمـم وتـووە مـن وەکـو پەلکەزێـرینەیەک لە ڕەنگـی کـاڵ دروسـت بـووم و بە ڕەنگـی تـۆخیش تێـک دەچـم.

چەند جارم وت خانم با ئەو جلانەی ژێرەوەت، گۆشتییەکی تۆخ نەبن... وای وەختە بمرم.

زۆر جار بیری دەچووەوە کە من مێردیم، دەگوت کە نەدەبا بیگوتبان. چاوی لەسەر قەتیس دەکردم، دەزانم دەیڕوانی، دەشزانم کە نەیدەبینم. لێوی دەلەرزی و پچرپچڕ قسەی دەکرد، وەکو ئەوەی دەستێکی غەریبە و شارەزا بەر مەمکی چەپی بکەوێت، لەپڕ بێدەنگ دەبوو.

ئێستاکێ مرۆڤ وای مەزەندە دەکرد دەستە نەناسەکە چووبێتە گیرفانێکی ونەوە، بۆیە وا ئەو کەوتووەتە قسە و هەناسەبڕکێوە.

کە بەهۆش خۆی دەهاتەوە و منی دەبینی، هەموو ئەو کەشە نوێیەی بچووک دەکردەوە، هێندەی هەڵماتێکی شیری کە خاڵێکی شین لە چەقەکەیدا، مەنگ وەستابێت، دەیخستە ژێر یەکێک لە پێڵووی چاوەکانیەوە. هەر بەسەر خۆشی نەدەهێنا کە شتێکی کردبێت. من هەر جارێک چاوم کردبێت، ئەو بریسکە ناچیز و سیحرییەم لەژێر پێڵوەکانیدا دیوەتەوە و بیرم کەوتووەتەوە؛ کە ئەم ژنە چەند لە ژوورەکەی مندا ون و چەند لە خەیاڵمدا ئامادەیە.

بازاڕ چۆڵ و هۆڵ و دووکانەکان داخراون، کەچی من ئەو هەموو ڕەنگەی ستیانەکان یارییەکی بێتام بە چاوم دەکەن،

شینی کاڵ، پەمەیی، ڕەش، پڵنگی. دوکاندارە ژنانییەکە خەریکی ڕێکخستنی یەک دوو ستیانی تازەیە، زۆرزانانە دەیەوێت بە هۆی شێوازی ڕێکخستنەکەیەوە، بە مشتەرییەکان بڵێیت: "بڕوانن، بزانن ئەم پەرجووە چۆن مەمکی پڕ و خڕ و کەوانی، لە مەمکی درێژ و باریک و لات جیا دەکاتەوە".

شۆڕشگێڕانە هوتاف دەکێشێت:

"وەرنەوە... دەتوانین دونیا لەسەر دەستی ئێوە و مەمکی ناو ستیانە ناسکەکانی من بگۆڕین". گوزەرە چۆڵەکەی ستیانفرۆشەکان جێ دەهێڵێت.

هەناسەم توندە، ژوورەکە بەشی هەنسکی بووکەشووشەیەک هەوای تێدا نەماوە، ئەم ژوورە سەرەتا وانەبوو... ئەو وەک هەر شتێکی بێگیان، وەکو پەیکەرێک، نا، وەکو خۆی ڕاکشاوە. هەناسەکانی هێندە قووڵ هەڵدەمژێت، وەختێک دەیداتەوە، مرۆڤ وا دەزانێت بەو هەناسەیە پەپوولە پاییزەیەک دەنێرێت بەدوای خەونێکی دوور لە مەملەکەتێکی وندا.

ئەوەتا لە کوتە کاغەزێکی بچووکدا، لەسەر مێزتەوالێتەکە بۆم نووسیوە: "دڵەکەم، ئەگەر خۆشت دەوێم، چاوەڕێم مەکە، من لە هەر سەفەرێکمدا چاوەڕێ کرابێتم،

نەهـاتوومەتەوە". دەرگـاکەم لە دوای خـۆمەوە داخسـت و بەو شـەوە بەفـراوییە، هـاتمە دەرەوە. دەشـزانم ئەو خـانمە بێگـوێیە، هێنـدە چـاوەڕێم دەکـات کە ئیتـر نـایەمەوە... دڵـم نایەت، ئەگینا... هیچ لێی گەڕێ!

لە بـاڕێکی چەپەکـدا دانیشـتووم و بە مەیفرۆشـێکی منـداڵکار دەڵێم: "بیرەیەکی ساردم بەرێ، دڵم زۆر پڕە."

٢٠٠٤

ژولیا و دەستنووسەکەی مەولانا خالید

هەمیشە سواربوونی پاس بۆ من چێژێکی تایبەتی هەیە. لە پاسدا زۆر نزیکیت لەوانی تر، نزیکێکی دوور. من ئاواتمە ڕۆژێکی باران لە پاسێکدا دابنیشم و لە پەنجەرە لێڵ و ڕێڕێکەیەوە تەماشای وێنەی دەرەوە بکەم. هیچ کاتێک بۆ من وێنەی دونیا لەنێو پاس و لە دەرەوەی پاس؛ یەک وێنە نەبوون. ئێستاش کە لەو قاوەخانە ئیتاڵییەوە بە ڕاکردن بەژێر بارانەکەدا خۆم گەیاندە ئەم پاسە؛ هەر بیرم لەمە دەکردەوە.

لێرە سێ ڕۆژە لەسەر یەک باران دەبارێ و هەڵی نەپرینگاندۆتەوە. پاش بڕێ دوودڵی، لە کورسییەکی بەشی دواوە دادەنیشم و سەرم دەنێم بە پەنجەرەی پاسەکەوە کە بە هالاوی گەرمی هەناسەی سەرنشینەکان هەڵمی کردوە. ئەوەتا وێنەی دەرەوە، وەک ئەوەی لە خەونێکی دووردابم؛ وەک گەردانەی تەمێکی فێنک دەبینم. تەنها یەک دوو شوێنی بەتاڵ ماون و وا پاسەکە بە هێواشی دەکەوێتە ڕێ.

لە ڕادیۆکەیەوە مۆسیقایەکی جازی شەستەکان پەخشدەبێ، من لە جێگەکەی خۆمەوە دەنگی کزی بە ئاستەم دەژنەفم. لەوانەیە هەوای بارانەکە سەرمەستی کردبێتم؛ ئەوەتا بیر لە نامەی ناو ئەو قورئانە کۆنە دەکەمەوە، کە ڕەنگە سەرتاپای ژیانم بگۆڕێت. نامەیەک کە ٢٠٠ ساڵ لەمەوپێش پیاوێکی پیر، شێخێکی تەریقەت بۆ خەلیفەیەکی خۆشەویستی خۆی لە خاکی میزۆپۆتامیای ناردوە.

دەستپێکی نامەکە

بیئیسمهی سوبحانە

برادەری عەزیز، شێخ عەبدوڵای هەڕات

لە ئوومرتان سوئال دەکەم و لە خوای تەعالا ساغی و سڵامەتیتانم تەڵەبە. ڕیسالەکەتان گەیشت پێم، لە جەوابی سوئالەکانتا لە ئیبتیداوە مەقسەدی خۆم لە خزمەتتاندا عەرز دەکەم. ئەم دەردەی کە دەفەرمووی بەئیسمی (عیشق) توشی سۆفییەکتان بوە، بێ دەوا نییە، لاکین لەوەدا کە جەنابتان بە حیلەی شەیتانی لەعینی دەزانن، لە ئەساسەوە بە سەهودا ڕۆشتوونە و لە گەورەیی خالیقی خۆتان بێ خەبەرن.

بەنـدەی خـادیم وا شـک دەبەم؛ کە خـوای جەلەجەلالەهـو، هەر وەک چـۆن خـاوەن ڕەحـمە، بە عەینـی میسـل؛ سـاحێب مەکریشـە. حاشـا وەلـیلا کە ئەمە ئەوهـامی عەبـدێکی ڕوسـیاهی میسـلی مـن نییە و در مەوزوع زاتـی جەلالەتیـان لە کیتابی خۆیا؛ ئیشارەی بەم سیفەتەی خۆی کردووە.

www.fb.com/PDFkurd

ڕووداوێکی ڕاستەقینە و سەرنجێکی پێویست:

مـن لە ژیانمـدا هەمیشـە وا بیـرم کـردۆتەوە، کە شـتەکانی نێـو ئەم دونیـایە و لەنێویشـیاندا ئـێمە ڕێکەوتێکـی کـوێر نـین. لە کۆتـایی سـاڵی پێشـوودا، مـن نووسـەری ئەم دێـڕانە، بە دۆزینـەوەی نـامەیەکی دێـرین، لە کێشـەیەکی سـۆزداریی لەگەڵ کچێکـی هـاوپۆلی خـۆم بەنـاوی (ژولیـا)، کە هێجگـار قـورس لەسـەرم تەواو بـوو، ڕزگـاربووم. بەوەدا کە ژیـانی تـایبەتیی خـۆم و کەسـێکی تـرە، نـامەوێ لێـرەدا هیچـی زیـاتر لەو بـارەیەوە بڵـێم، تەنهـا ئەوەنـدە نەبـێ، کە مـن دوای ئەو ڕووداوە، شـێلگیرتر لە جـاران لە مـرۆڤ نائومێـد بـووم و قووڵتریش بیرم لە خۆشەویستی کردەوە.

بەڕێـزان... ئێسـتا و دوای خوێنـدنەوەی ئەم نووسـراوە؛ هەر کەس و لایەنێـک لە ئەکادیمیـای کـوردی، لە بـنکەی ژیـن،

لەئەرشیفی نەتەوەیی، لە هەر جێگایەکی تری خەمخۆری مێژوو و شوێنەواری میلەتەکەمان لە خۆی ڕادەبینێت بۆ لێ توێژینەوە و ساخکردنەوەی؛ نوسخەی ئۆرگینالی ئەم دەستنووسەی مەولانا خالیدی نەقشبەندی -کە وا لەم نووسراوەدا دەقەکەی هاتوە_ با بفەرموێت لە ڕێگای نوێنەرایەتیی حکومەتی هەرێمی کوردستان لە شانشینی سوید؛ داوایەک پێشکەش بکات، تا بەندە بە هاوکاریی زانکۆی ئۆپسالا و لەژێر ڕۆشنایی بەندی ٣ لە مادەی ١٨٧ی یاسای نێودەوڵەتی پاراستنی فەرهەنگیی _کە مافی گەڕانەوەی شوێنەوارەکان بە میلەتانی خاوەنیان ڕەوا دەبینێت_ بتوانین دەقی ئەم دەستنووسەی مەولانا بگێڕینەوە بۆ کوردستان.

دونیا لە داخیلی بەشەردایە

لە واقیعا جیهان لە خاریجی بەشەر نییە، عالەم وا لە داخیلی بونیام خۆیدا... کرۆکی ئینسان بێشەیە... بەحرەیکی عەمیقە، بێ قەزابی... کە یومێ وا فیکر دەکات ساعیدە... لە حەقەتدا سوعاد نییە... هەر دوو موستەڵەح دوو شەیئی مائیلن لە بەدەنی بەشەر خۆیدا... ئەوەی ئەم

عەبدە دڵخۆش وەیا بێ تاقەت دەکا؛ سیمیایە، ئێکسیرێکە لە زاتی نەفسیا. ڕۆژێ کە حیس دەکا باشە، باش نییە، ئێکسیری عالییە وە دەر موزاد کە حاڵی بەدە، شلەیەکی تر لە جیسمیا قەلیلە. لای پیاوی عاقڵ سابیتە؛ کە دونیا لە خاریجی بەشەردا نییە و لە داخیلی دایە، ئەوجا لەو بارە؛ خانەی بەقای عەشق دەبێ هەر داخیل بێ.

یەکەمجار کە دەستنووسەکەم بینی

ڕۆژی یەکی نۆڤێمبەر، کە ڕێکەوتی ڕۆژی لە دایکبوونیشمە، بۆ ئامادەکردنی توێژینەوەیەک بۆ وانەی ئارکیۆلۆژیا لە (بەشی کولتوور و مێژوو لە کۆلێژی زانستە مرۆڤایەتییەکان_ Historia och Kultur avdelning inom humaniora-College) لە زانکۆی ئۆپسالا_ Uppsala universitet چووم بۆ (مۆزەخانە و نمایشگای هەمیشەیی کتێب و دەستنووسە کۆنەکان) لە ناوچەی (سوندی باری) لە باکوری ڕۆژئاوای شاری ستۆکهۆڵم لە وڵاتی سوید.

بەشەر عەجەلەیەتی

بـرام، شـێخ عەبـدوڵای هەڕات... سـۆفییەکە نـاحەقی دەکـا کە پەلەیەتـی، بونیـام دەبـێ کـامیلەن یەقینـی بە ئیمـانی خـۆی بـێ؛ ئەوجـا لە ڕووی هەڵبـی تەڵەبـی شـت لە خـودا بکـا. ئەم ئینسـانە کە تەڵەبـێ لە خـودا ئەکـا، وا ئەزانـێ تەعـالا دەسـتبەرداری ئەم فەلەکە کـۆنە دەبـێ و گـورج دێ بەدەم ئەمەوە!

ئەوە غەدرە لە تەعریفـی تەعالایـا، جەلەجەلالەهـو ئەبەدەن عەبـدی خـۆی بـێ جەواب ناکـا، لاکـین بونیـام بە فیتـرەت عەجـولە، ئینسـان دایـم پەلەیەتـی، چـونکی لە فیکـری چـووە؛ کە زەمەنی ئادەم و زەمەنی ڕەبولعالەمین یەکێک نین.

خـوا هەمیشـە جـوابی خـۆی بـۆ بەنـدە هەیە، ئەممـا بە زەمەنـی خـۆی نەک بە زەمەنـی بەشـەر. مـاجەرای ئەم حەیـاتە قەسـیرە تەسـبیتی کـردووە؛ کە سـاعات لای تەعـالا خـاوە... ئەممـا لە فیکـرت بـێ؛ خـوا کەس بـێ جەواب ناکـات، ئەوجـا ئەوەی کە جەوابـی ئـاخیری خـوا بە نەفعـی بەنـدە دەبـێ یـان نـا، ئەوە لە عیلمی ناقیس و ناچیزی ئینساندا نییە.

ڕێکەوتێکی سەیر

بەوەدا کە شتەکانی ئەم مۆزەیە دانسقە و تایبەتین؛ بردنە ژوورەوەی ژانتا و کتێب و موبایل و هەرشتێکی تری لەو چەشنە قەدەغەیە. کارمەندی پرسگەکە کچێکی پێست ئاڵی، موو کاڵی ئێسک سووک بوو، لەو کچانە بوو کە دڵنیا دەبیت؛ خودا هەر یەکدوو دانەی ئاوها ناسکی وەک نموونەی بەهەشت ناردۆتە سەر زەوی. کە ناسنامەکەی پشکنیم بزەیەکی کرد و نیگایەکی وەهای تێگرتم، کە من هەستم کرد شتێک لەهەناومدا درزی برد. ئەمڕا بە گەرمی پیرۆزبایی ڕۆژی لەدایکبوونی لێ کردم، ئەوە هەلی دامێ کە پرسیاری شتومەکم لی نەکات و من موبایلە ئایفۆنەکەم کە لە جۆری (S٤)ـە، لەگەڵ خۆمدا ببەمە ژووری دەستنووسە تایبەتەکان.

عەشق مەقسەد نییە

بەندە میسلی یەتیمی تەنیا، خزمەتکاری ئەم ڕێگایەم، خوای تەعالا لەسەری فەرزکردوم بە عیلمی ناچیزی خۆم

موشارەکەی ئەشکالی حەبیبانی ئەم تەریقەتە بکەم، وەبعد دەبێ پێتان بڵێم کە عەشق موسەلەسێ نییە لە مابەینی ڕانی ئینسانا... نەخەیر... موسەلەسێکە لە لای چەپی سینگی مەعشوقدا! وا خەیاڵ نەکەن عەشق مەسیر بێ... عەشق خۆی تولّی ڕێگاکەیە. ئەوسا عەشق تا لە نەفسی بەشەرا پەنهانە، نە کوفرە نە ئیمان، ئیزهاری ئەمە ساحێبی خۆی بە موئمین یا خوا پەنامان بات بە کافر دەکا. ئاخر هەر شەیئێ کە لە دەروونایە لەتیفە، تەعالا پرسوجوی لەسەر شتی لەتیف دانەناوە... وەک تەیرێک وایە لە سەمایا، تۆ تا نەیگریت حیسابی لەسەر نییە، کڕین و فرۆشی پێوە ناکرێ، چوون لە بەیعا تەسلیم شەرتە... شتێک کە لە قەلبدایە تەسلیم نابێ، تۆ چ تەسلیم دەکەی؟! کە وایە عەزێتی سۆفییەکە مەکەن؛ عەشق تا لە دەرونا پەنهانە؛ ئازادە و حوکمی لەسەر نییە.

www.fb.com/PDFkurd

نەخشەڕێگای هاتنی دەستنووس و قورئانەکە

سێ ساڵ بەر لە ئێستا ڕۆژنامەنووسی سویدی (نیکۆلاس سڤێنسۆن_Svensson Nicolas) بۆ ڕوماڵکردنی هەواڵەکانی جەنگ؛ وەک پەیامنێری کەناڵی چواری سویدی

دەچێتە سووریا. دوای ئازادکردنی شاری حەلەب لەلایەن چەکدارە ئازادیخوازە کوردەکانەوە، سڤێنسۆن بۆ نیشاندانی ڕاستەوخۆی ڕاپۆرتێک بۆ کەناڵی ناوبراو دەچێتە سەر داروپەردوی مزگەوتی بە تێنتی خاپورکراوی (ئەمەوی).

پاش تەواوبوونی ڕاپۆرتەکە و لە گەڕانێکی کورتی نیکۆلاس بە حەساری وێرانکراوی مزگەوتەکەدا؛ قورئانێکی کۆن لە پارچەیەک قوماشی سەوزی تەپوتۆزاویی دڕاودا دەدۆزێتەوە، وەک هەر ڕووپامایییەک کە لە دۆخێکی ئاوهادا مرۆڤ دەگرێت؛ دەنگێکی نادیار لە ناخی نیکۆلاسەوە لەبری تکا؛ فەرمان بەو کوڕە چاوکاڵە سویدییە دەکات؛ ئەو شتەی دۆزیویەتییەوە بیپارێزێت.

پاش ئاڵۆزتربوونی دۆخی ناوخۆی سووریا بۆ ئاستێکی ترسناک و خوێناویتر، کەناڵی ٤ی سویدی داوا لە پەیامنێر و کامێرامانەکەی دەکات بەزوویی خاکی سووریا جێبهێڵن. لە سەرەتای ساڵی ٢٠١٤دا و لەڕێگەی فڕۆکەخانەی بەیروتەوە دوو ڕۆژنامەنووسە سویدییەکە دەگەڕێنەوە بۆ وڵاتەکەیان و نیکۆلاس لەگەڵ خۆیدا قورئانەکە دەباتەوە بۆ ستۆکهۆڵم. قورئانێک؛ کە لەناویدا ئەم پارچە دەستنووسە هەیە.

لەو ناساندنە سەرپێی و زانیارییە کورتەی بە هەردوو زمانی سویدی و ئینگلیزی لە تەنیشت قورئانەکەوە؛ بۆ میوانەکانی

ئەم مۆزەخـــانەیە نووســـراوە، هـــاتوە: کە دوای ســـاغکردنەوە، زانکـــۆی ســـتۆکهۆڵم ئەم کتێـــبە وەک دەستنووســـێکی دێرینـــی قورئـــان دەناســـێنێت و پێشکەشـــی دەکـــات بە (مۆزەخـــانە و نمایشگای هەمیشەیی کتێب و دەستنووسە کۆنەکان).

نیاز لە عەشقدا

بونیـــام لە عەشـــقدا بـــێ نیـــازە، نیازێـــک ئەگەر هەبـــێ هەر ئەوەیە؛ کە مەعشـــوق لە وجـــودا بـــێ، ئیتـــر خەیـــاڵی وەســـڵ نییە، وەسڵ ختـــورەی شـــەیتانە و هیجـــران وەزیـــفەی عاشـــقە... مەعشـــوق لە عەشـــقا لازمە بـــۆ ئەوەنـــا پێـــی بـــگەی، بـــۆ ئەوەی پێـــی نەگەی... مەعشـــوق وەقتـــێ واریـــدە کە مـــونکیری وجـــودی خـــۆی بێـــت، کە بڵـــێ: مـــن نـــیم... کە بڵـــێ: ئەو فەقیـــرە بـــۆ کـــێ وای لـــێ هـــاتووە؟! کە خـــۆی نەبـــان کـــات... ســـۆفی ئەم مەجـــازەی دەوێ تـــا وەک ڕەهنمـــا و ڕابەرێ پیایـــا بگـــات بە حەقـــیقەت... بـــۆیە لازمە ڕوخســـاری جەمـــاڵی ژنـــێ، بونیـــام بگەیێنێت بە سوڕەتی پاکی خوا.

مـــن لە مـــوعەلیمی خـــۆم، لە قوتـــب زەمـــان، لە حەزرەتـــی شـــا عەبـــدوڵای دیهـــلەوی بیســـتوومە کە فەرمـــوویە: عەشـــق مەزهەری فویـــوزاتی ئیلاهـــی و مەنـــاری ئەنـــواری خـــوایە، جـــازیبەی ڕۆحـــی ئەم شـــتە؛ وا لە مەقامێکـــا کە چـــون میغنـــاتیس ئاســـن جەزب دەکا، ئەویش قەلبی ئینسان بۆی خۆی کێش دەکا.

برای ئەمڕۆ و قیامەتم شێخ عەبدوڵا..

عەشـق قـوەی بلاحـدودی بەشـەرە لە داخلـی خۆیـا، کە سـەرگردان دەبـێ، کە خـوای خـۆی ناناسـێ؛ ئەکەوێـتە سـەهووەوە، ئەچـێ دەیـدا بە ژنـێ... بە پیاوێـک... لاکـین ئەوەی لەو عـیلاقە غەڵەتەیـا حەقە؛ ئەوەیە کە ئەسـڵ عاشقە، ئەسڵ مەعشوق نییە و مەعشوق فەرقە... من عیلمم بەوە هەیە کە؛ مەردومـی بەدبەخـت ئەسیری حـوب و جەمـالە لە خۆیـا، بەڵام ئەوەی کە جەمـالە کەمـاڵ نیـیە، کەچـی ئەوەی کەماڵە جەمالیشە.

ناساندنی قورئانەکە

ئەم قورئـانە پێـوانەکەی (٤٠×٢٤سـم) و ئەسـتوورییەکەی (٩سم)ـە، هەر لاپەڕەیەکـی (١١) دێـڕی گەورەی بە خەتـی (کـوفی ئەندەلوسـی) و بە مەرەکەبـی ڕەش تێـدا نووسـراوە، سـەرجەمی قورئـانەکە (٧٢٦) لاپەڕەیە، بەرگـی پێشـەوەی لە پێسـتی ئاسـکە و بەرگـی دواوە و (١٠) لاپەڕەی کۆتـایی _کە ڕەنـگە لە ئەنجامی بەرکەوتنـی زەبـرەێکەوە بووبێـت_ لـێ دڕاو و خـراپ بـووە. بەپێـی نووسـینێک بە زمـانی عەرەبـی، کەسـێک بە نـاوی (خالـد) لەسـەر دیـوی نـاوەوەی بەرگـی پێشـەوە؛ بە

مەرەکەبێکـــی هینـــدیی ســـوور، ئەم تەنهـــا دێـــڕە و ئەم ڕێـکەوتەی یاداشـت کـردووە: (ليلـة التاسـع مـن شـهـر جمـادي الأولى ١٢٣٣هـ سليمانية).

هەمووشتێ یەکە

هەمووشـــتێ یەکە، دوو هەر یەکە، ســـێ ســـێ دانە یەکیـــیە، ســـەدیش نەوەد و نـۆ جـار یەک و یەکێکـی تـرە... ڕەقەمـی دی لە عالەمـدا نیـیە، کەسرەت وەهـمە، جەهـان هەمـووی یەکە... عاشـق ئەو مەزڵـومەیە کە بەم وەحـدەتول وجـودە کـافرە، کە لای وایە؛ مەعشـوق مـادام لە جیســمێکی تـردایە، مـادام سـاحێب بەدەنە، ئیتـر یەکێکـی تـرە... بەڵام جیسـمی زەعیـف کوا لە قوەی یەک دێ؟ یەک شتێکە بەش نابێ!

هانا بردن بۆ مەلا عەبدولکەریمی مودەڕیس

دێـــمەوە مـــاڵەوە، بە تێلەفـۆن پەیوەنـــدی بە کتێبخـــانەی نێـــونەتەوەیی ســـویدەوە دەکەم، هـــێڵەکەم دەگـــوازنەوە بـــۆ بەشـــی کـــوردی. کارمەنـدێک دێـتە سـەر خەت و بە فارسـی قسـە دەکـات، دەڵـێ کە دەتـوانێ لە هەرسـێ بەشـی فارسـی و

کوردی و عەرەبی خزمەتم بکات. ئەمڕا من برێ گەرمتر لە ڕۆتینی شت ویستن؛ بە فارسی قسە دەکەم و داوا دەکەم کە بزانێت ئایا کتێبێکمان هەیە بە ناوی (یادی مەردان)؟ ژمارەی بەرگ و ناوی دانەرەکەی پێ دەڵێم، داوام لێ دەکات برێ چاوەڕێ بکەم، دیارە کۆمپیوتەرەکەی بەردەمی دەپشکنێ...

من لەسەر خەت ماومەتەوە و خشە خشێکی خۆش لەم تێلەفۆنە نۆرمالانەدا هەن؛ خەریکن خەیاڵم لەگەڵ خۆیان دەبەن بۆ شەوێکی ناوەڕاستی پایزی ساڵی ١٢٣٦ هـ، ئەو شەوەی مەولانا خالید بۆ دواجار سلێمانی بەرەو شام بەجێ دێڵێت. ئەو شەوەش شنەیەکی فێنکی سەرەتای مانگی خەزەڵوەر؛ هەمان ئەم خشە خۆشە دەکات، کاتێ بەسەر گەڵای شاتووە گەورەکەی بەردەم مزگەوتی خانەقادا دەخزێ. دەنگی کارەمەندەکە لەو خەیاڵەم هەڵەگۆزێ و مژدەم دەداتێ کە کتێبەکەیان هەیە.

دوو ڕۆژ دواتر لە پۆستێکی پێچراوەدا کتێبەکەم پێدەگات، لەسەر بەرگەکەی نووسراوە (یادی مەردان، بەرگی یەکەم، مەلا عەبدولکەریمی مودەڕیس داینـاوە، چاپی ١٩٧٨). بەخێرایی کتێبەکە دەکەمەوە؛ لە لاپەڕە ٣٣دا مەلا عەبدولکەریم لە زمانی میسیۆ (کلۆدیۆس جەیمس ڕیچ)ـەوە،

نووسـیویەتی: "لە سـبەینێی ڕۆژی ١٧ مـوحەڕەمی ١٢٣٦هـ کە بەرانـبەرە بە ٢٠ی ئۆکتـۆبەری ١٨٢٠ز مەولانـا بـۆ دواجـار سلێمانی بەرەو شام جێ دێڵێ".

www.fb.com/PDFkurd

مەعشوق عاشقی خۆی دەفەوتێنێ

ئەعرازەکـانی وازیحـن؛ ئینسـان کە عاشـق دەبـێ زاری وشـک و ڕەنگـی سـپی هەڵـدەگەڕێ، دەی وایە؛ لەون لایەقـی حـاڵە، وە دەر نیهـایەت؛ مەعشـوق عاشـقی خـۆی دەفەوتێنـێ. ئەوەی کە مەنسـور گـوتی انـا الحـق، ڕاسـتی کـرد... ئەمە کـوفر نیـیە، حاشـا مەنسـور خـۆی لـێ نەبـوو بـوو بە خـودا، ئەو پیـاوی خـــودایە هەر نەمـــابوو، ئەوەی لەو بەدەنەدا قسـەی دەکـرد خـودا خـۆی بـوو، بـۆیە انـا الحـقی ئەو حەق بـوو، حەقـێ کە لازمـی سـەرداری کـرد... هەنـوز مەعشـوقی ڕاسـتەقینە هەر ئەوەیە؛ کە عاشـقەکەی خـۆی لازم بە سـەردار دەکـا، تـۆ ئەمە بە سـۆفییەکانی خانەقـا مەڵـێ، ئەممـا ئەمە بەتـولی تەئـریخ نەتیجەی حوبی حەق بووە!

وێنەگرتن بە دزییەوە

تەماشـــای چـــواردەورم دەکەم؛ جـــگە لەیەک دوو گەشـــتیاری ئیســـپانی بەتەمەن، کەســـی تـــر لە دەوروبەری مـــن نیـــیە. ئەگەرچـی سـوور دەزانـم هـۆڵی مۆزەخـانەکە لەژێـر چـاودێریی تونـدی کـامێرادایە، بەڵام ئـازایەتییەک کە بەخـۆم نـامۆیە؛ وام لـێ دەکـات موبـایلەکەم لە گیرفـانم دەربهێـنم و خێـرا یەک دوو وێـــنەی نـــامەکە و قورئـــانەکەیش بگـــرم... موبـــایلەکە بەدەستمەوەیە؛ لەجیـاتی بەشـی کـامێرا بـکەمەوە بە هەڵەیەک کە هەمیشـە مـرۆڤ لەپەلەپەلـی ئاوهـادا دەیکـات؛ دەسـتم بەر بەشـی ئەلبـوومی وێنەکـان دەکەوێـت و بەشـەکە بە وێنەیەکـی خـۆم و ژولیـا دەکـرێتەوە، وێـنەیەک؛ کە ژولیـا لە ئامێزمـدا چاوەکـانی داخسـتوون و مـن لێوم بە نیشـانەی مـاچکردن نـاوە بە نێـوچەوانی سـپی و بەفـرینییەوە. خێـرا ئەو بەشـە ڕەت دەکەمەوە و لە چاوتروکاندنێکـــدا زنجیـــرەیەک وێـــنەی یەک لەدوای یەکـی نـامە و قورئـانەکە دەگـرم، کە لەژێـر پـارچەیەک شوشـــەی هێجگـــار ڕوونـــدا لە گۆشـــەی ڕاســـتی هـــۆڵی ئەم مۆزەخانەیەدا دانراون.

ئیشارەی چاو

جەوابــی بــێ کەلام حەوجەی بە ســوئالی بــێ کەلام هەیە... ئەمە نیقاشــێکە بە نیگاهــ دەکــرێ... عاشــقکان هەروا قســان دەکەن... قســە زەرەری دڵە... کەلام لە مســتوای قەلبــدا نــزم و نەویە... ئەهلــی دڵ بــێ کەلام دۆســت و خــواهن... نەســیحەتی ســۆفیەکەو بــکە: هەر ئەوەی تــۆ لە عاشــق هەڵــدێی؛ ئیــزن بــدە مەعشــوق لە تــۆ هەڵبــێ... بــاڵ وازکــا، هەوایەک بخوات...

ئــاخر تەعمــی تــاڵ لە زاری کەســێکدا وجــودی هەیە، کە قەبــلەن شــەکەری خــواردبێ، وەگەرنــا تــاڵ و شــیرین بــێ یەک نــین. بونیــام شــتەکان بە عەکســی خۆیــدا دەناســێتەوە، وەلەو مەعشــوق عەکســی عاشــق نیــیە، مەعشــوق هەر عاشــق خــۆیەتی، بەڵام لە شــکڵێکی تــردا... ســووتان و بــرژان ســیفاتی عەشــقن ئەممــا زاتــی عەشــق ئەمە نیــیە... ئەو ئەگەر لەمە حــاڵی ببــێ، لەوەش دەگــات کە ســیفات زیــادە لە زات و عەینی زات نییە!

نامەی ناو قورئانەکە

لەنێـــو ئەم قورئـــانەدا نـــامەیەکی دەســـتنووس بە خەتـــی شکستەی فارسـی هەیە، کە بە هـۆیەکی نادیـار نەبـۆتە جێـی سـەرنجی زانکـۆی سـتۆکهۆڵم لە توێژینەوەکەیـان لەسـەر ئەم قورئـانە. لەو لێکـۆڵینەوانەدا کە بە تیشـکی ئـێکس بـۆ پـارچە کـاغەزەکە و قورئـانەکە کـراون؛ دەریانخسـتووە کە مرەکەبـی سـەر نـامەکە لەچـاو مرەکەبـی قورئـانەکەدا زۆر نـوێیە، بەمەش وایـان دانـاوە، کە تەنیـا پارچەکـاغەزێکی بـاری سـەرنجی خوێنەرێـک بێـت و بە ڕێکەوتێکـی فەرامۆشـکراو لەنێـو ئەم قورئـانەدا جێمابێـت. ئەوەی مۆزەخـانەکەش کردویەتـی؛ تەنیـا نمایشـکردنی نـامەکەیە لەتەنیشـت قورئـانەکەدا لەگەڵ ئەو زانیاریانەی سەرەوە.

بەڵام ئەوەی ئێسـتا لەبەر دەسـتی ئێـوەدایە، دەقـی ئەو پـارچە کـاغەزەیە کە مەولانـا خالیـدی نەقشـبەندی سێ شـەو بەر لە مردنـی بە نەخۆشـی تـاعوون؛ لە حەلەبەوە بـۆ شـێخ عەبـدوڵای هەڕاتـی دەنووسـێت کە جێگـری خـۆی بـووە لە خانەقـای سـلێمانی. وا دەردەکەوێـت ئەم نـامەیە لە وەڵامـی نـامەیەکی شـێخی هەڕاتـدا بێـت کە تێیـدا لەبـارەی عەشـقەوە پرسـیاری لە مەولانـا کـردووە، هەرچۆنێـک بێـت نـامەکەی شێخ عەبـدوڵای هەڕات لەبەردەسـتدا نیـیە و ئەوەی سـەبارەت بە

نامەی یەکەمی شێخی هەڕات هەیە؛ سەلمێنراو نییە و تەنیا بۆچوونە.

دەبێ بڵێم من نووسەری ئەم دێڕانە، لەبەر وێنەی ناو موبایلەکەمدا؛ نامەکەم بەشێوەی ئەمانەتێکی مێژوویی گەورە؛ کتومت وەک خۆی نووسیوەتەوە و بۆ تێگەیشتن و کارئاسانیی خوێنەر؛ تەنها نووسینەکەم هێناوەتە سەر ڕێنووسی نوێ.

من ئەمە دەڵێم و تۆش هەر ئەمە بڵێ

ئەسڵ ئەمەیە... منیش هەر ئەمە دەڵێم و تۆش هەر ئەمە بڵێ... قسەی ئێمە لە حەقەوە دێت، ڕۆح بە حەق ئاشنایە، بۆیە غەریب نییە؛ دوای قیرائەتی ئەم ڕیسالەیە ئارامی و سەعادەت باڵ بەسەر ڕۆحتا بکێشێت... دۆستەکان لە نەزەرا چەند بەعیدیش بن، لە باتیندا جەیران و نزیکن... عەشق غەرەزێکە ئەم نزیکییە دەکوژێ، دەبێتە حیجاب لە نێوان خۆت و خوای خۆتدا... من زیاتر لەسەری نارۆم، ئارایشی کەلام، مەقسەدی کەلام لە خۆیا ون دەکا.

خـــادم ديـــــن الله و الـــرســــول

خالد نقشبندى

شەوی دوو شەممە، ٩ی زی القعدە ١٢٤٢ هـ

حەلەب، مزگەوتی ئەمەوی

ژولیا لە قاوەخانەکەیە

نـــامەکە دادەدەخەم و دەچـــم لە قاوەخـــانە ئیتـــاڵییەکەی ئەویەرەوە قـــاوەیەکی خەســت بەبێ شـــیر دەخـــۆمەوە، کە ژولیـــا دەبیـــنم لە ســـوچێکی تـــری قاوەخـــانەکەدا بەخۆیـــدا ڕۆچـــوە. ئەوەتـــا ئەویـــش ســـەری بەســـەر وێـــنەی نـــامەیەکی دێـــرین و زەرددا شـــۆڕکردۆتەوە و ڕەنـــگە بیـــر لەوە بکـــاتەوە؛ کە گەوهەری نـــاو ئەم نـــامە کۆنینـــانە هێنـــدە تاقـــانەن؛ دەبێ بە ئاوی زێڕ سەرلەنوێ بیاننووسینەوە...

مـن هەڵدەسـتم، پـارەی قـاوەکە دەخەمە ژێـر کـوپە خـاڵییەکەم و لە وێسـتگەی بەردەم قاوەخـانەکەدا، بەژێـر بـارانێکی خۆشـدا کە تـــازە دایکـــردووە؛ خـــۆم دەگەیەنـــمە پاســـی ژمـــارە ٤٢. پاسـێک کە مـن دەتـوانم سـەر بنـێم بە پەنـجەرەکەیەوە و لەو دیـــوییەوە دەزولەی خونـــاو ببیـــنم؛ کە بە هێواشـــی... زۆر هێواش بۆ خوارەوە دەخزێن.

٢٠١٥

مردووان

نـازانم چـیم بەسـەر هـاتووە! خـۆم دەبیـنم لە نێـوان دایکـم و هـاوڕێ شـاعیرەکەمدا وا بە درێژایـی شـەقامێکی جەنجـاڵ ڕێ دەکەیـن، کەس سـەیری ئەو بەرمـیلە زبـڵانە ناکـات کە سـەرڕێژ بـوون و لێیـان دەڕژێـت .کەس سـەیری خۆشـی ناکـات، کە بەتـاڵ و پـووچ دێـن و دەچـن.. ئەرێ ئەوە چییە؟ ئەو خەڵـکە بـۆ وەکـو کۆرسـی ئۆرکێسـترایەکی ڕۆژهەڵاتـی، بەیەکەوە زاریان داچڕیوە و سەیری من دەکەن؟

"هۆشـت بە خـۆت نیـیە حەیـاتم، سـێ ڕۆژە زادی ئیلاهـی نەچۆتە دەمتەوە."

لە گێـڕانەوەی دایکـمەوە دەزانـم ئاسـایی نـیم، شـتێکم بەسـەر هـاتوە، ئەگەر نـا، ئەو خەڵـکە بـۆ چاویـان لە ئاسـتمدا ناتروکێنن؟ بۆ سەیری شتێک، شوێنک، کەسێکی تر ناکەن؟

"سـەیری کەسـیان مەکە بـاوکە گیـان، ئەگەر کەسـێک تەلەفۆنی کـرد، بڵـێ مـن کـوڕی جەبـاری حەرەسـم و بـاوکم تـا ئەو مزگەوتە چوە، هاکا هاتەوە."

باوکم ڕۆیشت و من ئەو دۆسیە گەورانەم لە دۆلابە شڕۆڵەکەدا دەرهێنا، کە ناو و وێنەی سەدان مردووی ئەو مردووخانەیەی تێدا تۆمار کرابوو؛ ئەو شێتەی تایەی گەورەی لۆری سەری پان کردبووەوە، ئەو میراوەی لە چاڵێکدا ئاسنی تەنکەرێکی ئاو دەچەقێتە شانی و لە ناو ئاودا سێ ڕۆژ لەسەر یەک دەخنکێت و دەمرێت و دەخنکێت و دەمرێت. وێنەی ئەو پیاوە کاملەی لە داخی کوڕەکانی، شەوێک سەعات هەشت قلیشێک دەکەوێتە ناوچەوانی و دەتەقێت و دەمرێت.

وێنەی ئەو شۆفێری تاکسییەی دوای کوشتنی کچە سیانزە ساڵانەکەی لەسەر نامەیەکی دلداری، وشە سادەکانی ناو نامەکە وەکو نەخشی سەر بەردێکی دێرین، دەچنە دەموچاوییەوە، بە جۆرێک مرۆڤ لە سەیرکردنیدا دەبینێت، وشەکانی (چاوەکەم) چوونەتە جێگەی هەردوو چاوی و (ماچت دەکەم) کە لە کۆتایی هەموو نامەیەکی ئاوا سادەی لاکۆلانیدا دەنووسرا، ڕێک دەچێتە سەر لێوی باوکەکە و ئەویش دووبارە لەپێناوی گێڕانەوەی حەیادا، خۆی دەکوژێت.. وێنەکان لە ژمارە نەدەهاتن، هەموویان خاوەن چیرۆک و فیلمی خۆیان بوون. کۆیان دەکەمەوە و لە دۆسیە زەرد و کۆنەکانیان دەنێمەوە.

ئـــێمە هەرســـێکمانین، بەرەو ســـــەرەوە هەڵدەکشـــێین و منـــداڵێکی پـــاکەتفرۆش پاشـــەوپاش و ڕوو لە ئـــێمە بەرمـــان کەوتـــووە و بە مـــن پێـــدەکەنێت. دانە وردەکـــانی دەبیـــنم کە تـــازە تـــوێژێکی زەردی جگەرەیـــان لە خۆیـــان گرتـــووە، هـــاوڕێ شـــاعیرەکەم دەیەوێـــت منـــداڵەکە دوور بخـــاتەوە و منـــیش هەستی پێنەکەم.

"لە دونیـــادا لەوە دەترســـا منـــداڵ دوای بـــکەون و بەردی تێبگـــرن.. بە منـــی دەوت ئەگەر شـــێت بـــووم، لە ژوورەوە بـــم بەســـتنەوە، ئـــاخر بەو ڕەشـــییە نییە، مـــن پێســـتم زۆر ناســـکە، یەک بەردم تێبگـــرن، هەمـــوو جەســـتەم شـــەقار شـــەقار دەبێـــت، دەتەقێت."

دایکم دەڵێت:

"حـــاڵخراپ خـــۆم.. بەســـاقەویم ئێســـتاکانێ شـــعور و شـــتی نەماوە."

لەبەردەم دەرگـــــــایەکی بچووکـــــــدا، کە پێپلیکـــــــانەیەک لەودیـــوییەوە دەســـت پێـــدەکات و مەگەر خـــوا بزانێـــت لە کوێـــدا کۆتـــایی دێـــت، دەموەســـتێنن. دایکـــم دوودڵە، هـــاوڕێکەم لە گیرفانیـــدا پارچەکـــاغەزێکی بچـــووک لە شـــێوەی تکتێکـــدا دەردەهێنێـــت و دایکـــم دڵنیـــا دەکـــاتەوە، کە خـــۆی وەرەقەی بـــۆ بڕیوم.

بە تەنیا سەرناکەوم.. لەبەر ئەوە نا هێزی سەرکەوتنم تیا نییە، لەبەر ئەوەی لە تاریکایی سەر پلیکانەکان تۆقیوم، کە وەک ڕەشایی نیوەشەوێکی زستان بەسەر پلەکاندا خۆی درێژ کردوەتەوە.

بە یارمەتی هەردووکیان، پلە بە پلە سەردەکەوم.. من هەمیشە لە چیرۆکدا بە پلیکانەدا سەردەکەوم، هەرگیز خۆمم نەبینیوە دابەزم. ڕەنگە هی ئەوە بێت ڕووداوەکە لە سەرەوە کۆتایی دێت و پێویست ناکات من زەحمەتی هاتنەخوارەوە بکێشم.

لەسەر کورسیی فەرمانبەرەکان دادەنیشم و چاوم لێیە هێشتا فایلی ئەمڕۆ هەڵنەگیراوە، کەچی گەر لە دوورەوە سەیری بکەیت، سەرتوێژێک تەپوتۆزی گرتوە، هەموو شتێک لەو مردووخانەیەدا وابوو، قەدەرێکی کەم پاش هاتنە ئەوێی، تۆزی دەگرت، تۆزێکی زەرد.. کە من ئێستاش ناوی دەنێم تۆزی مردن.. من ئەو شەوە کە لەوێ هاتمەوە، دەتوت لە چاخێکی زۆر کۆنەوە ڕێم هەڵە کردوە و بە لاڕێیەکدا ڕێم کەوتۆتە ئەم سەردەمە.

فایلەکەم کردەوە، تەنیا فۆرم و وێنەی کچێکی تیا بوو، بە خەتێکی گەورەی ناخۆش بەڵام ڕوون، لەسەری نووسیبوو (هانا هاشم کەمال.. خوێندکاری قۆناغی یەکی کۆلێژی

پزیشـــکی، لە گەڕانەوەیـــدا لە ڕێگـــەی بەغـــدا، بە کارەســـاتی ئۆتۆمبێـل گیـانی لە دەسـت داوە). لە خـوارەوەی فـۆڕمەکەدا، وەکو پەراوێزێک بە جافێکی سوور نووسرابوو:

(تێبینـی: ئەمە تەنهـا مـردوە کە تۆمـاری دەکەیـن، لە پـاش تێپەڕینـــی دە ســـەعات بەســـەر مردنیـــدا، هەڵمـــی لـــێ هەڵدەســتێت!!). لە خــوارتر نــاوی فەرمــانبەرەکە و ئیمزایەکـی ئاڵۆزی خۆی کە دەتگوت هێڵکاریی مردنە، جێ هێڵرابوو.

مـاخۆلانم پـێ کەوت، ئەوە مـن نەبـووم تـا هـاتنەوەی بـاوکم بە بێـدەنگی دابنیشـم، ئـاخر بێـدەنگی لەو بینـایەدا زۆرتـر ڕەنگـی مەرگـی دەڕشـت. هەسـتام بەرەو هـۆڵی تەرمەکـان ڕۆیشـتم، دەزانـم شـەوە و سـەیرکردنی مـردووش بـۆ کەسێکی زارەتـرەک و تۆقیـــوی وەکـــو مـــن ئەنجـــامێکی باشـــی نابێـــت، بەڵام سـەرەڕۆییەکەم پـاڵم پێـوە دەنێت بچـم (هانـا) ببینـم. دەرگـا ئاســـنینەکەی هـــۆڵەکە دەتـــرازێنم و دڵـــم هێنـــدە پەلەپەل لێـدەدات، بە ئاسـانی گـوێم لە دەنگێتـی.. تەمێکـی سـپیی قـــورس، شـــاڵاو بـــۆ دەم و لـــوتم دەهێنێـــت، تـــا ئەو کـــاتە نەمزانیبوو بۆنی مردن، کەسکونترین بۆنی ئەم گەردوونەیە.

بـۆنی شـێ و تەڕی دەکەیـت... زۆرتـر دەچیـتە تـاریکییەکە و ئەگەر گوێـت لە دەنگـی دایکـت نەبـایە، کە بسـمیللای دەکـرد، ئەوە دەتـوت کە ئەوانـت لەگەڵ نەمـاوە، دواپـلەی پلیکـانەکە

دەبڕیت، یان ڕاستتر وایە بڵێم دەتبڕێت و خۆت لە هۆڵێکی ساردی تەسکدا دەبینیتەوە. چەند نەخۆشێکی لەڕ و لاواز لەسەر کورسییە چڵکنەکانی بە بێدەنگی دانیشتوون، تەنها یەکێکیان نەبێت بە هەردوو قاچییەوە چوەتە سەر کورسییەک و بە ئاوازێکی خۆشی فارسی، قورئان دەخوێنێت. ئاگاییم ئەوەندەم کۆمەک پێدەکات کە هەستی پێبکەم، جارجار لە نێوان ئایەتێک و ئایەتێکی تردا، شیعرێکی خیام ئەوەندە وەستایانە دادەنێت، کەم کەس دەزانن ئەوە قورئان نییە. دەمەوێت بۆی ڕاست بکەمەوە، وتەکان تا سەر زمانم دێن، بەڵام وەک شتێک زمانم بەسترابێت، ناتوانم بیانڵێم.

دەرگاکەم کردۆتەوە، گوێم لە دەنگی ڕیکۆردەری پاسەوانی کۆگای دەرمانەکەی ئەوبەرە، کە لە ترسی تەنیایی، گوێی لە بێکەڵکترین گۆرانیبێژی میللیی شار گرتوە. وەکو ئەوەی بۆ ژووری نووستنی کەسێک بچم، بە ئەسپایی و ڕێزەوە دەرگاکە دادەخەمەوە و هەنگاو هەڵدەهێنم. بە بەردەم مردووی یەکەمدا ڕەت دەبم و ناوێرم سەیری بکەم. دەبێت ئەوە بڵێم کە ئەوەندە بەدبەخت بووم، (هانا) دواهەمین تەرم بوو لەو ڕیزبەندییەی بەپێی حروفی ئەبجەدی دایاننابوو.

واتە دەبـوو هەمـوو مردوەکـان تێبپەڕێـنم، ئینجـا دەگەیشـتمە ئاسـتی ئەو سـەرچەفە سـپییەی ئەو لەژێریـدا بێبـاک ڕاکشابوو.

"چـیـت دەوێت.؟"

دەنگێکـی قـرخن، وەک لە دۆڵێکـی دوورەوە بـانگم بکـات، ڕایچڵەکانـدم. بینـیم یەکەمـین تەرمە کە لە کۆنیـدا ئەوەنـدە زەرد ببـوو، دەتـوت خوێنـدکارێکی ناشـیی پەیکەرسـازی، لە قـوڕی دەسـتکرد بـۆ مامۆسـتای دروسـت کـردوە. لە شـوێنی خـۆی ڕاسـت بـووەوە، ڕوو لە مـن چـاوەڕێی وەڵام بـوو، هـیچم بۆ نەوترا.. هیچی چی؟ تۆش بیت هیچت بۆ دەوترێت؟

دەست دەکەیت بە گریان..

ناتوانیـت، نە فرمێسـکێکت بـۆ دەڕژێـت و نە نوزەیەکیشـت لێـوە دێـت. دەزانـم چـاوم پـڕ بـووە لە ئـاو، بە شـێوەیەک بە ئەسـتەم لە لێڵیـیەکەدا ئەو فەڕاشـە ڕدێنسـپییەم بـۆ دەبینرێـت، کە وەکـو دەرگـاوانی بەهەشـت بێـت، هەموویـان بە تکتەکـانی ناودەسـتیانەوە، چـاوەڕوانی ئامـاژەیەکی ئەون. بە منیشـەوە کە هەتـا ئەو کـاتە لە نێـوان دایکـم و سـکرتێرەکەدا کە قەیرەکچێکـی غەمگیـنە، دانیشـتووم و چـاوم زەقزەق بـۆ بەرامبەر دەڕوانێت و هیچێکی لێنییە خۆمی پێوە بخلافێنم.

من نازانم، بەڵام دایکم دەڵێت شوکر لە هەموویان باشترم، قەیرەکچەکە نائومێدانە چاوێک لە من دەکات و لە دایکم دەپرسێت:

"باجی، ئەم کوڕەی تۆ لە چییەوە وای لێهات؟"

ناهێڵێت دایکم دەم هەڵبێبێتەوە، درێژەی دەداتێ:

"بیرکردنەوە وای لێنەکردبێت، باشە.. ئێمە هەرچی نەخۆشمان هەیە، بیرکردنەوە سەری لێشێواندووە."

هانکەهانک و قرخەقرخی سنگی هاوڕێکەم، لەو گفتوگۆ بێتامەم دەپچڕێت و دەڕوانم ئەو کوڕە شاعیرە، دەستی گرتووە بەو ناوچەوانە زلەیەوە و فرمێسک وەکو شەستەبارانی پایز لە چاوانییەوە دێتە خوارێ. خەریکە دڵم تەنگ دەبێتەوە، دایکم قۆڵم دەگرێت و بەدەم خوێندنی ئایەتەلکورسییەوە دەمداتە دەست فەڕاشە پیرەکە و ئەو بە سۆزێکی باوکانەوە، دەست دەخاتە سەر شانم و دەربازی ئەودیو دەرگاکەم دەکات.

من لە ژیاندا لە شەڕی زیندوەکان هەڵدەهاتم، ئێستا ڕیشم بووە بە شەڕی مردوەکانەوە.. زۆرم لە خۆم کرد قسە بکەم، هیچم نەوتبوو کە مردوەکەی تەنیشت ئەویش لەسەر بەستەکاشیی بەندە سپییەکە هەستایەوە و هەمان پرسیاری کردەوە. لە ساتێکی کورتدا کە خۆم و کەسیش نازانێت

چەندی خایاند؛ هانا نەبێت هەموو مردووەکان هەستابوونەوە و لەسەر ئەو زەوییە ساردەی هۆڵە شێدارەکە، ڕوو لە من دەستی یەکترییان گرتبوو، تا بواری دەربازبوونم بۆ نەهێڵنەوە. بە ڕیتمێکی سەربازی، هەموویان بەیەکەوە قاچیان دەجووڵاند، ڕاست چەپ.. ڕاست چەپ...
تا ئەو دەمەش نەمزانی بوو، کە لە مردندا ڕژێمێک هەیە چاودێریی هەڵسوکەوت و ڕێڕۆیشتنی مردووەکان دەکات.
ئەوە تەنها سات بوو من لە ژیانمدا ڕقم لە مردن بووبێتەوە، چونکە ناچار بە سیستمێکی دەکردم، کە من بە هەموو تەمەنم لێی ڕام دەکرد.
"دکتۆرە ناهێڵێت کەس لەگەڵ نەخۆشەکانیدا بچێتە ژوورەوە."
کچێکی سپیکەڵەی ناسک بە چاویلکەیەکی چێوە زیوەوە لە پشت مێزێکی ساجی تۆخەوە دانیشتبوو و موتاڵای کتێبێکی ئینگلیزیی گەورەی دەکرد. وا ئێستا لە بەرم هەستاوە و فەرمووی دانیشتنم لێدەکات.. تا ئەو کاتە من چاوەکانم پڕ بە هەردوو کالانەکە کرابوونەوەوە و دەڵێیت دەمەوێت هەرچی شتی ئەو ژوورەیە، بە چاو قووتی بدەم.
مردووەکان بە سەروقۆڵی قرتاو و ناوسکی هەڵدڕاوەوە، بە خوێنێکەوە کە قەتماغەی گرتووە و مەییوە، بەرەو ڕووی من

دێـن و تـــا دێـت منـیش پاشـەوپاش لە تەرمەکەی (هانـا) نزیـــک دەبـــمەوە. وەک هەمیشـــە پەرجــوویەک ڕوو دەدات، چیرۆکنـووس دروسـتی نەکردبـایە، مـن لەو هـۆڵەدا لە ترسـدا بە تەنیـا گیـانم دەردەچـوو. چـاو دەنـوقێنم و چـاو دەکەمەوە، وەکـو ئەوەی هـیچ ڕووی نەدابێـت، هەمـوو مردوەکـان لە جـێگە ڕەقەکانی خۆیاندا ڕاکشاون.

سـەرچەفەکان توانـای داپۆشـینی هەمـوو جەسـتەیانی نییە، نیـوەڕووت و نیوەپۆشـتە، بێـدەنگ و سـامناک لە جـێگەی خۆیـان نووسـتوون. درەنـگ تێـدەگەم ئەوانە هەمـووی خەیـاڵاتی فراوانـی مـن دروسـتی کردبـوون، ئەگینـا لەوەتەی دونیا دونیایە، مردوو لە شوێنی خۆی نەجووڵاوە.

جـارێکی تـر ئەو کـچە سـپیکەلەیە کورسـییەکەم بـۆ دەجووڵێنێـت و ئامـاژە دەکـات لەسـەری دابنیشـم، منـیش وەکـو گیانـدارێکی سـرکی کێـوی، هەر دەڕوانـم. دەڵێیـت مـن جـارێکی تـر و لە زەمەنێکـی تـردا ڕێـم کەوتـووەتە ئەم ژوورەوە. بە چـواردەوری خۆمـدا هەڵـدەڕوانم، لەپـڕدا قاقـا دەتەقـمەوە.. پێـدەکەنم.. ئەوەنـدە پێـدەکەنم، چـاوم لێـیە ئەویش لە سـەیرکردنی مـنەوە بەبـێ هـۆ کەوتـۆتە پێکەنـین.. دەخەنـین.. ئەوەنـدە دەخەنـین تـا چـاوی هەردووکمـان پـڕ دەبێت لە ئاو.

بیـــرم دەکەوێـــتەوە، لە کتێـــبە ســـایکۆلۆژییەکاندا بەرچـــاوم کەوتـــــوە چـــۆن چارەسەرســـــازی دەروونـــــی لە ڕێـــــی خۆبەهـــاوڕێکردنی نەخۆشـــەکەیەوە، کارەکـــانی خـــۆی مەیســـەر دەکات، پێم وت:

"فەرمـــوو دانیشـــن.. ببـــوورن ژوورەکەم کەمێـــک تەنـــگە، بـــۆ شازادەیەکی ناسکی وەکو ئێوە، دڵنیام هەر هیچ نییە."

زانـــیم هەڵەیەکـــم کـــردوە، نەدەبـــوایە بڵـــێم تەنـــگە. ئـــاخر ئەو نەخۆشـــانەی تووشـــی دڵتەنگـــی دەبـــن، دەبێـــت بیانپارێزیـــت لە بەرکەوتنی وشەکانی: تەنگ، تەسک، توند و قەپات..

هەڵەکەم ڕاست کردەوە و وتم:

"کەرەمـــبکەن و گەورەمـــــان بـــــکەن.. هەرچەنـــــدە دڵنیـــــام ژوورەکەم بـــۆ شانوشـــکۆی ئێـــوە زۆر دڵگیـــر نیـــیە.. دەی بڵـــێم چـــی، وا ڕێـــک کەوت. تـــازە لە دەرەوە هـــاتوومەتەوە، خۆشـــت دەزانیـــت لێـــرە لە ڕێکخســـتنی ژووردا، کەس کـــار بە دیـــزاینەر ناکـــات، بـــۆیە مەزاجە خـــراپەکەی مـــن، هەر ئەوەنـــدەی تیـــا بووە."

گەیشـــتوومەتە ئاســـتی تەرمەکەی (هانـــا).. دەســـت دەبەم ســـەرچەفە ســـپییەکەی لەســـەر ڕابمـــاڵم، وەکـــو لە ڕاپـــۆرتی نێـــو فـــۆڕمەکەدا نووســـرابوو، ئـــاوا بـــوو؛ هێشـــتا هەڵمـــی لـــێ هەڵدەستا. هەڵمێکـــی تەنکـــی فێنکـــی بۆنخـــۆش کە تـــژی بـــوو لە

بۆنی جەستەی خۆی، سەرم شۆڕ کردەوە بەسەریدا، چاوم قەتیس کرد، ڕاستەوڕاست ئەو شتەی لە فیلمە ترسناکەکاندا ڕوو دەدات، ڕووی دا. بە خێرایی چاوی کردەوە و بە ئەسپایی وتی:

" یارمەتیم بدە..."

تا ئەو کاتەش لە منی نەدەڕوانی، دەتوت بەو تارماییە دەڵێت کە لە هەڵمی جەستەی بلورینی خۆیەوە دروست بووە و ئێستا ئەویش لە بنمیچی هۆڵەکەدا گیری خواردوە. نەترسام، ئەوە یەکەمین جارم بوو لە ژیانمدا نەترسم، ئاخر من بەر لە تۆزێک، هەموو تخوبەکانی تۆقینم بڕیبوو، تازە ترس لە فەرهەنگی مندا مانایەکی نەدەدا، وتم:

"دەتوانم چیت بۆ بکەم؟"

بەرامبەرم وەستابوو، هێشتا ئاسەواری پێکەنینەکەی لە ڕوودا مابوو، بە مەکرێکەوە کەمێک ناوچەوانی گرژ کرد و وتی:

"دەستتان خۆش، هەر وا دەبێت.. بەڵام لە هەڵبژاردنی ڕەنگی بۆیاخەکەدا، کە کاکاوییەکی تێرە، وا دەردەکەوێت دەروونی جەنابتان کەمتر لە هی ئێمە ئاڵۆز نەبێت. ڕاڕایی

و دوودڵـــی و بڕوابەخـــۆنەکردنی تیـــا دەخـــوێنمەوە، نـــازانم.. لەوانەشە وا نەبێت."

ئەو دەیویســـت بـــۆ بەغـــدا بگەڕێـــتەوە.. بەردەوام دەیـــوت موحـــازەرەم هەیە. کۆرسـێک دواکەوتـــووم یـارمەتیم بـــدە بـــا نەکەوم. ئەوەی لە دەســـتم هـــات، کـــردم. لەو هـــۆڵە شـێدارە سـامناکە دەریـازم کـرد و لە ژووری فەرمانبەرەکانـدا بەیەکەوە دانیشـتین. چـاکەتە تەپوتـۆزاوییەکەی خـۆمم دابـوویێ، ئاگـام لێبوو هێشتا هەر هەڵدەلەرزی.

زۆر کەم دەدوا، منـیش هیچـی وام نەبـوو لەگەڵیـدا باســی بـــکەم... لە ژیانیشـــمدا ســـەختترین گفتوگـــۆم لەگەڵ ئەو کەسـانەدا بـوو کە پێشـتر هـیچ یادگـارییەکەم لەگەڵیانـدا نەبـووە، بەڵام وام مەزەنـدە دەکـرد لە شـوێنێکی دوور و لە ڕۆژێکـی دووری تـردا، ئەم دانیشـتنەی مـن و هانـا دەبێـتە یادگـارییەک، کە دەرگـای قسـەکردنێکی زۆرمـان لەبـارەی یەکترییەوە بۆ دەکاتەوە.

وەکـو پەردەیەکـی شـانۆییمان نمـایش کردبێـت، بـۆ سـاتێک هەردووکمـان بێـدەنگ بـووین، دیـار بـوو شـوێنگۆڕکێمان بە جێگەکـانی خۆمـان کردبـوو، وابـزانم لەگەڵ پێـزانینەکەی منـدا، ئەویـش هەسـتی بەو منـداڵکارییەی خـۆی کـرد، بـۆیە کەوتە خۆی و وتی:

"وا بزانم ئێوە میوان بوون.. فەرموون بزانم چیتانە."

دەیزانی کە لەو ماوە کورتەی پێشوودا، زۆر شتی درکاندووە کە نەدەبوا بیدرکاندبان، ئادابی پرسیارکردنەکەی گۆڕابوو، تازە بۆ ئەو درەنگ بوو بتوانێت وەکو دکتۆرەیەکی دەروونی لەگەڵ مندا بئاخافێت. ئەو دەیویست هەرچی زووترە، لە کۆڵ خۆیم بکاتەوە. لەو بیرکردنەوانەدا بووم، کە چاوم چووە سەر ئەو پارچە ساجە ڕەشەی بە شێوەیەکی ئەندازیارییانە ناوی خۆی لەسەر هەڵکەنرابوو:

(د. هناء هشام کامل)، ڕاچڵەکیم. زارم داچڕی و چاوم زەقزەق کردەوە، خۆم دەمزانی هەناسەم تێدا نەماوە..

زۆرجار مرۆڤ هەست دەکات کە مردوە و تەواو بووە، کەچی کە دواتر وا دەرناچێت، ئەوەندە پێی دڵتەنگ دەبێت، کە جیاوازییەکی وای نییە لەگەڵ دڵتەنگبوون بە مردن. من هەر زوو و بەر لەم نەخۆشییەش، وابووم. وتوومە شەڕ لەگەڵ مردندا بەوە ناکرێت کە ئەو وەکو کاسپەر سەد تیری ئێمە بە ناویدا تێبپەڕێت و هیچی لێ نەکات، بەڵام تەنیا تیرێکی ئەو، ئێمە لە شوێنی خۆی لار بکاتەوە.

بەڕێم کرد.. تاکسییەکم لەو شەقامە چۆڵەی پێش فەرمانگەکە پەیدا کرد و دەستەودامانی شۆفێرەکە بووم، کە ئەم خوشکەم بۆ بگەیەنێتەوە ماڵەوە. کوڕێکی گەنجی پڕ لە

ژیـان بـوو، به چاویـدا مرۆڤێکـی ئـارام و له پیـاو خـراپ نەدەچـوو. مـن ئەو شـۆفێرەش بە تاوانبـارێکی تـر دەزانـم، ئەگەر ئەو ئەو شـەوە (هانـا)ی نەگەیانـدایەتەوە مـاڵەوە، ئێسـتا دوای ئەو هەمـوو سـاڵە، مـن تووشـی ئەم کارەسـاتە نەدەبـووم.. کە گەڕامەوە مردووخـانەکە، بـاوکم هـاتبوەوە، تورە دیار بوو، پێی وتم:

"باوکەکەم نەدەبوو ئێرەت بەجێ بهێشتایە.."

من بەو دەمەوەرییەی خۆم، وەڵامێکی حازربەدەستم دایەوە:

"بـاوکە ئێـرە مـردووی لێـیە، قـابیلە خەڵـک چـی لە مـردوو دەکات؟!"

ئەفسـەری لێکـۆڵینەوەکەش هەر وای وتبوو، وتبـووی قـابیلە خەڵـک مـردووی بـۆ چیـیە؟ بەڵام بەوەدا کە کچێکـی جحێـڵ و ناسـک بـوو، هەموویـان غـایلەی خراپیـان دەبـردەوە سـەر بـاوکم کە وەکـو تـاکە پاسـەوانی ئەو شـەوەی مردووخـانەکە، مـابووەوە.. مـن هـیچم نەدرکانـد، وتـم ئاگـام لە هـیچ نیـیە. باوکمیـان بە تـاوانی کەمتەرخەمـی بەرامـبەر ئەرکەکەی و فڕانـدنی تەرمـی کچێـک بـۆ شـوێنێکی نادیـار، بە چەنـد سـاڵێک حـوکم دا. مـن بە ئێستاشـەوە ئەمەم لە لای کەس بـاس نەکردوە.

نەمدەویست هیچیشی بۆ باس بکەم، ئەگەر دکتۆرە هناء زۆری لێنەکردمایە، لەسەر کورسییە چەرمەکە هەستام و وتم:

"خانم حەزم نەدەکرد لێرە بمبینیتەوە.. من ئەو کوڕێژکەیەم کە ساڵی (١٩٨٩) ئێوەم لە مەیتخانەی سلێمانی ڕزگار کرد و بەو هۆیەشەوە باوکم چەند ساڵێ زیندانی و من تەمەنێک ئیشی قورسم بۆ خۆم بڕییەوە..

لەو هەموو زەمان گۆڕینەدا، باوکم ئامادە نەبوو لە زیندان بێتە دەرەوە، ئەو ڕۆژانەی ڕاپەڕین ڕوویان دا، یان زیندانەکان دەشکێنران، باوکم دەهاتەوەماڵەوە و دواتر دوای گەڕانەوەی حکومەتێکی نوێ، باوکم دەچووە بەردەم زیندانەکە و داوای دەکرد زیندانیی بکەنەوە... جەنابی دکتۆرە... باوکی ئێمە ئەوەندە بیری لە دیارنەمانی تەرمی ئێوە کردبووەوە، کە لە دواجاردا خۆشی ئەو بڕوایەی لا دروست ببوو کە هەر خۆی تەرمەکەی جووڵاندوە و بردوویەتی بۆ شوێنێک، کە ئێستا بیری نەماوە. دکتۆرە گیان، باوکم هەتا مرد، هەستی بە مۆتەکەی ئەو گوناهە گەورەیە دەکرد لەسەر سنگی.. ئێستاش دوای ئەو هەموو ساڵە، خۆشحاڵم کە ساغ و سەلامەت لەم شارەدا دەتبینم خزمەت دەکەیت."

من قسەم دەکرد و دکتۆرە هناء دەگریا، بەدەم هەنسک هەڵدانەوە دەیوت:

"چاک لەبیرمە، ئەو مەیتخانەیەی فەرمانبەرەکان ناوی منیان بە هەڵە لەسەر فۆرمەکە نووسیبوو. (١٦) ساڵە من بیر لە تۆ دەکەمەوە.. من دونیا بە شوێن تۆدا گەڕام، ئەرز نەما پێی تێنەخەم، وڵات نەما سۆراخی تۆی تیا نەکەم.. تۆ ئەم هەموو ساڵە لە کوێ بوویت؟!"

منیش هەناسەی قووڵم دەدایەوە و دەموت:

"دکتۆرە گیان، کچە کاڵەکەی من، هەر لەم شارەدا بووم، لەم شارە.. لە ڕۆخی فەرامۆشیدا."

ئەو دەستی پێکردەوە، ئەم جارەیان هێندە شاعیرانە دەدوا، کە من دوودڵ بووم لەوەی لە بەردەم دکتۆرەیەکی دەروونیدام، یان لە پێش ئەو کچە شاعیرەیەی کە لایەکی نووسەر و سیاسییەکانی وڵات بۆی حەیران ببوون... نەمویست گوێم لەو هەموو سۆزە ڕژاو و پەرتە بێت، کە ئەو بە چواردەوری خۆیدا هەڵیدەڕشت. من هەمیشە وابووم، لە خووپێوەگرتن و پیاهەڵدانی کچان هەڵاتووم.. ئێستاش دەرگاکەم کردۆتەوە و دایکم و هاوڕێ شاعیرەکەم بە پرتاو خۆیان هاویشتووەتە ژوورێ. من وامزانی لەوێ ڕۆیشتووم،

سێدارەی زستان

www.fb.com/PDFkurd

ساڵی ١٩٩٣ لە سێدارە درام، لە چەقی شاردا لە سێدارە درام. بۆ تۆ وا باشترە من نەناسیت... من خۆم هیچ نکۆڵییەکم لە خۆناساندن نییە. بە خاتری تۆ دەڵێم، دەزانم هەر ئەوەندەی منت ناسی، ژیانت دەشێوێ... دەشزانم جارجارە ئادەمیزاد حەز لەو شێواندنەی ژیانی خۆی دەکات، بەڵام هەرگیز بە ڕاستی ئەوەی ناوێت... ئێمە خوخدەمان بە ژیانی خۆمانەوە گرتووە، ڕێ نادەین کەس پێ بخاتە ئەو حەرەمەوە، ژیان یانی نەزم... منیش دەمزانی یانی نەزم، لێ خۆم ویستم دەستکاریی ئەم نەزمە بکەم... من پیاوی نهێنییەکانم، پیاوێکی لە سێدارەدراو.

حەزکردن لە کچۆڵەیەکی خوێندکاری ناوەندی، عەسرێکی تاریکی زستان لە شارۆچکە قەبزەکەی ئێمە لە نزیک چیای (شێنێ) لە سنووری ئێران، خوێنی دنیای بەدوای خۆیدا هێنا... تازە تاوێکی بارێزە خۆشی کردبووەوە کە لە سەدرێیەکی ڕەساسی و کراسێکی سپیدا بە بەردەممدا تێپەڕی.

ئیتر هەموو شتەکان لێرەوە دەستیان پێکرد، هەمیشە ڕووداوەکان لە تێپەڕینی کچێکەوە دەست پێدەکەن. هەستی سەرەتای من جیاواز بوو لە هەموو عاشقێکی تر؛ من کە ئەو عەسرە ئەو کچە بە لەنجەیەک؛ کە هەر کچان خۆیان دەزانن چۆن لە ساتگەلێکی ئاوهادا بیکەن، بە بەردەممدا تێپەڕی... هەستم کرد قورس بووم، مینا قوتدانی بەردێکی سەنگین... نەمدەتوانی لە جێی خۆم بجووڵێم.

ئەگەر من عەشقی ئەو خانمە هەستی قوتدانی ئەو بەردەی نەداباما؛ ڕۆژێک لە ڕۆژان سەری خۆمم هەڵدەگرت و تفێکی خەستم لەم نیشتیمانە دەکرد و ئاوها خۆم زایە نەدەکرد. بەڵام بە جۆرێ قورس ببووم، کە لەم خاکە هەڵنەدەپچڕام... شەوی ئەو عەسرە لە ئانی بەڕێکردنی میواندا زانیم کە ناتوانم هەستم، لەو شەوەوە بەردەوام من پێویستم بە دوو کەس هەبوو تا دەست بدەنە باڵم و هەڵمبسێنن. خۆم لەو حاڵەتە ناسروشتییەی خۆم سەرم سوورما بوو، من بیستبووم کە ئادەمیزاد عاشق دەبێ، کێشی لە دەست دەدات و بە جۆرێ کێشی سووک دەبێ؛ وەک پوشوپەڵاشێک دەچێتە گۆرانییەوە و لێرەولەوێ لە کوچە و کۆڵانی یاردا بە ئاسانی با دەیفڕێنێ.

ئەبێ ببوورن مـن زمـانی وەسـفم ئـاوا کـورتە، هەمیشـە کە
ئیشم کەوتبێـتە ئەم زارە پـووچەم، ئـاوا شـەرمەندەی کـردووم،
من نـازانم چۆن ئـازاری ئەو عەشـقەتان بـۆ بگێـڕمەوە، چـونکە
گێڕانەوەی ئـازار شتێکە و چەشتنی ئـازار خۆی شتێکی تـر...
وشـەکان ترسـنۆکن، هەمـوو وشـەی دونیـا نـاتوانێ سـووتانی
پەنـجەیەک بگێـڕێتەوە؛ ئـاگرێکی خـۆش، شـین و دڕ لەسـەر
پەنـجەت ڕاگیـراوە... پێسـتی یەکەمـت گـورج و ترپـترپ ئـازار
دەگـوازێتەوە... ئەو دەسـووتێ و گڵـۆپ دەکـات و دەتەقـێ و
ئـازارت چـووە بـۆ عەرشـی عەزیـم... گۆشـتەکەت دەسـووتێت و
چینـێ ئـازاری چـڕ پەیتاپەیتـا بە ڕۆحتـا هەڵدەشـاخێ...
بـۆچرۆکێکی تیـژ و بـۆگەن هەڵدەماسـێتە کـونە لوتەکانـت...
گـڕی شـین سـرەوتی نیـیە و هەر دەگـرێ و دەگـرێ و تـۆ لە
نـاوەوە دونیـای خـۆت پـڕ کـردووە لە زریـکە... بەرچـاوت ڕەش
دەبێـت... وا دەزانـی ئێسـتا هەمـوو شـتێک تەواو دەبێـت و
دنیا کشومات..
گـڕ هەر دەتسـووتێنێ و تـۆ هەر دەقریشـکێنی و دڵـت کەف
دەکـا و ئـازار هەردێـت و هەردێـت و هەر...... ئەوە پەنـجەی
تـۆ نەبـوو دەسـووتا، نـــا... ئەوە ئاگرێـک بـوو مـن لەسـەر
ئەم کـاغەزە کردبـوومەوە... ئەمە ئـازارێکی درۆیـنە بـوو،
ئازارێکی سووک و چرووک.

بۆ ئەوەی لە ئـازار خـۆی تێبگەیـت، نووسـین هـیچ کۆمەکێکت ناکات، هەستە برۆ دەستت لەسەر ئەو پشکۆیە ڕاگرە.

شـەیدایی مـن بـۆ ئەو کـچەی عەسـرێکی بارانـاوی زسـتان بە بەردەممـدا تێـپەڕی، دروسـت شـتێک بـوو وەک دەسـتڕاگرتن لەسـە ئەو پشـکۆیە، مـن ڕۆژ بە ڕوژ دەسـووتام و دەبـوومە خـۆڵەمێش و دیسـان بـۆ تەواوکردنـی ئەم سـوختەییە دروسـت دەبـوومەوە... لە یـادم کـرد لە سـەرەتادا پێتـان بڵـێم مـن کـوڕی یەک لە خـێڵە گەورە و دڕەکـانی نـاوچەکەم و بینینـی مـن بەو لاوازی و نەحیفیـیەم شـەرمێکی گەورە بـوو لە پێشـدا بـۆ خـۆم و دوایـیش بـۆ ئەوان... وابـزانم یەکەم نیشـانەی عاشـقبوون ئەوەیە مـرۆڤ ڕقـی لە ئـاوێنە دەبێـتەوە... نـا لەبەر ئەوەی جـوانێکی بینیـوە و ئیتـر شـەرم لە ڕوانینـی ڕوخسـاری خـۆی دەکـات، بەڵکـو لەبەر ئەوەی لە خـۆی دەترسـێ... ئێسـتا لەم دونیـایەی تـرەوە هێنـدە خەیـاڵم پەرتە، بیـرم چـۆتەوە دەبـی بە چـی؟ بەڵام دڵنیـام ئـادەمیزاد کە عاشـق دەبـێ، لە ئـادەمیزادەوە دەبـێ بە شـتێکی تـر... مـن ببووم بەو شتە.

بەیـانییەکی خۆرەتـاوی بەهـار دەسـپێکی شـێواندنی هەمـوو شـتێک بـوو، مـن لەو سـاتەوە تـا ئێسـتاش کە لە ژیـانێکی تـردام، ڕقـم لە بەهـارە، سـەعات هەشـتونیوی بەیـانی

دەستەیەک لە کوڕوکاڵی گەڕەک لەسەرم خڕ بوونەوە، کەسیان نەچووبوون بۆ کار... هاتبوون بە من بڵێن کە کچی زستان (ئەوە ناوێک بوو من بۆ خانمی خوێندکارم داتاشیبوو) ڕەدووی عەبوسترین و ناچیزترین کوڕی شارۆچکەکە کەوتووە.

ئەو ڕۆژانە سەرەتای شێتێتیی من بوو... هەر بە ڕاستی دابوومە کێو... لەوێ لە دانەکێوی قەیس و فەرهادیش گەیشتم... ئەو ڕۆژانە لە ناو ئەو جەنجاڵییەی خۆمدا فریا کەوتم بیر لە پەیوەندیی نێوان فیراق و کۆساران بکەمەوە... ئەو چەند مانگە لە پلەیەکدا بووم، کە بیرمە یەک دوو جار سەرم بۆ ئاسمان بەرز کردەوە و گوتم "لە هەموو جێگەیەک جێت هێشتبێتم، لێرە جێم مەهێڵە... بەرگە ناگرم... خۆشت دەزانی!".

ئەو ڕۆژانەی منی تێدا کرام بە دارا، خەڵک برسی بوون، فرسەتێکی گەورەی یەکترخواردن بوو، لە هەموو لاوە سنووری ئەم شارە وەک ئەژدیهایەکی زەبەلاح زاری دادەچڕی و بروسکەی دەدا... شەڕ بوو... یەک یەکی دەکوشت و پێویستی بە زەحمەتی ئەوە نەبوو لە خۆی بپرسێ (بۆ!) ئەو ڕۆژگارە خەڵکی ئەم شارە بە نان... بە ئاو... بە ئازادی نەدەژیا... نا...

بە کـۆمەکی هێزێکـی تـر دەیتـوانی بەردەوام بێـت؛ هێـزی ئەفەرۆزکردن، توانایەک کە من لێی مەحروم بووم.

لە پێشـی پێشـەوە ئەو دوو پیـتە پچووکەیـان فەرامـۆش کردبـوو: بـــۆ؟ کەس نەیپرسـی بـۆ وا لە مـن دەکەن؟ لە ناوەڕاسـتی مەیـدانەکەیا لەسـەر قەڵاچـۆکێکی قـوت و خشـپیلە ڕایـان گـرتم... مـن لێـرەش پێویسـتم بە دوو کەس بـوو تـا بەرزم بـکەنەوە بـۆ سـەر ئەو تەپـڵەکەی کە دەبـوو قـاچم بـخەمە سـەری و دوایـیش هەر ئەو دوو بـرادەرە زەحمەتـی شـەقهەڵدانیان لە تەپـڵەکەکەی ژێـر پـێم گـرتە ئەسـتۆ، کە لە سـەرەوە وەسـتاندیانم، تـا هەدەری چـاو عەشـامات ڕەشـی دەکـردەوە... سـەری بۆشـی ئینسـان بە دوو هەڵمـاتی واقەوە مەوجـی ئەدا و ئەهـاتەوە یەک... بـۆ یەک سـات... سـاتێکی کـورت... پێکەنیـنم هـات... ئەوە خـدێی هەمیشـەی خـۆم بـوو؛ لەو جێگـەیانەی کەس خەیـاڵی بـۆ نـاجۆرییەکی وا نەدەچـوو، مـن دەمکـرد. ئێسـتاش نـازانم بە چـی پێکەنـیم، بەڵام دەزانـم پێکەنینەکەم وەخـت بـوو ببـێ بە قاقـا و ئەگەر نەمگرتبـایەوە، ئەوە دەبـوە بێحـورمەتییەکی گەورە لە ئانێکی وادا ئادەمیزاد بە مەرگی خۆی بیکات.

ئەو هەمـوو خـوێنەی پـازدە سـاڵ لەمەوپـێش لەم وڵاتەدا ڕژا، بە تەنیـا مـن هۆکـاری نەبـووم! لە ڕاسـتیدا هـیچ جەنگێکـی سەر ئەم هەسارەیە بەبێ دەستی ژن دەستی پێنەکردووە.

وابـزانم جارێـک لە سـیفری تەکـوینی تەوراتـدا بەرچـاوم کەوتـووە؛ کە خـودا ژن و دۆزەخـی لە یەک ڕۆژدا دروسـت کـردوە... دۆزەخـی ئەم نیشـتیمانە قەبـزەی منـیش کچێـک دایگیرسـاند... ئێسـتا کـێ بـۆ ئەوە دەچێـت یەکەم پزیسـکی ئەم ئـاگرە، کچێـک لە شـارۆچکەیەکی ئەو بنـاری سەرسنوورەوە هاویشتبێتی.

دەزانـم دەبـێ ڕێـز لە کاتتـان بگـرم و ئەوەنـدە عەشقی مەلـولی خـۆم نەگێـڕمەوە، عەشـقێک کە ملـی بـاریکی منـی بـرد بـۆ ئاسـمان... شـەوێکی کۆتـایی ئەو بەهـارە شـوومە، کـاغەزێکم لە درزی دەرگـای مـاڵی کـچەوە خسـتە ئەو دیـوەوە و بە نـاوی هەمـوو خەڵکـی شـارۆچکەکەوە داوام کردبـوو: (ئەگەر ڕەدووکەوتنـی کچەکەتـان بە لەکەیەک دەزانـن بەسـەر خانەوادەکەتـانەوە، ئەوا کچەکەتـان بـدۆزنەوە و بیهێنـنەوە... ئەگەریـش نـا، ئەوە لەکەیەکە بـۆ سـەر شـەرەفی هەمووومـان و فەرمـوون ئەم شـارۆچکەیە چـۆڵ بـکەن و ئەم بێشـەرەفییەتان لەگەڵ خۆتان ببەن بۆ جەهەننەم).

من! ئاهـ... لە زەینی پەرتی من!!

بیرم چوو پێشتر پێتان بڵێم برایەکی کچەی زستان لەو شارەی منی لێ لە سێدارە درام، ئەفسەرێکی باڵای دەزگایەکی زەبەلاحی ئەمنی بوو، بەوەدا بواری پسپۆڕایەتیی ئەوان "دۆزینەوەی مەترسی و ئەوانەی دەبنە جێی مەترسی بەسەر هاوڵاتیانی ئازیزەوە" بوو، دۆزینەوەی من لە خواردنەوەی پەرداخێک ئاو ئاسانتر بوو... دیسان دەمەوێ کاتتان نەگرم و باسی حەشاردان و سووکایەتی و دڕەندەترین ئەشکەنجە ڕۆحی و جەستەییەکانی خۆمتان بۆ نەکەم، کە من تا ئێستا لە دونیاکەی تریش نەمبینیوە... بەڵام ناتوانم باز بدەم بەسەر ئەو چاوپێکەوتنە تەلەفزیۆنییەی تێیدا من وەک تەلبڕ و دز و جەردەی "سامانە نیشتیمانییەکانی وڵات" هاتمە ناساندن و هاوڕێیان درێغیان نەکرد کە بە دەنگی بێژەرێکی گڕ و گەمژە بشڵێن "دەستیان گرتووە بەسەر چەندین بەڵگەنامەدا کە دەیسەلمێنێت من سەرۆکی گروپێکی سیخوڕیم و کار بۆ بەرژەوەندیی وڵاتێکی دراوسێ دەکەم". بەم تۆمەتە قەبانە کە من قاقام پێیان دەهات، بەبێ دادگایی لە ناوەڕاستی مانگی شەشی ساڵی ١٩٩٣ بە بەرچاوی خوا و خەڵکەوە منیان لە ناوەڕاستی شاردا لە سێدارە دا.

خێڵــی ئــێمە پێشــتر زۆریــان هەوڵ دا لەو دەزگــا زەبەلاحە ئەمنیــیە ڕزگــارم بــکەن. بەڵام بەوەدا تەونەکە وا چنرابــوو کە مــن تەنیــا ڕێــگەی چــوونەژوورەوەم هەبــێ و تەواو... هەوڵەکــان بــۆ هێنــانەدەرەوەی مــن لەوە بێئەنجــامتر بــوو لێــرەدا بۆتــان بگێڕمەوە.

نەفــرەت و تــووڕەیی خەڵکــی گەمــژە نەیهێشــت مــن ســێ ڕۆژ لەو دارە بکـــــرێمەوە، پـــــاش ئەو وادەیە و بە بـــــردنەوەی تەرمەکەی مـــن بـــۆ شـــارۆچکەکەی خۆمـــان، لە مەراســـیمی پێشــوازیی جەنــازەی مەزڵــومی کوڕەکەیــان و تــووڕەیی کــوڕانی خێڵــی ئــێمە و هەڵکوتــانە ســەر مــاڵی کــچەی زســتان... یەکەمین تەقەی شەڕی ناوخۆ دەستی پێکرد.

٢٠١٠

www.fb.com/PDFkurd

نارەوەنێک لەسەر ڕووی ئاو

یان من لە بلووردا

تــۆ ســڵ لە نووســـینی چیــرۆک دەکەیــتەوە... تیاماویــت! بینووســیت... نەینووســیت... بینووســ.... بــا خــۆم پێتــان بڵــێم؛ ئەگەر ســـەرەنجام مــن خــۆم یەکلایــی کــردەوە و ئەم چیــرۆکەم نووســـی، بـــزانن کە ئەوە ئەو چیــرۆکە نیـــیە کە دەمەوێ بینووســـم... ئاوهایــت... خۆشــت بەزەحــمەت پەی بە خــۆت دەبەیــت... هەردەم ئەوشــتەی کە وتــووتە، ئەوە نەبــووە کە ویســتووتە بیڵێــی. ژیانیشــت هەروا دەســتی پێکــرد، پــڕ بە دڵ حەزت دەکــرد لە بەشـــی شــێوەکاریی کــۆلێژی هــونەر بخــوێنی، کەچــی چــوویتە پزیشــکی ددان... لە منــداڵییەوە خولیــات بــوو گەشــت بــکەی، دنیــا ببینــی... نەکەویــتە مــاڵەوە، هەر بە شـــارانەوە بیـــت... هەر لە ســـەفەردا... کەچـــی لە هەموو ژیانتدا پێت لەم شارە نەبردە دەرەوە!

تەنــانەت کە بیــرت لە خــودا دەکــردەوە، شــەوان پێغەمــبەرت لە خەونەکاتــدا دەدی... کە لەگەڵ خۆتــدا دەکەوتیــتە نکــوڵی و ئەم جارە بیرت لە پێغەمبەر دەکردەوە...

هیچت نەدەبینی هیچ... باش بوو هیچت نەدەبینی، ئەگەر نا وەک (مستەفا مەستوور)ی ڕۆماننووسی هاوچەرخی ئێرانی، ئەو پیاوەی کە بیرکردنەوە لە خودا ببوو بە بابەتی کارە نایابەکانی، تا شەوێکیان لە خیابانی (ئیمام عەباس) لە شاری (کاشان) بەدەم بیرکردنەوە لە نووسینی ڕۆمانێکی نوێوە کە ڕایەڵەی کارەکانی کۆمەڵێک مەشقی سەختە بۆ بینینی خودا؛ لە ناکاو لەو مانگەشەوەی هاویندا، مانگ چوون چرایەک لە ناوەڕاستی ئاسماندا بۆ چرکەیەک خامۆش دەبێ و خودای جەلەجەلال وەک ڕووناکییەکی لێڵ، چەشنی نوورێکی ڕەش، بەسەر سەری مەستوورەوە بە ئاسمانی خۆیدا تەجەللا دەبێت. ئیدی لەو شەوە بەدواوە مەستوور وەک دێوانەیەک بە جادەکاندا ڕادەکات و سەیری ئاسمان دەکات و هیچ نالێ... هیچ... من لە ئەزموونی خودابینیی مستەفا مەستوورەوە زانیم ئەوانەی تەنها یەک جار خودایان بینیبێ، ناتوانن هیچی تر ببینن... هیچ.

تۆ کە چیرۆک نانووسیت لە یەک شت دەترسی؛ چارەنووس... تۆ شەوێک هەستت بەمە کرد؛ دوای چوونەوە سەر یەکێک لە کتێبەکانت و خوێندنەوەی چیرۆکێک، ڕەنگت تێک چوو... دڵت پەلەتر خۆی بە قەفەزەی سنگتا دەکێشا و بە گوژمێک لە بەشی چەپی سینەتدا خۆی ون دەکرد...

ئەو شـەوە زانیـت کە تـۆ خـۆت پـێش چارەنووسـی خـۆت کەوتوویـت... ئێسـتاش نـازانی ئـا لەو دوانـزە چـرکەیەدا چـۆن زەینـت فـڕی بـۆ هەمـوو ئەو کەسانەی بە جۆرێـک لە جۆرەکـان باسـی مەرگـی خۆیـان کـردووە و دوایـیش دروسـت ئـاوا مردوون!

بیـرت بـۆ وەسـتای بەلوعەچـاکردنەکە چـوو؛ ئەو پیـاوەی کە دەیگـوت "بەوە نیـیە مـن هەر ئیشـی ئـاو دەکەم و بـۆری مـاڵان دادەمەزرێـنم، بەڵام خـۆم دەزانـم لە کۆتاییـدا مـن بە کارەبـا دەمـرم". دوایـیش لە دابەزانـدنی مـاتۆڕێکی ئـاودا بـۆ نـاو بیرێکـی شـێوە ئەنـدازەی ئێرانیـی کـۆن، کارەبـا دەیگرێـت و دەمـرێ... یـان منـداڵی ئەو ئەکـتەرە قەڵەوەی هەمـوو خەڵکـی شـار دەیناسـن و ئێـواران لەسـەر کورسـیی بەردەم قاوەخـانەیەک دادەنیشـێت و هەمیشـە بە جـۆرێکی غەریـب لە ماشـێنەکان ڕادەمێنێـت. ئەو ئەکـتەرە لە سـەرەتای سـاڵی هەشـتاکاندا لە یەکێـک لە تەمسـیلییە ئامۆژشـییەکانیدا کە دەیەوێـت هەنـدێک نەریتـی نـاو پرسـەکان لە نـاو ببـات، منـداڵەکەی خـۆی بە ماشـێن دەمرێنـێ... زۆر نابـات و لە دوای نمایشـکردنی تەمسـیلییەکە لە تەلەفزیـۆن، هەمـان ئەو منـداڵە، هەر بەڕاسـتی بە کارەسـاتی ئۆتۆمبیـل دەمرێـت و

باوکی ناچار دەبێت هەموو ئەو نەریتانە لە پرسەکەیدا وەکو خۆی جێبەجێ بکاتەوە...

یان نازانی چۆن ئاوا خێرا و هەر لە هەشتاکاندا خەیاڵت دەفڕێتە سەر ڕووداوی سووتانی کچێکی گۆرانیبێژ، بە ئاگرێکی بێ خۆڵەمێشی وەک گاز... ئەو کچەی تاقە یەک گۆرانی هەیە و تێیدا زۆر بە سۆزەوە دەڵێت: "ئاگرێکی بێ خۆڵەمێش... دڵی منە وا....." بەخۆدا دێیتەوە، نیشتوویتەتە سەر عارەقە... لە خوێندنەوەی چیرۆکەکەی خۆتەوە دەزانی ئێمە هەموومان ڕۆژێک لە ڕۆژان پێشبینییەکی ڕاستەقینەی مەرگی خۆمانمان کردووە و وەک دیمەنێکی خێرا و تیژتێپەڕیش بینیومانە، بەڵام بەسەریدا ڕۆیشتووین و دواتر بووە بە یەکێک لەو هەشت ملیۆن دیمەنەی ساڵانە مێشک لە یادەوەریی خۆیدا دەیسڕێتەوە.

ئەم دێڕانە دەسڕیتەوە... سەرلەنوێ دەست پێدەکەیتەوە... ئەچیتە (چیرۆکی سەرخۆشان)... لە ئۆردوگایەکی زۆرەملێی نزیک شارۆچکەی (کفری) لە دەشتێکی لمینی کاکی بە کاکیدا، لە دامێنەوە خۆت دەکەیت بە ماڵێکی داڕووخاودا... ماڵێک؛ هیچ ڕەنگێکی تێدا نییە! دیوارەکان بە قسڵێکی بێڕەنگ سواخ دراون و تانوپۆی ماڵەکە بە

قرژاڵـی پەمەیـی تەنـراوە، قرژاڵـی ورگهەڵـدڕاو، دەڵێـی خـاوەنی ئەم ماڵە لە لابۆرێکی زیندوەرزانییەوە ڕفاندوونی بۆ ئێرە.

لابۆرێـک کە دوو کـچە خوێنـدکار تێیـدا سـەرقاڵی باسـکردنی کـوڕە دکتـۆرێکن کە هەردووکیـان شـێت و شـەیدای بـوون و ئیسـتا کە قسـە دەکەن؛ وا خویـان دەردەخەن کە کوڕەکەیـان زۆر لەلا هـیچە و زوو زووش بیـری یەک دێنـنەوە کە "ئەم مراوییە ناهێنێت کاتی پێوەبکوژین!".

ئەو کاتـانەی ئەم قسـانە دەکەن، لەم گەردوونەدا دوو شـت ڕوو دەدات... مـن هەنـدێک جـار بیـر دەکەمەوە ناشـێت لە یەک سـاتدا هەمـوو شـتەکان ڕوو بـدەن... نـا سـاتێک خـانەی پراکتیکەڵـی دوو ڕووداو زیـاتری تێـدا نیـیە، ئێسـتاش تەنیـا دوو شـت ڕوو دەدەن؛ یەکەم هەردووکیـان سـوور دەزانـن درۆ دەکەن و لە ڕووی یەکـی نـادەن و لە خـودا داواکـارن ئەم باسـە زۆرتـر بکێشـێ و... دووهەمیـان کە ئەوان لە خەیـاڵی هێنـانە جێگـەی دکتـۆردا چاوانیـان لێـڵ بـووە؛ مـن فرسـەت دەهێـنم و هەمـوو قـرژاڵە پەمەییەکـان کـۆ دەکەمەوە و وەک سـیحربازێک بـۆ مـاڵی کـاراکتەرێکم لە (کفـری) دەیـڕفێنم. لە نـاو سـیخوایەک مێشـومەگەزا لە کۆتـایی ڕۆژە گەرمەکـانی مـانگی گەلاوێـژدا خـۆت دەکەیـت بەم ژوورەدا؛ کە هەوایەکـی خنکێـنەر سـکی پـڕ کـردوە و وا خەریـکە یەق دەداتەوە...

تەنیا سەرنشینی ناو ئەم خەرابەیە پیرێکی ٧٢ ساڵەیە... ئەو پیاوە بێ ئەوەی ئەلفبێی پزیشکی بزانێ، گەیشتۆتە داهێنانی تیۆرییەک سەبارەت بەو پیاوانەی بە مەستی سەرجێیی لەگەڵ ژنەکانیان دەکەن:

"منالی ئەم جۆرە سەرجێییانە (ئەو ناوی نابوون شەوانی مەستان) کوڕانیان چاوکەژاڵ و کچانیان چاوخومار دەبن!".

ئەو قەڵتاغە ٣٨ ساڵ بوو بۆ ناولێنانیان؛ چووبووە سەر هەر مەلۆتکەیەک لە چاویانی ڕوانیبوو، تا دواجار تیۆرییەکەی خۆی پێ دەوڵەمەند بکات... کە من جێم هێشت، خەریکی ئیشکردن بوو لەسەر بیردۆزێک کە پەیوەندیی نێوان ڕۆح و مەراقی دەسەلماند. ئەو خۆی ناوی نابوو (بیردۆزی ئازارە قەرزەکان) ئەو دەیگوت "هەموو ئەو ئازارانەی ئێمە دەیچێژین، ئازاری خۆمان نین... بەڵکو سزای ناو ڕۆحە کۆنەکەمانە، کە ٩٢ ملیار ساڵ بەر لە ئێستا ژیاوە و هەر تاوانێکی کردبێ و خواوەند فریا نەکەوتبێ لە تەمەنی کورتی خۆیدا سزاکەی پێ ڕەوا بفەرمووێ، قەردەکەی هێشتووەتەوە و لە دووبارە و چەندبارەی هاتنی نێو جەستەی نوێیشدا دیسان ناچاری کردووە ئەم بارە هەڵگرێ...

لێرەوە ئەم جەستە نوێیەش هەرچی بکات، ناتوانێ کاتی ڕاستەقینەی خۆی بژی و ئەو کاتەشی بە فریای دانەوەی قەرزی گوناهی ژیانەکانی تری ناکەوێت، ئیتر ئەمیش دەبێ بە ژمارەیەکی تر و گوناهگەلێکی تر لەم ڕۆحە شەکەتەی خۆی بار دەکات..".

بەم جۆرە ڕۆژێک منداڵانێک لەدایک دەبن کە یەک پارچە تاوانن و چوون میمۆرییەک جگە لەباری سووری پڕ تاوانی خۆیان جێگەی هیچی تریان تێدا نابێتەوە.

هیچ نازانن و هیچ نافامن و لە هیچ ناگەن... وا دێتە پێش چاو وڕ و دەبەنگ بن، کەچی سەرەنجام چیرۆکەکە ئاوها کۆتایی نایەت... دەچیتە سەر چیرۆکێکی تر... لە تاقیگەی بلوریی پیتاندنی تۆوین لە (بۆستۆن)، تۆ هیچ ناکەیت... هیچ... گوێت هەڵخستووە بۆ دەمەتەقێی دوو پرۆفیسۆری پیر:

"وانییە... مرۆڤایەتی لەناو ناچێ!"

"لەناو دەچێ."

"کتێبی پیرۆز بخوێنەرەوە... لە دوای (کارەساتی لوت)ـەوە خودا پەیمان دەدات جارێکی تر ئەم یارییە لەگەڵ ئینسان نەکات."

"دەزانم... خودا نایکات... من و تۆ دەیکەین."

"چۆن؟! ئێمە لێرەین خزمەتی مرۆڤ بکەین."

"بەڵکو لێرەن کە بیکوژین!"

"ئۆ..و..و... دکتۆر نیلسن، ئاوا هەمیشە تەمومژاوی قسان دەکەیت."

"نا... کوا؟ تەمومژێک لە ئاراد نییە."

"ئەی خێرە ئێمە بووین بە بکوژ؟"

"تازە بووین."

"مەبەستت ئەوەیە ئێمە کاتێک پیتاندنێکی سەرکەوتوو ئەنجام دەدەین و کۆرپەلەیەک دروست دەکەین،
بە مانا شۆپنهاورییەکەشی (هەر دروستکردنی ئینسانێک، مەحکومکردنێتی بە مردن) ئاوا ئێمە بووین بە بکوژ؟"

"نا... ڕێک ئاوهاش نا.."

"ئۆهـ بەدەست تۆوە... ئێستا تێمبگەیەنە چۆن؟"

"دکتۆرە سیلین ئادام هۆ... گوێ بگرە.."

"........"

"تۆ دەزانی لە پیتاندنی دەستکردا ئێمە نموونەیەک لە سپێرمی پیاوێک وەردەگرین... دەڵێم نموونەیەک، ناڵێم چۆن نموونەیەک... ڕێوشوێنە پزیشکییەکان دیارییان نەکردووە چۆن نموونەیەک... وا هاتوە تەنیا سمپڵێک وەربگرین... تا ئێرە لەگەڵمدایت؟"

"بەڵێ دواتریش لە منداڵانێکی دەستکردی شووشەیدا لەگەڵ هێلکەی ژنێک دەیپیتێنین و لێ دەگەڕێین گەشە بکات."

"نا... لێدەگەڕێین بمرێت!"

"واو... دکتۆر... دیسان؟"

"سیلین، با من و تۆ لەگەڵ یەک ڕاستگۆ بین؛ تۆ دەزانی لە پیتاندنی سروشتیدا لە بۆرییەکانی منداڵاندا ماراسۆنێکی گەورە بەڕێوە دەچێ... دڵنیام دەزانی و ئەوەشت لە یادە کە لە میلیۆنان سپێرمی ناو تۆوەکە تەنیا دانەیەک، یان لە حاڵەتی ڕیزپەڕدا؛ دووان و چەند دانەیەک خۆیان دەگەیەنن بە هێلکەکان و ئیدی ئەوانی تر هەموویان دەمرن."

"شتێکی تازە لەم باسەدا نییە... دکتۆر!"

"سیلین هەیە، بەڵام نەتبینی... تۆ دەزانی ئەوانەی لە ماراسۆنەکاندا یەکەم دەبن، بەهێزترینن نەک لاوازترین.؟ دەی بۆ ئێرەش هەر وایە... کەسێک کە شایەنی ئەوەیە بێتە ژیان و ئەو هەموو ئازارە لە خۆی بنێ؛ ئەوە تەنها کەسێکی ئازایە... ئەگەر ئەم چانسە بۆ سپێرمە لاوازەکانیش هەبوایە؛ ئێستا کۆمەڵگەیەکی لاواز و کەمئەندام و نەخۆش بووین لەسەر ئەم هەسارەیە."

"مەبەستت ئەوەیە ئێمە لێرە بێ لەبەرچاوگرتنی تاقیکردنەوەیەکی وەکو ڕاکردن، سپێرمەکان بە هێلکەکان دەگەیەنین؟"

"ئێستا کە توانای تێگەیشتنت لاوازە، دەبێ دوو شت بڵێم؛ یەکەم بە تەواوەتی مەبەستم ئەوە نییە کە تۆ بۆی چوویت. دووهەم کە ئەمەیان با سوپرایز بێت؛ سیلین تۆ بۆ خۆت منداڵی تاقیگەیت!"

"..........!!!................، ....؟.......!"

٢٠١١

گەڕان بەدوای دایکمدا

www.fb.com/PDFkurd

دواجار بڕیم.

هەرچەنـــدە دڵنیـــا نـــیم، بەڵام جـــگە لە خـــۆم، ئەم شـــارەش بەرپرســـیارە لە تەواوی ئەو شـــتانەی ڕوویانـــدا... مـــن هـــیچ لێـــی پەشـــیمان نـــیم، هەر لە زمـــان پـــژانمەوە ئەو قســـەیەم لەســـەر دەم بـــوو: "پەشـــیمان نـــیم، پەشـــیمان نـــابم." هەر جـــارێکیش وام دەگـــوت، ســـوور دەمزانـــی درۆ دەکەم. وەلـــێ ئێســـتاش نەمزانـــی بـــۆ نەمتـــوانی بـــاوەڕ بەوە بهێـــنم؛ کە هەمـــوو شکســـتەکانی مـــن خەیـــاڵێکی ئەوی لە پشـــتەوە بـــوو، ڕەنـــگە ئەوەش پەیوەنـــدی پەیوەنـــدی بەو شـــارەوە هەبووبێـــت، کە مـــن زینـــدەگییەکی دۆزەخییـــانە تێیـــدا ژیـــام. شـــارێک بـــێ پلانتـــرین شـــاری دونیـــا بـــوو؛ لێوانلێـــو بـــوو لە زبـــڵ، پڕبـــوو لەو گەنجـــانەی چاویـــان بە دوو بـــڕۆوە. لە جێـــی ئەوەی لە شـــوێنی خۆیانـــدا بـــن، بە کـــڵاوەی ئەژنۆیـــانەوە بـــوون! هەربـــۆیە ڕۆژێـــک لە ڕۆژان کەســـیان نـــاوکی خـــۆی نەدیبـــوو، بەرزتـــرین خـــاڵی بینینیـــان لە کەمەریان تێ نەدەپەڕی.

دەبێت ئەوە بڵێم: ئەو ڕۆژانە لەو باوەڕەدا بووم، کە ئاسوودەیی لە بڕیندایە... بڕین... بڕینی پارچەیەک لە جەستەی خۆت! قسەی ئێستام نەبوو، من لە منداڵییەوە دەمگوت: دەیبڕم. ئەم خولیا شێتانەیەی من لە خەوێکەوە چەکەرەی کرد؛ منداڵ بووم، شەوێکیان پیاوێکی خڕپلانەی سەیر هاتە خەونمەوە. ئەو پیاوە ملی نەبوو، سەری ڕێک وەکو ئەو دەسکەلایە وابوو کە هەموو نیوەڕوانێک لە کۆڵان جوانترین یاریم پێدەکرد. دوو لوقمەقازیی گرتبوو بە دەستە کورت و خڕەکانییەوە و دای بە من. وەختێک لوقمەقازییەکانم دەخوارد، دەستێکی بردە نێوان هەردوو قاچمەوە و بە ڕقەوە توند گرتی، من شەرمم دەکرد و ئەو دەیوت: "ئەگەر دەتەوێت هەموو هەڵماتەکانی گەڕەک ببەیتەوە، بیبڕە... ئەم شتە دێژە ببڕە". منداڵانە پرسیم: "ئەی مامە بە چی میز بکەم؟" پیاوەکە هەناسەساردانە نیگایەکی کردم و وتی: "دە کەوایە مەیبڕە، هەر بمیزێنە".

هەر بە ڕاستی ناو جێگەکەم تەڕ کردبوو... ئەو بەیانییە ماڵەوە هیچیان نەوت، بۆ شەوی دواتریش بێ ئەوەی خەون ببینمەوە، میزم کردەوە بە خۆمدا، شەوی دوای ئەوەش هەروا... چ قەدەرێکی بەد بوو بە منەوە نووسا... ئاهـ.

ســـالانێکی زۆر ئەم میزبەخـــۆداکردنەم بەردەوام بـــوو، تـــا شـــەوێک گۆبەنـدێکی تـــرم بەســـەر نەهـــات، ئەم لافـــاوی میـــزە نەوەســـتا... ســـەرچەفە ســـپییەکەم دابـــوو بە قاچمـــدا و چـــاوم بڕیبـــووە بنمیچـــی ژوورەکەمـــان و بیـــرم لەو دەکـــردەوە، لەو کـــچە کـــاڵەی خۆشـــم دەویســـت. بە ئەســـپایی کێلـــونی دەرگـــاکە تـــرازا، وەکـــــو پیشـــــەی هەمـــــوو شـــــەوانی خـــــۆی، دەچـــــوو بـــــۆ دەســـــتنوێژهەڵگرتن، وام مەزەنـــــدە کـــــرد بە نیـــــازی شـــــەونوێژ بێـــــت... ژوورەکە ئەوەنـــــدە تاریـــــک بـــــوو، تارمـــــاییەکەیم بە ئاســـتەم بـــۆ دەبینـــرا، نزیـــک بـــوەوە لەو ڕوونـــاکییەی مانگەشـــەو لە پەنـــــــجەرەکەوە بە زۆر دەینـــــــاردە ژووری. ســـــــنگە هەڵتۆقیـــوەکەیم بە ڕووتـــی بینـــی دەبریقـــایەوە. دایکـــم بـــوو، زۆر بەو دەچـــوو... گومـــانم کـــرد: "ئەوە دایـــکە ئیمانـــدارەکەی مـــن نیـــیە..". پـــێ بە پـــێ هـــاتە پێشـــەوە و بەســـەرمەوە وەســـتا، قەدەرێـــــک ئەو کشـــــومات و منـــــیش چـــــاوە زەقەکـــــانم دەرتۆقیبـــوون... هێـــدی هێـــدی دانەویـــیەوە، لێـــوە باریکەکـــانی خســـتە ســـەر لـــچ و لێـــوە گۆشـــتنەکەی مـــن. لێـــوە لەرزەم پێکەوتبـــوو، ئەو لەســـەرخۆ مـــاچی دەکـــردم و مـــن پەشـــۆکاوانە دەلەرزیـــم. ئەو بـــوو، زۆر بە دایکـــم دەچـــوو. دووبـــارەبوونەوەی هەمـــــوو شـــــەوێکی ئەم چیـــــرۆکە، بە تەواوی منـــــی یەکلایـــــی کردەوە و بڕیاری بڕینیم دا.

ئەوە نــوقڵانەی بەســەرهاتێکی ڕەش بــوو، کە لەودیــو مێــزی کافتریــایەکەوە عەســرێک پێــی وتــم: "لەوانەیە بە یەکێــک لە ماناکــان، عەشــق گەڕان بێــت بە دوای دایکــی خۆتــدا". ئەو وەخــتەی ئەو ئەمەی دەوت، مــن ڕەشــاوێکم دڵــۆپ دڵــۆپ وەک عــارەق لە کونیلەکــانی پێســتی دەموچــاومەوە دەردەکــرد. کچێــک بــوو ســادە دەدوا، بەڵام هەمــوو قســەکانی زیــاتر لە مانایەکیــان هەبــوو، کێشــەکەی مــن ئەوە بــوو تەنهــا لە مانایەکیــان دەگەیشــتم و بەردەوام ئەوانــی تــر پەرتیــان دەکــردم. لە ڕۆژانــی ســەرەتادا، مــن ئەو لێکچــوونەی ئەوم لەگەڵ دایکــم بەدی نەکردبــوو، یــان هێزێکــی نادیــار نەیدەهێشــت مــن ئەو حەقــیقەتە بــزانم، کە ئەو و دایکــم هەر یەکێــک بــوون. نــا مــن بــاش دەمزانــی ئەو ئەنــدامە نەفــرەتییەم، منــی خســتووەتە وەهــا گەرداوێــکەوە، تەنهــا هەوڵیش بۆ پاکبوونەوەم، بڕینێتی... بڕین لە بنەوە.

ئــاواریی چــاوە ڕەشــەکانی وێنەیەکیــان بــۆ دروســت دەکــرد، کە مــن ئەو وێــنەیەم تەنهــا لە ئەلبــومی چاوەکــانی دایکمــدا دەبینــی... تەنکی لێوەکــانی ڕێــک بەو لێــوانەی دایکم دەچوو، کە زۆر کەم بــۆ پێکەنینێکــی کــورت لە یەک دەتــرازن. ڕاســتییەکەی مــن ئەوکــاتە گومــانم کــرد، دایکــمە. کە مەمــکە گەورەکــانیم بینــی و بــێ ڕووخســەت، پــرم پێــداکردن و کەوتــمە

مژینـــی، کەچـــی بە هەر پێـــنج پەنـــجەکەی، ســـەری بـــردمە دواوە و گلەییئـــامێزانە و کەمێـــک بە مەکـــرەوە وتـــی: "هەمـــوو شـــتێک کاتی خۆی هەیە".

دایکیشـــم دەگێـــڕێتەوە، کە مـــن زۆر شـــەیدای مەمـــکە گەورەکـــانی ئەو بـــووم و بە بەرچـــاوی خـــزم و خوێـــوە، هەردوو چـــنگم خســـتووەتە یەخەی و مەمکـــیم دەرهێنـــاوە بـــۆ مـــژین، وەلـــێ دایکـــم بە چەپۆکێـــک دووری خســـتوومەتەوە و هەر وەکـــو ئەو پێی وتووم: "ئانوساتی هیچ شتێک نازانیت."

تێنـــاگەم مـــن خـــۆم ترســـنۆک بـــووم، یـــان بە ڕاســـتی قســـەی ئەو مەحشـــــەرگەلە ترســـــاندبوومی... ئەو پیـــــاوە ورگـــــزلەی لە قـــــاوەگرتنەوە و دەســـــتخوێندنەوەدا، بەختیـــــاری بـــــۆ خەڵـــــک دەدۆزیـــــیەوە، شـــــەوێک لە مەیخانەیەکـــدا پێـــــی وتـــــم: "گەڕان بەدوای بەختیاریـــدا، لە یەکەم قـــومی ئەم شـــەرابەوە کۆتـــایی پێـــدێت... قســـەیەکی بێمانـــایە؛ ئینســـان ناتوانێـــت لە نـــاو بەختیاریـــدا بـــۆ بەختیـــاری بگەڕێـــت، هەر وەک چـــۆن تـــۆ ناتوانیـــت لە ئەســـتێرەی بەخـــت و هێڵـــی خـــواری لەپـــی دەســـتی ئەو کـــچەدا، هـــیچ شـــتێکی دیـــکە بخـــوێنیتەوە، جـــگە لە ئاینـــدەی دایکت".

سەرەنجام بڕیم... ئەو شەوەی بڕیم، دڵنیا بووم ئێشی ئەم بڕینە زۆر خۆشترە لە بینینی ئەو، چۆنیشم پێشبینی کردبوو، هەر وا دەرچوو. من بڕیم و ئەو ون بوو.

ئەوەی شێتی دەکردم، ئەوە بوو ئەوە شەوەی من بڕیم؛ ڕێکەوتبوو لەگەڵ دیارنەمانی دایکمدا. سەرەتا وا تێگەیشتین دایکم لە ماڵە خزمەکان بێت، دواتر خزمەکان وا جوابیان کردین کە دایکم هەڵگیرابێت. باوکم ئارامی لێ بڕابوو، نەماندەزانی چی بکەین، بەڕاست ئینسان لە وەها حاڵێکدا دەبێت چی بکات؟! کوێوە بچین و لە کوێڕا سۆراخی بکەین... هەموومان گومانمان دەکرد لە هۆ و لە ونبوونی دایکم، کەس ڕاستییەکەی نەدەزانی، تەنها من نەبێت... منێکی تاوانبار... منێک، بە بڕینی ئەندامێکی خۆم، بوونێکم خستە عەدەمەوە... بوونێک لە دوو شێوەدا.

٢٠٠١

کتێبفرۆشی

هێواش هێواش بە پلیکانەکاندا سەردەکەوتم، قاچەکانم خێرا خێرا دادەنا و هێواش هێواش بەرزم دەکردنەوە؛ تەپ... تەپ... تەپ تەپ... تەپ... تـە پـ... تە... تـ... دەنگی پێکانم ڕیتمێکی نامۆ نەبوون بە من؛ خاو دەستم پێ دەکرد و خێرا دەبووم و خاو دەبوومەوە، بەڵام ئایا کۆڵم دەدا؟!

نا... نـا کۆڵم نەدەدا، سەرلەنوێ دەستم پێدەکردەوە. درەنگانی شەوێک، کە ئەم ڕاستییەی ژیانی خۆم بۆ ئەو کچەی مشتەرییەکان پێیان دەوت "تـوێخی دڵ دەبات" باس کرد، خۆی گرمۆڵە کردە ژێر بەتانییەکەی و چاوە ڕەشەکانی کە هێشتا بە مەستی سەرجێییەکی ئاگری من لێڵ بوون؛ بڕینییە ناو خاڵی بەیەکگەیشتنی هەردوو برۆ ئەستوورەکەم و بە دەنگێک، کە من گومانم هەیە کە ئەگەر لێویشی نەجووڵاندابایە، ئەو دەنگە لە ژێکانی قورگییەوە بە ئاسانی دەگەیشتە من. وتی: "کە سەیریت! ئەگەر ژیانی تۆ پێناسە بکەم، سێکسێکی تەواویت".

ڕاستی دەکرد، منیش جارێکی دیکە ژیانی خۆم بۆ هیچ کەسێک نەگێڕایەوە، ئاخر بۆ هەر کەسێکم بگێڕابایەوە، لەو باشتری نەدەپێکا. من جاران وام دەوت، کەچی ئێستا دەمەوێت جارێکی دیکە ژیانی خۆم بنووسمەوە. هەموومان حەزدەکەین ژیانی خۆمان بنووسینەوە و پیشانی خەڵکی بدەین، بەڵام کەسمان لە ڕوومان هەڵنایەت، ئەم حەزە شەیتانییەمان بە یەکتری بڵێین.

بۆچی من لەسەر کەشتیی خەیاڵی سۆزانییەک لەم لێڵاوە دانابەزم؟ نازانم! بەڵام دڵنیام خۆم چیرۆکی خۆم لە هەر کەسێکی تر باشتر دەگێڕمەوە. هەموو ئەوانەی ویستوویانە ڕۆژێک لە ڕۆژان ژیانی من بنووسنەوە، سەرەداوی ڕاستییەکەیان لێ ون بوە و من بوومەتە قوربانیی فەزای دەق و تێکەڵ بووم بە فەنتازیایەک و لە نێوان شوێن و کاتدا گۆڕاوم بە کەسێک، کە هەموو کەسێک بم، خۆم نەبم.

کە خۆم ئەوانە دەخوێنمەوە، دەڵێم ئەمانە چیرۆکی من نین، ڕەنگە چیرۆکی ژیانی کەسێکی دیکە بن.

کێلونی دەرگاکە بۆ خوارەوە پاڵ دەنێم و کلیلەکە لە ناویدا هەڵدەسووڕێنم، بە ڕاست... بە چەپ... بە ڕا... هەمیشە من کلیل لە ناو کێلونی دەرگادا زۆر دەهێڵمەوە.

ئەمشـــەویش ڕەنـــگە دەرگـــاکە نەیەوێـــت بە ئاســـانی وەک شـــەوانی دیـــکە، خـــۆی بە دەســـتەوە بـــدات... دەرگـــاکە دەکەمەوە و گڵـــۆپەکە هەڵنـــاکەم، تـــاریکی ژوورەکەم لە تـاریکی هـیچ جێیەک ناچێت، بـواری هەناسـەی تیـادا نیـیە... قەتیســـم دەکـــات... دەمخنکێنێـــت... دەســـت دەبەم شووشـــە بچـووکی شـروبی سـەر مێـزەکەم دەدۆزمەوە و هەڵیـدەقوڕێنم، تیـــژ تیـــژ هەنـــاوم دەبڕێـــت و دەگـــاتە گەدەم. بەرگەی ئەم تاریکـاییە نـاگرم. ئیسـات چیـدی وەکـو جـاران نـیم، تاریکـایی دەمتۆقێنێت.

گڵـــۆپەکەم هەڵکـــردوە و دەمەوێـــت خـــۆم بنووســـمەوە، لە قاڵەقـاڵی دەنگەکـانی نـاو خـۆم بەئاگـا دێـمەوە... دەنگێـک پـێم دەڵێـــت بە ئەمـــانەتەوە شـــتەکان بگێـــڕەوە و لە ســـەرەتاوە دەست پـێ بـکە، دەنگێکـی تـر بینـی لـێ هەڵـدەبڕێت و دەڵێـت: ئاخر گێلەپیاو، خەڵک چ ئیشێکی بە سەرەتای تۆ هەیە؟

مـــن قەدەرێـــک مـــات ڕامـــاوم، باشـــە ســـەرەتای مـــن کـــامەیە؟ مێشـکم دەگوشـم، یـادەوەریم لەو بەیـانییە کۆنتری تیـادا نیـیە، کە ڕەشـــەبایەکی کـــورت، بە کراســـێکی ڕەش و تەنـــوورەیەکی کـــورتی پڵنگیـــیەوە هێنـــابووی. دانەویـــیەوە و وتـــی: "کتێبـــێکم دەوێـــت باســـی کـــۆن بکـــات... زۆر زۆر کـــۆن... باســـی زەمـــانی بەرد بکات".

مـــن خـەریـــک بـــوو دەمودەســـت بڵــێم هەمـــوو ئەو کتێبـــانەی مێـــژووی چاپکردنیـــان لە پـــێش لەدایکبـــوونی تـــۆوەیە، بـــۆ ئەو مەبەســـــتەی بەڕێـــــزت دەشـــێن؛ ئـــــاخر جەنابتـــــان بە تەشـــریفهێنانتان، زەمانێکتـــــان گـــــۆڕی. بەڵام نەمـــوت... مـــن دەتـــــوانم ئەم یەکەم بەیـــــانیی بینیـــــنە، بـــــکەمە یەکەم ڕۆژی خۆمی... مانگی خۆمی... ساڵی خۆم... سەدەی خۆمی...

دەتەوێـــت وا دەســـت پـــێ بکەیـــت، دوودڵـــیت، خەتێـــک بەســـەر ئەو دێـــڕانەدا دەهێنیـــت... خەتە درێژەکـــان لەو خەتـــانە دەچـــن، کە دەتهێنـــــان بەژێـــــر نووســــینە گرنـــگ و جوانەکـــانی نـــــاو کتێبەکانــدا. دواتــر هەر ئەو خەتــانەم دەهێنــا بەســەر دە خەتــی ورد وردی لە تەنیشـــــت یەک، کە ژمـــــارەی سێکســــــەکانی کچێکی، لە ڕۆژانە خانەکەی خۆیدا تەواو دەکرد.

هەموویـــان خـــانەی خۆیـــان هەبـــوو، مـــن دەمگـــوت دەبێـــت بەو تایبەتمەنـــدییانەی خۆتـــانەوە بـــژین، کەچـــی هەمیشـــە (شـــەوێن خۆشـــی) پەنجەکـــانمی دەلێســـایەوە و دەیـــوت: "توخـــوا نـــاوی مـــن بـــخەرە نـــاو خـــانەکەی (شـــەیما قەپات)ـــەوە". مـــن دەمـــوت نابێـــت، تـــۆ کە دەتەوێـــت نـــاوت هەبێـــت، دروســـت ببیـــت، کـــوڕان کە چـــوونە حەمـــامەوە، تۆیـــان بیـــر بکەوێـــتەوە، تـــۆ ئەگەر دەتەوێـــت کڕیارەکـــانی خـــۆت زیـــاد بکەیـــت، دەبێـــت لە خـــانە تایبەتەکەی خۆتەوە دەست پێ بکەیت.

جارجار تووشی خەیاڵاتێکی سەیر دەبوو، خۆی لێ دەگۆڕا. چەندین جار بە وردەماچێک یان مەمک گوشینێک، خەتێکی وردی بۆ (شەیما قەپات) دادەنا و وای دەزانی ئەوە یەکەمین جارە ئەو کچە ببینێت، یان یەکەمین جارە بەو کچە بگات، کە ساڵانێکە خەیاڵی داگیر کردوە. ڕادەمام، خەیاڵ دەیبردمەوە، ڕاستتر بڵێم چاوەکانی دەیانبردم... خۆمم دەدی توند باوەشم کردوە بە کەمەری سمۆرەیەکدا و ئەویش خۆی شل کردوە و بە مەکرەوە جارجار خۆی ڕادەپسکێنێت، ڕووتوقووت هەردووکمانین؛ من شەلاڵم لە عارەقەدا، توکەکانی کلکی ئەو هەر بە پێوە، سیسەمێکی نووستنن... سڵ لە دەم و لوتی ناکەمەوە، ڕیزێک ددانی ورد، لێوێکی تەنک شاردوونیەتیەوە.

دەست دەخەمە ناو پەنجە وردەکانیەوە، چنگ و نینۆکی نیە، دەستم ئازاری دەگات... توندتر دەستم دەگوشێت، زیاتر ئارەقم کردۆتەوە. من نازانم ئەوەی لە باوەشمدایە، (ئەو)ە یان شەیما؟ ئێستاش نازانم من (ئەو)م لەوێ بەجێ هێشتووە و بەدوای شەیمادا هاتووم؟ یان شەیما لەوێیە و من بەدوای (ئەو)دا لێرەم؟ نازانم هەندێک لەوانەی پێش من ئەم چیرۆکەیان نووسیوەتەوە، دەڵێن (ئەو) و

شـەیما هەر یەکـێکن. لـێ مـن وا نـاڵێم. ئـاخر چـی بڵـێم! کە من خۆم ئەکتەری ئەم فیلمەم و دۆستەکەم ون کردووە!

کـوا بینەرێکـی ڕۆمانسـی، پەنـجەی ناسـکی بنێـتە سـەر یەکێکیـان و بڵێـت: هـۆو... پیـاوی ون، ئەمەیـان مەعشـوقە ڕاستەقینەکەتە.

هەسـت دەکەم دەمارەکـانی لـێ دەدەن، گەرمـا تەقانـدمی... وەخـتە لە هـۆش خـۆم بچـم، کە قریـوە پـڕ لە هەوەسـەکەی ڕامـدەچڵەکێنێت و بە دێڕێـک کە پـڕە لە (هـ)ی تینـوو، دەیـوت: "دەیـە، کواهـ خەهـ تەهـ کەهـ تـ هـ.." شـەیما حیسـابی ڕۆژی وەردەگـرت و تـۆ خەتێکـت دەهێنـا بەسـەر نـۆ خەتی نۆ پیاوی تر و ماچێکی خۆتدا.

مـن ئەم خەتخەتێـنە دەمکوژێـت، هەوراز و نشـێوییەکانی دێڕێـک ئەگەر هیچیش بێـت، شـتێکم هەر پـێ دەڵـێن، بەڵام بیابـانی خەتێکـی ڕێـک، جگە لە مەرگ و مەرگـ هیچـی تـر لەم نیوەشـەوەدا نادرکێنێـت. ئەم شـەوە درەنـگە، سـاڵیادی تەلەفـۆنێکی ئەوە، کە بە چـپە چەنـد پیتێکـی پچڕپچـڕی بـۆ نـاردم. مـن درەنگێـک تێگەیشـتم کە ئەو وتـوویەتی: "مـن و تـۆ پـێکەوە پەڕەیەکـی نـوێ هەڵـدەدەینەوە". مـن سـەفەرێکی تولانیم کرد؛ چەندین وڵاتم دی، چەندین ئەرزی خوا گەڕام.

کەشـــتی گەورە گەورە، فرۆکـــەی زەبەلاح، شـــەمەندەفەری نـوێ، درێژتـــرین ڕەفەکـانی کتێبخـانە، کـورتترین مەوداکـانی پەیوەندی و ئیمەیل.

ئەو (پەڕە نـوێ)یەش هەبـوایە، تـۆ لە کـوێ بوویـت، تـا پـێکەوە هەڵیبـدەینەوە؟! هـاوڕێیەکم کە لە شکسـتی عەشـقەوە دەسـتی دابـووە بازرگـانی شووشـە و سـەرکەوتنێکی گەورەی بە خـۆیەوە بینـی بـوو. کوڕێـک کە مـاڵەکەی یەک پـارچە فەخفـوری و چینـی و کەمـۆڵە و مێـز و تەنـانەت کورسـی شووشـە بـوو، لەسـەر یەکێـک لەو قاپـانەی وێـنەی خیـامی بە جامێـک شـەرابەوە تێـدایە، بـە دەسـتوخەتێکی باریـک نووسـیبووی: (ژیـان پەرداخێکـی شووشـەیە بە دەسـت منـدالێکی چەتـوونەوە). ئەو عەسـرێکی درەنـگ، بەوپەڕی لەخۆبـاییبوون و بەدەم بسـتە خـواردنەوە پێـی وتـم: "بـرادەر، عەشـق وەکـو بـاری شووشـە وایە... کە دەسـتێکی کـرد، ئیتـر خێـرەکەی کـورت دەهێنێـت... بـاری بـاش ئەوەیە خـۆت لە خـاوەنەکەی بکڕیـت". مـن تـوێکڵی بسـتەیەک بەو هەمـوو ڕەقێتییەی خـۆیەوە پـوکمی هەڵـدڕی بـوو، ئەویـش دەیوسـت بە لـوغزەوە پـێم بڵێـت: عەشـقی ژنێکـی مێـرددار، خەراپییـەکەی لەوەدایە، کە لە شکسـتی خـۆیەوە تـۆی خـۆش دەوێت.

کەچـی هەر ئەو عەسـرە، خوشـکی ئەو بازرگـانە بە منـی وت:
"جەنـابی میـوان کـاکم ڕاسـت ناکـات، هـیچ شـتێک لە عەشقی ژنێکـی مێـردار گەورەتـر و پیرۆزتـر نیـیە؛ تـۆ بـڕوانە ژنێـک بەسەر مرۆڤێکی تردا باز دەدات، تۆی خۆش دەوێت".
مـن گێـژ بـووم، بەرچـاوم ڕەش بـوو، بسـتە و کـچەکە تـێکەڵ بـوون، خوشـک و بـراکەم بەسـەر یەکتـرەوە بینـی... ڕشامەوە و ڕەشـاوم هەڵهێنـاوە... ڕەشـاو بەرپێمـی تەڕ کـرد، جـۆگەلەی بەسـت بـۆ خـوارەوە، هێڵـنجم دەدا و ڕشـانەوە دوایـی نەدەهـات... ڕەشـاو قـولەپێمی تەڕ کـرد، چاوەکـانم دەرتۆقیبـوون، دەکـۆکیم و پـڕ بە دەمـم ڕەشـاو دەهـات... ڕشـانەوەیەک نەبـوو بیـر لە تەواوبـوون بکـاتەوە، قـوڵپی ڕشـانەوە ڕەشـەکە، ئەو خوشـک و بـرا ڕووتەی بەیەکەوە لەبەرچاوم ڕەشتر کرد.
هەمـوو یەکشـەممانی هەفـتەیەک لەوسـەری بـازاڕەکەوە دەردەکەوت؛ لـوتێکی قنجـی بچـووک، لێـوێکی تەنـک و چەنـاگەیەکی قـۆقزی هەبـوو، هەمیشـە سـڵی لە سـێبەرەکەی خـۆی دەکـردەوە، گومـانی لە هەمـوو شـتێک دەکـرد، گومـان ئەوی دەبـردەوە سـەر بـنەچەی گیـانەوەرێکی وردیـلە، کە پـێی دەڵـێن سمۆرە... دەمزانـی بـۆ کتێـبە مێژووییەکـان هـاتوە، بـۆ ئەوانەی زەمـانی ئەشـکانی، هیلینیسـتی، سـەردەمی وەرکـا و

ئاشـــووری دەگەڕا. دەتـــوت ئەم کـــچە زۆر زوو شـــتێکی ون کـــردوە و ئێســـتا دەیەوێـــت لە ڕێـــگەی ئەو کتێبـــانەوە ئەدرەســێکی ئەو شـتەی دەسـت بکەوێـت. هاوتەمەنەکـانی ئەو، لە کتێبـی هـونەری چێشـتلێنان، بـوردەی جلـوبەرگ و گـۆرانیی هونەرمەندە گەنجەکان زیاتر، هیچی دییان نەدەکڕی.

ئەم کتێبەکـانی هەڵـدەگرت و مـاوەیەکی زۆر دەسـتی بەسـەر بەرگەکانیانـدا دەخشـاند، نزیکـی دەکـردنەوە لە دەم و لێـوە تەنـکەکەی. مـن سـەرم دادەخسـت، دەمـوت بـا شـەرم لە مـن نەکـات و تێـر ماچیـان بکـات. کەچـی ئەو شـەوێکی درەنگـی پـایز، پێـی وتـم: مـن بە بـۆنی ئەو کتێبـانە، سـوکنایی بە ڕۆحمـــدا دێـــت، ئەگەر بـــۆنی ئەو کتێـــبە کـــۆن و زەردانە هەڵبمژێـــت، دەســـتبەجێ دەچیـــتەوە ئەو ســـەردەمانە؛ خـــۆت دەبینیـت جووتێـک سـۆڵەت لە پێـدایە و قەیتـانە درێژەکـانی تـا نزیـک ئەژنـۆت لەسـەر گۆشـتەکەت تونـد کـردووە. پـارچەیەک پێسـتەت لە بەردایە و دەسـتبەتاڵ بە نـاو ئەو حەشـاماتە قـژ ئاڵۆزکاو و مەنگەدا دێیت و دەچیت.

ئەو منیشـی فێـری ئەو بـۆنە کردبـوو؛ بەیانیـان کە کتێبەکـانم ڕێـک دەخسـت، دەبـوایە تێـر تێـر بـۆنی کـاغەزە زەردەکانیـان هەڵبمـژم... ئێـوارەیەک هەمـوو کچەکـانی لای خـۆمم کـۆکردەوە و دەرسێکم دادان.

ویستم لەبەردەمیاندا بیسەلمێنم؛ کە لوت بەدبەختترین پارچەی جەستەیە؛ چونکە لەهەر ئەندامێکی تر زووتر فریو دەخوات، تەنانەت لە چاویش زووتر! لە دڵی خۆمدا گوتم؛ لوتی پیاوێکی هەستیار دەتوانێت زۆر زوو هەست بە باکگراوندی بۆنی پێشوو بکات....بەڵام بۆ ئەوان وتم:

"ژن بۆن بەکار دەهێنێت، تا هەست بە بۆگەنییەکەی ناخی نەکەین". من زۆرم قسە دەکرد، هەمیشە وابووم، تەواو پێچەوانەی ئەو، دەبوو لە هەموو بابەتێکدا درێژدادڕیی تەواوم بکردایە. ئەوان کە گوێیان لێ گرتووم، لەبەر ئەوەنییە زۆریان خۆشدەوێم و حەز بە قسەکانم دەکەن، نا... ئەوان باش دەزانن؛ هەر کەسێکیان نەیەوێت گوێم لێ بگرێت، ئەوە دەبوو بەیانی ئەو ئیشەی لە لای کەسێکی تر بدۆزیبایەتەوە.

ئەو کچە بەدبەختانە نەدەکرا بۆن بەکار نەهێنن، ئاخر کڕیارەکانمان لە دەست دەچوو، خۆ کڕیاری چەور هەمیشە گێلە... ئیدی دەنگوباسی کچەکانی لای من لە شاردا تەقیبووەوە... ئەم کچانە گرانترین بۆنی بیانییان لە وڵاتە عەرەبییەکانی باشوورەوە پێ دەگەیشت. هاوبەشیمان لەگەڵ بەناوبانگترین کۆمپانیاکانی بۆنی تورکی و فەڕنسی هەبوو.

ئەوان دەیـــانزانی بـــۆنی نەرم، بـــۆنی تیــژ، بـــۆنی پـــڕ، بـــۆنی قـــورس، بـــۆنی تـــورت و جۆرەهـــا بـــۆنی سێکســـی ترمـــان بـــۆ ڕەوانە بکەن.

هەڵـــبەتە منـــی کتێبفـــرۆش، دەمزانـــی ڕەنگـــی بەرگـــی کتێبەکـــان چ کـــاریگەرییەکی جۆراوجۆریـــان لەســـەر خوێنەرەکـــان هەیە و کامیـــان پڕفرۆشـــترینیانە، بەڵام دوای ســـاڵانێکی زۆر و پـــاش ســـەفەری بەدی ئەو، ئەم تێگەیشـــتنەم چڕتـــر بـــووەوە، ڕاستییەکەشـــی ئیشـــەکەم وای دەخواســـت ئەو پســـپۆڕایەتییە بەدەســـت بهێـــنم کە بـــۆن لەهەمـــوو شـــتیکدا تـــوخمێکی هێـــندە گرنگە کە عەقڵ لە ئاستیدا دۆش دادەمێنێت.

مـــن هەمیشـــە قســـەم هەبـــوە، هەر شـــەوێک یەکێـــک لەو کچـــانەم لای خـــۆم گـــل دابێـــتەوە، شـــەڕی ئەوەم پـــێ فرۆشـــتوە ئەو ســـتیانە ســـوورەی بگۆڕێـــت کە ئەمـــڕۆ پیـــاوە گەلۆرەکـــانی ئەم شـــارەی پـــێ فریـــو داوە. مـــن بە لـــووتبەرزییەکی شـــاعیرانەوە دەمـــوت: "کچـــێ ســـوور ســـەقەتترین و ســـەخیفترین ڕەنگـــی دونیـــایە. ســـوور هەمـــوو شـــتێک دەڵێـــت، ســـوور جێـــیەک نـــاهێڵێتەوە بـــۆ لـــوغز، ســـوور چـــاو دیـــل دەکـــات و پیـــاو زوو دەوروژێنێـــت و زووش زایەی دەکـــات. ســـوور ناهێڵێـــت هەقـــی تەواوەتـــی بـــدەین بە یەک، ئـــێ دە کەرە، ئەو لیباســـە ســـوورەت دابکەنە".

خەریکم شتە تایبەتەکانی خۆم دەڵێم، ئاخر من هەمیشە لێرەی نووسین دەترسم. تا ئێستاش بەگومانم لەوەی بنووسم.

کە پێڵوەکانت دادەخەیت، تەزوویەکی تیژپەڕ بەسەرتدا دێت، گێژ دەبیت، بەرچاوت لێل دەبێت و ناتەوێت چاوت دابخەیت، نا، ئاخر بەردەوام نووستن زیاتر لە بێداری ئازاری ڕۆحی تۆی داوە... گوناهی منیش نییە، ئاخر خۆشم (دەویست) یان (دەوێت)، نازانم کام لەم دوانە بنووسم.

ئەو کاتەی من وێنەی ئەوم لەویادا هەڵگرت، هەرزەیەکی بێ ئەزموون بووم، من چوزانم پێڵوو تەنها یەک جار وێنەی تیادا هەڵدەگیرێت!

تۆ بێ ئاگابوویت لەوەی ڕۆژێک دێت لەم وڵاتە سارد و دوورەدا، بەدوای وێنەی ڕاستەقینەی ئەودا دەگەڕێیت و ئەو جگە لە چاپی دیوی ناوەوەی سەر پێڵووەکانی خۆت، لە گشت شوێنێک ونە.

دەمارەکانم خاو بوونەتەوە، جەستەم دەکشێت، پێستم خۆشتر دێت بە دەستەوە، ڕەنگە شروبەکە کاریگەری خۆی بووبێت، باشتر، بەڵکو بتوانم ئارامتر بنووسم، دوور لە ڕقی ئەو ڕۆژانەی ئازارم تیایاندا چەشتوە.

بەدیار کتێبەکانەوە خەیاڵ بردوویتیەوە، دڵت پەلەتر لێ دەدات، دەزوی ئاوریشمینی ئەم خەیاڵت دەپچڕێت. دەزانیت ئەو کچە لەو نزیکانەیە، ئەگینا تۆ لە ژیانی خۆتدا ئارامترین پیاو

بوویـــت... که ئەو نزیـــک ببـــوایەتەوە، مـــن بە ئاســـانی قســـەم بـــۆ نەدەکـرا؛ چەنـد پیتـێکم دەنووساند بەیەکەوە و هەنـدێک پیتـی تـرم دەپەڕانـــد، دەســـتم دەلەرزی، هەســـتم بە ســـووکی کێشـــی خـــۆم دەکـرد، دەمزانـــی تـــازە زەوی ناتوانێـت مـــن کـێش بکـات. هەمـوو شتێکم بیر دەچووەوە و دڵم خێراتر لێی دەدا.

ئێســـتا ئیـــدی بڕیـــارێکی شـــێتانە نیـــیە ئەگەر بڵـــێم؛ بە نیـــازی گەڕانەوەم... مـــــن لەم وڵاتە ســـــاردەدا، هـــــیچ هەڵنـــــاهێنجم، دەگەڕێـــمەوە و ڕەنـــگە دەســـت بە کتێبفرۆشـــتن بـــکەمەوە و خـــاڵی کۆتـایی بـۆ ئەم گێلێتیـیەی خـۆم دابنـێم... چیتـر ڕانـاکەم بەدوای دەنگێکـــدا، کە بە ســـــەراب دەچێـــت... مـــن دەگەڕێـــمەوە بـــۆ نیشـتیمان، بەڵام دڵنیـام ئەم خەیـاڵە شـێتە لـێم ناگەڕێـت و ڕۆژێـک هەر دەمهێنێتەوە ئەم غوربەتە!

٢٠٠٤

www.fb.com/PDFkurd

بـــــــــــازنه

تەرم

لە سەری کۆڵانەکەی خۆماندا دەچەقم... چاوم دەرپۆقیوە، ئەژنۆم شل دەبێت... خوێن هوروژم بۆ سەرم دێنێت، ئەوەتا ڕوخسارم سوور هەڵگەڕاوە... نیگام تیژ فڕیوە... من هەندێ جار خێرایی سەیرکردن لە خێرایی تیشک بە زیاتر دەزانم؛ کە بونیام تەماشای شتێکی باوەڕنەکردە دەکات؛ کات دەبێت بە سفر. بەمە دەڵێن حەجمین... من ئێستا وام لێ هاتوە... ماڵە بچکۆلانەکەمان لە ناو غەڵبەغەڵبدا دیار نییە... لە نێوان هەموویاندا قیژەی دایکم دەناسمەوە... من هەروا ڕاوەستاوم؛ کە دەبینم بە پلیکانە ئاسنە تەسکەکەدا، چوار کەس لە ژوورەکەی منەوە لە بەتانییەکی بۆردا تەرمێک دەهێننە دەرێ... قاچە درێژەکانی لە جووتێ گۆرەوی دڕاوی ڕەشدا لە بەتانییەکەوە شۆڕ بۆتەوە، بە جۆرێ خۆی شل کردوە، وەک ئەوەی بیەوێت بڵێ "بەس پێم بگاتە سەر ئاسنە ژەنگاوییە ساردەکە، بۆ خۆم دەڕۆم".

من هەر لە شوێنی خۆم چەقیوم، کە تەرمەکە لە پشتی پیکابێکی کۆندا بە بەردەممدا دەڕفێنن... فریا دەکەوم بە خێرایی چاو لە خۆم بکەم کە ئاسوودە و نەرم ڕاکشاوم... تەنیا بەشی چەپی سەرم سەرمایەتی کە لە بەتانییەکە ترازاوە و کەوتووەتە سەر پلێتە تەزیوەکەی پیکابەکە...

مەرگی من

بەیانییەکی زوو لە ڕیماگریانۆس، لە قەراخ دەریای کاریبی، شەش میل لە دووریی شاری پامبلۆنا دیگرۆ، خەڵکی کوخە بچووکەکانی ئەو کێوە سەخت و سروشتە دڕە بە دەنگی زرمەیەک پێشوازی لەڕۆژێکی سارد و بارانـاوی دەکەن... ئێستاش ئەو کێشمەکێشە بۆ خەڵک تەواو نەبووە؛ کە ئایا بەو تەنیا گولەیە چیرۆکێکی نوێم نووسیوە یان خۆم کوشتووە؟

سەری هەمنگوای پڕپڕە لە باڵندە، ئەو خۆشی ڕاوچییەکی کارامەیە... هەموو ڕۆژێک باڵندەیەک ڕاو دەکات و سەر لە ئێوارەکەی چیرۆکێک دەنێرێت بۆ ڕۆژنامەی لۆمۆنداستێ... کازیوەکیان نووسەر کار لەسەر یەکێک لە کۆنترین ئایدیاکانی خۆی دەکات و دەیەوێت یەکەم دێڕی ڕۆمانە نوێیەکەی بنووسێت کە بە خێرایی ئەوە بەسەریدا دێت؛ بۆ

نووسینی ڕۆمانێک پێویستی بە نێچیرگەلێکی زیاتر لە ڕۆژان هەیە... دەستبەجێ هەمنگوای خەونی ڕاوکردنی هەموو جەنگەڵەکەی ناو سەری خۆی دەیدات لە کەلەی.

خەیاڵی ناو ئاوێنە

خەیاڵەکان چوون ئاسکێک لە سێبەری خۆشیان سڵ دەکەن... دەترسن... بتەوێت بیاننووسیتەوە زیرە دەکەن، هەڵدێن... خەیاڵ بۆ ئەوەندە لە نووسین زارەترەکە؟ نازانم... ئێستا دەمویست شتێکی زۆر نایابت پێ بڵێم، هاتم بینووسمەوە کە وەک تەمێک ڕەویییەوە... دروست وەک تەمی ڕوخساری کچێکی کاڵ لە کتێبفرۆشیی ژێرزەمینەکە.

بانگم دەکات... لێی دەچمە پێش، یادەوەریم دەگوشم؛ ئەم کچە غەریبێکی ئاشنایە... بە ئەسپایی دەڵێت "تۆ توانا نیت؟!". ئەڵێم با، خۆیم... دەستم دەگرێت... سەیری چاوم دەکات... چاوی خۆی سەرڕێژ بووە و فرمێسک لە پێڵوی ئەستوورییەوە سەر دەکا... من حەپەساوم... کەس ناتوانێ بزانێت کە بونیام لە کاتێکی ئاوهادا دەبێت چی بکات؟ ئەڵێم جەنابتان؟ بەدەم گریانەوە هەروا پێمدا هەڵدەڕوانێ و دەڵێت "وای... چەند گەورە بوویت!".

خەریـــکە لەســـەر خـــۆم دەچـــم، هەروا وڕ و گێـــژ دەڵـــێم تـــۆ کێیـــت؟! قســـە ناکـــات، هەر ورد دەبێـــتەوە، هەمـــوو پێستی دەموچـــاومی بە نیگـــای دامـــاڵیوە. ئێســـتا مـــن وەک پەیکەرێکـــی ڕووتـــی خوێنـــاوی لە بەردەمیـــدا ڕاوەســـتام، لێـــی دەپـــاڕێمەوە و پێـــی دەڵـێم ئاخر کچە کاڵەکە تۆ کێیت؟!

بە هێواشـــی چـاوی هێجگـــار تەڕی لێـــک دەنێـــت و لە بەردەممـــدا دەبـــێ بە تەم... لە مژێکـــی ســـپی تەنکـــدا دەنگێکـــی کچـــانە دەڵێت "من تـــــــۆم، توانا... من تۆم!".

www.fb.com/PDFkurd

حەلاج

چـــواردەورم زوڵـــمەتە... ڕووناکییەک لە منـدایە خاپوورکـــار... ئەو ڕەشـــەخەڵکە دەبیـــنم وەک عەشـــاماتی چـــاخێکی کـــۆن لە مەراســـیمی ئەم کوشـــتنەدا تەهلـــیلە دەکێشـــن، حاڵیـــان لـــێ دێـــت... مـــن هەزار بەردم بەردەکەوێـــت، بەردەکـــان هـــیچم لـــێ نـــاکەن تەنهـــا زامـــی کـــۆنم هەڵـــدەدەنەوە... ئەوەتـــا جونەیـــدی بەغـــدادی لە نـــاو بەردهاوێژانـــدا ڕێـــزی لە مـــن گرتـــووە... هەنگـــاوی شـــەکەتم دەمبـــاتە بەردەمـــی... ئەو دەســـت دادەهێنێـــتەوە گوڵێـــک بگـــرێتە مـــن، کە وەک تارمـــاییەکی بریندار هاوارێکی ترساو دەکەم: "ئـــــــــــــــــــــاخخخخ.!"

زمـــانم لەنـــگە، بەرچـــاوم لێـــڵ، ئێســـتا ئـــازاری ئەو جێـــبەردانە هەموویـــان بەیەکەوە دێـــن، پێڵـــووی نـــاو بـــازنەی مۆربـــوەوەی چـــاوم بە ئاســـتەم بەرز دەکەمەوە و لە دڵـــی خۆمـــدا دەڵـــێم: "مامۆســـتا مـــن مەنســـوور نەبـــووم... مـــن نووســـەری ئەم چیرۆکەم".

٢٠١١

تکایە مەمرن

وام هەست دەکرد لەم دونیایەدا کەس هێندەی من تەنها نییە، تەواوی ژیانم ڕۆمانێکی درێژ بوو بە تەنیایی دەستی پێ کرد و بە تەنیاییش کۆتایی هات. زۆر جار لەبەر خۆمەوە دەمگوت: "من کۆنترین پیاوی نێو مەملەکەتی تەنیایم".

ئەگەر ئۆخژنێکی شک ببردایە، ئەوا لە نقومبوون لە دووکەڵی جگەرەکەی و لە فڕکردنی پێکێک مەیدا بوو. پێچەوانەی هەموو ئادەمییەکانی تر، بە دیتنی مردوو خۆشحاڵ دەبوو. کە مردوویەک بە بەردەمیدا تێپەڕیایە، بە هەموو هێزی دەیقیژاند: "سڵاو، کەمێکی دی منیش دێم". بەڵام ئەم قیژەیە سنووری نێوان دوو لێوی نەدەبەزاند و لە نێوان ژێکانی قوڕگیدا فەنا دەبوو. تاکە پرسیارێک کە ئەم عەودالی وەڵامەکەی بوو، ئەوە بوو: "تۆ بڵێیت مردن تامێکی تری ژیان بێت؟".

ئەدی کەنگێ ژیان تامی هەبووە؟ ئەگەر پاشماوەی ئەم ژیانە پووچە بێت، ئەوا مردنیشم ناوێت.

"نا... مردن پاشماوە نییە، مردن بۆ خۆی ژیانە. ژیانێک نە دووبارەبوونەوەی تێدایە و نە چاوەڕوانی". ئەمە قسەی ئەو شاعیرە بوو کە لە سووچێکی چایخانەکەدا بە زگورتی دەژیا و بە ڕەبەنییش مرد. نە جگەرە و نە مەی و نە هیچ شتێکی تر، دادی ئەم دەردە نادەن. ئەو شروبەی لەم دوادواییەی ژیانیشمدا فێری بووم، جگە لە ئۆخژنێکی کاتی، شتێکی تر نەبوو... ئێستا دەزانم هەموو ئەو شتانەی مرۆڤ بۆ قوتار بوون لە چنگە خوێناوییەکانی تەنیایی پەنایان بۆ دەبات، جگە لە خۆفریودان، شتێکی تر نییە.

ئەو ساتەی ژنێک سنگە سپی و پڕەکانی دەخستە بەر کەڵبە تیژ و دەمە لیکن و بۆگەنەکانی ئەوان، من بێزم لە خۆم دەکردەوە، نا... ئەمانیش ئەو ڕەنگە سپییە نین کە من بۆی چووم. "قاقاکانی ئێمە و زەردەخەنەکانی پیاو هەموو شتێکن... ئیتر تۆ چیت دەوێت؟" ئەوە قسەی گێلەژنێک بوو، بە ئەزموونەکانی تەمەنی پێی گەیشتبوو، وەختی خۆی لەسەر جێگەیەک پێی وتم؛ بەرلەوەی دڵنیا ببێت لەوەی کە من پیاو نیم.سەردەمانێک ڕقم لە پەپوولە بوو، ئاه...

چ نەساز بوو جریوەی پاساری، چ تیژ و کەسکون بوو بۆنی گوڵ... لەو نیشتیمانەی مندا، شەکری تاڵ هەبوو، چای سپی... نازانم هەر خۆی ڕاستییەکەی وابوو، یان وێنەکان ئاوەژوو دەکەوتنە سەر پەردەی چاوم. هەموو شتێک لەوێ هەبوو؛ پڕپڕ بوو لەو گوڵە کێویلانەی لە لێکردنەوەدا، هەموو جارێک خۆیان ڕادەپسکاند و دەیانوت: "دەستت لابە... عەشق لە حەیزدایە."

باپیرم کە لە تەمەنی (١٠٣) ساڵیدا ددانەکانی دەرهاتبوونەوە و پرچە دەروێشییەکانی ڕەش ببوونەوە. ئەو پیاوەی دەستی بەر بەفر بکەوتبایە، ڕەش دەبوو، لە هەر ماڵێک دابنیشتبایە، خانوەکە ڕەش هەڵدەگەڕا. ئەو پیاوە بە چەند ڕۆژێک بەر لە مردنی، بەدەم دامەکردنەوە پێی وتم: "عیسا گێلترین مەخلوقی خودایە... ئەو پێغەمبەرە ترسنۆکەی نایەوێت بە حەقیقەت بگات، ئەو پێغەمبەرە بۆ نایەوێت و من بۆ دەمەوێت بمرم؟!... ئەی خودا بۆ لە بێ دڵیکردنی مرۆڤ چێژ دەبینێت؟ من خۆم دەزانم تەنها گڵ دەوێرێت لاژەلاژ حەقیقەتەکانم بۆ بگێڕێتەوە... گڵ؛ باوکە ماتریالییەکەی مرۆڤ". ئەو پیاوە ڕدێن ڕەشە تەواو بە هەڵەدا چووبوو، یان خڵەفابوو، چونکە من لەمێندەر نە حەقیقەت دەبینم و نە حەقیقەتیش بوونی هەیە.

جگەرەکانی لە زیندەبەچاڵکردنی زەمەندا دادەگیرساند و لە چاوەڕوانی مردندا بۆ خۆیان دەکوژانەوە. مردن، ئەو قومارچییە لێزانەی هەموومان پێی دەدۆڕێین. ئەو ئێجگار کەم دەدوا، ئەگەر بشدوایە، بۆ ئەو پیاوە تەواو سەرکێش و یاخییە دەدوا، کە لە ناوەوەی خۆیدا بوو: "چ کائینێکی بێجورئەتە مرۆڤ، وەختە لە مردن بتۆقێت... مردن شتێک نییە سامناک بێت، ترسی ئێمە لە مردن، مردنی کردۆتە شتێکی سامناک". پێی دەوت: "تابلۆ ڕووتەکانی ئیرۆس، بێزیان نایەت بە بزمارە ژەنگاوییەکانی ئەم دیوارە پۆشتەیەی گالێری مەرگەوە بن، کەچی من بە پۆرترێتێکی خۆمدا، خۆم داکوتیوە و دیوارەکە بە خۆیم ناگرێت". هەموو ئەو مەنەلۆگانەی لەگەڵ خۆیدا، ئەوەی بۆ دەوروبەر سەلماند؛ کە ئەم تەواو شێت و دێوانەیە. کەم بوون ئەو شتانەی لای ئەم پیرۆز بوون، تەواو بێ بایەخانە لە پیرۆزییەکانی دەڕوانی، کەچی دراوسێکانی وتیان: "لە بەختی خۆی، ئەو بەهەشتییە لە سپێدەیەکی هەینیدا مرد"!

کە مردم، هیچی تیا نەبوو بە لامەوە نامۆ بێت. وەک ئەوەی پێشتر ئەو جێگەیەم دیبێت، یان ئەو چیرۆکەیان بۆ گێڕابێتمەوە. نە ئازاری هەبوو، نە وەک خەو وابوو، شتێکی تر بوو، هەتا خستیانمە گۆڕەکەوە، ئاپۆڕەی خەڵکەکەم

دەبینــــی، کە گۆڕەکەیـــان دادەپۆشـــی. لەژێـــر بـــاڵی ئەو تاریکـاییەدا بێپەروا ڕاکشـابووم، هەسـتم نەدەکـرد هـیچ شـتێکی گرنـگ ڕوو بـدات. لە سـەرەتادا نەمدەویسـت چـاوەڕوان بـم، بە قسـەی مامۆسـتا ئـاینییەکە: "ئەوان لەوێ ئامـادەن، چـاوەڕوانن تـۆ بچیـت و بتـبەن". قەدەرێـک بێـدەنگی گـۆڕەکەی گەمـارۆ دا... کەس نەهـــات... هـــاواری منـــداڵە دارعودفرۆشـــەکان نەبێـــت، هیچـــی دیـــکەم نەدەبیســـت... هەر کەس نەهـــات... وردەوردە لەگەڵ شـــوێن و کـــارەکەم _کە گـــۆڕ و ڕاکشـــانە_ ڕاهـــاتم. مـــن گـــوێم بـــۆ خـــورەی ڕووبـــاری شـــیر هەڵخســـتبوو، کەچـی بێـدەنگی بە پێچپێچەکـانی گوێمـدا پیاسـەی دەکـرد، لەسـەر هەسـت بـووم هـا ئێسـتا هـا تـاوێکی تـر ببـمە کڵـپەی ئاگرێک، وەلێ ئەوێ باوەشێکی سارد و شێدار بوو بۆ من.

کە هەسـتی کـرد ئەوێـش بە ژیـان دەچێـت، بێهـودەیە و چـاوەڕوانی؛ چـاوەڕوانی هـیچ! هەوڵیـدا لەوێـش یـاخی ببێـت... زۆری لە خـۆی کـرد، هێنـدە گـڵەکەی سـەریان پەسـتابووەوە، نەیتـوانی بە ئاسـتەمیش جـووڵە بکـات.... ویسـتم چـاوم بـکەمەوە، پێڵوەکـانم قـورس ببـوون، ترسـێک دایگـرتم، ئەوە یەکەم جار و دواجار بوو بترسم.

زیـاتر هێـزی دایە بەر خـۆی، بێسـوود بـوو. ئەم جـارە بـۆ کـۆکردنەوەی هێـز، پەنـام بـۆ قاچەکـانم بـرد، لە دەسـتەکانم پـــارامەوە. تەواوی ئەنـــدامەکانم هاوکارییـــان کـــردم، ئەو نەفرەتییە نەبێت.

بیــرم کەوتەوە جارێکیـــان زینـــدانییەکی خەســاو یــان ڕەنــگە شـێتێک، پێـی وتــووم: "ئەو و نەهەنگـی دەریـا وەک یەک وان، تێریــان نەکەیــت، ســەرت دەخـۆن". ئەوم ئەفەرۆز کــرد، وەک هەمیشە کە وام کردبوو.

ئەو گـــڵەی دەچـــوو لە برژانگەکـــانتەوە، مزگێنـــی ئەوەی دەدایتـــێ کە توانیـــوتە پێڵوەکانـــت لێـــک بترازێنیـــت. لە دەیجـوری ئەو گـۆڕەدا پارچەبەردێـک سـەوز دەچـوەوە، هێڵێـک ڕووی بەردەکەی زبــر کردبــوو. ســـەرنجم لەســـەر هــێڵەکە کـــۆکردەوە. بینــیم نووســـراوە: "ئێـــرە ئـــاوێنەی ژیـــانە، ئـــاوێنەیەکی تەواو تەڵـــخ، تـــۆش دوا مـــردووی ئەم گۆڕەیـــت، تەنیاییت باش".

١٩٩٩

گوڵی مریەم

زایەڵەی هـــاوار و دادی ژنێــــک، وەک لــورەی بــایەکی دوور، لە گوێمــدا دەزرنگێــتەوە. دەڵێیــت لە مــن هەڵــدێن، دەڵێیــت لە بــاران. بیــر لە مــردن دەکەمەوە، خۆشــم دەوێــت و لێشــی دەترســم. ئەم دوو هەســتە بەردەوام پــێکەوەن، کەم جــار ڕێــک کەوتــوە مــن تووشــی یەکێکیــان بــبم و ئەوی دییــان دیــار نەبێــت... لارەلار و بــێحەواس شــتێک لە موغــازەیەک دەکــڕم و ئەو کــۆڵانە درێــژە دەبــڕم، کە کۆتــاییەکەی لە شــــار و دونیــایەکی تــرە و سەرەتاکەشــی ئەوەتــا لێــرە. لە کــوچەیەکی پەراوێزی شاری کەرەج.

لە بەردەم دەروازەی ماڵێکــدا ڕاوەســتاوم و وەکــو مریشــکێک جــێ بــۆ چیــنە خــۆش بکــات، دەســتم لە خــۆڵی بەر دەرگاکەیانــدایە... وەک منــداڵێکی چەتــوون خۆڵەپەتــانێمە، بــێ مەبەســت و نــازانم بــۆ چ شــتێک دەگەڕێــم، کەوا دێــتە زەیــنمەوە و زۆر بــۆی پەرۆش و دامــاوم. کەســێک بە هێواشــی دەرگا ڕەشەکەی ماڵی خۆیان دەترازێنێت.

پیاوێـــک بە چـــاوێکی خەواڵـــوو و زڕاوەوە پۆلیســـانە پرســـیار دەکـــات: "چ کـــار میکـــونی؟" دەســـتم هەر لە خـــۆڵەکەدایە و هـــیچم نەدۆزیـــوەتەوە... هەڵـــبەتە دەنگـــی ناســـازی بەیـــانیy ئەو زرتەپـــۆزە، لە شـــوێنی خـــۆم ڕای چڵەکانـــدووم. ســـەر بەرز دەکەمەوە، هەناســـــــــــــەیەک هەڵدەکێشـــــــــــــم، کە لە هەناسەهەڵکێشـــانی مرۆڤێـــک دەچێـــت دوای زەمەنێکـــی زۆر لە چـــاوەڕوانیکردنی کەســـێک، بەیـــانییەکی زوو نـــامەیەکی لە کەســـەکەوە پێبگـــات و تێیـــدا نووســـرابێت: "ئیتـــر چـــاوەڕوانم مەکە، من مردووم".

دەزانـم ئاگـام لە خـۆم نییە، کەچـی هەر دەمەوێـت وەڵامـی ئەو پیـــاوە بـــدەمەوە، کە بە ڕۆبێکـــی خەوتـــنەوە لە بەردەمـــدا وەســـتاوە و ئەوەتـــا نیگـــام لە قـــاچە تووکنەکـــانی هەڵچەقیـــوە، کە لە جووتێـــک نەعلـــی ڕەشـــدا خۆیـــان شـــاردۆتەوە، ســـەرێک بـــادەدەم و دەڵـــێم: "هیچـــێ ببخشـــە ئاغـــا". دایکـــت وەک هەمیشـــە خەیـــاڵەکەت لـــێ دەپچڕێنێـــت: "ئەوە بـــۆ کـــوێ ڕۆیشـــتوویت بەســـاقەوبم؟ وەرەوە هـــۆش خـــۆت... پێـــی تـــۆ و ئەم شـــارە لە ئەزەلەوە بە قفڵـــێکەوە پێکـــەوە بەســـتراون، قەزات گـــرم، تـــۆ لە حەیـــاتەل عومرتـــا یەک هەنگـــاو نەڕۆیشتوویت".

www.fb.com/PDFkurd

قاچەکـانم دێشـێن، ڕەنـگە هـی ئەوە بێـت مـن زۆر لەسـەریان دەڕۆم... خـۆم دەزانـم تەواو. ئیتـر مـن مەحکومم بەم ئـازارە، ئـازاری ونکـردن. دەزانـیت چـی؟ حەزم نەدەکـرد وابـم، کەچـی وامـــ..

گەیشـتوومەتە خیابانێـک و دەمەوێـت بـپەڕمەوە، جارێـک دەپەڕمەوە و پـێچەوانەی ئاڕاسـتەی خـۆم دێـمەوە ئەمـبەر، تـا نیـوەی ڕێ بـۆ ئەوبەر دەچـم، پەشـیمان دەبـمەوە و دەگەڕێـمەوە شـوێنی خـۆم. بێـزار بـووم لەو ئەمـبەراوبەرە و خـۆم یەکلایـی دەکەمەوە و لە بەرێکیـانەوە بە تەنیشـت ڕدێفێـک درەختـی کالیپتۆسـدا تێـدەپەڕم. لە نـاو دارەکـانەوە هـاوڕێیەکی دێـرینم، یەکێـک لە کـوڕانی گەڕەک، هەروەکـو ئەوەی بە باڵۆنێـک دابەزیبێـتە ئێـرە، بەرەو ڕووم دێـت و هێشـتا نەگەیشـتووینەتە یەک، باوەشـمان بـۆ یەکتـر کـردۆتەوە. تێـر مـاچم دەکـات، مـن بێهێـزم. لە جـاران گەرموگـوڕتر دەکەوێـتە پێشـچاوم، کەچـی خـۆم لە جـاران شکسـتەترم. لـێم دەپرسێت:

"ئەوە تۆ لە کوێیت؟ لەم وڵاتەدا ماویت؟"

بە حاڵ دەمم بۆ لێک دەکرێتەوە، وەڵامی دەدەمەوە:

"ڕاست دەکەیت، وەڵڵا لێرە نیم... لە (کەرەج)م."

"بەخێر بێیتەوە... کەی هاتیتەوە؟"

خەریـــکە بڵـــێم زۆر نیـــیە، لەم ڕۆژانەدا، کەچـــی هەر زوو بیـــرم دەکەوێتەوە، کە من هێشتا نەگەڕاومەتەوە.

"کوا هاتوومەتەوە؟! ئەوە نییە هەر لەوێم!"

هـــاوڕێ دێـــرینەکەم کە تـــا ئەوکـــات دەســـتی لە دەســـتمدا بـــوو، کەمێـــــک فشــــــار لە دەســــــتەکانیدا کەم دەکــــــاتەوە و زۆری نامێنێـــــت، بە تەواوی دەســـــتم بەر بـــــدات، خەنـــــدەیەکی سەرگێژکەر دێتە سەر لێوەکانی.

"لەوێـــی چـــی، ئەوە تـــۆ تەواویـــت؟! ئەوە نیـــیە مـــن و تـــۆ لێـــرە قسە دەکەین... تۆ نەخـــــــ..."

ئەو بەردەوام بـــوو لە قســـەکردن، نـــازانم لە دوای ئەو دێـــڕانەوە چـــی تـــری وت، کە مـــن ســـەرنجم لەو ســـەر و قـــژە بـــژ و تێکچـــــوەی دەدا، کە لە هـــــاتنەخوارەوەی لە ئاســــماندا وا شەمزابوو.

دایکـــم دەرگـــای هەمـــوو مەرقەدەکـــان ڕادەوەشـــێنێت و نـــزا دەکـــات کە مـــن چـــاک بـــبمەوە و ئەم هەمـــوو شـــتە پڕوپـــووچەم بیـــر بچێـــتەوە. مـــن بەبـــێ دەنـــگ تێرتێـــر دەگـــریم و دوعـــا دەکەم چـــاک بـــبمەوە و هەمـــوو شـــتەکانم بیـــر بکەوێـــتەوە... مـــن لە نێـــوان بیرچـــوونەوە و بیـــرکەوتنەوەدا، تیـــا مـــابووم... خـــودایە، هێزی فریادێک.

کراسێکی ئاودامانی شیرییت وا له بەردا، هەرچی گوڵی تێدایه، خەنەیی کاڵ کاڵه... گوڵەکان چاوم دیل دەکەن، نازانم تۆ ئەو کاڵییەت جوان کردوه، یان شته تۆخەکانی ئەم دونیایه هەر وا بە کاڵی جوانن.

کتێبەکەت داخستوه، ڕووسەرییه سپییەکەت کەوتووەته ملت و بەرەو تارمه خنجیلانەکه دەجمێیت. من لەسەر محەجەرەکان هەڵکوڕماوم، خامۆش و بێحەواس تەنها نیگات دەکەم، به بەردەممدا دەڕۆیت، ئاوی ئەو لووله شووشەییه بگۆڕیت که دوو شاخه گوڵی وا تێدا، وەکو گەندەموو له قەدەکانیانەوه ڕەگی ورد و باریکی سپییان له خۆیان جیا کردۆتەوه. ڕادەپەڕم، وەختە بکەومه خوارێ، به خۆمدا دێمەوه و له پشتتەوه ڕادەوەستم، پرسیار له ناوی ئەو گوڵه دەکەم، داخم لێدێت که دەڵێیت: "ئەوانه گوڵی منن". نازانم بۆ هەر له خۆمەوه، حەزم نەدەکرد گوڵی تۆ بن!

سالانێکی زۆر له ژوورێکی ئەو باڵەخانەیەدا بەیەکەوه ژیاین، شایەد من لەوێش نەبووبێتم! خەڵک دەڵێن "ئەو کچه به تەنیا دەژیا... نیوەڕوان دوای ئەوەی بەو دەنگه سیحراوییەی خۆی تیلاوەی دەکرد، به ورتەورتێکی هێمن، کەمکەم وەک ئەوەی وەڵامی پیاوێک بداتەوه، دەنگی دەبیسترا". هاوسێکانی وایان دەوت، من ئەمه ناڵێم.

گەرما وڕی کردووم، بە درێژایی ئەو جادانە ڕێ دەکەم... تاکتاک ئەفغانییە پەڕاگەندەکان نەبێت، هیچ مەردومێک بە دەرەوە نییە. دەزانم بەدوای مرۆڤێکدا دەگەڕێم کە عەیامێکی دوورە ونم کردووە، یان ڕەنگە ئەو منی ون کردبێت، نازانم! هێندە هەیە بە زەوییەکەوە لکاوم، پاش ئەوەی چەند سەد مەترێکم بڕیوە، لەپڕ وەستاوم و بە شوێنی خۆمدا گەڕاومەتەوە، نازانم بۆ کوێ بچم؟ ئاخر قورسترین شت ئەوەیە تۆ بەبێ ئەدرەس بەدوای کەسێکدا بگەڕێیت، کە نازانیت کەی و لە کوێ ونت کردووە.

چی بڵێم؟ قەدەری من وایە کە دەبێت مریەم بدۆزمەوە.

هاوسێکانی ئێستا ئەو مێژوویەیان لە یاد نەماوە، کە ئەو تێیدا هاتۆتە ئەم کوچەیە، بەڵام هەموویان ئەوە دەڵێنەوە کە "لە ڕۆژێکی بارانی پڕ تەڕوتووشیدا هات". کە چوومەماڵیان، سەرم لەو هەموو شتە سەیرە سوور ما؛ مۆبیل، تەپڵەکەکان، گوڵدانە خاڵییە سەمەکییەکە، بۆیاخی شینی دیوارەکان و لەو تابلۆیەی ماسییەک تیایدا خۆی لە تۆڕێک ڕزگار دەکات، کە بە دەست پیاوێکی پیری نوورانییەوە لە بەلەمێکی خنجیلانەدا و هەمووشیان وەکو خاڵێک دەردەکەون لە ناو دەریایەکی بێسنوور شیندا. قومێک لە ئاوەکەم خواردەوە، کە لەسەر سینییەکی درێژکۆلانەی

شێوەماسی بۆی هێنابووم. هەرگیز مریەم جگە لە ئاو، خواردنەوەیەکی دیکەی نەدەخواردەوە. ئەو تاقە میوانەشی کە من بووم و جارجار ڕێم دەکەتە ئەوێ، جگە لە ئاو، هیچی دیکەی پێشکەش نەکردووم.

شەوێکی باران، دەربارەی ئاو قسەمان زۆر کرد، ئەو کچە شتی سەیرسەیری لەسەر ئاو دەوت، دەیگوت: "ئەگەر تینوێتی زۆری بۆ نەهێنابامایە، هەرگیز ئاوم نەدەخواردەوە... حەیفە ئاو بخۆیتەوە، ئاو بۆ ئەوە باشە لە جامێکی شووشەی بکەیت و بینووسێنیت بە پێڵوەکانتەوە و تێر سەیری بکەیت. تۆ وابکە، بزانە چی دەبینیت. ئاو، شتی زۆر دەڵێت، بەڵام دەبێت ڕووی بدەیتێ، دەبێت هەوڵ بدەین لەگەڵ ئاو ئاشت ببینەوە... ئەگەر کچان ڕێگەم بدەن، ئەوا دەڵێم: پیاو دەبێت بڕوات لەگەڵ ئاو خۆشەویستی بکات... ئۆهـ خودایە... کاک ئەسمەر تۆ نازانیت خەوتن لەگەڵ ئاو، ڕاکشان لە دەریادا چەند خۆشە". بەحاڵ خۆمم بۆ گیرا، وەخت بوو ئەو هەموو قاقایەی لە قورگمدا یەخسیرە، بە یەک جار بەری بدەم. بێ یەک و دوو زیز دەبوو، ئەو کچێک نەبوو جەسارەتی ئەوە بکەیت بە قسەکانی پێبکەنیت، دەربارەی هیچیش نا، دەربارەی ئاو.

ئـــاوا بـوو، ئەو شـەوە بە منـی دەوت: "چیـت داوە لە کـاغەز؟ بـڕۆ موتـالآی ئـــاو بـکە، سـەعی بـکە ئـــاو بنووسـیتەوە، ئەوە پلەیەکی گەورەی ئیمانە.

لەمشـەوەوە دەسـت پێبکە، هـیچ کاتێـک بـۆ دەستخسـتنە نـاو دەسـتی ئـــاوەوە درەنـــگ نیـــیە، بـــڕۆ خـــۆت لە ئـــاو هەڵبکێشـــە... لەژێـر ئەو بـارانەدا ڕابوەسـتە تـا دەخوسـێیت، ئـــاو ئەو دڵە ڕەشەت نەشواتەوە، چاک نابیتەوە".

وەکـو عـاریفەیەک دەدوا: "ئـــــاو ئەگەر لە شـوێنێک مەخلـوق بێـت، لە شـوێنێکی تـــــــر، لە شـوێنێک کە دەبێـت پێـی بگەیـن، خـالیقە... خـالیق". مـن هێشـتا سـەیری ماسـیی نـاو تـــابلۆکەم دەکـــرد، کە تـــا ئەو کـــاتە نەکەوتبـــوە نـــاو ئـــاوەکەوە.

پیـاوێکی بەدلەشـین تـێم دەخوڕێـت، لێـی تێنـاگەم، وا بـزانم بە فارســی قسـە دەکـات، مـن پێکەنیـنم دێـت. تووڕەبـوونەکەی زۆرتـــر بە سەرزەنشـــتی بـــاوک و فەرزەنـــدێک دەکـــات، تـــا خـــۆجیرکردنەوە. بەردەوامـــم لە پســـکویت بەخشـــینەوە بە باڵنـــدەکان، ئەوانـیش لە نیشـتنەوە و فڕینـــان، لە پەسـتیدا گوێم لە شەقەشەقی باڵیانە، تۆ گوێت لێی نییە؟

بـاخەوانەکە تـووڕەتر قسـە بە مـن دەڵێـت، چەنـد دەنـگ بەرز بکـاتەوە، مـن ئەوەنـدەی تـر پێکەنیـنم دێـت، وا هەسـت دەکەم

دەیەوێت بەو گەرمییەوە ئەحوالپرسیم بکات... بیرم دەکەوێتەوە، شەوێکی تاریک پێم وتی: "من هەمیشە زمانی فارسیم وەکو زمانێکی مێینە دێتە پێشچاو، چەندە زرتەبۆزێکی ناشیرین قسەی پێبکات، تۆ وا دەزانیت کچێکە و لەبەر خۆیەوە وێرد دەخوێنێت... ئەو زمانە هێندەی میهر تێدایە، کە مرۆڤ پێی دەئاخفێت، بێ ئەوەی بە خۆی بزانێت، ڕووت دەبێتەوە لە نێرگۆیی". وا بزانم ئەو شەوە پێم وتی: "مریەم زمانەکانیش وان، نێر و مێن، من دڵنیام فارسي زمانێکی مێینەیە..".

پیاوە بەدلەشینەکە شالاوم بۆ دەهێنێت، لە جێی خۆم هەڵدەستم، سەیرم لێدێت بۆ داندان بە باڵندە، باخەوان پەست دەکات؟! ڕێگەکە ملی من دەگرێتەوە و کۆلانێکی تر... خودایە ئەم کۆلانکۆلانە لە دڵم دەربهێنە، پارچەپارچە بووم.

بەرامبەرت دانیشتووم، لەو چاوە قاوەییە گەورانەت دەڕوانم، کە وەک حەوزێکی پڕ لە ماسی دەتوانن ئارامی بدەنە مرۆڤ. هەرچەندە دەکۆشم قسەکانتم نایەتەوە یاد، دایکم دەڵێت: "ئەم هەتیوەی من، شت زۆر لێک دەداتەوە". نازانم تۆ ئەو هەموو ساڵە چی ترت لەگەڵ مندا وتوە؟ کەمکەم دێتەوە یادم کە تۆ هەموو جارێک لە گفتوگۆکاندا وتووتە:

"بەسە بە ڕووتی سەیری ژنێک بکەیت و شاهیدی لەسەر بوونی خودا بدەیت... زەحمەتی نییە لە پەلکەگیایەک، لە تاڵی درێژی قژی کچێکدا، ئەم هەموو سەبر و وردەکارییەی خودا ببینیت.

مەردومی بەدبەخت تەنها ببینێت ئەو هەموو ئاڵییەی وا لە ڕوومەتی منداڵێکدا، ئیدی هەرگیز بە تەنیا ڕەشوسپی دانابڕێت بەسەر مەرسەمەی ماڵی خودا دا".

گەڕاومەتەوە، هۆشم بە خۆمە. گوێم لە سەدای ژنێکە لە ناوما وێرد دەخوێنێت، هەڵدەستمە سەر پێ، جێ بە خۆم ناگرم، کەللەم وەختە شەق ببێت. لەوەتەی لێک ون بووین، ئەم دەردەم گرتووە، زیکەزیکێک وا لە گوێمدا هاوسەنگیم تێک دەدات. ئەوەتا لەبەر خۆمەوە هەڵدەنوتم، لەخۆڕا لەتر دەدەم... نا لەم کۆڵانانە نەبوو، خودایە چەند ناخۆشە مەخلوقێک خالقی خۆی ون بکات.

ئەو بەیانییە پرسیم: "بۆ ئەو گوڵانە ناخەیتە ئینجانەیەکەوە؟". کە غەزە نیگایەکی تێگرتم و بە پێداگرییەوە دەنگێکی تیژ و تۆخی لێوە هات: "ئینجانە؟ ئینجانە گڵی دەوێت، من کە ئەسڵەن ئارەزوویەکم لە گڵ نییە".

وەک هەمـــوو جارێـــک، ڕێـــی گفتوگـــۆکەی دەبـــردەوە ســـەر ئـــــاو، دەیگـــوت: "پێویســـتمان بەوەیە ئەو چـــاوە تەڵخانەمـــان بە ئـــــاو بشـــۆین، ئیـــدی ئەوەنـــدە فریـــوی ئەوە نەخـــۆین کە ئێمە لە تـــوخمی خـــۆڵین. ئەوە هەڵەیەکە بە مەبەست یـــان بـــێ مەبەست، گێڕانەوە دروستی کردوە.

ئەی چـــۆن گێـــڕانەوە وایە، ڕەنـــگە مـــاوەیەکی تـــر وا لە مـــن و تـــۆ بکـــــات، لە چیرۆکێکـــــدا بەر یەکتـــــر بکەویـــــن و یەکـــــیش نەناســـینەوە. مـــن زۆر لە گێـــڕانەوە دەترســـم... ئەســـمەرم، توخمی ڕاستەقینەی مرۆڤ ئـــــاوە... ئـــــاو".

مـــریەم دەیـــوت: "هـــیچ جێـــیەک وەک دەریـــا بە ئاشـــکرا ســـیمای خـــودا نیشـــان نـــادات، دە بـــڕۆ... بـــڕۆ ســـەیری دەریـــا بـــکە، بـــزانە چـــی تیـــایە... بـــڕۆ بـــزانە هەرچـــی کەشـــتیوانی ســـەر ئەم ئەســـتێرەیە هەیە، بـــاوەڕدارە بە خـــودا یـــان نـــا؟ خـــودا لە پێشـــچاوی ئەوانە، شـــەوێک کە تووشـــی تۆفانێـــک دەبـــن، وا دەزانـــن خـــودا ڕقـــی لـــێ هەڵگرتـــوون، ئەوان ئەوەنـــدە نەفـــامن، نـــازانن کە خـــودا ڕق پێنازانێـــت... ئەوە جێنیشـــنی ئەوە لە دەریـــا کە ناشـــیانە کارەکـــانی بـــۆ ڕا نەپەڕێـــت، وەختێـــک خـــودا بـــۆ چەنـــد ســـاتێکی کەم دەریـــا جـــێ دەهێڵێـــت و دێـــت خۆشەویستی لە دڵی عەبدەکانیدا تازە دەکاتەوە".

ئەو کچە هێندە خودا و ماسی و خودا و دەریا و خودا و ئاوی تێکەڵاو دەکرد، کە من سەرم گێژی دەخوارد، دڵم دەهات بەیەکدا، وەختە بوو بڕشێمەوە... مریەم هەستی پێکردم، ئەمەکدارانە دەستێکی بۆ درێژ کردم، بەڵام هەرزوو دەستی گێڕایەوە.

دەبێت ئەوە بڵێم کە بە درێژایی یەکتر ناسینمان، من و مریەم بۆ تەنها جارێکیش دەستمان بەر دەستی یەکتر نەکەوت، دەیوت: "ئاغای ئەسمەری، هیچ شتێک وەک لەمس سیحرەکان بەتاڵ ناکاتەوە... واز لە لەمس بهێنە، هەوڵ بدە شتەکان وەکو خۆیان بژنەفیت، بەڵام بە گوێی ڕۆح، بە چاوی دڵ، چیت داوە لە دەست لێ دان؟!".

دەستیان لێ شت بووم، چاکبوونەوەی من لەودیو مەحاڵەوە بوو. هەندێک ئێوارە وەک بەزەیی پێداهاتنەوە، دایکم باوەشی پێدا دەکردم و شەلەشەل تا ناو باخچەکەی دەبردم، من زۆر قورس نەبووم. ئاخر شتێکی وام نەمابووەوە تا قورسم بکات، داهۆڵێک بووم بۆ خۆم، وەلێ دایکم تەمەنی زۆری خۆی و قەهری من، وایان لێ کردبوو لە ژوورە شێدارەکەمەوە تا حەوشەکە، بیخاتە نۆرەنۆر و هەناسەبڕکێیەکی توندەوە.

وام لەوێ.

بۆنێکی سەیر لە ئوتاق و خانەی ئەو کچەوە دەهات، بۆنی تەڕی، بۆنی خاکی پاش باران... دوور لە چاوی ئەو، پڕ بە سییەکانم هەڵمدەمژی، بۆ ماوەیەکی کەم ناوچەوانی دەگرتم، بۆنەکە لە خوێنمدا مێروولەی دەکرد، جەستەم شەلاڵ دەبوو لە خاک و ئاو، خۆمم لە بیر دەکرد. وام دەزانی لێرە نیم... لەوێ نیم.

قەدەرێک دەکەوتمە دەرەوەی زەمەن، زەحمەت بوو باوەڕ بە خۆم بهێنم کە من خۆمم، ئەوەتا وێڵ و سەرەڕۆ، لە وڵاتێکی تر، لە لای خانمێکی سپی پۆش میوانم.

هێواش هێواش دەکەومەوە سەر خۆم... ناوچەوانم سووک دەبێت، ئارەقم چین چین وەک ئیسفنجێکی تەڕی بۆش لە حەوشەیەکی فەرامۆشدا، دەرکردوە. دەمەوێت خۆم لەو شەرمە لابدەم و لە بەرچاوی ئەو کچە، ئاسایی بنوێنم. ئاگام لە تریقەیەکە لە دڵیدا. جۆرێک لە سەرمەستی، لە خۆشبەختیی بردنەوەی گرەوێک. ئەم هەندەک جارانە نەبانایە، من نەمدەتوانی بوونی ئەو کچە لە ژیانمدا بسەلمێنم، ئەوە تریقەی دڵی ژنێک بوو، دوای یەقینی لە دزینی دڵی پیاوێک، وتم: "هیچ نییە باشم، خوێنم کەمە... ئاوا جارجار گێژ دەبم."

بۆنی ئەو کچە، جادوویەک بوو لە من... ئەو بۆنە لەژێر پێستییەوە دەهات، وەک هالەیەکی چڕ بە دەوریدا بوو. من ئێستا دڵنیام کە ئەو توانیویەتی بەو بۆنە، من ڕابکێشێتە ناو جەدەلێکی قووڵەوە، کە خۆی هەندێک جار قسەکەر و گوێگریشی بوو، شەوێک لە قسەکانیدا وتی: "خودا بەشێکە لە هەموو شتێک". ئەمەی وت و وەستا، قەیرێکی زۆر ڕاما، دواتر وتی: "دەتوانین وەهاش سەیری بکەین کە هەموو شتێک بەشێکە لە خودا".

من دەمزانی ئەم دوو دێڕە، دەتوانن دوو مەزهەب، دوو فەلسەفەی جیاواز بخولقێنن. هەریەکەشیان باوەشێک بەڵگە بۆ ئایدیاکەیان بهێننەوە و لە دواییشدا ئیمام و ڕابەرەکانی ئەم دوو قوتابخانەیە بگەنە ئەوەی نە خودا بەشێکە لە هەموو شتێک و نە هەموو شتێکیش بەشێکە لە خودا، بەڵکە وەک مریەم لە دوادوا شەوەکانی پێکەوەبوونماندا دەیوت "خودا جەلەجەلالەهو هەبوویەکی تەواو و کامڵە... خودا نە شتە و نە بەش". ئێستا کە لەژێر سێبەری باریکی دیوارێکدا چیچکەم کردوە و ئەم شتانە دەهێنمەوە یادی خۆم، پێکەنینم بە خۆم و بە خودا و بە مریەمیش دێت... ئێمە ئەو ڕۆژانە خەریکی چی بووین؟! خەریکە بۆنی مریەم دەکەم، ئەگەر یادەوەریم فێڵم لێنەکات، ئەوە خۆیەتی،

بـــۆنی ئەوە... دەکەومە هەڵەکەســـەما، خـــۆم نـــاگرم، ڕوەو بـۆنەکە دەڕۆم بـۆ ئەوسـەری کـۆڵان، بـۆنەکە لەمسـەرە، خـۆم دەگەیەنــمەوە ئەمســـەریَ کـــۆڵانەکە... نـــــا... بـۆنەکە لە چەقــی کـــۆڵانەکەوە دێــت، ڕادەکەم بـۆ ناوەڕاستی کـۆڵان. دوو ژن بە ڕێبـــواری تێـــدەپەڕن، لەودیـــو چارشـــێوەکانیانەوە دەســـتیان خســـتووەتە ســـەر دەمیـــان، دەزانــم بەو ڕاکەڕاکەی من پێدەکەنن.

مــریەم کەم جــار پێـدەکەنی... غەمێکـی قـــووڵ لە چاوەکانیــدا بـــوو، زۆر کاتـــان باڵاپۆشــێکی ســپی دەپۆشـــی، پێســـتی دەســـتەکانی گـــرژ ببـــوون، بە ئاشـــکرا ئەوەیـــان دەوت کە ئەم کـچە تەمەنێکـی کامـڵ ژیـاوە. مـریەم لەو کـچە دەگمەنـانە بـوو کە مـــرۆڤ ڕێـــگەی بە خـــۆی نەدەدا، لە تێپەڕینیـــدا لەبەری هەڵنەســێت. کچێـــک قورســـاییەکی ســـەیر لە ڕۆیشـــتن و لە جـــووڵە و لە قســـەکردنیدا هەبـــوو. لە ناوەڕاســـتی کـــۆڵانەکەدا ئەمـــبەر و ئەوبەر دەکەم، بـــۆنەکە لە ئـــاجوری دیوارەکـــانەوە دێــت، پێـــوپلم لە دیوارەکـــان هەڵدەســـووم، هەســـت بە زبـــری نـــاکەم، کەچـــی ئەوەتـــا چنـــگ و پـــۆم پڕبـــووە لە خـــوێن... بـۆنەکە دەچێـــتە درەختـــی بەرماڵەکـــانەوە، پیایانـــدا هەڵـــدەزنێم. بۆنەکە لە ناو گەڵاکاندا پەنگە و دەرناچێت.

باران نمنم دای کردووە..

بۆنەکە دەکەوێتە جووڵە، لقاولق وەک منداڵێک شوێن خۆیم دەخات. زۆری نامێنێت لەسەر بەرزترین چڵەوە فڕێم بداتە خوارەوە، وەک دڵپێسووتان، وەک پەشیمانبوونەوەیکی خێرا، بۆنەکە دێتەوە ناو گەڵاکان و بە لای شانمدا فرتە دەکات. ئاخر بەو دەستە خوێناوییانەوە بۆم ناگیرێت، بارانەکە پێ هەڵدەگرێت... لە ناو گەڵاکاندا بەدوای ئەودا ونم، کەچی هەر تەڕم دەکات...بۆنەکە ناسرەوێت، بە درەختەکەدا دێتە خوارێ، بە درەختەکەدا دێمە خوارێ، بۆنەکە چۆتە زەوییەکەوە و بارانەکە بووە بە شەستە... خۆم بە زەوییەکەوە نووساندوە، بۆنی دەکەم. بارانەکە ڕیتمەکەی خۆی خێراتر کردووە و من چنگم کردووە بە خاکەکەدا، بۆنەکە بە زەوییەکەوە نووساوە و من لەژێر بارانەکەدا خوساوم... بۆنەکە قووڵتر دەچێتە زەوییەکەوە، سەرم دەجووڵێنم بە شوێنیدا دەگەڕێم، دەیدۆزمەوە. بارانەکە دەڵێیت هەر بەسەر مندا دەبارێت، تەڕ تەڕ تەڕم دەکات... بۆنەکە ون دەبێت و من قەپم کردووە بە زەوییەکەدا... گوێم لە شەپەشەپی چارشێوی ژنەکانە، نازانم لە ترسی من ڕادەکەن یان لە ترسی باران، وەلێ دەزانم یەکیان هاوار دەکات "یا ئەلی! یا ئەلی!".

٢٠٠٥

تێکستەکان

بە ڕێگاوەم بۆماڵەوە

www.fb.com/PDFkurd

ئەمەویت بنووسم (پیاوێک لە تەمدا دەمرێت)، نایینووسم!

مـن نـازانم ئەم بـاخە چـی لە مـن دەوێـت؟ هەمـوو ڕۆژێـک ئەوەنـدە دێـتە مـنەوە... ئەوەنـدە دێـتە مـنەوە... ئەوەنـدە دێـتە مـنەوە، سـەرم گەڵای گرتـوە. لە قـاچمەوە دەزوولەی بـاریکی سـپی چنـگ لە عەردەکە گیـر دەکـات... بیـر لە فـڕین دەکەمەوە... قـاچەکیڕەمە، خەریکـم کاشـییەکەی ژێـر پـێم هەڵـدەکۆڵم... نـیگەرانم... حەز دەکەم جنێوێـک بـدەم. ئایـا دەتـوانم؟ ئەو هەمـوو چاینـایە دەڵێـی گـای ئیسـپانین لە بەرچاومـدا... ئەو هەمـوو سـوورییە چییـە لە ڕەنگیانـدا؟! یەک دەقە بوەستن چاوم دەفڕێت.

بـاوکم ڕیشـە سـپییەکەی دەخورێنێـت و دەڵێـت کـوڕم، تیرێـک کە لە کەوان دەرچـووووو..... مـن شـەرم دەکەم لە میهـری و لە دڵـی خۆمـدا دەڵـێم؛ بـاوکە سـەری مـن نیشـانەیە بـۆ ئەو تیـرەی لە کەوان دەرچـوو، بـۆ ئەو تیـرەی لە کەوانـدایە، بـۆ ئەو تیرەشی هێشتا نەچۆتە کەوانەوە.

زەردێکـــی زبـــرم وەک مانـــگ لە تـــابلۆیەکی ڤانکوخـــدا... ئەم زنجیـرە بـۆتە هێڵێکـی ڕەش و چەمـاوە لە ملمـدا و سـەرم بـوە بە کۆترەبـاریکە... وەک دوا خواحـافیزی کۆترئاسـا گمەگمێـک دەکەم... هەمـوان واقیـان لـێم وڕمـاوە... لە چـاوی پـڕ لە ئـاوی ئەوانـدا تەکانێـک دەدەمە خـۆم و لە دڵەوە نیـیەتم هێنـاوە (لە ڕاسـتیدا مـن دەمـێکە ئەم نیـیەتەم هێنـاوە!) بـاڵ دەکەمەوە... کەس قسـە نەکـات مـن دەفـڕم... لە یەکەم شەقەدا لەو ئاسمانە دەبم بە تـۆپەڵێک گـڕ.

دیسـان شـەختە ئەبارێـت، وابـزانم هەر بەسـەر سـەری منـدا... سـەرمامە... خەیـاڵ لە سـەرمدا دەیبەسـتێت... سـەرم سـووڕ دەمێنێـت... ئەرێ کەسـێک نیـیە ئەم هەمـوو سـەرمایە بچێـتە نـاویەوە مـن نەبـم؟! مـن عـومرێکە لەم زەمهەریـرەی خۆمـدا هەڵەلەرزم و سەرمای وا بێشەرەفم نەدیوە!

سـێبەرەکەم زنجیـری پانتـــۆڵەکەی دەترازێنێـــت... ڕوو دەکەم بەودیـودا، ئەم دەرگـایە دەکەمەوە و ئاشـنایت لەتەک دادەخەم... مـن لەم دەروازە تـون و تاریـک و قەتیسـەتدا گیـرم کـردووە... گـوێم لە خوڕەخـوڕێکی هێواشـە... بێـدەنگی چـوون قەحـبەیەک خـۆی خزانـدۆتە باوەشـم، منـیش مەیلـم لێیەتـی... پـاش قەیرێـک، ئـاوڕ دەدەمەوە و دەڵـێم ئەهـا سەیرکە؛ عەکسی قەمەر چەند لیخنە لە حەوزی مندا.

دەبێ بچمەوە بۆ ماڵەوە، "هۆم ۆرک" خواردوومی؛ من سێ ئیشی گرنگم هەیە، خۆت دەزانی: ئەبێ بیر لە تۆ بکەمەوە... ئەبێ بیر لە تۆ بکەمەوە... لە سێیەمدا دەبێ ئاگادار بم ئەرکەکانی یەکەم و دووهەمم بە دڵسۆزییەوە و لە تۆوێی دڵەوە کردبێت... نا! خۆشەویستی وەزیفە نییە... خۆشەویستی ئیشی خۆمە... نامەیەک دەنووسم بە ناو نا، بتکا بە خوێن... ئاوا دەست پێدەکەم

"Ihana kultani"[1]

دنیا دەکەم بە نوور، بە کاکێشانە دوورەکانیشەوە... ئەڵێی چي، چنگێک تیئێنتی بخۆم و من نا، خۆشەویستی بتەقێتەوە؟ من ئەبێ بڕۆم... ئەبێ وەک تارماییەکی سپی بە ناو تەمێکی شین، بەسەر دەریای ڕەشدا بڕۆم... (شادی) ئەڵێ تۆ ئەم قەلەقییەت بۆ ئەوەندە قەلەقە، بۆ ناچی قسەی دڵتی بۆ بکەیت؟ بە ڕێنووسێکی هەڵە بۆی ئەنووسم؛ نوکتە نوکتە... نا ئەنووسم ئاوا مەزانە کە لە دڵمدا جێی بۆتەوە... بەقەد زەوی قورسە ئەم

---

[1] ئەمە وشەیەکی فنلندییە بە مانای (شیرینەکەم) دێت.

بــــاره... وەڵاهــی *لــو انزلنــا علــی جبــل لرایتــه* خاشــعا متسدعا[٢]

لەسەر کورسییەک لەم باخەدا دادەنیشم.

"عەرزەکە ساردده... هەستە."

هەڵدەسـتم، بە قـووڵی بیـر لە خـودا دەکەمەوە، لەسـەری خـۆم نـا، لەسەری ڤیتگنشتایندا.

ئەبـێ بـڕۆمەوە بـۆ مـاڵەوە، مـن لەم دڵە خـراپەی خۆشـمدا پـەناهـەنـدەم[٣]. زۆر ناخۆشـە تـا کۆتـایی مـن هەمـوو قسـەکان بـکەم... حەیـف لێـرە نیـت! دەزانـی بە ڕاسـتی لـێم تێـک چوە سـەرم، مـن (ز)ی زمـان بە زەهـر دەنووسـم، خـۆ غەڵەت نییە غەڵەت بـــــکەم؟ ئەم ڕۆژانە حەزم لەم ناونیشـــــانەیە بـــۆ وتـــارێکم: (پەیوەنـــدیی نێـــوان هەڵە و چێـــژ لای واڵـــتەر بنیـامین؛ فیگـۆری ئـادەم بە نمـوونە) ئەم زمانـانە لە زارمـدا تـــاڵن، لەگەڵ دایکـم بە ڕووسـی قسـە دەکەم، لە گـروپ بە فارسـی، کە ئەچـم شـەراب دەکـڕم بە فرانسـی، بەس بـاقڵم، بـاقڵم مـن بە کـوردی بیـر لە تـــۆ دەکەمەوە... نـــا تـــۆ نامومکین نیت، تـــۆ دەسنەرەسەیت.

---

[٢] قورئان، ئایەتی٢١ سورەتی الحشر.

[٣] دێرە شیعرێکی شاعیری شەهید (بەکر علی) یە بە دەستکارییەوە.

ڤیۆلۆن چییە؟! من سۆلۆیەک دڵم دەڕۆم... لەم چاخی ڕاپەدا، من وەک سۆفییەکی پیر خۆشەویستی دەکەم... تۆش کەیفی خۆتە! شوێنێکت دەگرم (مەترسە دەستتە).

لە دڵەوە حەز دەکەم؛ شتێکت تێدا زیندوو بکەمەوە بتباتەوە سەر خۆت... لە خۆت بچی...

تکا دەکەم تۆ شتێکم تێدا زیندوو بکەرەوە نەمباتەوە سەر خۆم و لە خۆم نەچم! من دوو سوێند دەخۆم؛ لە شوێنێکی تریشدا تۆم بینیوە... ئەوە کویا بوو؟! لە فەخفوورییەکی چینیدا لەگەڵ خیام شەرابی سوورت دەخواردەوە... سادق هیدایەتم شاهیدە ئەوە تۆیت... سوێند دەخۆم... سوێند دەخۆم... سوێند دەخۆم بیرکردنەوە لە تۆ سەریەشەیە..

واووو... دیسان!!

هەمیشە کە دەنووسیت دەبێت بە شتێکی تر، من نەمدەویست ئەمە بنووسم... وا بزانم خیانەتەکان هەموویان لە سەردان، بەس دەست دەیانکات... ئەوەتا بەسەر سەری مندا باران دەبارێی، دڵم تۆی دەوێت، حەز دەکا لێرە بی... لەبەر ئەم لێزمەیەدا دەستت بکەیتەوە... لەپت پڕبێ لە

بـاران، بەقەد ئەو دڵۆپـانە نـا کە دەکەونە دەسـتتەوە، بەقەت ئەو دڵۆپانەی ناکەونە دەستتەوە خۆشم دەوێیت.[٤]

ئەبێ ڕاکەم... هەناسـە بـڕکێمە... سـنگم تونـدە... چکەچک مەراقـم لێـدەچۆڕێ... بە پرتـاو خـۆمە کێشـم بە دەرگـای مـاڵەوەدا... لە ژوورەوە قسـەم بـۆ نـاکرێ... قسـەم بیر چووەتەوە...

دەسـتێکم بە نـاوچەوانمەوە و دەسـتێکم ڕادەکێشـم... وەک لاڵێـک تـێکەڵ لە پـاڕانەوە و داوا دەڵـێم دایـکە... دایـکە دەرگـــــــاکە داخە... دەرەوە تاعـــــــــــوونە... تاعــــــوون...[٥]

٢٠١٠

---

[٤] خەیاڵی ئەم دێڕە، زۆر نزیکە لە دێڕێکی هاوڕێی چیرۆکنوسم (باران).

[٥] دوادێڕی ئەم تێکستە، دیالۆگی کاراکتەرێکی بەختیار عەلی‌یە لە ڕۆمانی (دواهەمین هەناری دونیا)دا.

www.fb.com/PDFkurd

سەگێک بێتاقەتە... زۆر!

خـۆش خـۆش لە پێشـیەوە دەڕوات و ئەوی شـوێن خـۆی خسـتوە، سـەگێگ ژنێکـی بـۆ پیاسـە بـردوە، مـن سـەیری شـینایی دەکەم... لێـرە نـیم... تەنیـایی هەڵپێچـاوم، قـولەپێمی گرتـوە، سـەیری دەکەم پـێم دەوەڕێـت. گەمـاڵێکی خـرپنە، چـاوی لەسـەر قەتـیس دەکەم، ژنەکە گەشـکە دەیگرێـت، وادەزانێـت مـن بیـر لە سـەگەکەی ئەو دەکەمەوە، شـتێک دەڵێـت... دەزانـم فـزوڵییەکەت لێناگەڕێـت و سـەرم کون دەکەیت، ئەگەرنا بۆم نەدەکردیتە کوردی.

لە ئیمەیلێکـدا بە دلاوەر دەڵـێم "ئوسـتاز... غـوربەت چـۆن تایـپ دەکرێـت؟ بـۆم بنووسـە... خـۆت دەزانـی مـن لە ئـیملادا کـۆڵم". دەروێشـێک لەو سـەهۆڵبەندانەوە بـۆم دەنووسـێت "ئـازیز... تـۆ بـۆ وا دەکەیـت؟ بـۆ ئەوەنـدە خـۆت هەڵـدەکۆڵیت؟". ئەو نازانێـت مـن لە سـەبای سـاڵحانەوە لە ئەڵماس دەگەڕێم و مەغریبان بەلا سەردەخەم!

بیـــر له لێبـــوونەوە دەکەمەوە... لێبـــوونەوە... لێبـــوونەوە...
مـــن وەک لێبـــوونەوەی قەیرەکچێـــک له خـــوێن لێبـــوومەتەوە و هێنـــدەش پێـــی دڵـــتەنگم... ئەم هەمـــوو ژنه چیـــیه به منـــدا دێـــن، مـــن چیم بەم هەمـــوو ژنەدا دەچـــم! نەگبەتـــی گرتـــوومی و حەز دەکەم میـــز به ســـەقفی ژوورەکەدا بـــکەم... بـــۆم ناکرێـــت! وەک پیـــاوێکی هەرزان له مەیـــدانی چەرچییەکـــانم، گێژەگێـــژ دەکەم که دەبیـــنم جـــارچییەک پـــاش قەیـــرێ وردبـــوونەوە له مـــن لەپـــڕ هـــاوار دەکـــات: "پیـــاوێـــک بـــۆ ســـــــکراب"... تـــازە هـــیچ... هەڵموەشـــێنه... ئەو هەمـــوو پـــارچەیەم کـــۆ نـــابێتەوە... چـــیم لێـــدەکەیت؟ قـــاچم وەک داهۆڵێـــک بچەقێـــنەوە چیرۆکێکـــی شـــێرزاد... ســـەرم به دەمـــدا (تکـــایه به دەمـــدا) ســـەرەونخون بـــکەوە نێـــو ســـیفۆنی ئاودەســـتێک، بـــۆنی ئەوێ گەلەک... گەلەک له سیاناوی ژیان خۆشترە.

تـــاقەتی ڕاســـتکردنەوەی ڕێزمـــانیم نیـــیه، ژنەکه هەر ئەوەنـــدەی وتـــوە: (ســـەگ بێتـــاقەته... زۆر) باوێشـــێک دەدەم که ژنەکەم له تەلەفۆنـــدا دەڵێـــت "بـــا ئەوەنـــده پێنەکەنـــین، پێکەنینمـــان پێـــوە نـــایه!". مـــن قاقـــای نائومێـــدی دەکێشـــم و به کـــچه بەقـــاڵێکی ڕووخـــۆش دەڵـــێم تـــۆش کیلـــۆیەک بەخـــتەوەری بـــۆ مـــن بکێشه، بەس توخوا با جوان بێت بۆ زەلاتەم دەوێت.

تا سەرم دەڕوات دەڕۆم... تا قاچم عەرد دەگرێ دەگەڕێمەوە، ئەم ڕۆیشتن و گەڕانەوەیە لەتیان کردووم... هەڵتڵیشام... لە دڵەوە حەز دەکەم بەشی گەڕانەوەم فرەتر بێت، کەچی ئەفسوس هەمیشە تای سەرهەڵگرتنم قورسترە... من وەک سەگێک سەرم کزکز، باوکم دەڵێت "بڵێ حیزحیز" کردوە... بەم حەمکە جادەیەدا دەڕۆم، ئەو هەموو جادەیە بە مندا دەچێت. چاوم دەفڕێ و کەسیش نیازی هاتنی بۆ لای من نییە، من لە یەک کاتدا خانەخوێیەکی بێ میوان و میوانێکی بێ خانەخوێم... لەسەر ئاوازی گۆرانییەکی ماملێ فیکە دەکێشم و بەم جادانەدا لەنجە دەکەم... هەرچەند تاقیدەکەمەوە ئەم وڵاتە تەسکە بە بەرم و تەنگە بە پێم.

خۆی و سەگەکەی من و تەنیایی، ئێمە هەر چوارمانین... بە درێژایی ڕۆژ لێرە باران دەبارێت، دەڵێی خودا هەرچی ئاوی هەیە، دەیکاتە نێوگەڵی ئەم مەملەکەتەوە... بەسەر تەلێکی دڕکاویدا ڕاوم دەنێن، تەلێکی دڕکاوی بە جەستەی مندا ڕادەکێشن... جنێو بە تورکومانستانیش دەدەم... بە قەفقازستانیش... بە ئاسیای دوور... بە شارەکەی خۆم!

حەز دەکەم تــا ســکەی ئاســن دەڕوات جنێــوت بــۆ حەواڵە بــکەم... تــا ئاســمان هەیە و وەک زەردەواڵەیەکــی قــورس فرۆکە گێژەکانتی پیادا دەفڕێت، تفت بۆ پۆست بکەم.

ئەمــلاولای خــۆم مــاچ دەکەم کە لەوێــش بــووم لە لات... هۆشــیاریم کــۆمەکی کــردووم بــزانم تــۆ شــار نیــت... تــۆ قەحبەیت.لە دەمپیسیم ببوورە، بەڵام تــۆ نــا! خــودایە تــۆ نــا... تــۆ لێشم خــۆش ببیــت، مــن لیــێت خــۆش نــابم ... بــا بمێنێت... ڕۆژێک من و تۆ حسابی خۆمان پاک دەکەینەوە.

دەزانــم هەر ئیشــمان دەکەوێــتەوە یەک... تــۆ دەزانــی مــن چوارشــەموان ســەفەر دەکەم، هەینییــان دەچــمە کڵێســا و داوای شــەراب و نــان دەکەم، نیــوەڕۆی یەکشــەممان لە پشــت مەلایەکــی گەورەوە نــوێژی جــومعە دەکەم، زانیــاریم لەســەر جولەکەکــان زۆر کەمە، ئەگەر نــا ڕۆژانــی شــەممە دەچــوومە قــودس و لە تەنیشــت دیــواری پیــرۆزەوە دیلانــێم بە خــۆم دەکــرد و دوعــایەکم دەخوێنــد... دوعــایەک کە هەر خــۆم دەمزانــی چــیم دەخواســت... دووشــەممە و سێشــەممە هــیچ نــاکەم دەســت دەنــێمە ژێرســەرم و لەســەر ئەم جــادانە دەخەوم... تۆ قەت سێ ڕۆژ لەسەر یەک خەوتوویت؟

ئێستا ساڵی ١٥٦٧ـە، سوڵتان لە ئەستانەوە لەگەڵ (قەدی سەیفوڵڵا ئەفەندی) و دەستەیەک میرزای وڕ و پۆلێ میئماری گیژدا ناردوومی بۆ ئەم شارە تا مزگەوتێک دروست بکەم. مزگەوتێک کە دوای پێنج سەدەی تر ئەولادەکانی شار سێکس لە بەردەرگاکەیدا بکەن و خوداش نەتوانێت فزە بکات.

کە سەیری سەدەکانی ناوەڕاست دەکەم، دڵم بۆ خودا دەسووتێت ئەو ڕۆژانە زۆری ئیش هەبووە، ئێستاش وەک پیرێکی خانەنشین چەند بێئیشە، دروست وەکو ئەم بەندەیەی خۆی... خودا چەند تەنیایە من، من چەند تەنیام خودایە.

ژنەکە لە سەگەکەی زیاتر خۆیم تێ هەڵدەسوێت و لەویش زیاتر بۆنم پێوە دەکات، کەچی من لە عەکسێتیمدا زۆرتر دڵم لەسەر حەیوانەکەیەتی تا خۆی... وەختێک دەزانم پەتەکە لە ملم توند بووە... خەریکە دەخنکێم... سەگێک من کێش دەکات و ژنێک تەنیایمی لەگەڵ خۆی بردووە... هەموان دەخوازن منداڵێک بخەنەوە و من لە منداڵێک ڕادەکەم، سەرمامە شەق لە هەرچی کونی دونیایە هەڵدەدەم بە کونی بەرمۆداشەوە، هەر لە خۆمەوە وا هەست دەکەم کونەکان هی تێچوون نین! هی گیرخواردنن!

دیسان لەسەر جادەم.

بای ساردی ئەم شارە دەمباتەوە پۆلی سێی سەرەتایی جاران، ڕەحلەیەک پێش ئاخیر خۆمم. وەک هەمیشە لای پەنجەرەوە، ئەگەر هەر نەتدۆزیمەوە بلوسێکی خوریی شینم وا لە بەردا دایکم خۆی چنیویێتی بۆم.

وەک ئەوەی پێشهاتی پیاوێکی خواری[٦] لێکردبێتم، هەر خۆی بە دەستوخەتێکی خوار، بە شلیلەیەکی پیرۆزەیی لەسەر پشتمی نووسیوە (توانا)... وانەی زانستە؛ بێ دەستهەڵبڕین هەستاوم و دەرسەکەم بە مامۆستا بڕیوە... ئەڵێم "ست ئەڵوەن... بە قورئان کەڕوو تەنها لەسەر شتی شێدار ناژی". ئەڵێ ئەی ئەفەندی کەڕوو لەسەر چی دەژی؟... چاوم پڕ بووە... دیسانەوە قورگم گیراوەتەوە... پچڕپچڕ قسەکەمی بۆ تەواو دەکەم: "مامۆستا گیان..

کەڕوو لەسەر من..

لەسەر من دەژی.. لەسەر م... ن".

کێ سەلیقەی ئەو هەموو گوێگرتنەی هەیە لە خۆی... من یەک mp٣ قسەم پێیە بۆ خۆم... خەریکی چیم؟... لاسایی خۆم دەکەمەوە و لە دڵەوە چەمۆڵە لە خۆم دەنێم... نوقتەکانی ئەم نووسینە تۆخ دەکەمەوە و هەست

---

[٦] پیاوێکی خوار: ناوی چیرۆکێکی هاوڕێی چیرۆکنووسم ئیسماعیل حەمەئەمینە.

دەکەم ئیتر هیچ ئیشێکم نە لێرە و نە لەوێ و نە لەم دونیایەدا نییە... من نازانم چی دەکەم... نازانم بۆ هاتو؟! دەستم گیر کردووە لە ناوچەوانم و سەرم دەکوڵێت... نامەوێت هیچی کە بڵێم.

٢٠٠٩

سۆفیا

www.fb.com/PDFkurd

پرۆپۆزەڵی ڕاکردن لە خۆم!

ڕۆژانە نۆ سەعات لەسەر خۆم نیم، چوار سەعات دەخوێنمەوە و سەعاتێکیش لەگەڵ "هەرمێ" خۆم مەشغوڵ دەکەم و ئەوانی تری خەوتووم. دەمەوێت گەر بۆم بلوێت، ئەزموونی (ئەسحابول کەهف) دووبارە بکەمەوە! خەریکی ماراسۆنێکم بە بەشداری تەنیا خۆم و لە چەقی خۆمەوە بۆ دەرەوەی خۆم، هیوادارم یەکەم بم، دوعام بۆ بکەن. دەمەوێت ڕابکەم، نا لە شوێنی خۆمدا بچەقم، نە لە دواوە و نە لە پێشەوە نەڕوانم. دەمەوێت هەر سەیری هیچ بکەم.

ماوەیەکە بە هێندەی هەڵماتێک لە پشتمدا خڕ بوە، وا هەست دەکەم خەریکم دەبم بە (قەمبوورەکەی نۆتردام) یان نا، دڕدۆنگ و دەبەنگ وەک قەمبوورەکەی ناو (پەیکەری فەرهاد). دەمەوێت خەتی تەلەفۆنەکەم دابخەم. مۆبایلەکەم بخەمە ئاودەستی مزگەوتێکەوە. ئیمەیلەکەم لۆک بکەم. کەس نەبینم، کەس نەمبینێت. دەمەوێت ئیتر شەراب و زەیتوون نەخۆم.

دەکەم.." نـــازانم هـــی ئەوەیە کە هەردووکیـــان بە (ڕ) دەســـت پێدەکەن، یان هی ئەوەیە هەردووکیان نائومێدن.

پـــێ هەڵـــدەگرم، لەمســـەرەوە بـــۆ ئەو ســـەر بە نـــاو ئەم تاریکـــاییەی خۆمـــدا ڕادەکەم. دەیهێـــنمەوە یـــادی خـــۆم، جیـــاوازیی ئێســـتا و جـــارانم لەوەدایە؛ جـــاران بە ســـابوونی لـۆکس خـۆم دەشـۆرد، بە گـوێزانی سـەفەری ڕیشم دەتاشـی... ئێسـتا ڕیشـم ناتاشـم، بەیانیـان دەموچـاوم ناشـۆم. قوتـووی جـێڵەکەم فـڕێ دەدەم و ئیتـر کراسـەکەم ئوتـوو نـاکەم. بە چـاکەتە زیـرەییەکەمەوە ؛وەک هەمیشـە؛ سـەعات حەوت لە مـاڵ و لە خـۆم دێـمە دەرەوە. مـاوەیەکە سەیارەکەشـم وەک خـۆم ورە. دەچـمە دائیـرە، بـا کچەکـان هەر پێـبکەنن و لە دواوە چەمـۆڵەم لێبنـێن... کە تێـپەڕیم، تەعلیـق بهـاوێن... گوێی خۆم کەڕ دەکەم، وا دەزانم هیچم نەبیستووە.

ئەفسـانەی کـاوەی ئاسـنگەر بە فارسـی دەخـوێنمەوە. گـاڵتەم بە دەوڵەتـی (مـاد) دێـت... وا دەزانـم جەنگەکـانی یەکەم و دوهەمـی جیهـانی ئەفـلام کـارتۆن بـوون... وا دەزانـم کەس نەمـردوە. (دریسـدن) درۆ بـوە... هەمـوو ئەوانە فتبـۆڵێن بـوون، یـارییەک بـوون و تەواو بـوون... کێ سـەیری یـارییەکی تەواوبـوو دەکـات؟! حەز دەکەم کـوێر بوومـایە، هەر هـیچ نـا؛

هێواشتر بە ڕێگەدا دەڕۆیشتم... بە دایکم دەڵێم: "ئەوە دایە بۆ ئینسان کە کوێر دەبێت، دەنگی خۆش دەبێت؟".

لەگەڵ بەنگلادیشییەکدا دەبمە ڕەفیق. جگەرەکەی خۆمی دەدەمێ و گسکەکەی لێ وەردەگرم... دەمەوێت پەڵەیەک لەسەر دڵم پاک بکەمەوە. ئەو پێدەکەنێت و لەبەر خۆیەوە شقڵی و پقڵی قسانێک دەکات. وا هەست دەکەم ئەو کوڕە ڕەشتاڵەیە وتبێتی "حەیفێ تۆ مەهارەتی فێربوونی گسکدانیشت نییە"... شەوان قەڵەم و وەرەقەیەک دەبەمە ژێر بەتانییەکەم و هەر بە چاوی نوقاوەوە، خەوەکانم دەنووسمەوە. سەدای دایکم لە گوێمدا زایەڵە دەکات کە دەڵێت "ئەرێ ڕۆڵە تۆ بۆ وا لە خۆت دەکەیت؟!".

دیالۆگێکی (سوکرات) و (گلاوکۆن) لەمەڕ عەدالەت دەخوێنمەوە، کە ژنەکەم بە پرسیارێک ڕام دەپەڕێنێت: "ئەرێ ئەمە ئەفلاتوونی حەکیم نییە؟"... "با". باوێشکێک دەدەم و دەڵێم "بەس ئەم تەرجومەیە لە حیکمەتی خستوە". لەبەر خۆمەوە نایەڵم ئەو گوێی لێبێت، دەڵێم: "وەڵڵاهی پیاو موشێن بکات، بەختەوەرترە لەوەی فەلسەفە بخوێنێتەوە..". ماوەیەکی زۆرە قسەم لەگەڵ خۆمدا دابڕیوە... دەزانم ئیتر لەوە زیاتر بەرگە ناگرم، کەچی ئەوەندە کەللەڕەقم، نامەوێت لەگەڵی ئاشت ببمەوە.

دەمەوێت ئیتر غاز پڕ نەکەمەوە و بایەعییەکە وەرنەگرم.

شەوێک وەرەقەی نەوتەکە دەدەم بە کرێکارێکی شەنگاریی بەردەرکی سەرا.

لەفەیەک لە قوڕ دەخۆم، شیشێک زەهری مار. بە شەقامەکاندا ڕادەکەم، جوێن دەدەم. لەناکاو دەوەستم و دوای قەیرێک بێدەنگی، لەبەر خۆمەوە پێدەکەنم.

توتە و براتوتە نەبن، هەموو پەنجەکانی دەستی ڕاستم دەزریکێنن... هی ئەوەیە فشارم زۆر لەسەر داناون، چی بکەم پاندانەکە نانووسێت... تا دەستم دەگات فرێی دەدەم... ئەرێ نازانم دەمویست چی تر بکەم؟!

٢٠٠٨

موعتادێک لەسەر پردی سیڕات!

یوسف نیم و وام لەم بیرە تاریک و قووڵەدا، کەس نەیخستوومەتە ئێرەوە، خۆم هاتووم... زەحمەتی دەرهێنانم مەخەنە بەر خۆتان، ئەگەر ئەرک نییە سەری ئەو بیرە دابپۆشن، ئەو ڕووناکاییە عەزێتم دەدات... لە ناوەوەمدا بەفر دەستی پێکردوە، کرێوە دەکات، هەموو هەناومی سارد و سپی... کڕوکپ کردوە. لە دوورەوە سەگێگ دەقروسکێنێت، دادەچڵەکێم بۆ ئازاری جێ بەردێک بە ئەژنۆی چەپییەوە. ئەمشەو تا بەیانی بە دیار کەروێشکێکەوە دادەنیشم کە ئازاری گوێ ئارامی لێبڕیوە، تاوناتاوێک دووکەڵی جگەرەکەم دەکەم بە گوێیدا و پێی دەڵێم هەبێت و نەبێت دەنگی بەرزت بیستوە. منیش وام، بە دەنگی بەرز گوێم دێشێت، هەربۆیە بە چپە لەگەڵ خۆمدا قسە دەکەم.

منیش وەک فروغ بەم نائومێدییەی خۆم موعتادم... بیرم دەکەوێتەوە ڕۆژێک دەوەستم، بۆ ئەو ڕۆژەی خۆم دڵتەنگم... خەریکی ڕەشنووسی نامەیەکم بۆ پاپای باخ...

لە جێیەکیدا نووسیومە: "جەناب عالی، لێگەڕێن ئەو خەڵکە بە دڵی خۆیان بژین، ئەوەندە ئینسان لەیەک مەکەن بە دوژمن، خوێنی براکان هێشتا بە کەڵبەی یەکترەوە دڵۆپە دەکات..". هاوپێچ وێنەیەکی ئەو نامەیە دەنێرم بۆ مەرجەعی باڵای دەمەشێر و شێخی نازناز.

بیری ئیستانبوڵ دەکەم... بیری پشکۆ... تاسەی پیاسەیەک بە قومقاپی و سوڵتان ئەحمەددا... سەرم لەو دەرگا زەبەلاح و پەنجەرە بچووکانەی سوور دەمێنێت، دەست دەنێمە بناگوێ، نا دەست دەهێنم بە پشتی ئەو پشیلە خرپنە ئاسوودانەی کە بە چەند نەوەیەک دەچنەوە سەر گوربەبۆری سوڵتان... لە مەیدانی عەسکەردا گوێم لە تەقەی نالّی ئەو ئەسپانەیە کە هاوڕێتم و یەکنەوا، بەسەر گابەردە خوار و خێچەکانی مەیدانەکەدا شاق و شریق خۆیان نمایش دەکەن.

هێدفۆنێک لە ئاغای گوڵکار دەستێنم و بەدەم گوێگرتن لە (ئیلاهی ناز)ی غولام حسێن بەنانەوە، دووسەد مەتر لە چایخانەی سەهۆڵەکە دوور دەکەومەوە. کە گۆرانییەکە تەواو

دەبێت، دەمەوێت بە شوێنی خۆمدا بگەڕێمەوە، هەوڵ دەدەم قاچ بخەمەوە سەر جێپێیەکانی خۆم... نامەوێت ئەرکی هەڵگرتنی جێپێکانم بەسەر کەسی تردا بدەم، هەروەک نامەوێت پێ بە کەسی دیکەشدا بنێم.

من هەندێک جار جێپێکانی خۆم دەناسمەوە؛ ئەوە جێپێی کچێکی عیشوەبازە... ئەوە هی کوڕێکی ناموراد... ئەوەشیان جێپێی ئاسایشێکی عەبوسە کە پێکوتە و سەنگین داینـاون... جێپێکان بە گەورە و بچووکی ناناسرێنەوە! وای بۆ مەچن. جێپێ بە باریکی، قەلەقی، لاری، کورت و پچڕی، نیوکەوانی... خاوەنەکەی خۆی ئاشکرا دەکات.

من بەم شارە موعتادم، دوعام بۆ بکەن ئەم شارە تەرک بکەم... ئەمە درمێکی پیسە... پەتایەکی خراپ... هەوای ئەم شارە تەنگ و وشکە، هیلاک و شەکەت، حەز دەکەم ماریفەتێک بنوێنم و لە ڕووی هاوخەمیەوە جگەرەیەکی بۆ گڕ بدەم و داوەتی چایەکی بکەم لە سەهۆڵەکە... سەرمایەتی... تەزیوم... تەک دەدەینە پاڵ یەک و پێکەوە پشت دەنێین بە وەجاخەکەوە... ئەو ئازای ئەندامی تەڕە و من ڕۆحم شەختەی کردوە... لە بێنازیدا من و بای ئەم شارە چەند لێک دەچین.

بیـــر لە تـــۆران دەکەمەوە... لە بەختەوەریـــی بچـــووک لە لای پیـــاوی گەورە، لە ئـــازاد ســـوبحی، لەو بێـــدەنگی و ســـکوتە مـــوتڵەقەی، لەبەر خـــۆمەوە ورتەورتـــمە؛ ئەم بێـــدەنگییانە لە دڵشـــکانەوەن، لە هیجـــری خەون و وەســـڵی نامورادیـــدان... ئەمە ژیانە لە ناو خەوندا.

"شـێرێک لە منـدا نووسـتوە..*". شـێرێکی مانـدوو، بێـدەنگ بـن بـا خەبەری نەبێـتەوە... ئەوەتـا لەسـەر قسـەکردن دەوەسـتم، جارجـار چـاو دادەخەم... بیـر دەکەمەوە ئیتـر قسـە نەکەم... قســـەکردن زەرەرێکـــی گەورە لە ئینســـان دەدات؛ زەرەری بیرچـوونەوەی خـۆی... ئـێمە لەمەودوا دەتـوانین ئیشـوکارەکان بە نیگـا ڕایـی بکەیـن... سـەیری کەسـێک، شـتێک، شـوێنی بکەیـن و ئەو هەسـتێت بێـت بـۆ لامـان... ئەوە ڕێگـەیەکی بێڕتووشـــی پەیوەنـــدییە لە نێـــوان خـــود و بابەتـــدا... بە شـێوەیەک ئەو دێـڕانەی کە مـن دەمەوێـت لەمەودوا بیـانڵێم، بەبـێ ئەوەی بیاننووســم، ئێــوە بیــانخوێننەوە. مــن لە ستاتیکای بێدەنگی ڕادەمێنم.

---

* دێڕ شیعرێکی بەختیار عەلییە بەدەستکارییەوە.

دەزانیـت یەک تـۆز ورد ببیـتەوە، ئەم شـارە تەلار و بـاخچە و مـاڵ نیـیە؟! نـا... بێشـومار جێپێـیە... جێپـێ... جێپـێ... جێپـێ... جێپێـی مـن! سـەرم مێـرووله دەکـات. بۆگەنێـک له خـوارەوە دێـت، له خـواری خـوارەوە... له دڵـی ئەم عەرزەوە...

ئەم هەوا تەنـگ و بـۆگەنە یەکلایـیم دەکـاتەوە که ئەمه شـار نییه و گوویه... گوویەکی گەورەگەورە..

که مـن تـا بینەقاقـام تیایـدا غەرقە، بـۆم گرنـگ نیـیه کـێ کردوویەتـی... دەرەوە هیچـی لـێ سـەوز نابێـت... به پرتـاو خـۆم دەگەیەنـمەوە مـاڵەوە... که لەودیـوەوە دەرگـاکه لەسـەر خـۆم دادەخەم، شـیعرێکی (فەرزیـن)م بیـر دەکەوێـتەوە، که هەمیشـه بەو شـێوەزارە شـیرینەی خـۆی دەڵێـت "کەنـی، به گیانت دنیا شێویاگه...".

دڵـم قولـْـپ دەدات... به ژوورەکەدا ڕادەکەم؛ سـەعاتێک و دوان، کەنەفـت و هێزلێبـڕاو، له خاڵێکـدا وەسـتاوم، له خـاڵی جـووڵانمەوە نزیکتـرە تـا خـاڵی گەیشـتنم. ئەم شـێواوییەم چەنـد شـێواوە خـوا. نـازانم ئەم ژوورە بـۆ ئەوەنـدە درێـژ بـۆتەوە، چەنـد سـاڵە مـن بەرێـوەم و دەسـتم نـادات له دیوارەکەی ئەوبەر. ئەم ژوورەی ئێمه هەموو جارێک وانییه.

خەم تیامدا فوارە دەکات... دونیا تەمە... ئەڵڵا بۆنی شێلم دێت... زۆرتر خەیاڵ دەمباتەوە و وا دەزانم لە فیلمدام... دڵۆپێک باران لە ڕوومەتمەوە دەخلیسکێت... حەزدەکەم بچم بۆ چۆمی (مەجید خان)... شتێکم درز دەبات، تاسەی بانگ دەکەم؛ بانگ بە دەنگی کچێک. لەبەر خۆمەوە دەڵێم ئەگەر فەیروز بانگ بدات، چی دەبێت؟ هەموو لوبنان دەچێت بۆ نوێژ... منیش دەچم، لەدوای دواوە نوێژ دادەبەستم... هەرچەند دەکۆشم، هیچ ئایەتێکم ناکەوێتەوە بیر.

لەبەر خۆمەوە شیعرێکی هێمن دەخوێنم و لام وایە "ئەو خودا گەورەیە هێندە بێ ڕەحمە"، ئەوەش وەردەگرێت.

شەوێک بە دیار ڕادیۆوە خەو دەمباتەوە و لە دڵی خۆمدا بە بێژەرەکەی (ئێزگەی دیموکرات) دەڵێم: خانم تۆ هەر شیعر بخوێنەرەوە، من تا قیامەت گوێت لێدەگرم.

من بە ڕێگەدا زۆر دەڕۆم، جادەکوتێکم بۆ خۆی. هەر دەڕۆم، وام لێهاتوە شەوان خەوەکانیشم پڕ لە ڕۆیشتنن. بە شێوەیەک، جاری وا هەیە کە لە خەودام، وا دەزانم لە بێداریدام و جاری واش هەیە بە پێچەوانەوە... هەربۆیە زۆر گوێم لێ‌نییە چی ڕوو دەدات...

ئەو ڕۆژە وەختە بوو "سکانیایەک" بمکات بە تریت.
نەترسام، وام زانی خەوە... ئا من ئاوا سەرم لێشێواوە.
دەم و زارم وشکە، چاوانم تەڕ، لێوم هەڵپشکوتوە، ژنێکی شەهوەتباز بە تەوسەوە دەڵێت "ئەوە هی بێماچییە." دەڵێم "ڕەنگە!" و لە چاوتروکانێکدا خۆمی لێ دوور دەخەمەوە... زۆر بیر لەو برینانەی لالێوم دەکەمەوە، دایکم دەڵێت "هیچ نییە، منیش وابووم، چاک دەبێت، بەیانیان بینێ بە پەیژەی ئاسنا". من ئەو گەڕەکە تەی دەکەم و پەیژەیەک نییە، ئێستا هەمووی بوە بە قادرمەی غەربی...
پەیژەش قاتی بوە؛ بۆ سەرکەوتن نا؛ بۆ ئەم تامێسکەی لێوی من. زمانم وشکە، خەریکە دەخنکێم، تینوومە. من لە ڕاپەڕینەکەوە تینوومە.
هەر کە من دەمەوێت سەرم چاک بکەم، سێشەممەیە.
ئەوەندە کەرت بووم، ئیتر وا دەزانم بەسەر هیچدا دابەش نابم، بەسەر بچووکترین یەکە و بچوکترین ژمارەی نەدۆزراوەشدا... "ئەم سەرگەردانیمە مەگەر خوا بزانێت چەند سەرگەردانە"**. دەڵێم بۆن شێوەی هەیە؛ بۆنی هەنگوینی خەست، شێوەی قوچەکێکی دڕکاوی بۆ سەرەوە هەڵکشاوی هەیە...

** دێڕە شیعرێکی کەمال ئەمینییە.

بۆنی منداڵی؛ شێوەی دڵۆپێک ئاوی هەیە لەسەر ئەڵماسێکی شین لە دووکانی عەنتیکەفرۆشێکدا. گێژ بووم، بیبڕەرەوە.

چەند چۆڵە ئەم ڕۆحەی من، دەنگ دەداتەوە... بەتاڵڵاییەکی گەورە... چاڵێکی تاریک... ئەگەر ئەم جارە زیندوو بکرێمەوە، حەز دەکەم ژیانی عارفێک هەڵبژێرم لە ئێرانی دوور؛ لە مازندەران، یان باخەوانێک لە ئەندەلوسیا... من لە ناو خۆمدا گیرم خواردووە. ئەگەر بڕیار بوو بمرم، نوکتەیەک لەسەر کێلەکەم بنووسن... نوکتەیەک لەوانەی هەرگیز کۆن نابن.

وەک منداڵێک ورکم گرتووە... پێ لە ئەرز دەکوتم، نە دەگەڕێمەوە بۆ لای خۆم و نە لێشی دەردەچم...

من لەم سیراتەی ڕۆحی خۆمدا، چەقیوم. ئەم کراکی* خەمە دەکێشم... چش با هەڵوەرێم، بە دیار چاوی خۆمەوە بڕزێم، خۆ من دەمێکە لە ناوەوە ڕزیوم... لە کۆڵانێکی پیسی پاریسدا، دوو جادە ئەولای ئیڤڵەوە، تەزریق دەکەم... لەگەڵ قولێکدا بووین بە ڕەفیق.

---

* کراک: مەترسیدارترین مادەی هۆشبەرە کە سەرەنجام جەستەی قوربانییەکەی دەڕزێنێت، تەنانەت لە هەندێک مزگەوتی ئێراندا بە پاساوی ئەوەی هەڵدەوەرێت؛ پۆزشی ئەوە هێنراوەتەوە کە تەرمی موعتادی کراک ناشۆن!

جـــگه له نائومێـــدییه‌که‌مان، هـــیچ هاوبه‌شـــییه‌کی دیـــکه له نێوانمانـدا نیـیه. پـۆلیس دێـت، ڕاده‌که‌یـن. دیسـان مـن پـۆلیس دوام که‌وتــوه... پــۆلیس بـوه به ده‌عبــایه‌ک و هه‌مــوو خه‌ونــی منــی خــواردوه، هــارپیویه‌تی... چـاو ده‌که‌مه‌وه، ده‌مـم وشـکه... من ئه‌و هه‌موو خه‌وه بێسه‌ره‌وبه‌رانه چییه ده‌یانبینم؟!

٢٠٠٨

سلێمانی

من بێتاقەتم کەواتە من هەم!

"من بۆ خۆشی نانووسم، نا... من دەنووسم تا لە شەڕی ئەفکاری خۆم ڕزگارم ببێت... ئەمەش شتێک نییە بە ویستی خۆم، بەڵکو شتێکە ناچارم..."

فریدریک نیچە، ویستی هێز

چەند ڕۆژێکە باشم ...

ئەمە حاڵمی خراپ کردوە! ڕیتمی تێک داوم. دەزانی من ڕانەهاتووم باش بم! خۆشت دەزانیت کە بۆت دەنووسم (باشم)، درۆ دەکەم... حەقیش نییە ئیتر من دەسکاریی وەڵامەکەم بکەم، حەق وایە تۆ پرسیارەکەت بگۆڕی... بمتوانیایە کارەکەتم ئاسانتر دەکرد، بەڵام خەنجەرێک لەم سنگە لاغرەم هەڵبچەقێنە و ئەم خیانەتەم لە خۆم پێمەکە... ئەمە مێژووی منە؛ من باش نیم.

www.fb.com/PDFkurd

حەز دەکەم وەک تـاکێ گـۆڕەوی دڕاو لە دڵمـت دامـاڵم و تـا دەسـتم دەگـات فڕێـت بـدەم. بە قەولـی دۆسـتە کرماشانییەکەم زۆر دەترسـم دیـداری مـن و تـۆ بکەفێـتە قیـامەت... دەزانـی مـن و تـۆ وەکـو یەک و هەشـتین! هـیچ یەک و هەشـتێکی تـر نـا، تەنیـا ئەوەی وا لە نـاو لەپـی چەپتـدا... پلانـم هەیە؛ دەسـت لە خـۆم هەڵبگـرم و واز لە تـۆ بهێـنم، ئەمە بـۆ هەردووکمـان باشـترە... کە ئەمە دەڵـێم، ئەشـزانم غـوربەت یـانی ئەو شوێنەی تۆی لێنیت!

بیـری شـارەکەم دەکەم و لە خۆشـمەوە لام وایە ئەو شـارەی مـن هەر ئەرزشـی ئەوەی هەیە لە دوورەوە بیـری بکەیـت و هیچـی تـر... پـڕم لە خەیـاڵی ئەم شـارە وەک تاسـەی قەسـابخانە لە سـەری سـەگدا. چـاو دادەخەم، هەسـتم ڕادەگـرم، حەز دەکەم دونیـا لە کـونێکی تـرەوە بێـتە نـاو منەوە... حەز دەکەم ڕابـوردووم لە جێـیەک دانـێم، بەڵـکە لـێم جـێ بمێنێـت وەک جێمـانی چەترێکـی ڕەش لە پاسـێکی سـپیدا... دوای ٤٦ سـەعات کە بـۆ یەکەم جـار لە ژوورەکەم دێمە دەرەوە، ئەوجـا دەزانـم کە مـن وەسـتای کوشـتنی کـاتم! بە جـۆرێ دەتـوانم شـەش سـەعات چـاو لەسـەر تـوێکڵە گـوڵەبەڕۆژەیەکی خـوراو قەتـیس بـکەم و وەڕسـیش نەبـم...

ئەگەر لێــــرە مـــامەوە کۆرســـێک لەمەڕ بـاوێـشــــک وەردەگرم.
مـــن ڕشـــانەوەیەکی گەورە بە خـــۆم قەرزدارم... ڕشـــانەوەیەک هەمـــوو ئەو ئـــازارانە بێنێـــتەوە کە لەم ڕۆژگـــارانەی دوایـــی ژیانمدا چەشتمن.
بۆنی هێلکەوڕۆن دێت و بیری ژنەکەم دەکەم.
دەزانــم ئەوســـەرە ئەبســـتراکتەی تـــۆ هێـــزی تێگەیشـــتنی ئەو ڕســـتەیەی نیـــیە، ئەوەتـــا لچـــت هەڵــدەقورچێنی و شـــانەکانت بەرز دەکەیتەوە:
"جـــا چـییـــە؟!"
دەمزانـــی تێناگەیـت... دەشـزانم هەرچـی شـتی نێـو ئەم دونیـایە هەیە، ئەگەر نیگـــای مـــوجەڕەدت بکەوێـــتە ســـەری، ئەوەنـــدە بێحورمەت دەبێتەوە تا ئاستی پرسیارەکەی تۆ...
حەبیـــــبم.. گـرنگییەکە لەوەدایە لە نـاو حەوت ملیـار مرۆڤـی ســـەر ئەم هەســـارە هێلکەیـــیەدا، تەنهـــا مـــن دەتـــوانم بـــۆنی هـــێلکەوڕۆن و بیـــری ژنەکەم بەیەکەوە بـــکەم و بە قـــووڵییش بیر لەو پەیوەندییە خەیاڵییەیان بکەمەوە.
حەقـی ئەوەت هەیە بـتخەمە ژێـر ڕەگـی سـێجای خـۆم و پـێم بڵـێ دەتـوانی چەنـد بەرگە بگـری؟ قەشـمەرییەکی قورسـم بە

خۆشەویستی دێ، لەوە ناچێت من جارێکی تر عاشق ببمەوە (بەس تۆ ئەم قسەیەم بە سەنەد لێ وەرمەگرە!).

دڵم لێی داوە عومرم وەفا ناکا و پێش ئێوە دەڕۆم، ئەگەر ڕۆژێک لەپڕ دیار نەمام، بەو دۆستی دوورەوڵاتە بڵێن ئەم مانفێستی نائومێدییە تەواو بکات. مەقامی ڕاستەقینەی ئومێد لە بێئومێدیی گەورەدایە، لەوانەیە لەم ڕۆژانەدا شتێک لەبارەی مەعریفەی مامەڵەکردن لەتەک نائومێدیدا بنووسم...

حەز دەکەم قاچم تا ئەژنۆم ئەوەندە گەورە ببێ، ئەوەندە گەورە ببێ، ئەوەندە گەورە ببێ، تا بتوانم یەک شەقی قایم لەم گۆی زەوییە هەڵدەم و فڕێی بدەم بۆ شوێنێکی دوور، ئاخر من لە شوێنێکی تریشدا پێم وتووی کێشە شوێنەکانە، دەبێ شوێنەکان شوێنگۆڕکێ پێبکەین، بەس تۆ ئەوەندە بۆشی، ئەم قسەیە ناچێت بە هیچ شوێنێکتا.

تۆ بچۆرەوە شەوانی هاوینی هەشتاکانی بەر TV یەکی ڕەشوسپی و بە دیار هەڵقەیەکی میسرییەوە تێر بگری و منیش لێرە لە ناوەڕاستی ئەم بەفری خەمە سەنگینەدا دەوەستم تا دواکلوی ئەم مەراقە پروشە دەکات، ئینجا سەرێ بۆ ئاسمان بەرز دەکەمەوە و وەک ئەوەی وێردێک بخوێنم، دەڵێم (سوعبەتی بێتام لەگەڵ ئینسان دەکەیت... دەزانی؟!).

قومێـک لە چـا ڕوونەکەی بەردەمـم دەخـۆمەوە، دەسـتم لەسـەر ڕیمـۆت کـۆنترۆڵی TVیەکە جـێ بە خـۆی نـاگرێ، وەک هەمیشە گۆرانییەکی ناسازە...

میـوتی دەکەم و زۆر بە تونـدی لە وشـەی (ڕووخـان) ڕادەمێـنم... نە وێـران و نە شـکان و نە کـاول و نە ڕمـان هیچیـان تـامی خـۆی نـادەن... ڕووخـان... ڕووخـان... ئەم پێـنج پیـتە مۆسـیقایەکی تـایبەتیی خۆیـان هەیە... مـن کە ئێسـتا دەڵـێم ڕووخـان، هەسـت بە داکەوتـن دەکەم... دەکۆکم... قورگم پڕ بووە لە تۆز... چاوم هیچ نابینێت...

شتێکت پێدەڵێم بەس لای کەس باسی مەکە؛

وا بزانم ئەوە خۆم بووم ڕووخام!

ئەم مـاوەیە کەوتـوومەتە درزێـکەوە، سـەد بریـا درزکەی تـۆ بـوایە... نـا درزێکـی تـرە، درزی نێـوان نادڵنیـایی و یەقـین. خەریکـم دەشـێوێم، ئنجیـل و دیکـارت بەیەکەوە دەخـوێنمەوە، کەچـی بە نیـاز نـیم شـکۆی ئەم شـکەم بە تـاجی شـاهانەی یەقینێکـی حـۆل بگـۆڕمەوە. دەبـێ شـتێک بـکەم... هـاوارێ... قیـژەیەک... پەلەقـاژەیەک... تـا بەڵـکە لەم درزە فریـادم بێ... ژیان لە درزدا زۆر سەختە... زۆر.

کەسێک هەیە کە سەرمای دەبێت منی بیر دەکەویتەوە... هەر باشە، ئەمە یانی من هێشتا ماوم، لێ هەوای ئێرە زۆر تەنگە، هەناسەم سوار بووە و خۆم نیازی دابەزینم هەیە... خوێن لە سەرما وەقفەی کردوە و هەوا بە سنگمدا عبوور ناکات... هێدیهێدی بەرچاوم ڕەش دەبێ و خەریکم دەستی شل و لەرزۆکم بەرز بکەمەوە و وەک عەلی شەریعەتی بە هەموو قورگم بقیژێنم:

ژیان بوەستە...

دادەبەزم!

٢٠٠٩

سۆفیا

www.fb.com/PDFkurd

ئێکزیت (Exit)!

مێخ بە زماندا دادەکوتم و قڵیش دەکەمە زارمەوە..

بـــا بە پەردەکەدا دێــت، کەمەری نیشــتووی پــڕ دەبــێ لە هەوا، دەڵێــی ژنێکــی ســکپڕە و لە پەنــجەرەی شــکاوی مــنەوە ســەیری دنیــا دەکــا... دەڵێــی دەمەوێــت شــتێک بشــارمەوە؛ کەمکەم قســـە دەکەم و زۆرزۆر خەیــاڵم دەڕوا. بە شــێوەیەکی گشــتی مەنگــم، دەمەوێ کەس نەزانـــێ کە بیــر لە تــۆ دەکەمەوە، هەمـــوو هەوڵـــێکم دەخەمە گەڕ ئەمە لە هەمـــوان بشارمەوە.

چەشــنی بــازێکی ســپی لە ســنگی ڕەشــمدا شــتێک قەتیســە، ســنگم شــەق دەبــا و ئەو شــتە دەقیژێنێــت و دووردوور دەچێــتە ئاســمان. کە هــاتم ئــا لێــرەدا بــووم، لەســەر ئەم قــادرمەیە... ڕێــک لە ناوەڕاســتدا، نــازانم دەمویســت دابەزم یــان خەریــک بــوو ســەر دەکەوتــم... دە ســەدەیە مــن لێــرەدا گیــرم نــازانم دابەزم یان.......

نۆڤـەمبەری مـن ون بـوە، لەوە دەچێت نۆڤـەمبەری مـن لە جوڵەیا بێت. چەند خۆشە ئیتر لەدایک نابم، ئیتر هەر بە فەزاوە دەبم.

بلیتی نۆڤەمبەرم لە دەستدایە و بە تەنیا لەسەر چرپایەکی دوونەفەری ڕاکشاوم... ڕەنگە نۆڤەمبەری مـن زۆر دوا بکەوێت، ڕەنگە دە سەدە... ڕەنگیشە هەر نەیەت... مـن کاتێکی زۆرم هەیە... دەتوانم دە سەدە چاوەڕێ بکەم، چاوەڕوانی شتێکی ناخۆش نییە "چاوەڕوانی کڵاوڕۆژنەی ئومێدێکە لە نائومێدییەکی ڕەهادا"*.

مـن لەم دونیایەدا ئیشی زۆرم نییە، لە کۆتاییدا خۆشە بزانیت تـۆ بەهانە بووی بـۆ ئەوەی بمێنمەوە... لەوەش خۆشتر؛ تـۆ بەهانەیت بۆ ئەوەی بڕۆم... سەر هەڵبڕە و سەیر بکە؛ چەند جوان و چەند درەنگە، پاوانە لە قاچی چەپی مانگ دایە و لای من سەعات هەزارە.

وەک ژنێکی سکپڕ هەموو ڕۆژێک ملیمێک لە سەری من زیاد دەکات، لە کۆتاییدا مـن ئەم مەراقەم دەبێ... بەسەردا دەکەومە ئاسمانەوە، دەستم تەڕ دەبێت و هەور وەک تۆپەڵێ پەشمەک دەچێ لە قژمەوە.

---

*دێڕێکی عەباس مەعروفییە لە ڕۆمانی پەیکەری فەرهاددا.

که سەیری ئەم کاکێشانە دەکەم، چاوم پڕ دەبێتەوە، کێشەی من ئەوە نییە چەند هەسارە لەم گالاکسییەدا حۆلەحۆلە و بازنەیی بە دەوری یەکدا دەخولێنەوە، کێشەی من ئەوەیە بۆشایی کەسم پێ پڕ ناکرێتەوە، کە هەست بکەم؛ من بۆ خۆم بۆشاییەکی درێژم... چەند ناخۆشە ئەوەندە بەتاڵ و ئەوەندە بێباک بیت!

بیر لەوە بکەرەوە؛ ڕۆژێکی ڕەشەبا بچین بۆ گۆڕستان، پێکەوە بچین، لە (با)دا بونیام دەتوانێت گوێی لە دەنگی مردوەکان بێت. لە گۆڕستان گۆرانی دەڵێم، لە گۆڕستان دڵم پڕ دەبێت، لە گۆڕستان...

هیچ... لێی گەڕێ!

زمان زین دەکەم، سوار ئەسپی خەیاڵ دەبم و دەڵێم غاردە بۆ کێڵگەی پڕ لە مینی میتافۆری من. مردن؛ گیرخواردنە، مردن یانی زیندانی عومری ئەبەدی، ئەو هەموو ئازیزە ڕۆیشتن و سەرێکیان نەدایەوە، شتێکیان نەگوت، چۆن تاقەتیان هەیە ئەوەندە بمرن؟

دڵم قەترەقەترە قەتران سەر دەخات. من دەڕۆمە دەرێ؛ لە کوچەی شارێکدا گیرم، نازانم شامە یان ئیستامبوڵ. زەوی لەژێر پێمدا عارەقی کردووەتەوە.، بە پشتەملیدا ڕێچکەی بەستووە.

زەوی لەبن باری قورسی خۆیدا هەزار سوێند دەخوات؛ ٦٣ میلیۆن ساڵە ئەوەندەی ئێستا، (ئینسانی هەزەلی)ی هەڵنەگرتووە. زەوی زۆڵێکە کە دایکی خۆی ون کردوە. زەوی بە منداڵی فێری جادوو دەبێ و ئێستا خەریکە تەلیسم لە من دەکات. من ناتوانم باوەڕ بە سەوزیی زەوی بکەم، ئەو خۆی لە ناوەوە دەکوڵێت. من سەفەرێکم لەبەرە بۆ خاکی ڕەش.

من دەبێت بڕۆم!

جیهان سەری دێشێت و من پەڕۆکەیم بە ناوچەوانمەوە بەستووە. گوناهن؛ بەریان دەدەم ئەو هەموو قسەیەی لە سەرمدان. سەرم توند دەگوشم و لەبەر خۆرەکە هەڵیدەخەم... ئێ ناکرێ ئەوەندەش لە مردن بترسین، خواکە! ئەو هەموو دۆستەی لایە. دەزانم لەم نادڵنیاییەم دڵنیام؛ ژێرەوژوور بووم، زەوی ڕاگرن سەرم دەخولێتەوە، غەڵبەغەڵبێکی هێواشە، خۆمی لێ ونم... کە من لە گۆڕێ دەبم ژاوەژاوەکان شتێکی ترن. لە چاوەڕوانیی نێوان ماوەی دوو قسەدا من بیر لە جیهان دەکەمەوە، هەموو شتێک تەواو بوە، ئەم دونیایە چی لێبکەین، ئێمە هێلکەیەکی بەجێماوین، ئینسان زۆر تەنیایە زۆر... وا نییە؟ ئەی ئەگەر خاوەنی هێلکەکە هاتەوە؟ من سەفەرم لەبەرە، سەفەری

گەیشتنەوە بە یەکەم خاوەن و بە یەکەم دایکی ڕاستەقینەی خۆم.

بەقەد یەک شێر خەوم دێت!

من خۆم نازیم... من ژیانی کەسێکی ترم هەڵگرتۆتەوە. لە لاجانگمەوە بەیانیان دووکەڵێکی سپی کز بەرز دەبێتەوە. ئاخر من شەوی یەک لۆری خەو دەبینم. خودام بۆ ناخرێتە لابۆرەوە. دەمەوێ بنووسم لە میتافیزیکدا با ئەقڵ بچێت بۆ جەهەننەم. مێرووڵەی سووری گەورە لە چاومەوە دێنە دەرێ، گلێنەم لە ڕەشێکی کاڵەوە دەبێ بە سوورێکی خوێناوی... من تەنیا دەتوانم ئازار بگێڕمەوە... تەنیا دەتوانم هاوار بکەم؛ چاوم تەقی ی ی ی.

بە باجەکەی ملیدا دەزانم ڕۆژنامەنووسە، ڕیکۆردەرێکی لە ئاست چەنەم حەوا داوە، کچێکی باریکەلەی ئەسمەرە، شتێک دەڵێ... هیچ تێناگەم، سەرم ڕادەوەشێنم کە قسەکەی دووبارە دەکاتەوە، بە لیپسنی کورتیدا دەزانم هەمان شتی پێشوو دەڵێتەوە... لە ژاوەژاوی دەنگیدا وا دەزانم چاوەڕێیە کە من پێی بڵێم: "ژن چییە؟!"

ئەم پرسیارانە سەرم بزمارڕێژ دەکەن... ئەمە قورسایی ستەیتمێنتێکە لەسەر دڵی من، لە ناو خۆمدا هەڵدەچم، ڕقم کەف دەکات...

خەریکە جوێنێ بدەم کە چاوم لەسەر سنگی دەگیرسێتەوە.
ئەوجا بە زەردەخەنەیەکی درۆزنەوە دەڵێم: "وا بزانم سەر بە کۆمەڵەی شیردەرەکانە".
شەو تەنهایە، من بە دیارییەوەم... شەو مەستی کردوە و لە میترۆپۆلێکی پیردا دەگری، سەری خۆی بە موحاجەرەکاندا دەکێشێت، خۆی دەگەوزێنێت، من دەڵێم "هەستە کاکی من، ئا ئێستا ڕۆژ دەبێتەوە و حەیامان دەچێت".
ئەزانم سۆفیا شارێکە لە من، کەچی لەسەر لمی داخ و ئاڵتوونیی قەراخ دەریاکە لە بوداپێستم... دەبێ گەورە بێ... ئەوەندە گەورە بێ... ئەوەندە گەورە بێ... ئەوەندە گەورە بێ بتەقێت... من خەریکە دەتەقم، ئەم زەوییە خوێڕییە ناجوڵێت!
وەهمێکی گەورەیە لات وابێ پێش زەمەنی خۆت کەوتوویت، لەوە بەدبەختیتر ئەوەیە دواکەوتبێتی. من نازانم کامیانم، بەڵام دەزانم ناتوانم لە شانی خەڵکەوە بڕۆم... هێڵنج دەدەم، نامەوێ گەرووم بە زەرداوی خەڵک پیس بکەم، خەریکە دەڕشێمەوە؛ خودایە؛ کۆتایی بە یارییەکە بێنە... ئەگەر تاقەتت هەیە، ئیتر ڕایگرە! لێی نەویوم... دەمەوێ پەنجە تووتەی خۆم هەڵکەنم، هێزی لێدەکەم کرتەیەک لە دەستم هەڵدەسێت.

بەردەوام دەبم، جومگەی بەشی چەپی دەستم دەزریکێنێت. خوێن زاوەتە دڵم و ئازارم گەیشتۆتە عەرش. ئەرێ چی بکەم؟! ئا ئەمە پرسیارەکەیە؛ ئینسان دەتوانێت چی بکات؟ بۆ یەک چرکە هەست دەکەم گێژم. دڵم تێک دەچێت، دەڕشێمەوە و کتێبی قەبە لە زارمەوە دێتە دەرێ؛ پرۆست دێنمەوە... تۆماس مان... بیکێت بە سەری سپییەوە لە قورگمدا گیرە لەملاوئەولای زارمەوە قەترەقەترە عەبەس دەتکێ. ئەم قورگ ئێشەیە برستی لێبڕیوم، دایکم گوڵەهێرۆم بۆ لێدەنێت، من بیری (هێرۆ) دەکەم و دەڵێم وەڵاهی باش بوو بۆ یەک نەبووین، ئێستە ناوسکم خواردبوو، ئێستە دەمێ بوو سەری کون کردبووم!

وەک دوورکەوتنەوە و لەچاودیارنەمانی ماشێنێکی کۆن لە ڕێگەیەکی خۆڵدا، ئاوها من ئاوا دەبم. بەیانییەک لەخەو هەڵدەستم، دەست دەدەمە جانتاکەم و دەڕۆم بۆ (مارۆکۆ). دایکم پێدەکەنێ، دایکم بە پێکەنینەکەی سەفەری من بۆ (مەغریب) هەڵدەوەشێنێتەوە، هەموو جارێ دایکم بە پێکەنێنێک؛ پێکەنینێکی سارد، فیزایەکی من پووچەڵ دەکاتەوە و سەفەرێکم پەک دەخات و ڕێگەیەکم پێدەگۆڕێت...

ژانتاکەم فڕێ دەدەمە دەریاوە و دڵم لەسەر مێزی تەلەڤیزیۆنەکە دادەنێم بۆ تۆ... "هاکینگ" دەخوێنمەوە و حەز دەکەم بڕۆم بۆ شارستانیەتێکی تر...

سەری دۆستایەتی لەگەڵ شتێکی تر دامەزرێنم، کە وەک شووشە دڵی ببینم لێئەدا و پڕ نییە لە کەسی تر... ژانتاکە هەڵدەگرم و دڵم دەخەمەوە شوێنی خۆی و دەمەوێ بڕۆم... کە دایکم لە کۆڵان پێدەکەنێ و ئەڵێ "کوڕم؛ ئینسان کە ڕێبوار بوو، شارەکان هەموویان وەک یەک وان".

ئەمساڵ وەنەوز دەدات، ئەمساڵ لەسەر باسکی چەپم باوێشک دەدا، بە گیانی من گیان دەدا و نامرێت! ئەوە ئەمساڵ بۆ ئەوەندە درێژ بوو؟! من لەم قاڵبەی خۆما جێم نابێتەوە... دوو دەست و دوو قاچ و یەک سەر، کەمە بۆ من! من ئەم هەموو عەزابە دەژیم... بەیانییەک لەخەو هەڵدەستم و ئیتر من خۆم نەماوم، خۆم بووم بە تۆ... ئەو هەموو برینە لادێییە چییە لە مندا؟

دیسان باش نیم!

ئەم کۆکە خوێناوییە بڕستی لێبڕیوم، چەند جارێک سنگم لوول دەخوا و دەیەوێ لە زارمەوە بێتە دەرێ، ناهێڵم. بیرت دێ لەو ساڵانەدا پێم گوتی "من باش نیم و ئەمەش مێژووی منە!؟".

سەرم دەکەم بە جادەیەک هەر تۆی پێوەی. باوکم نیگەران تەماشام دەکات و دەڵێت: "دڵی شکاوە!". دایکم خۆی دەکات بە ڕستەکەی باوکمدا و پەلەپەل دەڵێت: "لێی گەڕێ، شووشە نابژێردرێ...".

دڵێک کە بە منەوەیە، سەری لێشێواوە، لەجیاتیی بڵێ تەپ... تەپ، دەڵێ تۆ... تۆ... لەنێو خۆمدا گیرم خواردوە، دەمەوێ چیرۆکێک بنووسم لەسەر خەونی سیفۆنێک لە توالێتێکی کچاندا؛ سیفۆنێک بیر لە کوڕ بکاتەوە، بیر لە فۆرمێکی تر بەسەر خۆیەوە... تەواو، دەبێت بڕۆم لە پلەی گەرمیی ٣٠٠ هەزار سانتیگرادی کرۆکی زەویدا دەستی خۆم داخ بکەم... دەچمە بنی دنیا لە (ماریاناز ترانش)** وا بزانم لەوێش بیر لە تۆ دەکەمەوە... خۆشم دەوێی... جارێکی تریش خۆشم دەوێی... جارێکی تریش خۆشم دەوێی... جارێکی تریش...بەسە، سەرم دێشێت.!

** ماریاناز ترانش: دواخاڵی پلەی قوڵاییە لە جیهانی ئاوییدا، لە ناوەڕاستی زەریای ئارام.

حەز دەکەم تـۆ بقیژێنیـت و مـن هـاوار بـکەم، ئینسـان یـانی یەک زریـکەی دریـژ... لە (١) ڕا دەمێـنم. (١) ڕەنگـێکە زمـان پەیی پێ نەبردوە، تا ئەو (١) ناودەنێت دەکات، من (١)م!

ژمارەکـان سـەریان لە بونیـام شـێواندوە، مـن (پیـت) مـامەڵە دەکەم. ژمارەکـان لە دونیـادا لە دایـک دەبـن، پیتەکـان خۆیـان هەن، ئـاخر ئەوان دەسـت پێنـاکەن تـا کۆتاییـان بێـت. چـاو دابـخە؛ نـوکتە دەبـارێ... نـوکتەی ژێـر خۆشـترە، دەزانیـت! ئەوانـیش نێـرومێن؛ (ل) چ بەژنرێـک چ باریـک و چ کچـانەیە! جیهـانی مـن بێژمـارەیە... (ئەلفبـێ) لەگەڵ خـۆم دەبەم بـۆ بـازاڕ؛ پـڕ کتێـبەکە برنجـی بۆنـدار دەکـرم و بـایی (ت) کیلـۆ میهـر... کە وشکەفرۆشـەکە لەسـەر تەرازوویەکـی کـۆن قەنـد دەکێشـێ... دەڵـێم (بزوێنـی کـورت) کیلۆمـان بەسـە... ئـێمە دوو کەسین، یەکێکمان هەر خۆی شەکری کەللەیە.

ئەرێ زەوی قورسـە، یـــان سەری مـــــــن؟

ڕوونـاکییەک لە منـدایە؛ خاپوورکـار... دەبـێ سـپینۆزا بخـوێنیتەوە، بـۆ ئەوەی تێـبگەی کە نـووری مـن دەتوانێـت ئەسـتیرە لە خـولگە لادا... چـاوم دادەخەم... دۆخەکە خراپتـرە، بە درێژایـی کـۆڵانەکە بە تەنیـا دەڕۆم، دووسـەد جار هەڵـدەنوتێم و سـەدجار دەکەوم... سـەرئەژنۆم خـوێنی

زامێکــی لێــدێت کە لە دڵمــدایە، دەزوولەی شــیتاڵ شــیتاڵی خوێن پیشانی دونیا دەدەم.

مــن بــرین دەجـنم و خــوێنێکی ســووری کــاڵ لە گــوێچکەمەوە فــیچقە دەکــات، لە کۆتــایی کــۆڵانەکەدا ماڵێــک پــێش ئــاخیر خــۆم دەکەم بە ژووردا. بە خێرایـــی بیـــرم دەکەوێـــتەوە کە هەمیشــە ســەری نابینــا لە دوو ئاســت زیــاتری نیــیە، یــان زۆر نــزمە یــان زۆر بەرز، قســەیەکی (فەرەیــدون)م بیــر دەکەوێــتەوە کە دەیگــوت "نابیناکــان دووڕەهەنــدن، بیناکــان ســریدین"... کەچـــی مـــن یەکڕەهەنـــدیم، ئـــاوا ژیـــان ئاســـان و بـــێ سەریەشەترە.

مــێخ لە زمـــان دەکێشـــمەوە و زاری زامـــدارم دادەخەم... دەمەوێ دەموچــاوم بشــارمەوە، دەمەوێ ســەیری دنیــا نەکەم، وەک وشــترمەلێک ســەرم لە جیهــان پەنهــان دەکەم... ســەرم لەژێــر کڵاوەکەمــدا حەشــار دەدەم... دنیــا دەپشــکنم بــۆ ڕێگەیەکی شەریفانە.

من ئەمەوێ لە جـــیـــهـــان بـــێـــمە دەرێ.

٢٠١١

دالانی دۆزەخ!

بۆ ئەوەی دەرەقەتی بێیت، دەبێت لە ژیان بێحورمەتتر بیت. کتێبەکان... کتێبە کۆنەکان هەڵەیان فەرموو، تۆ سەرداری دونیا نیت. دڵم لە سنگی چۆلەکەیەکی دەنوکزەردی ترساودا لێئەدا، با سەگێک دە جار لە من پتر، پیاوەتی بفامێ، خۆشی بکوژێت، پشیلە ئیرادەی ناگاتە تۆ. گەردوون لە مندا دێشێت. تۆ شتێکیت لە نێوان ئەواندا. سێ جار لەسەر یەک تف لەوەی شانازی بە مرۆڤایەتییەوە دەکات.

ئەم غەمگینییە جارێ بە دەوری زەویدا دەسووڕێتەوە و شەش جار بە دەوری تۆدا... هەتاوم سەعاتێکی تر بڕ ناکات و وەک باڵندەی شەو بە تەنیا دەفڕم. دەبێ بڕۆیتەوە بۆ ژیانێکی تر، بۆ ئەورووپای مەرحووم. تۆ ڕۆحی خۆت دەکرۆژیت و بیر لە شەیتان دەکەیتەوە، کە لەگەڵ خودادا سنووری خۆیان دەزانن و کەسیان ناچنە حەرەمی یەکترەوە.

بەو بچـووکییەوە چ فەخـرێکە ئەو هەمـوو عاسـیبوونە، خۆشـە شـەڕێک بکەیـت، کە سـوور بزانـی دەدۆڕێیـت، مـن ئەو سازشـە دەبەمەوە، کە نایکەم.

شـەیتانێکی ئـاوا جـوان، ئیبلیسـێکی ئـاوا حیـز، هـی ئەوەیە خۆشـت بوێـت؟! .ئەم ڕۆژانە بە دەسـت خـوداوە گیـرت خواردوە، خودا بڕستی لێبڕیوم... مەولانا ڕاستی فەرمووە:

(چون در نهانیش جویی، دوری از اشکارش

چون اشکار جویی، محجویی از نهانش)

تـۆ بە چـاوی بـاوکێکی ڕیشـچەرموەوە لە خەڵـک دەڕوانیـت و مـن لە تـوێی دڵەوە بە ئـازاری چکۆلانەیـان پێکەنیـنم دێـت. ئـازارێکی گەورە لە دڵتـدایە، مـن دڵـم ئێشـێت! تـۆ پیـاوێکی هەڵە نیـت، تـۆ لە شـوێنێکی هەڵەدا نیـت... مـن لە کـاتێکی هەڵەدام! تـۆ (هەڵە)ت لە (ڕاسـت) پـێ پەسـەندترە، لە (هەڵە)دا دەزانـی شـتگەلێک لە دنیـادا هەن لە (ڕاسـت) زۆر خۆشـترن. تـۆ تـا سـەرت هەڵـدەگرێت هەڵە بفەرمـوو و بەس بە مـن مەڵـێ "عەفـوو!". ئەزانـم ژیـانی هەمـوان سـەردابێکی داخـراوە، بەس ئەوەی تـۆ توونـاوتوونە، لەم تـونێلە سـارد و شـێدارەدا سـەرت قورسـە و تەنیـا... زۆر تەنـیـا جێهێڵراوم.

سەگێک لە مندا دەوەڕێت...

دەسـت دەکەیـنە ملـی یەک و بەو کـۆڵانە درێـژ و تاریکـانەدا دووردوور پـێکەوە دەچـین بـۆ پیاسـە، سـوپاس بـۆ ئینسـافت، کەس وا لەگەڵ تەنیایی خۆی ناکات.

لەسـەر سـکەیەکی ژەنگـاوی پـاڵ دەکەوم و تـۆ دەخەمە ژێـر شـەمەندەفەرێکی ڕەش... ژیـان بە نامەکـانی تـۆ دەسـت پێدەکات، کە ئێسـتا ئیتـر نـایەن و مەحـاڵن، بەڵکـو شـتێک بکەیـت ئەم مەحـاڵە مەحـاڵ نەبێـت! تـۆ حەز دەکەیـت هەمـوو ئەو شـتانە بکەیـت، کە پـێچەوانەی پرەنسـیپە ئەخلاقییەکـانی خـۆتن و مـن عـادەتێکی قـۆڕم گرتـوە: چاوتروکانـدنەکانی خۆم، ترپە خاوەکانی دڵت دەژمێرم؛

ئەوە نۆزدە...

ئەوە هەژدە..

ئەوە حەڤ..

ئاسنگەرێک لەسـەری تـۆ دا مانـگ دەکـوتێتەوە، کاسـس بـووم هێواااااااشـــــــ... خەرێـــکە گەرد گەرد دەنیشـێیت، تـــا خـــودا حەز دەکـــات، تـــا دڵـــت دەیگرێـــت تەنـــیـــــــام. تـــۆ وەک دوورخـــراوەیەک دەژیـت. مـن لە مـاڵە چکـۆلانەکەی خۆمـدا نـــا، لەسـەر ئەم زەوییە دەستبەسەرم.

ئەم تەنیاییەت وەک کەلەپچەیەک بە خۆتەوە گیرۆدە کردووە... هەزار جار بمەوێ فریوی بدەم، بیبەمە سەر کەسێ، شتێ، شوێنێکی تر، ئەو هەر فریوم دەدات و دەمهێنێتەوە سەر تۆ، بە ئەسپایی چاوم لێک دەنێم.

بیر لەوە دەکەیتەوە کە ئاوا ناتبینم؟ ئاه کاشکێ شتەکان ئاوها ئاسان بان... هەر بەڕاست ئەزانی من لە بەرانبەر تۆدا چاوی خۆمم لێ دەبێت بە بەڵا! بە سەری مێردێکی باشی ژنێکی دۆستت، بە مێشی کاڵەوبووی سەر قژت سوێند دەخۆم؛ لە قەرقەشەدایت، وەک یەکەم قافی حەرفێکی قەلەق... تۆ شتێکی ترت دەوێت، شتێکی تر، شتێک کە نازانم چییە، بەس دەزانم دەمەوێت... ڕەنگە ئازادیم بوێت....

ئازادی..

www.fb.com/PDFkurd

ئازادی..

بۆ خۆم نا، بۆ کەلەپچەکە!

غەمگینیی تۆ قفڵێکە چەندە سەرنجم لێداوە جێگە کلیلی نییە. من بە (X)ی گەورە خۆشم دەوێیت و تۆ بە (n)ی سمۆڵ نیگەرانمیت. تۆ کۆشکێکی گەورەیت، کۆشکێکی جێهێڵراو، کە هەموو ژوورەکانی پڕن پڕ پڕن لە من. بە یەکەم سێو، کە ئادەم گرتی و بە یەکەم سێکس و یەکەم

هەڵەش، کە هەر ئەو کـردی؛ مـــن بـرین دەجـنم و خـوێن دەدەڵێـــنم و ئـــازار دەکەمە کاســـەوە! تـــۆ بە بۆشـــاییدا هەڵـــدەڕوانیت و لە خۆتـــدا بەدوای شـــتێکدا دەگەڕێیـــت و دەڵێیت:

ئەگەر لەســــەرمەوەیت، ئەگەر لە خوارمەوەیـــت، لە هەر شـــوێنێک خـــۆت حەشـــار داوە و ســـەیرم دەکەیـــت... ئەی نەفرەتی؛ ئەم یارییە بوەستێنە..

تەواو..

تەواو!

هـــاتی و وتـــت: "مـــن زۆر بـــاوەڕم بە خـــودا نیـــیە". قوڕگـــت گیرابـــوو، دەتگـــوت دەســـتێکی غەریـــب لە نـــاوەوەڕا یەکیەک خەنـــجەر هەڵـــدەچەقێنێتە وشـــەکانت، کە لە زارت دەتـــرازان ســـوور بـــوون، بـــۆنی خوێنیـــان لێـــدەهات، خـــوێنێکی ئـــاڵی تـــازە... شـــتێک بینتـــی گرتبـــوو کە وتـــت: "...بەڵام کە هـــاتم ســـەرم بە خۆمـــدا شـــۆڕ کـــردەوە و وتـــم خـــودایە ئەگەر تـــۆ هەیت، وا بکە بە دڵی شکاوەوە نەڕۆمەوە".

مـــن بووم، وام کرد بەدڵی شکاوەوە نەڕۆیتەوە!

دەتەوێـــت لەبـــارەی خـــۆت و ئەو پیـــاوەوە بنووســـیت، کە پـــێکەوە ژنێکتـــان خـــۆش دەوێـــت، ئەم پەیوەنـــدییە ســـکپڕە بە شـــتێکی تـــر... شـــتێک، کە پەلەت لێنـــاکەم و ئەزانـــم ئێســـتا

ناوترێـــت... شـــەق لە زەوی هەڵـــدەدەیت... تـــف دەکەیـــتە ئاسـمان... بە هەمـوو هێـزم، سـەری کاسـم دەکێشـم بە بـادا... بۆ گـوێ نـاگری؟ بـۆ سـاتێک سـەرنج نادەیـت... ئەم بەنـدەیەت چەند تەنیایە.

چ ە ن د . . چ

ە

ن

د

!

تەنیایە

چ

ە

ن

د

چ ە ن د . . !

درۆ دەکـات ئەوەی دەڵـی ئێـرە دەرگـای تێـدا نیـیە، شـارەکە ئەسـتانەیەکی گەورەیە ڕووەو جەهەنەم.! مـــن خـــوێنی چـاخێکی تـرم تێـدایە و لە چاومـدا مانـگ گەنیـوە! خەونەکانـت

ئاماژەن کە تۆ هێشتا باش نیت. من ئەم شەقامەم ئەزبەرە، تۆ ڕێبواری ڕێیەکی بنبەستی و من ئەم جادەیە بەدوای خۆمدا ڕادەکێشم. تۆ لەمسەر بۆ ئەوسەری شەقامەکە هەر خۆت دەبینیت، ئەوە بۆ ئینسان هەمیشە لوتی بە لوتی ئەوانەدا دەتەقێت، کە ڕقی لێیانە؟ جاران هەردووکمان دەبووین بە تۆ، ئێستا هەردووکمان دەبین بە من. من سەرەتا و تۆ کۆتاییمیت، ڕێی تۆ لە مندا دەست پێدەکات و ڕێی من لە تۆدا تەواو دەبێت... بە دەنکی قەڵەوی گەنمێک سوێند دەخۆم دەبێ بڕۆم... زۆر درەنگ کەوتوویت... دەزانی؟ ئەم دیواری نائومێدیی (چین)ـە لەمندا هێندە درێژە.. هێندە درێژە.. هێندە درێژە..

"ئەرێ ئێوەماڵتان لە کوێیە؟"

خودایە باری شانم سووک بکە... تۆ جاران شتەکانت دەخستەوە جێگەی خۆیان، ئێستا دەبێ ئەوە لەگەڵ خەڵکدا بکەم، مرۆڤایەتی لەجێ چووە و "نابەجێ!" ماوە.

تـۆ وەک گـورگێکی بریـندار، لـوورەت دەڕژێـتە شـەوەوە، مـن لە سـۆفیا نـیم، ئەو لە مـنـدایە، ئیتـر سـفرە، نیـوەتیرەی ئەم بازنەیە... تەنگە ئینسان بێت؛

من
تەنـــیـــام
تەنـــــــیـــــام
تەنـــــــــیـــــام
وەک
سەگ!

ستۆکهۆڵم/٢٠١٢

حیکایەتی مێش

بۆ یەهودای ئەسخریوتی

١

"حیکایەتی مێشت بۆ بگێڕمەوە؟"

"بەڵێ.."

"مەڵێ: ((بەڵێ!))"

"ئەی بڵێم چی؟!"

"مەڵێ: ((ئەی بڵێم چی!!)) "

٢

یەهـودا... سـەیری نـاو چـاوم بـکە، ئەو ئێـوارەیەت بیـر دێـت کە لە خاچیانـــدام؟! ســـەر دامەخە.. وەڵام بـــدەرەوە! بـــاوکم ســـەر ڕادەوەشـێنێت و بە نیگەرانیـیەوە دەڵێـــت: "نـــا، بەس ئەو بـایە لەو کـونەوە بێـــ...." مــن بە پرتــاو خـۆم دەکەم بە

قسەکەی باوکمدا و دەڵێم: ژیان ناخۆشیش نییە، ئەگەر تاقەتت هەبێ دانەویتەوە و دابەزی..

دابەزی..

دابەزی بۆ ئاستی جرج!

یەهودا.. لە زاری تۆوە بەو وەحدەهو لاشەریکە لەیە دەڵێم؛ وەرە بە مەرجی وەرنەگرتنەوە، تەنیاییەکانمان بگۆڕینەوە! خۆی دەزانێ؛ من پزیشکی مرۆڤم، بۆ ئەوە نا زامەکانیان تیمار بکەم، بۆ ئەوەی خوێ بکەمە برینیانەوە.

(کەواتە)ی ناوێ، من تەنیام و من هەم.

یەهودا... تۆ دەزانی ئەوەی لە مندایە دڵ نییە، دوڕی یەتیمە و بە شەوارەیان دەخات، ئەوەی لە مندا دەدرەوشێتەوە، ڕووناکییەکی تاریکە... تۆ دەزانی ئادەم باوکی من نییە و من لە قوڕێکی ترم؟ من خۆم کوڕی خۆمم!

یەهودا... تۆ وا دەزانی هەر جارێ لە خاچ دراوم؟ نا.. من چەند جارێکی تر مردووم و زیندوو بوومەتەوە، قسەی حسابی هەر ئەوەیە؛ کە مردن زۆر لێرەش ناخۆشتر نییە.

یەهودا... تۆ کۆنیت، بەڵام تۆ چیرۆکی یوسفت نەبیستوە، تۆ نازانی ژیان لە کوردستان تونێلێکی قەپاتە، مەنهۆڵێکی داخراو، خەڵکی لە هەر شتێک زیاتر، چەقۆ لە یەکتردا

سەرف دەکەن، بۆیە بێ دوودڵی؛ ئەگەر خوێڕیترین براکانی دونیا؛ ئەوانەی یوسف بن، خوێڕیترین برادەرەکانی دونیا؛ ئەوانەی منن.

یەهودا... بیرت نەچێت؛ لە داخی خراپترین برادەرەکانی دونیا، بیرم بخەیتەوە؛ خۆم بخەمە ژێر قیتارێک لە خێرایی ٣٠٠٠کم لە سەعاتێ... . تا ٣٠٠٠کم لە نیگەرانییەکدا.

سەیری خۆم دەکەم؛ ئەوەی لە مندا دێت و دەڕوات، خوێن نییە، قەترانە... یەهودا... کتێبە کۆن و زەردەکان مۆتالا دەکەم و وێڵی دوای خودایەکم ئینسان بپەرستێت و پێی بڵێم: شاهیدی دەدەم کە تۆ هەیت و حەقیت! حەیف کە ئێستا نییە و وەهمە.

یەهودا... من کە دڵم تەنگ دەبێ؛ بە تەنیا لە گوێ چەمێکدا دادەنیشم و ئاو دەژەنم... بڕوانە؛ ئەستێرە وەک پسەری بێباوک، ڕژاونەتە ئاسمانەوە! تەماشاکە؛ سەگێکی ڕەش کچێکی سپیی بردووە بۆ پیاسە... جا لە کوێی مەجدەلییەی من؛ لە هەزارپیشەی ئومێدتدا بۆم هەڵچنیت؛ چین چین، قات قات ئەم کراسە دڕاوانەی نائومێدییم؟!

مریەم... من نامەوێ تۆ لە قەفەزی پێنج پیتدا دیل بیت، بۆیە هەرجارە حەرفێک ئازاد، هەر جارە دەنگێکت بەرەڵا دەکەم.

یەهـــودا... مـــن لە چاوەڕوانیـــدا دەمـــرم، بەیـــانییەک لەخەو هەڵدەســتم و تەماشــا دەکەم؛ مــردن ئــازیزێکی تــری بــردوین، دە وەرە مــن بە تەمــای کــێ بــووم؟! مـــردن بــۆ مـــردن، مـــــردن بۆ من!

٣

یەهـــودا... تـــۆ دەزانـــی ئێســـتا، هەر ئائێســـتا دەڵـــێم؛ هەزار ســـەگ پــێکەوە لە ســەرمدا دەوەڕن؟! مـــن نـــامەوێ دونیـــا بگـۆڕێ، ئەگەر بگـۆڕێ، ڕێ دەرنـابەم، دەبـێ بـبم بە پیـاوێکی مـــوحتەرەم، کە نـــاتوانم بـــبم... ئەوەی لە منـــدا دەگـــوزەرێ، کـــانییەکی تـــازەیە، کە ئـــازارێکی ســـازگاری لـــێ هەڵـــدەقولێ.
یەهــودا... مـــن حەز دەکەم زەوی هەشـــت جـــار لەتـــلەت ببێـــت، هەپرون بە هەپرون... بەڵام بە دەستی ئینسان نـــا!
یەهـــودا... گەردوون لە منـــدا ئێشـــێت، حەز دەکەم دونیـــا بتـــۆرێنم، بەڵام مـــن بـــۆ نەچـــم شـــەوێکی درەنـــگ ســـەر بـــخەمە سەرشـــانی و بە هێواشـــی لێـــوم بە گەردنـــیەوە بنووســـێنم و ئەو بـــۆ نەیەت و بە چـــرپە پێـــت بڵـــێ: "فلانـــی... دەزانـــی تـــۆ هەزار پیاویت لە پیاوێکدا؟!"
یەهودا... تۆ کوردی دەزانی، کوردی؟!
دەمن زۆر تـــەنیـــــــــــــــــــام!

یەهـــودا... ئەم گـــۆرانییە ئـــاخری دەمانکوژێـــت، ئێســـتا بیـــری نییە؛ کە کاسێتە قـاوەییەکەی بـۆ هێنـام، وەک یاسـەمینی نـاو شامپۆکەی ئەوکات، قژی خستبووە سەر لا.

گـولێکی لە کەزێـی دابـوو، کە ئێسـتا دوای ئەو هەمـوو سـاڵە لە زەینـــی منـــدا ئەوەنـــدە کـــاڵ بـــووەتەوە، ڕەنـــگەکەی ناناسـمەوە، کەچـی بەرامەی سـەری پـڕ کـردووم! یەهـودا... خۆشـە: هەسـت بکەیـت؛ ئەوەی سـەر خـاچەکە تۆیـت؟ ئەوەی زەوی لەگەڵـی بێوەفـا بـوو؟ ئەوەی ئاسـمانیش جێـی هێشـت؟! ها؟ وەڵامم بدەرەوە، خۆشە؟!

٤

ئاهـ من چەند قەرەباڵغ و چەند تـەنیـــام خودایە.

یەهـــودا... مەنفـــا خۆشـــە، بەڵام ئەوەی لێـــرە بـــێ و بیـــری نیشـتیمان بکـات دەمـرێ، دڵـت لام نەبـێ ئەوە مـن نـیم! بیـرتە شـەوێکی بەفـراوی مـریەم بە قـژی تەڕەوە خـۆی کـرد بە ژوورەکەمـدا و وتـی: "دوای نەڵێـی پێـی نەوتـم؛ ئـالودەبوون بە ماجیـــدە ڕومـــی وەک ئـــاڵوودەبوون بە هێـــرۆیین وایە"؟! یەهودا... خـۆ ئێسـتا نییە، تـا پێـی بڵـێم: کچـێ مـن غەریبم، بەڵام غەریبی سەخت نییە، سەخت ئەوەیە تـــۆی لێنیت!

بەو خـودایەی ئاگـای لە دڵەکـانە؛ یەهـودا... قسـەکردن لەگەڵ مـریەم؛ بێـدەنگی و بێـدەنگی؛ لەگەڵ مـریەم قسـەکردنە... کە تۆیـان کـرد بە خـاین، دەیانویسـت لە جێـی تـۆ؛ میتیـاس لە عەرشی دڵیاندا دانێن و داشیاننا.

دەیبینیـت؛ جـامی پڕ لە دەسـتمدا خـاڵییە؟ هەمـوو زۆرێکم پـێ کەمە... دەیبینیـت؟ خـۆ هەر مـن نـیم؛ هەمـوو ئەوانەی دەزانـن بـاش قسـە بکەن، نـازانن بـاش بـژین. یەهـودا... بیـرم بخەرەوە دوای چیرۆکـی براکانـت بـۆ تەواو بـکەم، ئەڵێـی شـتێکم ون کـردوە، ئەڵێـی وێڵـی دوای شـتێکم، بیـر لەوە دەکەمەوە ڕێ بەرم بـۆ هیندسـتان، بەڵکـم خوایـا پیـرم لەوێ بێـت و تـــۆ بڵێ: ئـــامین!

یەهـودا... مـن لێـرەبم یـان لە ئورشـەلیم، لە پـراگ بـم یـان لە سـتۆکهۆڵم؛ نـوێنەری غەمـی هەسـارەیەکی تـرم لەسـەر زەوی... مـن؛ بـاڵوێزی نائومێـدییم! مـن ڕوونـاکی هەڵـدەمژم و بیری خۆم دەکەم... خۆم لە لای تـــۆ!

یەهـودا... بیـرت دێ بە سـی سـکەی زیـو منـت فرۆشـت؟ سـی سـکە... سـی سـکە... سـی سـکەی حیـز... بەڵام ئێسـتا ئیتـر نـامەوێ نە بـۆ خیـانەتی تـۆ و نە بـۆ دەسـتی مـریەم و نە بـۆ هـیچ گەوادێکـی تـر خـۆم بکـوژم... ئـاخر "خۆکوشـتن سـزادانی خۆتە بە تاوانێک کە ئەوانی تر کردوویانە"!

٥

با کریستۆسی سەرخاچەکەش من بم... خۆ بە دەست خۆم نییە، هەر بیرت دەکەم! یەهودا... من وەک سۆفیا ڕێگەیەکی داخراوم. بە دەگمەن خەڵک دێنە منەوە، بەڵام ناوەوە قەفەسە، با هیچ مەجدەلییەکی تر نەیە و کە هات خەیاڵی خاوی ڕۆیشتن لەسەری جەنجاڵی خۆیدا دەرکات، چونکە ئەو خودای تەعالایە ئەم قەفەسەی وا خراپ دروست کردوە؛ کە هەر یەکجار دەرگاکەی باز دەبێ!

چی بکەم؟ ئەم دەرگایە دەکەمەوە و ئاشناییت لەتەک دائەخەم. سەرم لە خەڵکێ ئاوساوە کە پێدەکەنێت... من لە قوڕی تۆ نیم، من لە هەویرێکی ترم؛ لە مەعجونی ئازار! ئەمڕۆ خراپترین ڕۆژی منە، لەوە خراپتر ئەوەیە سەرم دەخورێنم و چاوەڕێی ڕۆژێکی خراپترم... من برین دەجنم و خوێن دەدڵۆپێنم و ئازار دەکەمە کاسەوە.

یەهودا... شتێکت پێدەڵێم... بەس بە کەس مەڵێ؛

سەرم پڕە لە چەقۆۆۆ.!

یەهودا... مریەم حاڵی بکە بە خوفییە؛ کە بێ غایەت پەرێشانم و جێی هێشتووم، وەک چۆن خودا مرۆڤی جێ هێشتوە.

بەڵام قەینا یەهودا... هەر ئێمە خودامان نییە، خوداش ئێمەی هەیە... حەیفی ئەوەم لێدێت؛ من لە زەوییەکدا دەژیم لەژێریدا کرم و لەسەریدا جرج و لە ئاسمانیدا قەلەڕەش هەیە. ئەسخریوتی... ئەوەی بە ئینسان دەڵێ جوان، یان کەرە یان شاعیر!

حەزم دەکرد خانمی پیلاتۆس لە خاچم بدات، بە خاچێک کە لە ملیدایە. یەهودا ... خۆ بەوە نییە؛ لای چەپە، من خۆم دەزانم؛ هەر دڵم ڕاستە... کاهینەکانی پێش منیش دەیانگوت: دەبوو خودا هەندێ حسابی تری بکردایا... بەڵام ئێستا کە ئەو نایکات، من دەبێ بیکەم، حسابە ئیتر!! حسابی شاردنەوەی ئەو لە باجوەرگرەکان لە پەستێوی خەزنە کۆنەکانی دڵما. خۆ ئەو موحەمەد نییە بانگی بە ئاشکرا خۆش بێت، من حەز دەکەم کەس نەزانێ کە بیر لەو دەکەمەوە!

ئەسخریوتی... قوڵپ ئەدا ئەم قەلەقییەم و بە هەموو هێزم؛ بە خێرایی ڕووناکی خۆم دەکێشم بەم کاکێشانەدا... تۆ نازانی لە حەسرەت هیجری مریەم؛ شەوان من چیم لێدێ؟

ئەم شـەو لە خەونمـدا دووپشـک دەبـاری! دایکـم ئیـبن سـیرین موتاڵا دەکات و دەڵێت: "خودا بەخێری دەگێڕێ ئیشەڵڵا".

یەهـودا... تـۆ بە (ئـارامی) دەئـاخفێی شـتێک دەڵـێم، ڕەنـگە تێنەگەیـت؛ بەس دەزانـی (ئـازار) بە (کـوردی) خۆشـترە؟!

ئێـواران قـۆڵ دەکەم بە قۆڵیـدا، بە تەنـورەیەکی کـاڵی کـاوبۆی کـورتەوە، ئەو جـادەیە دەخـاتە ژێـر نـازی خـۆیەوە، خەڵـک تەماشـامان دەکەن، دەزانـم هەمـوان ئیرەیـی بە مـن دەبەن کە دەتـوانم، هەمـوو شـەوێ بتـبەمەوە مـاڵەکەی خـۆم؛ ئەی تەنیـایی! یەهـودا... نائومێـدیی مـن لە مـریەم، نائومێـدیی نییە لە پێـنج پیـت... نائومێـدیی نیـیە لە هەمـوو ئەو پیتـانەی نـاوی ژنەکـانی دونیـا پێـک دەهێـنن، نائومێـدیی مـن لە مـریەم؛ نائومێدییە لە ئینسان!

کـوڕی ناپـاکی جەلیلیـیە... دەبـێ بزانـی؛ مـن هـیچم لە خەڵـک زیـاتر نیـیە، دڵتەنگیـیەکەم نەبێـت. دەزانـم قـۆڕە، بەڵام یـارییەکی ئەوەنـدەش نـاخۆش نیـیە ژیـان، ئەگەر تـاقەتی چاوەڕوانیـت هەبێـت! گێـژ بـووم بە دەسـت ئەم هەمـوو مێشـەوە؛ هەمـوان مەراقیـان نـاوگەڵی ژنـێکە و مـن مەراقـی نـاوگەڵی جیهـانم. سـەرم پـڕە لە قـالۆنچە، وا بەدوای یەکـدا بە پێچپێچەکـانی گوێمـدا دێـنە دەرێ و ئەم بـالیفە سـپییەیان

ڕەش کــــردوو، پێــــوەم دەدەن... هەموویـــــان بەیەکەوە و لە یەک کاتدا قەپاڵ دەگرن!
وەک ئادەمیزادێـــــک دەمەوێـــــت لە خـــــۆم دەرچـــم و بـــچەمە قەرەبـــاڵغی ئێـــوارانی گەراژێـــک، لە نـــاو عەشـــاماتێک ڕێبـــواری ژانتابەشـــاندا خـــۆم ون بـــکەم. بە دزیـــی دونیـــاوە ســـوار پاســـێکی کـــۆنی درێـــژ ببم و لەگەڵ ئەو موســـافیرانە بچـــم بـــۆ شـــوێنێک، شـــوێنێک کە نـــازانم کـــوێیە!! یەهـــودا... جـــا دەکرێـــت هەر وەرزێـــک، یەکـــێ جێـــت بهێڵێـــت و یەکـــێ خۆیـــت پیاهەڵواســـێت؟ ئـــا، دەکرێ، بەمە دەڵێن: ژیانی دڕاو!
خودایا... من لەم بەرهەمە جوانەت کە ناوی ئینسانە؛
نـــــائـــــومێـــــدم
نـــــائـــــومێـــــــدم
نـــــائـــــومێـــــــــدم... و نـــاوی خـــۆم دەگـــۆڕم بـــۆ شـــتێک کە خەیـــاڵی دروســـتکردنی هێشـــتا لەســـەری خەلیقەتـــدا نیـــیە! لە زانکـــۆم، مامۆســـتا نیگـــای گلەیـــی دەچەقێنێـــتە چـــاوم، دەزانـــێ ئەمـــڕۆ لێـــرە نـــیم، دەزانـــێ ئەمـــڕۆ بـــاش نـــیم، دوێنـــێش بـــاش نەبـــووم، سبەینێشـــم لە ئەمـــڕۆ و دوێنـــێم ڕۆشـــنتر نیـــیە، هـــیچ نـــاڵێ... هـــیچ نـــاڵێم... بە دوو ســـێ تـــوولەڕێی بەردەڵانـــی سەختا وەک ڕێمان ون کردبێ خواروژوور دەکەین.

من ڕوو وەردەگێرم، لە تۆ نا... لە خۆم ڕوو وەردەگێڕم!
ئەی پیاوێک کە منت فرۆشت... سەیر بکە؛ بەم عەسرە، سەرم پڕە لە گوێزان! تەواو... ئەی خۆکوشتن... ئەی دۆستی شیرین، ئەی هاوڕێی نیانم... ئەی ئەستێرەی سیوەیلی بەختی من... من ئیتر چاو دەبڕمە ناو چاوی تۆ! بیر لە سەگێکی قاوەیی گەورە دەکەمەوە لە سەری خۆمدا و هیچ قسەیەکم بۆ بەشەرییەت نییە، ئەو بەشەرییەتەی بە (ب)ی بێقیمەتی دەست پێدەکات..
یەهودا...
ئێستا دەڵێی چی دوای حیکایەتی مێش،
حیکایەتی خۆمت بۆ بگێڕمەوە؟

٢٠١٤
ستۆکهۆڵم

www.fb.com/PDFkurd

پێشەکییەکان

پێشەکی شێرزاد حەسەن........................ ٧
پێشەکی ئیسماعیل حەمەئەمین........................ ١٥
پێشەکی کاروان عومەر کاکەسوور........................ ٢٣

چیرۆکەکان

ڕاپۆرتێک لە کوشتاندینا........................ ٣٣
کچی ناو تابلۆکە........................ ٤٩
خۆکوشتن لەسەر باڵی فلامینگۆ........................ ٦١
ڕۆکسالانا ئاناستاسیا لیسۆفسکا........................ ٧٩
هێڵی ئاسنی پۆلاند........................ ٩٧
دڵم نایەت ئەگینا دەمردم........................ ١١١
ژوولیا و دەستنووسەکەی مەولانا........................ ١٢١
مردوەوان........................ ١٤٣
سێدارەی زستان........................ ١٦٣
نارەوەنێک لەسەرڕووی ئاو........................ ١٧٥
گەڕان بەدوای دایکمدا........................ ١٨٧
کتێبفرۆشی........................ ١٩٥
بازنە........................ ٢١١
تکایە مەمرن........................ ٢١٩
گوڵی مریەم........................ ٢٢٧

تێکستەکان

بەڕێگاوەم بۆ ماڵەوە.................................. ٢٤٧
سەگێک بێتاقەتە زۆر.. ٢٥٥
پرۆپۆزەڵی ڕاکردن لە خۆم.................................. ٢٦٥
موعتادێک لەسەر پردی سیرات........................... ٢٧٣
من بێتاقەتم، کەواتە من هەم............................. ٢٨٥
ئێکزێت.. ٢٩٣
داڵانی دۆزەخ... ٣٠٧
حیکایەتی مێش.. ٣١٧

کتێبەکانی نووسەر:

توانا ئەمین

* کچی ناو تابلۆکە (چیرۆک) ٢٠٠٨
* پیاسەیەک پێکەوە.. پیاسەیەک بەتەنیا (ڕەخنەی ئەدەبی) ٢٠٠٨
* مەنفا و خوێندنەوە (گفتوگۆی ئەدەبی) ٢٠٠٨
* پەیکەری فەرهاد، ڕۆمان، عەباس مەعرووفی (وەرگێڕان) ٢٠٠٩
* خودا لەسەری مرۆڤدا (گفتوگۆی فیکری) ٢٠١٢
* سەگێک لە ناوێنەدا (چیرۆک) ٢٠١٢
* فڕین لە قەفەسێکی کراوەدا (ڕەخنەی ئەدەبی) ٢٠١٢
* کەوتن، ڕۆمان. ئەلبێر کامۆ (وەرگێڕان) ٢٠١٣
* ماچێک بە تامی خۆڵەمێش، شیعر (وەرگێڕان) ٢٠١٤
* کوندەپەپووی کوێر، ڕۆمان، سادق هیدایەت (وەرگێڕان) ٢٠١٥
* ماڵی یار، سوهراب سپهری (وەرگێڕان) ٢٠١٥
* گەردانەی تەم، سوهراب سپهری (وەرگێڕان) ٢٠١٦
* مینای شین (نووسین) ٢٠١٦
* تریفەی مانگ. مۆپاسان (وەرگێڕان) ٢٠١٦
* ژولیا و دەستنووسەکەی مەولانا (چیرۆک) ٢٠١٦

بۆ من لە نەوەی؛ نوێدا توانا ئەمین نووسەرێکی تازەگەرە، بە دونیایەکم دەناسێنێت کە من دەیبینم و هەستی پێ دەکەم، بەڵام هەرگیز بەر لەو چیرۆکانە نەمتوانیوە بەو شێوەیە بیبینم.

شێرزاد حەسەن

ئەزموونی توانا ئەمین ئەزموونێکی تایبەتە، ئەزموونێکە دەبێت لەگەڵیدا بژیت، ئەزموونێکە زۆر سوبێکتیڤانەیە، خودگەرایی و تاکڕەوە، ڕەشبینێکی هارە لە بەرامبەر جوانی و ناشرینییەکانی ئەم دونیایەدا.

ئیسماعیل حەمەئەمین

نووسین دروستکردنی دونیا نییە، بەڵکو هەوڵێکە بۆ تێکشکاندنی ئەم دونیایە. توانا ئەمین ئەوەندەی مەبەستیەتی دونیای خۆی وێران بکات، ئەوەندە لە هەوڵی دروستکردنی دونیادا نییە.

کاروان عومەر کاکەسوور

Twana Amin

Zhulia and The Manuscript by Mawlana

Story

لە بڵاوکراوەکانی مەڵی وەفایی

www.fb.com/PDFkurd
www.fb.com/PDFkurd